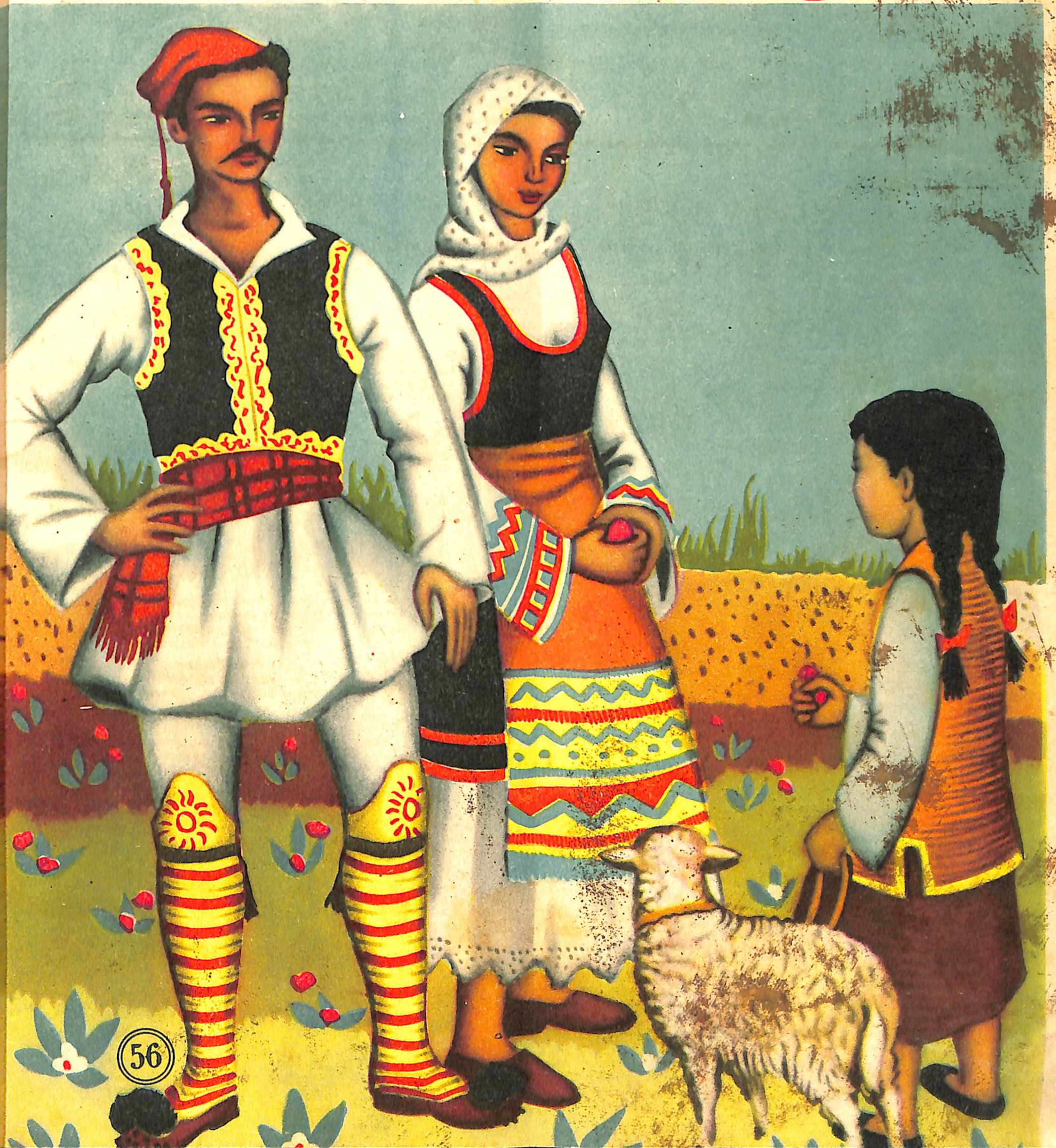
ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

(ἡ Παιδόπολις)

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ
«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται ἀπὸ τριμελῆ Ἐπιτροπὴ Ἐντεταλμένων Κυριῶν ΠΒΕΕ.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Ἡρώδου Ἀττικοῦ 9

ΑΘΗΝΑΙ, 16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1952
ΕΤΟΣ Γ΄. ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 56 (8)

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ὀργανισμῶν, Τραπεζῶν, Ἑταιρειῶν, Δήμων Δρ. 100.000
Κοινότητες καὶ Σχολεῖα .... » 50.000

Παιδιὰ Παιδοπόλεων καὶ συμμοριόπληκτα: 10.000 δρ. τὸ χρόνο. Ἄπορα παιδιά: Ἕνα χρόνο 15.000. Ἑξάμηνη 10.000. Τὰ εὔπορα. Ἕνα χρόνο: 25.000. Ἑξάμηνη 15.000.

Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 10 ἢ Λίραι 4.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 2000

Ὑπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Ἀντιφίλου 16 — Ἀθῆναι
Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Φραγκ. Μαλατέστας, Μενελάου 9, Ἀθῆναι

Ἀναστάσεως ἡμέρα

ΧΑΙΡΕΤΕ!...

Ἐνῶ οἱ στρατιῶτες, ποὺ φύλαγαν τὸν Τάφο τοῦ Χριστοῦ, τρομαγμένοι τρέχουν πρὸς τὴν πόλι, μιὰ ὁμάδα ἀπὸ γυναῖκες εὐσεβεῖς ξεκινᾶνε ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ παίρνουν τὸ δρόμο ποὺ φέρνει πρὸς τὸν Τάφο. Εἶναι οἱ καλὲς ἐκεῖνες γυναῖκες ποὺ ἀκολουθοῦσαν τὸν Κύριο γιὰ ν' ἀκοῦνε τὴ θεία διδασκαλία του καὶ νὰ προσφέρουν πολλὲς φορὲς χρήματα γιὰ τὴ συντήρησι τοῦ Διδασκάλου. Κρατᾶνε στὰ χέρια δοχεῖα γεμᾶτα μὲ μύρα πολύτιμα, κι' ἔρχονται βιαστικὲς στὸν τάφο, γιὰ ν' ἀλείψουν μ' αὐτὰ τὸ καταπληγωμένο σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

Τῆς νύχτας ἡ σιγαλιὰ ἁπλώνεται παντοῦ. Πέρα, στὸν ἀνατολικὸ ὁρίζοντα, ἀρχίζουν τώρα νὰ σκάζουν τὰ πρῶτα μισόφωτα τῆς αὐγῆς. Οἱ μυροφόρες γυναῖκες λυπημένες, ἀμίλητες, βαδίζουν. Ὁ νοῦς τους στρέφεται ὁλοένα γύρω ἀπὸ τὸ μεγάλο δρᾶμα τοῦ Γολγοθᾶ. Σκέπτονται μὲ πόνο τὰ βάσανα ποὺ ὑπέφερεν Ἐκεῖνος, τὸ φρικτὸ μαρτύριο, τὸ Σταυρό, τὸν Τάφο. Κι' ὅταν τὸ μυαλό τους στρέφεται στὸν Τάφο, θυμοῦνται τὴ μεγάλη πέτρα ποὺ ὁ Ἰωσὴφ μὲ τὸν Νικόδημο εἶχαν βάλει γιὰ νὰ φράξουν τὴν πόρτα τοῦ μνημείου. Εἶναι μιὰ σκέψη ποὺ τὶς στενοχωρεῖ:

— Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τοῦ λίθου ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου;

Ὅταν ὅμως φθάνουν στὸν κῆπο τοῦ Ἰωσὴφ κι' ἀντικρύζουν τὸν τάφο, βλέπουν τὴ βαριὰ πέτρα κυλισμένη μακρυά, τὴν πόρτα τοῦ μνημείου ὁλάνοιχτη. Πλησιάζουν μὲ δέος. Καὶ νά, ἕνας ἄγγελος ὁλόφωτος, ὁλόλευκος, ἀστραφτερός, γεμίζει μὲ φῶς καὶ λάμψι τὸ μνημεῖο. Ἐκεῖνες ρίχνουν τὰ βλέματα κάτω θαμπωμένες, ἔντρομες. Μὰ ὁ ἄγγελος τὶς καθησυχάζει γρήγορα.

— Μὴ φοβᾶστε, τοὺς λέει. Ξέρω, ζητᾶτε τὸν Ἰησοῦ τὸν ἐσταυρωμένο. Ἀναστήθηκε, δὲν εἶν' ἐδῶ. Νά, κυττᾶχτε τὸν τόπο, ὅπου τὸν εἶχαν θάψει. Πηγαίνετε λοιπὸν στοὺς μαθητάς του γιὰ ν' ἀναγγείλετε τὸ χαρμόσυνο μήνυμα.

Πειθαρχικὲς στὴν προτροπὴ τοῦ ἀγγέλου, φεύγουν ἐκεῖνες. Καθὼς κατεβαίνουν τὸν λόφο, ἔχει πιὰ ξημερώσει. Ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ὁλόφωτος, ὁλόχρυσος, σκορπῶντας παντοῦ γλυκὲς τὶς πρωϊνές του ἀκτῖνες στὴ φύσι τὴν ἐαρινή.

Κι' ἐκεῖ, σὲ κάποιο σημεῖο τοῦ ἐξοχικοῦ δρόμου, καθὼς προχωροῦν οἱ ἅγιες γυναῖκες — ὤ, τί χαρμόσυνο καὶ πανευφρόσυνο συναπάντημα! — ὁ Ἰησοῦς παρουσιάζεται ξαφνικὰ μπροστά τους.

Ἔκπληκτες, ἄφωνες τὸν ἀτενίζουν. Τὰ μάτια τους θαμπώνονται ἀπὸ τ' ἀκτινοβόλημα τῆς θείας μορφῆς Του. Τὸ πρόσωπό του λάμπει ἀπὸ μιὰν ἄϋλη χαρά, τὴ χαρὰ τοῦ θριάμβου. Ἔσκυψαν καὶ τὸν προσκύνησαν γονατιστές. Κι' Ἐκεῖνος τοὺς μίλησε καὶ τοὺς εἶπε μιὰ λέξι:

— Χαίρετε!

Κι' ὕστερα τοὺς ἔδωσε τὴν ἐντολὴ νὰ τρέξουν πρὸς «τοὺς ἀδελφούς του», πρὸς τοὺς ἀγαπητούς του μαθητάς, γιὰ νὰ τοὺς ποῦν τὴν ἀνάστασί Του.

Χαίρετε! Ἦταν ἡ πρώτη λέξι ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἀναστημένου Κυρίου μας. Στὴ λέξι τούτη οἱ ψυχὲς τῶν μυροφόρων πλημμύρισαν ἀπὸ χαρά. Στὴ λέξι τούτη οἱ καρδιὲς τῶν μαθητῶν φτερούγισαν καὶ τίναξαν μακρυὰ τὸν πόνο καὶ τὸ πένθος. Στὴ λέξι τούτη τοῦ Θεανθρώπου, πόσα δάκρυα σκουπίστηκαν, πόσα μάτια βουρκωμένα στέγνωσαν, πόσες πληγὲς ἀγιάτρευτες θεραπεύτηκαν, πόσες καρδιὲς πονεμένες παρηγορήθηκαν, πόσες ψυχὲς ταραγμένες βρῆκαν τὸ βάλσαμο τῆς γαλήνης, τὸ φῶς, τὴ δροσιά!

Χαίρετε! Ἡ πρώτη λέξις ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς πίστεώς μας, μετὰ τὴν Ἀνάστασί Του. Εἶναι τὸ μεγαλύτερο κήρυγμα τῆς χαρᾶς. Κι' εἶναι συγχρόνως τὸ τρανώτερο, τὸ δυνατώτερο ἐπιχείρημα ἐναντίον ἐκείνων ποὺ δὲν ἀποφασίζουν νὰ προσέλθουν ὁριστικὰ κι' ὁλοκληρωτικὰ στὴ χριστιανικὴ ζωή, τάχα γιὰ νὰ μὴ χάσουν τὴ χαρά τους. Πόσο λαθεμένη ἀντίληψι. Ὤ, νὰ μπορούσαμε νὰ νοιώσωμε βαθειὰ τὸ κήρυγμα τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, νὰ μπορούσαμε νὰ πλησιάσωμε καὶ νὰ γνωρίσωμε ἀπὸ κοντὰ τὸν Χριστό! Μόνον τότε θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ καταλάβωμε τὸ νόημα τῶν θεϊκῶν Του λόγων. Καὶ τότε θὰ σκιρτήση κι' ἡ δική μας ψυχή, γεμάτη φῶς καὶ χαρὰ βαθειὰ πνευματική, κι' ἡ καρδιά μας θὰ ζωντανέψη καὶ θὰ χτυπήση λαχταριστά, τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ ἀναστημένος Χριστός μας θὰ σταθῆ μπροστά μας καὶ θὰ μᾶς πῆ: Χαίρετε!

† ΑΛ. Ι. ΓΚΙΑΛΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Νύχτα... Στὸν τάφο τοῦ Χριστοῦ,
σὰ νἆταν φυλακὴ ληστοῦ,
φυλᾶν πολλοὶ στρατιῶτες.
Εἶναι ἡ ταφόπετρα βαριά,
κι ὅποιος πεθαίνει, πάει πιά...
Τί Τὸν φυλᾶνε τότες;

Ἥσυχη ποὺ ἦταν ἡ βραδιά.
Ἦτανε ὅλα σιωπηλά.
Κόντευε μεσονύχτι...
Ἄξαφνα,— ποιὸς τὸ ξέρει πῶς;—
ἄστραψε γύρω ἕνα φῶς
κι ὁ τάφος τότε ἀνοίχτη!

Τόση ἦταν ἡ φεγγοβολή,
ποὺ κι οἱ στρατιῶτες, οἱ δειλοὶ
τρέμουνε, θαμπωμένοι.
Πετᾶν τὰ ὅπλα ἐδῶ κι ἐκεῖ
καὶ στὴ νυχτιὰ τὴ σκοτεινὴ
τρέχουνε, τυφλωμένοι...

Ἄνοιξαν τότε οἱ οὐρανοὶ
κι' ἀγγέλοι μὲ γλυκειὰ φωνὴ
ἐψάλανε τραγούδια
κ' ἦταν μιὰ σκάλα φωτεινὴ
καὶ κατεβαίνανε στὴ γῆ
χιλιάδες ἀγγελούδια.

Μὲς ἀπ' τὸ μνῆμα τ' ἀνοιχτὸ
δές Τον ποὺ βγαίνει, τὸν Χριστό!
Σὲ λίγο, θὰ τὸ μάθουν πιὰ
σὲ καθεμιὰ τῆς γῆς γωνιά.
Νά, τῆς χαρᾶς ἡ ὥρα!

Ἦταν ἀπὸ παλιὰ γραφτὸ
τ' ἀπίστευτο μαντάτο αὐτό.
Δὲν εἶναι παραμύθι!
Χτυποῦν καμπάνες γιορτινές,
καὶ πανηγύρια καὶ χαρές:
«Ὁ Κύριος Ἀνεστήθη!»

Α. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ

Στὸ στερνὸ τὸ ξεψύχημα
δειλινοῦ μυρωμένου,
κάποια ρόδα μαραίνουνται,
κάποια ρόδα πεθαίνουν.

Ὥρια λουλούδια, ποὺ ἄνθισαν
μιὰν αὐγούλα τ' Ἀπρίλη,
ξεφυλλίζουν καὶ σβήνουνε
στὸ λαμπριάτικο δείλι.

Κι' ἕνα ρόδο, τινάζοντας
τ' ἀνοιχτὰ πέταλά του,
κάποιο φύλλο, ποὺ τοὔμεινε
γιὰ στερνὸ στόλισμά του,
μὲ τρεμούλιασμα ἀνάλαφρο
τὸ τινάζει μπροστά του,
στὸ κρυστάλλινο φλοίβισμα
τοῦ ρυακιοῦ τοῦ δροσάτου.

«Ποῦ τραβᾶς, ἀνθοπέταλο,
τὴ ζωή σου νὰ σβήσης;».
«Πάω νὰ φέρω τὴν Ἄνοιξη
σὲ μιὰ χώρα ἄλλης ζήσης.

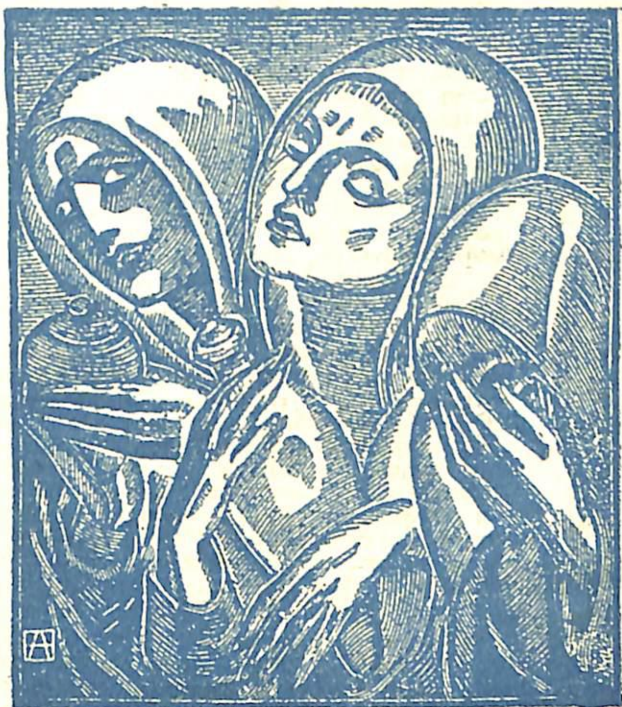
» Μὴ μὲ κλαῖς! Σ' ἄλλα χώματα
τὸν Ἀπρίλη θὰ φέρω,
θὰ σκορπίσω τὸ μήνυμα
μιᾶς ἀλήθειας ποὺ ξέρω...

Κεῖνο ποὺ ἄκουσα σήμερα,
καὶ σιγόψελνε ἡ αὔρα,
ποὺ τὸ λάλαε χαρούμενα
κι' ἡ καμπάνα ἀπ' ἀλάργα.

Νύχτα - νύχτα, τὸ μήνυμα
τὸ τρανὸ θὰ κηρύξω
— Τοῦ Χριστοῦ τὴν Ἀνάσταση,
στοὺς νεκροὺς ποὺ θὰ σμίξω».

Γ. ΒΕΡΙΤΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

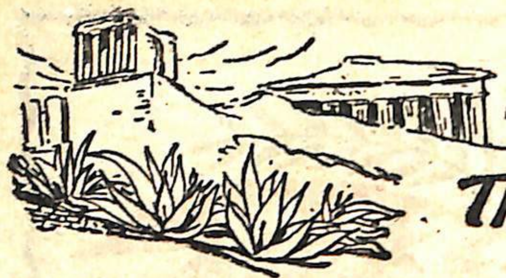
ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

Χριστὸς Ἀνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόραις,
ὅλοι, μικροὶ μεγάλοι, ἑτοιμασθῆτε
μέσα σταῖς ἐκκλησιαῖς ταῖς δαφνοφόραις
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχθῆτε.
Ἀνοίξετε ἀγκαλιαῖς εἰρηνοφόραις
ὀμπροστὰ στοὺς ἁγίους καὶ φιληθῆτε,
φιληθῆτε γλυκά, χείλη μὲ χείλη,
πέστε Χριστὸς Ἀνέστη, ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Δάφναις εἰς κάθε πλάκα ἔχουν οἱ τάφοι
καὶ βρέφη στὴν ἀγκαλιὰ οἱ μανάδες
γλυκόφωνα κυττώντας ταῖς ζωγραφι-
σμέναις εἰκόνες, ψάλλουνε οἱ ψαλτάδες.
Λάμπει τ' ἀσῆμι, λάμπει τὸ χρυσάφι
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες,
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τ' ἁγιοκέρι
ὁποὺ κρατοῦν οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

Γιά νά γνωρίσωμε τήν ΕΛΛΑΔΑ

Ἑλληνικὸ Πάσχα

Συνταξιδεύουμε μὲ μιὰ ξένη κυρία — μιὰ Σουηδέζα περιηγήτρια. Εἴμαστε στ' αὐτοκίνητο ποὺ μᾶς πάει ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο στὰ Χανιά. Μεγάλη Παρασκευή.

Ὁ Φάνης κουβεντιάζει μαζί της ἀγγλικὰ κι' εἶναι γοητευμένος ἀπὸ τὸν ἔξαλλο ἐνθουσιασμό της γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Κάθε τόσο γυρίζει καὶ μᾶς μεταφράζει τὶς ἐντυπώσεις της.

— Λέει πὼς εἶναι ἀλήθεια μιὰ χώρα θεῶν ἡ πατρίδα μας! Καὶ πολὺ δίκαια. Ποῦ θάβρισκε τέτοιο ἥλιο, τόσα λουλούδια καὶ τόσο καλόκαρδους καὶ φιλόξενους ἀνθρώπους ὁ ποιητὴς γιὰ νὰ τοποθετήση ἀνάμεσά τους τὰ πλάσματα τοῦ πιὸ ὄμορφου θρύλου;

Ἡ ξένη κυρία κρατεῖ στὸ χέρι της ἕνα βιβλίο μὲ χάρτες καὶ μ' ἕνα πλῆθος φωτογραφίες. Εἶναι «ὁδηγὸς γιὰ ἕναν ἐπισκέπτη τῆς Κρήτης». Βυθίζεται στὴν ἀνάγνωσή του κι' ὁ Φάνης μας εἶναι πάλι δικός μας.

— Ἀλήθεια, θεία, σ' ὅσα μέρη κι' ἂν πήγαμε πουθενὰ δὲ βρήκαμε τόση ποικιλία στὸ τοπίο. Ἀπ' τὸ Ἡράκλειο στὸ Ρέθυμνο χορτάσαμε βράχια, γκρεμοὺς κι' ἀκροθαλασσιὲς ποὺ τὶς κατοικοῦνε μονάχα οἱ γλάροι. Ἐδῶ πάλι σὲ πλημμυρίζει τὸ πράσινο. Τί κατάφυτος τόπος!

— Καὶ ποῦ νὰ φτάσωμε στὰ Χανιά, νὰ δῆς τὰ προάστειά τους ποὺ εἶναι τριγυρισμένα ἀπὸ περβόλια καὶ δάση ἀπὸ φρουτόδεντρα.

Ναί, δὲν εἶχε ἄδικο ὁ Φάνης. Αὐτὴ ἡ διαδρομὴ εἶναι θαῦμα τὴν ἄνοιξη. Μᾶς ἔχει πνίξει τὸ ἄρωμα τῆς πορτοκαλλιᾶς καὶ τῆς λεμονιᾶς.

Κατεβαίνουμε σ' ἕνα χωριὸ γιὰ νὰ δοῦμε τὸν ἐπιτάφιο. Τ' αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ φύγη. Εἴμαστε ἐλεύθερα πουλιά. Κάπου θὰ βροῦμε στέγη γιὰ τὴ νύχτα.

Ἡ Σουηδέζα ποὺ ὁ Φάνης τῆς λέει τὴν ἀπόφασή μας ζητᾶ τὴν ἄδεια νάρθη μαζί μας. Καὶ βέβαια ποὺ μπορεῖ νάρθη. Γελᾶ ὁλόκληρη καὶ γεμίζει εὐχαριστίες τὸ Φάνη. Θέλει, λέει νὰ ζήση ἕνα Ἑλληνικὸ Πάσχα, νὰ δῆ κάθε ἔθιμο, νάχη κάποιον νὰ τῆς ἐξηγήση.

Μπαίνουμε στοῦ χωριοῦ τὴν ἐκκλησία. Τὰ σήμαντρα χτυποῦν πένθιμα. Κοπέλλες μπαίνουν μὲ μαῦρα τσεμπέρια στὴν κεφαλή. Πενθοῦνε τὸ θάνατο τοῦ Χριστοῦ. Ἔχουν πανέρια στὰ χέρια τους γιὰ νὰ τὸν στολίσουν νεκρό. Πανέρια πλημμυρισμένα ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ λεμονανθούς. Ἔχουν κιόλας πλέξει ἕνα στεφάνι γιὰ τὸ σταυρὸ ὅλο μπουμπούκια πορτοκαλιᾶς. Τὸ βράδυ ποὺ θὰ ψαλῆ ἡ ἀκολουθία καὶ θὰ γυρίση ὁ Ἐπιτάφιος στὸ χωριὸ θάχουν ὅλα ἀνοίξει καὶ τ' ἄρωμά τους θ' ἀφίση γιὰ πάντα στὴ μνήμη δεμένη μαζί του τὴ θεία κατάνυξη τῆς μεγάλης αὐτῆς Χριστιανικῆς ἡμέρας.

Ἕνας γλυκόφωνος ψάλτης χαρίζει συγκίνηση στὶς καρδιὲς καθὼς ψέλνει θρηνητικὰ τοὺς ὡραίους ὕμνους.

— Υἱέ μου ποῦ τὸ κάλλος ἔδυ τῆς μορφῆς Σου;

Οἱ κοπέλλες σκουπίζουν τὰ μάτια τους. Εἶναι κατακόκκινα ἀπὸ τὸ κλάμα. Τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ ξαναζωντανεύουν καθὼς λένε τὰ τροπάρια τὴ μεγάλη θυσία τοῦ Θεανθρώπου.

Στὴν Ἀποκαθήλωση, καθὼς ὁ παπᾶς κατεβάζει τὸ ματωμένο ἄμωμο Σῶμα μὲ τὸ κεφάλι τὸ θεϊκὸ τὸ στεφανωμένο μ' ἀγκάθια καὶ θρόμβους αἵματος, ὁ θρῆνος γίνεται μεγαλόφωνος καὶ παλλαϊκός.

Οἱ πιστοὶ κι' ἀθῶοι αὐτοὶ ἄνθρωποι ὑποφέρουν σὰ νὰ γίνεται τώρα τὸ θεῖο Πάθος.

Ἡ ξένη κυρία, σὰ βγαίνουμε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχει τὰ μάτια της δακρυσμένα κι' ἐκείνη.

— Εἶναι πολὺ πένθιμα μὰ πάρα πολὺ ὡραῖα, μᾶς λέει. Γιατὶ ἀγαποῦν τόσο τὴ λύπη σ' αὐτὸ τὸ νησί.

— Αὔριο βράδυ, τῆς λέει ὁ Φάνης, θὰ δῆτε πὼς ἀγαποῦν τὸ ἴδιο καὶ τὴ χαρά. Εἶναι ἄνθρωποι πολὺ ζωντανοὶ κι' εὐαίσθητοι κι' ὅλα τοὺς ἀγγίζουν βαθειά. Οἱ γιορτὲς ἐδῶ ἔχουν ἀλλιώτικη σημασία.

Δὲν προφταίνουμε νὰ καθήσουμε στὸ καφενεῖο καὶ τὸ τραπέζι μας γεμίζει παράξενα φαγητά. Ἕνα πιάτο σαλιγκάρια βραστά,

ἐλίτσες σὰν τὰ στραγάλια μικρούτσικες πολὺ νόστιμες, μαρουλάκια βρεγμένα μὲ ξύδι μονάχα κι' ἕνα πιάτο βολβούς, ποὺ στὴν Κρήτη τοὺς λένε «ἀσκορδουλάκους».

— Τὰ φαγητὰ τάστειλε ὁ πρόεδρος τοῦ χωριοῦ γιὰ τοὺς ξένους ποὺ ἔτυχε νὰ βρεθοῦν τέτοια μέρα στὸν τόπο μας, λέει ὁ καφετζῆς. Δὲν μπορεῖτε νὰ τὸν προσβάλλετε. Θὰ σᾶς ἔπερνε σπίτι του, μὰ ἐμεῖς δὲ στήνουμε σήμερα τραπέζι. Στὸ πόδι τρῶμε.

Ὅλο διάθεση καὶ γέλιο, τὴν ἄλλη μέρα ταξιδεύουμε πάλι γιὰ τὰ Λανιά. Περνᾶμε ἀνάμεσα ἀπὸ ἕναν ἀτέλειωτο παράδεισο. Τὰ χρώματα ὀργιάζουν. Οἱ μυρωδιὲς κάνουν τὸν ἀέρα βαρύ. Πάνω ἀπ' ὅλα τ' ἄρωμα τῆς πορτοκαλλιᾶς. Περνᾶμε τὴ Γεωργιούπολη, φτάνουμε στὰ Χανιὰ σὲ λίγο. Ἐδῶ μᾶς ὑποδέχονται γνώριμοι, μιὰ συγγένισσα ποὔχει παντρευτῆ στὴν πρωτεύουσα τῆς Κρήτης. Φυσικὰ πέρνουμε μαζὶ μας καὶ τὴν ξένη, γιατὶ ἡ Βγενιὼ ἡ ξαδέρφη μου μὲ κανένα τρόπο δὲν ἐννοεῖ νὰ τὴν ἀφίση νὰ πάη σὲ ξενοδοχεῖο τέτοια βραδυά.

Τ' ἀπόγεμα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ἐπισκεπτόμαστε τὴν πόλη.

Τὰ Χανιὰ εἶναι ὡραιότατη πολιτεία. Ἀπ' τὶς πιὸ ὄμορφες τῆς Ἑλλάδας. Ἔχει εὐρύχωρους δρόμους, μεγάλα κτίρια, ὄψη πρωτεύουσας. Φυσικὰ μένουν ἀκόμα μερικὰ στενοσόκκακα βενετσιάνικα, μὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος ἔχει καὴ κι' ἀνακαινισθῆ. Ἔχει δυὸ μεγάλες πλατεῖες τοῦ Συντριβανιοῦ καὶ τῆς Σπλάντζας.

— Τί ὄμορφη ἐκκλησία, λέει ἡ Μυρτώ, κοιτάζοντας τὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ποὺ εἶναι στὴν Σπλάντζα.

— Ἦταν ἄλλοτε Τούρκικο τζαμί, μᾶς ξηγᾶ ἡ ξαδέρφη μου ποὺ μᾶς συνοδεύει.

Πήραμε τὴν πλατειὰ λεωφόρο ποὺ πάει στὸ ὡραῖο προάστειο τῶν Χανιῶν, τὴ Χαλέπα. Ἐδῶ πιὰ εἶναι πραγματικὰ μεγαλόπολη. Μέγαρα, κῆποι, εὐρύχωροι δρόμοι, θάλασσα παιχνιδιάρικη ποὺ τὴν ἀντικρύζεις ἀπὸ ψηλά.

Γυρίζοντας στὰ Χανιά, περνοῦμε ἀπ' τὴν ἀγορά, τὴν πιὸ ὡραία ἀγορὰ τῆς Ἑλλάδας. Ὅλη σκεπασμένη μὲ τζαμαρία ἀπέραντη, κατακάθαρη μὲ τὰ ποικίλα τῆς τμήματα τακτοποιημένα, πολὺ νοικοκυρεμένα. Κατεβαίνουμε στὸ λιμάνι τῶν Χανιῶν — μικρὸ Βενετσιάνικο ποὺ δὲν τόχουν καὶ τόσο ἀνάγκη, γιατὶ στὶς μεγάλες τρικυμίες τὰ καράβια καταφεύγουν στὴ Σούδα, τὸ πιὸ ὡραῖο λιμάνι τῆς Μεσογείου...

Ἔχει βραδυάσει πιὰ κι' ἡ καρδιά μας χτυπᾶ ἀνυπόμονη. Τὰ παιδιὰ τῆς Βγενιῶς ἑτοιμάζουν τὶς λαμπαδίτσες, βάζουν τὸ κόκκινο αὐγὸ στὴν τσέπη νὰ τὸ τσουγκρίσουν μόλις ὁ παπᾶς πῆ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη. Μαζί τους γινόμαστε κι' ἐμεῖς παιδιά. Ὁ Φάνης ὁ πιὸ μικρὸς τῆς παρέας οὔτε μᾶς λογαριάζει ἀπόψε. Τρέχει μὲ τὰ μικρά μου ἀνήψια ἀγοράζουν φώσφορα κι' ἄλλα πυροτεχνήματα, ἑτοιμάζονται γιὰ τὴν πρώτη Ἀνάσταση. Στὶς ἔντεκα οἱ καμπάνες σημαίνουν γιορτάσιμα. Ὅλοι φοροῦν τὰ λαμπριάτικά τους κι' εἶναι χαρούμενοι, ὅλο καλωσύνη. Μοιάζουν σὰ ν' ἀναστήθηκαν ὅλοι μαζὶ ἀπόψε μὲ τὸν Κύριο.

Στὴ μέση τῆς πλατείας τὰ παιδιὰ ἔχουν στήσει μιὰ ἁρμαθιὰ ξύλα κι' ἔχουν στήσει στὴ μέση τους ἕνα σκιάχτρο ποὺ τόχουν γεμίσει ἄχυρα. Εἶναι ὁ προδότης ὁ Ἰούδας. Θὰ καῆ στὴ «φουνάρα» τῆς Λαμπρῆς. Ἔτσι λένε τὴ μεγάλη φωτιὰ ποὺ ἀνάβουν τὸ Πάσχα ἔξω ἀπ' τὶς ἐκκλησιές.

Τὸ Λενάκι ποὺ δὲ βαστιέται ἔχει δαγκάσει κιόλας τὸ κουλουράκι του κι' ὁ πεντάχρονος Δημητρὸς κλαίει γιατὶ ἡ μητέρα του πῆρε τ' αὐγὸ μὴν τύχη καὶ κάμη Πάσχα πρὶν ἀπ' τὴν ὥρα του.

— Δεῦτε λάβετε φῶς!

Μὲ τὸ σύνθημα αὐτὸ ἡ νύχτα ἀποκτᾶ ἕνα πλῆθος καινούργια ἀστέρια. Λὲς καὶ χύθηκαν ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς στὴν πλατεῖα τῆς Σπλάντζας γιὰ νὰ κάμουν Πάσχα μαζὶ μὲ τοὺς Χανιῶτες.

Μὲ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη τὰ νέα ἀστέρια ἀνεβοκατεβαίνουν χαρούμενα, λάμπουν τὰ πρόσωπα ἀπ' τὸ φῶς τους.

— Πρόσεξε Λενιώ, θὰ κάψης τὴν ξένη κυρία.

Τὸ κεράκι τῆς Λενιῶς εἶναι ἀτίθασσο σὰν κι' αὐτὴ καὶ καθὼς ἡ ξένη κυρία εἶναι προσηλωμένη στὸ γραφικὸ θέαμα κινδυνεύει νὰ πάρη φωτιά.

Τὰ ξύλα ποὺ πλῆθος κεριὰ τοὺς μετάδωκαν τὴ φλόγα τους τριζοβολοῦν τώρα. Τ' αὐγὰ τσουγκρίζονται, φιλιοῦνται οἱ ἄνθρωποι. Τὰ σήμαντρα ξεκουφαίνουν τὸν κόσμο. Ντουφεκιὲς πέφτουν. Ἡ Σουηδέζα τρομάζει μὰ ὕστερα σκάζει στὰ γέλια.

— Μὰ σᾶς τὸ εἶπα, τῆς λέει ὁ Φάνης, ἐδῶ τὶς χαιρόμαστε τὶς γιορτὲς μ' ὅλη τὴν καρδιά μας.

Ἀληθινὸς πανζουρλισμός. Ποῦ ν' ἀκουστοῦν τὰ θαυμάσια τροπάρια ποὺ τερετίζουν γιορτάσιμα οἱ παπάδες καὶ οἱ ψάλτες. Ὅμως κι' ἐκεῖνα προτρέπουν στὴ χαρά.

— Ἀναστάσεως ἡμέρα καὶ λαμπρυνθῶμεν λαοί, Πάσχα Κυρίου Πάσχα!

— Ὡραῖο Ἑλληνικὸ Πάσχα! μουρμουρίζει ἡ ξένη στὴ γλῶσσα μας κι' ἀνταλλάσσει μαζί μας τὸν ἀσπασμὸ τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Χαρᾶς.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

Μὲ ἐρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ!

Ὁ Νῖκος Τριάντης μὲ ἐρωτᾶ: Τί θὰ πῆ Πάσχα;

Ἀπάντηση: Χρειάζεται ἀσφαλῶς μιὰ ἀπαντηση κάπως μεγαλούτσικη. Πολλοὶ θελησαν νὰ ισχυρισθουν πως ἡ λεξη Πάσχα προέρχεται απο το ρημα πασχω. Ἡ ετυμολογια αυτὴ είναι κωμικη και οεν ὑποστηριζεται πιά.

Μὲ τὴ λεξη Πασχα ἐννοοῦμε σήμερα τρία πραγματα:

1) Πασχα η Νομικὸ Πάσχα ἢ Πάσκα ἢ Φάσχα η Ψασκα ειναι ἡ εορτὴ των Ἑβραιων, που καθιερωθηκε εις αναμνηση της οιαβασεως της Ερυθρας Θαλασσης ἀπο τους Ισραηλιτες του Μωϋση, η καὶ γενικωτερα της απελευθερώσεως τῶν Ἑβραιων ἀπὸ την Αιγυπτιακη αιχμαλωσία. Το Πασχα αυτὸ γιορταζεται κατα τὴν ἐαρινη ισομερια.

2) Πασχα ειναι ἡ μεγαλύτερη γιορτὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς ανάμνηση τῆς Ἀναστασεως τοῦ Κυριου ἡμων Ἰησου Χριστοῦ. Ἡ γιορτὴ αὐτὴ γινεται την πρωτη Κυριακὴ μετα την πανσεληνο, ποὺ γίνεται μετὰ η κατὰ τὴν ἰσημερια. Λέγεται δὲ καὶ Λαμπρή.

3) Πασχα λέγεται ἐπίσης κάθε γιορτὴ ποὺ ἐπιτρεπεται ἡ κατάλυση κρεατος, ἔπειτα ἀπο μεγαλη ἢ μικρὴ νηστεια.

Ἀπὸ τὴ λεξη Πάσχα ἔχουν τὴν προέλευσή τους καὶ ἄλλες λεξεις:

Ἔτσι ἔχουμε:

Πασχάζω καὶ πασκάζω, ποὺ θὰ πῆ γιορτάζω τὸ Πάσχα. Ἡ ἴδια λέξη σημαίνει: παύω νὰ νηστεύω, τρώγω πασχαλινὰ φαγητά, δηλαδὴ μὴ νηστήσιμα. Ἀρταίνομαι. Ὑπάρχει καὶ ἡ παροιμία: «Πάσκασε ὁ καλόγερος, πάλι κουκκιὰ μαγέρευε». Ἡ παροιμία αὐτὴ λέγεται γιὰ τοὺς φτωχούς, ποὺ μιὰ καὶ δὲν ἔχουν χρήματα νηστεύουν καὶ στὶς πασχαλινὲς ἡμέρες. Ὑπάρχει καὶ ἡ λέξη πάσχασμα καὶ πάσκασμα.

ΠΑΣΧΑΛΙΑ: Ἔχει τρεῖς ἔννοιες: α) οἱ μέρες τοῦ Πάσχα. Ἡ ἐποχὴ τοῦ Πάσχα. β) Ἡ ἔπειτα ἀπὸ κάθε θρησκευτικὴ νηστεία γιορτή, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀρχίζει ἡ κατάλυση κρέατος καὶ ἄλλων ἀρτυμάτων. γ) Ὁ θάμνος μελία ἢ ἀξεδαράχη τῆς ὁποίας ἡ ἀνθοφορία συμπίπτει μὲ τὶς ἡμέρες τοῦ Πάσχα.

ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΟΣ ἢ ΠΑΣΚΑΛΙΑΤΙΚΟΣ καὶ ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΣ εἶναι κάθε τι ποὺ ἀνήκει στὴ γιορτή: πασχαλινὸ ἀρνί, πασχαλινὰ αὐγά, πασχαλινὸ γλέντι κλπ.

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ (ἐκκλησιαστικόν). Πίνακας ποὺ περιέχει τὶς κινητὲς γιορτὲς ποὺ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ Πάσχα.

Ὑπάρχει καὶ ἡ παροιμία: «Ἔχασε τὰ πασχάλια του», ποὺ σημαίνει: ἔχασε τὸ λογικό. Δὲν ξέρει τί τοῦ γίνεται. Ἔχει τὴν ἴδια ἔννοια μὲ τὴν ἄλλη παροιμία: «Ἔχασε τὸν μπούσουλα».

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ — Α — ΟΝ: Ὁ ἀναφερόμενος (η — ον) εἰς τὸ Πάσχα. Παράδειγμα: Πασχάλιον χρονικόν. Μία ἀπὸ τὶς πρῶτες βυζαντινὲς χρονογραφίες (ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ μέχρις Ἡρακλείου), ποὺ γράφτηκε ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐτοκράτορα Ἡρακλείου.

Τὸ Πάσχα λέγεται καὶ Λαμπρή.

Μὰ θὰ μὲ ρωτήσετε ἀπὸ ποῦ προῆλθε ἡ λέξη; Μήπως ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους; Ὄχι. Ἡ λέξη Πάσχα προέρχεται ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. Οἱ Αἰγύπτιοι γιώρταζαν τὴν ἐαρινὴ ἰσημερία τὴν ἡμέρα δηλαδὴ ποὺ ἡ ἡμέρα ἄρχιζε νὰ γίνεται μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ νύχτα καὶ τὸ «φῶς» νὰ νικάη τὸ «σκοτάδι». Καὶ ἡ γιορτὴ αὐτὴ λεγόταν Πισάχ, ποὺ θὰ πῆ διάβαση (πέρασμα) τοῦ Ἡλίου ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό.

Οἱ Ἑβραῖοι, ἀφοῦ λυτρώθηκαν ἀπὸ τὴ μακραίωνη δουλεία τῶν Αἰγυπτίων, διατήρησαν πολλὲς ἀπὸ τὶς γιορτὲς τῶν πρώην «ἀφεντάδων» τους. Ὁ Μωϋσῆς καταπολέμησε ὅσο μποροῦσε τὴ διατήρηση ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους αἰγυπτιακῶν ἐθίμων. Μὰ ἀναγκάσθηκε νὰ διατηρήση τὴ γιορτὴ τοῦ Ἡλιου νὰ τὴν πῆ Πεσσὰχ καὶ νὰ τὴν ἀφιερώση στὴν ἀπελευθέρωση τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. Καὶ κυρίως τὴ «διάβαση» τῆς Ἐρυθρᾶς ποὺ μποροῦσε νὰ ἔχη κάποια ὁμοιότητα μὲ τὸ συμβολισμὸ τῆς διαβάσεως τοῦ Ἡλίου ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό. Ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους πήραμε ἐμεῖς τὸ Πάσχα. Ἔτσι ἡ ἔννοια τῆς διαβάσεως τοῦ Ἡλιου διὰ τοῦ Ἰσημερινοῦ, τῆς διαβάσεως τῶν Ἑβραίων διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς, ἐξελίχθηκε στὴν ἑορτὴ τῆς διαβάσεως τοῦ Ἀνθρώπου ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς Ἁμαρτίας εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀληθείας διὰ τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ σ' αὐτὸ βοήθησε πολὺ τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ «Πάθη τοῦ Χριστοῦ» συνέπεσαν μὲ τὴν ἑβραϊκὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα. Καὶ ὅμως οἱ Ἑβραῖοι συνήθιζαν,—

ὅπως θὰ σᾶς πῶ πάρα κάτω—νὰ θυσιάζουν ἀμνοὺς στὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς ὡδηγήθηκε σὰν ἀμνὸς στὴ θυσία τῆς λυτρώσεως.

Ἔτσι διατηρήθηκε καὶ στὴ χριστιανικὴ γιορτὴ ἡ λέξη Πάσχα, ποὺ εἶνει ἐξέλιξη τῆς αἰγυπτιακῆς Πισὰχ καὶ τῆς ἑβραϊκῆς Πεσσάχ.

Τὸ ἑβραϊκὸ Πάσχα ὅπως εἴπαμε γιορταζόταν τὴν πανσέληνο ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐαρινὴ ἰσημερία. Τότε κάθε Ἑβραῖος οἰκογενειάρχης ἀγόραζε πρόβατον ἄμεμπτον (ἄμωμον) ἑνὸς χρόνου καὶ τὸ διατηροῦσε ἀπὸ τῆς 10ης τοῦ Νισὰν (ἑβραϊκὸν μῆνα ποὺ συμπίπτει μὲ τὸ Μάρτιο - Ἀπρίλιο) μέχρι τῆς 14 τοῦ Νισάν· ἡμέρας τῆς πανσελήνου. Τὸ βράδυ τῆς 14ης τοῦ Νισὰν τὸ πρόβατο θυσιαζόταν στὸ ναό. Τὸ πρόβατο, ἀφοῦ μὲ τὸ αἷμά του ἔβαφαν διάφορα μέρη τοῦ σπιτιοῦ, ψηνόταν σὲ ξύλινο σουβλὶ χωρὶς νὰ σπάση κανένα ἀπὸ τὰ κόκκαλά του. Καὶ ἔπρεπε νὰ φαγωθῆ τὸ ἴδιο βράδυ χωρὶς νὰ περισσέψη τίποτα γιὰ τὴν ἄλλη μέρα. Ἂν περίσσευε ἔπρεπε νὰ καῆ στὴ φωτιά.

Τὸ συμπόσιο εἶχε ἕνα περίεργο τελετουργικό: Ἄρχιζαν τὴ γιορτὴ πίνοντας νερωμένο κρασί. Μὲ τὸ κρασὶ αὐτὸ ἐλέγοντο καὶ οἱ πρῶτες εὐχὲς τοῦ οἰκογενειάρχου. Κατόπιν ἔνιβαν ὅλοι τὰ χέρια τους καὶ προσευχόνταν στὸ Θεό! Στὸ τραπέζι βρισκόταν τὸ ψημμένο ἀρνί, πικράδες (τὰ πικρὰ χόρτα), τὰ ἄζυμα ψωμιὰ καὶ τὸ κρασὶ τὸ νερωμένο. Ὁ οἰκογενειάρχης ἐξηγοῦσε: Τὰ πικρὰ χόρτα ἐθύμιζαν τὴν πικρία τῆς δουλείας κάτω ἀπὸ τοὺς σκληροὺς Φαραώ, τὰ ἄζυμα ψωμιὰ τὴ σπουδὴ μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Ἑβραῖοι ἐγκατέλειψαν τὴν Αἴγυπτο, ὥστε νὰ μὴ προφθάσουν νὰ ζυμώσουν τὸ ψωμί τους καὶ νὰ τὸ φᾶνε...

Κατὰ τὴν Εὐαγγελικὴ ἀφήγηση ἡ σταύρωση τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγίνηκε τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ἔτσι δὲ καθιερώθηκε καὶ ὁ ἑορτασμὸς τῆς Ἀναστάσεως. Δηλαδὴ τὸ Πάσχα γιορτάζεται τὴν πρώτη Κυριακὴ ἔπειτα ἀπὸ τὴν πανσέληνο τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας ποὺ συμπίπτει ν' ἀκολουθῆ τὴν 21 Μαρτίου σύμφωνα μὲ τὸ Ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο ἢ τὴν 4η Ἀπριλίου μὲ τὸ Γρηγοριανό. Αὐτὸ γίνεται ἐὰν ἡ πανσέληνος συμπέση σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς 6 ἡμέρες τῆς ἑβδομάδος ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Κυριακή. Ἂν ὅμως συμπέση Κυριακὴ τότε τὸ Πάσχα γιορτάζεται τὴν ἑπομένη Κυριακὴ καὶ τοῦτο γιὰ νὰ μὴ συμπίπτη μὲ τὸ Πάσχα τῶν Ἑβραίων.

Ὁ Γεώργιος Χαλκιαδάκης μὲ ἐρωτᾶ: Τί ἐγένετο τὸ ἀνθρώπινο σῶμα τοῦ Θεανθρώπου ἀφοῦ ἀνεστήθη;

Ἀπάντηση: Σύμφωνα μὲ τὰ Εὐαγγέλια, ὁ Ἰησοῦς ἐφανερώθη εἰς τὴν Μαρίαν τὴν Μαγδαληνήν. Κατόπιν εἰς τὸν Κλεώπαν καὶ τὸν συντροφόν του καὶ κατόπιν εἰς τοὺς μαθητάς Του, ἀνελήφθη δὲ εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεώς του ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Γι' αὐτὸ γιορτάζουμε τὴν Ἀνάληψη 40 ἡμέρας μετὰ τὴν Ἀνάσταση.

Ὁ Δημήτριος Τσαβδαρίδης μὲ ἐρωτᾶ: Ποία εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπεικόνιση τοῦ Χριστοῦ ποὺ εὑρίσκεται καὶ ἀπὸ ποῖον κατεσκευάσθη;

Ἀπάντηση: Περὶ τῆς πραγματικῆς μορφῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐδεμία θετικὴ πληροφορία ὑπάρχει. Ἐπεκράτησε ὅμως ἡ ἀντίληψη ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ὡραῖος στὴν ὄψη καὶ γλυκύτατος εἰς τὴν ἐμφάνιση. Κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους καὶ ἰδιαίτερα στὴν τέχνη τῶν κατακομβῶν ὁ Ἰησοῦς παρεστάθη διὰ συμβολικῶν καὶ ἀλληγορικῶν εἰκόνων. Ἀπ' αὐτὲς περισσότερη διάδοση εἶχαν ὁ ἰχθὺς καὶ ὁ ἀμνός. Τὰ γράμματα τῆς λέξεως ΙΧΘΥΣ εἶχαν καὶ ἀνάλυση ἀκροστιχίδας: δηλαδὴ Ι (Ἰησοῦς), Χ (Χριστός), Θ (Θεοῦ), Υ (Υἱός), Σ (Σωτήρ). Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἡ ἀπεικόνιση τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἀμνοῦ ἐσταμάτησε ἔπειτα ἀπὸ ἀπαγόρευση τῆς ἐν Τρούλλω Συνόδου (692).

Ἐκ τῶν ἀλληγορικῶν παραστάσεων τοῦ Χριστοῦ ἡ σπουδαιοτέρα εἶναι ἡ τοῦ Καλοῦ Ποιμένος. Φέρει στὸν ὦμο του πρόβατο.

Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ μπόρεσε νὰ ἀποδώση τὸ θεῖο καὶ ἀνθρώπινο στοιχεῖο στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ, ἦταν ὁ Λεονάρδος Ντὰ Βίντσι... Ἐπέτυχε δὲ τοῦτο στὸ «Μυστικὸ Δεῖπνο» του.

Πλήρης μεγαλείου ἐπίσης εἶναι ὁ «Χριστὸς τῆς Μεταμορφώσεως» τοῦ Ραφαήλ.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

Δάσκαλος: Πές μου Κώστα ἐκτὸς ἀπὸ τὶς κύριες προτάσεις, καὶ ποιὲς ἄλλες προτάσεις ἔχουμε.

Κώστας ἀφηρημένος: Κύριους... Κυρίες... καὶ Δεσποινίδες, κύριε δάσκαλε.

ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Καθηγητής: Πές μου Μανώλη ὁ Βόλος ποῦ βρίσκεται;

Μανώλης: Στὴν τσέπη μου κύριε καθηγητά.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

Πασχα Κολοκοτρωνεϊκο

ΕΚΕΙΝΟ τὸ χρόνο — 1820 — τὸ Πάσχα τὸ πέρασε ὁ Κολοκοτρώνης, μαζὶ μὲ λίγους ἐμπίστους του, στὸ πλάτωμα τοῦ ξωκκλησιοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, στὴ Ζάκυνθο. Ἐκεῖ μποροῦσε νὰ συγκεντρωθῆ περισσότερο στὸν ἑαυτό του καὶ στὶς σκέψεις του. Γιατὶ στὴν ἐκκλησιὰ ἐκείνη εἶχε ταφῆ ἡ ἀγαπημένη του γυναῖκα, γιατὶ στὴν ἐκκλησιὰ ἐκείνη ὁ παπᾶ Ἄνθιμος Ἀργυρόπουλος τὸν εἶχε ὁρκίσει στὴ Φιλικὴ Ἑταιρεία, γιατὶ ἀπὸ τὸ ρωμαντικὸ αὐτὸ τοπίο μποροῦσε ν' ἀντικρύζη μὲ μαράζι τὸν ἀπέναντι Μωρηᾶ, τὴν ὀνειρεμένη πατρίδα του, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ ξαναϊδῆ ὅσο ὁ ξένος δυνάστης τὴν πατοῦσε.

Μόλις εἶχε περάσει ἕνας χρόνος ἀπὸ τὴν εὐλογημένη ἡμέρα ποὺ ὁ Φιλικὸς Πάγκαλος εἶχε ἔρθει στὴ Ζάκυνθο καὶ εἶχε ξεμυστηρευθῆ σὲ λίγους Ζακυνθινοὺς καὶ σὲ μερικοὺς Μωραΐτες ποὺ ζοῦσαν ἐκεῖ πρόσφυγες, περιμένοντας τὴν ἀνάσταση τοῦ Γένους, τὸ μυστήριο τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας μὲ τὸν ἀόρατο ἀρχηγό, μὲ τὴ Ρωσσικὴ βοήθεια, μὲ τὶς χιμαιρικὲς ἐλπίδες. Κι' ὅλοι οἱ πατριῶτες εἶχαν ὁρκισθῆ καὶ περίμεναν, τὴ φωνὴ ποὺ θὰ τοὺς ἔκραζε νὰ πολεμήσουν γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς πατρίδας.

Ὁ Κολοκοτρώνης, περισσότερο ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα νὰ βροντήση τὸ καρυοφύλι, γιατὶ εἶχε παληοὺς λογαριασμοὺς μὲ τοὺς δυνάστες ποὺ τοῦ εἶχαν σκοτώσει τόσους ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του καὶ τὸν εἶχαν ἀναγκάσει νὰ φύγη ἀπὸ τὸν τόπο του καὶ ν' ἀναγκασθῆ νὰ ζῆ στὴ Ζάκυνθο κάνοντας τὸ χασάπη. Ἀλλὰ χρόνια τώρα περίμενε, πολλὲς ὑποσχέσεις εἶχε ἀκούσει καὶ τίποτα δὲν ἔβλεπε. Ὁ γαλανὸς οὐρανὸς τῆς Ζακύνθου, τὰ λουλούδια τοῦ ὡραίου νησιοῦ, ἡ γλυκειὰ καὶ γελαστὴ φύση ποὺ τὸ τριγύριζε δὲν ἔφθανε νὰ τὸν κάνη εὔθυμο. Ξενητεμένος ἦταν, μολονότι δὲν εἶχε κανένα παράπονο μὲ τοὺς Ζακυνθινοὺς ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν ἐκτιμοῦσαν καὶ γύρευαν μὲ κάθε τρόπο νὰ τοῦ κάμουν ὅσο τὸ δυνατὸν λιγώτερο πικρὴ τὴν ξενητιά.

Πολλὲς φορὲς εἶχε τραβήξει τὸν ἀνήφορο ἐκεῖνον κι' εἶχε πάει στὴν Ἔπαυλη τοῦ Στράνη, ὅπου περνοῦσε ἥσυχα ὁ κόντε Σολωμός. Στὸν ποιητὴ ἔβρισκε ὁ πολεμιστὴς παρηγοριά, γιατὶ μιλοῦσε μὲ τὴ φαντασία του, μὲ τὰ ὄνειρά του, μὲ τοὺς πόθους του ποὺ ἦσαν καὶ δικοί του. Γιατὶ τοῦ ἔλεγε πὼς δὲν μποροῦσε ν' ἀργήση ἡ ἅγια ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ ὁ ἄξεστος Μωραΐτης ἄκουγε μὲ θαυμασμὸ τὸν ἄρχοντα ποιητή, ὁ πατριώτης τὸν πατριώτη, γιατὶ τοὺς ἕνωνε καὶ τοὺς ἐξίσωνε τὸ ὑψηλὸ αἴσθημα τοῦ ἁγνοῦ πατριωτισμοῦ. Καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ παρηγορεῖτο.

Ὅταν ὅμως ἔμενε μονάχος ὁ Κολοκοτρώνης πάλι συννέφιαζε, πάλι κυριευόταν ἀπὸ πικρὴ μελαγχολία, γιατὶ ἔβλεπε νὰ περνᾶ ὁ καιρὸς ἄδικα κι' οἱ ἐλπίδες του νὰ μένουν πάντα ὄνειρα. Γι' αὐτό, τὸ χρόνο ἐκεῖνο τὸ Πάσχα τὸ πέρασε ὁ Γέρος τοῦ Μωρηᾶ πικραμένος. Τὰ παιδιά του, οἱ φίλοι του ἐφρόντιζαν γιὰ τὸ ψήσιμο τοῦ ἀρνιοῦ, ποὺ μοσχοβολοῦσε γυρίζοντας στὴν ξύλινη σοῦβλα. Πάνω στὸ χορτάρι εἶχε στρωθῆ τὸ τραπέζι πρόχειρο, ἁπλό, φτωχικό. Ἡ ὁλόξανθη Ζακυνθινὴ βερντέα ἐχρύσιζε στὶς χιλιάρες μπουκάλες ἀραδιασμένες ἐκεῖ σιμά. Ἔλειπε ὅμως κάτι πολύτιμο — ἡ εὐθυμία — ποὺ κανένα κρασὶ δὲν μπορεῖ νὰ δώση. Κι' ὁ Κολοκοτρώνης ἔτρωγε μελαγχολικός, σιωπηλός, σὰ νὰ μὴ βρισκόταν πραγματικὰ ἐκεῖ. Ἦταν μακριά, ἐκεῖ ἀπέναντι στὸ Μωρηᾶ του, ποὺ ξαγνάντευε μὲ μαράζι καὶ νοσταλγία.

Ξάφνου ἕνας ἀπὸ τοὺς συντρόφους του φωνάζει χαρούμενος:

— Λοιπὸν τοῦ χρόνου θὰ κάμουμε Πάσχα στὸ Μωρηᾶ! Καλὰ μαντᾶτα! Γιὰ κυττᾶχτε ἐδῶ!

— Τοῦ χρόνου θὰ κάμουμε Πάσχα στὸ Μωρηᾶ.

Καὶ σήκωσε ψηλὰ γιὰ νὰ τοὺς δείξη τὴν πλάτη τ' ἀρνιοῦ.

— Νά το, ἐδῶ εἶναι γραμμένο! Κυττᾶχτε!

Οἱ Ἀρματωλοὶ κι' οἱ Κλέφτες πίστευαν στὴ μαντικὴ δύναμη τῆς πλάτης τοῦ ἀρνιοῦ. Ὑπῆρχαν μάλιστα καὶ μερικοὶ γέροι ποὺ μποροῦσαν νὰ διαβάσουν στὴν πλάτη αὐτὴ σὰν σὲ ἀνοιχτὸ βιβλίο τὸ μέλλον. Ἕνας ἀπὸ τοὺς γέρους λοιπὸν τῆς συντροφιᾶς τοῦ Κολοκοτρώνη διάβασε τὴν προφητικὴ πλάτη τοῦ ἀρνιοῦ κι' εἶδε γραμμένο μέσα τὸ εὐτυχισμένο προμήνυμα ποὺ τόση χαρὰ τοὺς ἀποκάλυψε.

Ὅλοι τότε γαλαστοί, εὔθυμοι, χαρωποὶ σήκωσαν τὰ ποτήρια τους κι' ἐφώναξεν:

—Ἀπὸ τὸ στόμα σου καὶ στοῦ Θεοῦ τ' αὐτί! Καλὴ πατρίδα τοῦ χρόνου!

Γνώριζαν ὅτι ἡ εὐχὴ αὐτὴ ἐσήμαινε πόλεμο, ματοκύλισμα, κίνδυνο τῆς ζωῆς τους, ποὺ τώρα περνοῦσε ἥσυχη κι' ἀμέριμνη. Ἀλλὰ δὲν τοὺς ἔμελλε. Γιὰ τὴν πατρίδα ἦσαν ἕτοιμοι νὰ δώσουν καὶ τὴ ζωή τους.

Κι' ὅταν τὸ πασχαλινὸ τραπέζι τελείωσε, ὁ Κολοκοτρώνης σηκώθηκε πρῶτος, ἔκοψε ἕνα κλαδὶ ἀπὸ μιὰ φουντωτὴ δάφνη ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντά, καὶ δείχνοντάς μ' αὐτὸ τὸ ἀντικρυνὸ κάστρο Χλουμοῦτσι, στὸ Μωρηᾶ, τοὺς εἶπε μὲ συγκίνηση ποὺ δὲν κατόρθωνε νὰ κρύψη:

—Ὁ Θεὸς νὰ δώση, παιδιά, τοῦ χρόνου νὰ ψήσουμε τὰ πασχαλινὰ ἀρνιὰ ἐκεῖ κάτω ποὺ μᾶς καρτεροῦν τ' ἀδέλφια μας γιὰ τὴν Ἐλευθερία!

Κι' ἕνα δάκρυ κύλησε ἀπὸ τὰ μάτια του, ποὺ τὰ σκέπαζαν πυκνὰ κατάμαυρα φρύδια.

* * *

Κι' ἡ εὐχὴ γίνηκε πραγματικότης. Ὁ Κολοκοτρώνης δὲν ἄργησε νὰ μάθη τὶς ἑτοιμασίες γιὰ τὴν Ἐπανάσταση. Οἱ Μωραΐτες δὲν ἐσηκώνοντο ἂν δὲν εἶχαν μαζί τους τὸ πρωτοπαλλήκαρό τους, τὸ Γέρο τοῦ Μωρηᾶ.

Τὰ πράγματα ἦσαν πιὰ ἕτοιμα. Ἔπρεπε ὅμως νὰ φύγη χωρὶς νὰ δώση ὑποψία στὴν ἀγγλικὴ ἀστυνομία τῆς Ζακύνθου, ποὺ παρακολουθοῦσε τοὺς πατριῶτες μὲ σκοπὸ νὰ τοὺς ἐμποδίση νὰ περάσουν στὸ Μωρηᾶ. Ἀλλὰ ὁ Κολοκοτρώνης κατόρθωσε νὰ τοὺς γελάση, προφασισθεὶς ὅτι θὰ πήγαινε στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου γιὰ ἐμπόριο.

Στὶς 16 τοῦ Γενάρη τοῦ 1821 ὁ Κολοκοτρώνης κατόρθωσε νὰ φύγη μὲ καΐκι καὶ νὰ περάση στὴ Μάνη, ὅπου κρύφθηκε στὸ σπίτι τοῦ Μούρτζινου, ἕως τὴν εὐλογημένη ἡμέρα ποὺ σηκώθηκαν πιὰ οἱ Ἕλληνες.

Τὸ Πάσχα τοῦ 1821 τὸ πέρασε πολὺ διαφορετικὰ ὁ Κολοκοτρώνης. Δὲν εἶχε πιὰ τὴν ἡσυχία τοῦ καταπράσινου μαγικοῦ τοπίου τῆς Ζακύνθου, ὅπως τὸν περασμένο χρόνο. Ἀλλὰ πατοῦσε τὸ ἀγαπημένο του χῶμα, ἦταν στὸ Μωρηᾶ του, καὶ μ' ὅλες τὶς στερήσεις, μ' ὅλους τοὺς κινδύνους, μ' ὅλες τὶς στενοχώριες, ὁ Κολοκοτρώνης τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἦταν χαρούμενος. Καὶ στὸ πασχαλινό του δεῖπνο θυμήθηκε τὸ σύντροφό του ποὺ στὴ Ζάκυνθο εἶχε διαβάσει στὴν πλάτη τοῦ ἀρνιοῦ τὴν εὐτυχία ποὺ εἶχε γίνει πιὰ πραγματικότης. Σήκωσε λοιπὸν τὸ ποτῆρι, ὄχι μὲ δακρυσμένο μάτι, ἀλλὰ χαρούμενος, εὐτυχισμένος καὶ ἐβροντοφώνησε:

— Χριστὸς Ἀνέστη, παλληκάρια! Ἡ Πατρίδα Ἀνέστη!

—Ἀληθῶς Ἀνέστη, ἀπάντησαν οἱ σύντροφοί του.

Κι' ἐφιλήθηκαν ὅλοι μὲ τὸν ἀδελφικὸ ἀσπασμὸ τοῦ Πάσχα, εὐτυχισμένοι, θαρρετοί, βέβαιοι γιὰ τὴ νίκη...

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

Τά παιδιά γράφουν

ΕΛΑ

Ἄκου Χριστέ μου πῶς χτυπᾶ
γλυκὰ ἡ ψυχή μου τὰ φτερά της,
Ἐσὲ ζητᾶ, Σὲ καρτερεῖ
μὲ τὸ φτερούγισμά της.

Ἔλα Χριστὲ κι' ὁλόλαμπρο
τὸ θρόνο Σου νὰ χτίσης
μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς
καὶ κεῖ νὰ κατοικήσης.

ΚΩΣΤΗΣ ΔΕΙΛΙΝΟΣ

Η ΛΑΜΠΡΗ

Παραμονὴ τῆς Λαμπρῆς. Βράδυ. Ὁ ἀέρας ὄξω φυσοῦσε μανιασμένα λὲς κι' ἤθελε νὰ σαρώση ὅ,τι εὕρισκε στὸ διάβα του.

Νεκρικὴ ἡσυχία βασιλεύει στην πόλη. Ποῦ καὶ ποῦ τὰ γαυγίσματα τῶν σκυλιῶν, καὶ ἡ μονότονη λαλιὰ τοῦ γκιώνη τάραζαν τὴν ἡσυχία τῆς μυστηριώδους νύχτας.

Μέσα στὸ σπίτι ὁ Νίκος καὶ ἡ Βάσω ἔπαιζαν χαρούμενα μὲ τὰ καινούργια παιχνίδια ποὺ τοὺς ἔφερε ὁ μπαμπᾶς.

Πιὸ πέρα καθότανε ἡ γιαγιὰ καὶ ἔγνεθε τὴ ρόκα της κοιτάζοντας κάπου - κάπου τὰ μικρὰ ἐγγονάκια της. Ὕστερα ἦρθε μέσα κι' ὁ Κώστας, ἕνα παιδὶ λίγο μεγαλείτερο ἀπὸ τὸ Νῖκο, σκεφτικὸ μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο πρὸς τὰ κάτω, ὅπως πάντοτε.

Ἐπλησίασε τὴ γιαγιὰ καὶ τῆς εἶπε μὲ χαμόγελο στὰ χείλη:

— Τί σοῦ θυμίζει αὐτὴ ἡ νύχτα γιαγιά;

— Τί ἄλλο ἀπὸ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, παιδί μου!...

Ὁ Νῖκος κουρασμένος ἔτρεξε κοντὰ στὴ γιαγιά, κι' ἀπὸ πίσω του ἡ Βάσω, γιὰ νὰ ἀκούσουν.

— Σὰν χθές, παιδιά μου, ἐκεῖ κάτω στὴν Παλαιστίνη — στὴν Ἰουδαία — οἱ Ἑβραῖοι, κάτι κακοὶ ἄνθρωποι, ἐσταύρωσαν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό.

»Ἀκόμη, παιδιά μου, βουΐζουν στὰ αὐτιά μου τὰ ἄγρια ξεφωνητὰ τῶν κακῶν ἐκείνων ἀνθρώπων: «Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν».... Καὶ ἐφόρτωσαν τὸν Χριστὸ μὲ τὸ βαρὺ σταυρό, ὁ ὁποῖος βογγοῦσε σὲ κάθε βῆμα του... Καὶ τὸν σταύρωσαν στὸ μέσο δύο κακούργων. Στὸ σταυρὸ καρφωμένος ὁ Χριστὸς εἶπε τὸ «τετέλεσθαι, πάτερ, εἰς χεῖρας σου παραδίδω τὸ πνεῦμα μου», κι' ἔκλινε την κεφαλὴ δεξιά.

Τὰ παιδιά, ἀκούγοντας τὰ ὅσα τοὺς διηγήθηκε ἡ γιαγιά τους, μείνανε μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

— Γιαγιά, θὰ πᾶμε τὸ πρωΐ στὴν ἐκκλησιά; ρώτησε ὁ μικρὸς Νῖκος, ποὺ δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα πότε νὰ φορέση τὴν καινούργια φορεσιά του.

— Ναί, γιόκα μου, ἀπάντησε ἡ γιαγιά, θὰ πᾶμε. Μιὰ τέτοια μέρα γιορτάσιμη δὲν θὰ μείνη κανεὶς στὸ σπίτι του. Θὰ πᾶμε νὰ προσκυνήσουμε τὸ Χριστούλη, ποὺ γιὰ μᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς τράβηξε τόσα ἐπάνω στὸ σταυρό. Ἐλᾶτε ὅμως τώρα νὰ κοιμηθοῦμε γιὰ νὰ ξυπνήσουμε πρωΐ-πρωΐ νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, τοῦ Ἄη - Θανάση.

ΣΠΥΡ. Κ. ΚΟΥΒΕΛΑΣ
(Μαθ. ε΄ τάξ. Γυμν. Πύλου)

ΑΝΑΣΤΑΣΗ

— Μαμά, ἀπόψε ποιὰ ὥρα θὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία γιὰ νὰ ἀκούσουμε τὴν Ἀνάσταση; ρώτησε τὴ μητέρα του ὁ μικρὸς Νικάκης.

— Κοιμήσου τώρα, γιόκα μου. Ἡ ὥρα εἶναι ἐννέα ἀκόμη. Ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας θὰ κτυπήση στὶς δώδεκα. Τότε ἐγὼ θὰ σὲ ξυπνήσω καὶ θὰ πᾶμε μαζί.

— Καληνύχτα μαμά! καὶ νὰ μὲ ξυπνήσης.

— Ὄνειρα γλυκά, παιδί μου...

Καὶ ἀμέσως τὸ παιδάκι ἀποκοιμήθηκε. Καὶ στὸν ὕπνο του ἔβλεπε ὄνειρα γλυκά. Ὢ, τί ὄνειρα...

Ἔβλεπε πὼς βρίσκονταν μαζὶ μὲ τὸν Τάκη καὶ τὸ Γιάννη τοὺς φίλους του. Καὶ οἱ τρεῖς φοροῦσαν τὰ καλὰ ροῦχα τους, στὴν τσέπη τους εἶχαν ἀπὸ ἕνα κόκκινο αὐγὸ ποὺ θὰ τσούγκριζαν μόλις ἄκουγαν τό: «Χριστὸς Ἀνέστη». Πῆραν τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἐκκλησία. Μόλις φτάσανε εἶδαν ὅτι τὸ προαύλιο τῆς ἐκκλησιᾶς ἦταν γεμάτο ἀπὸ κόσμο. Ἀπόλυτη ἡσυχία βασίλευε ἐκεῖ καὶ μόνο ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ καὶ τῶν ψαλτῶν ἀκούγονταν. Οἱ τρεῖς μικροσκοπικοὶ φίλοι ξεγλυστρῆσαν μέσ' ἀπὸ τὸ πλῆθος καὶ φτάσανε κοντὰ στὸν παπᾶ. Ἐκεῖ ἀκοῦνε ἥσυχοι τὴ λειτουργία. Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὅμως ὁ παπᾶς σηκώνει τὸ Σταυρὸ ψηλά, καὶ χαρμόσυνα ψάλλει: «Χριστὸς Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν».

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη, φωνές, πιστολιές, κραυγὲς χαρμόσυνες. Ὁ Νικολάκης χαίρεται πολύ, ἀφοῦ ἔχει σπάσει τὰ αὐγὰ τῶν φίλων του.

Τώρα πηγαίνει κοντὰ στὸν ψάλτη καὶ μαζὶ μὲ αὐτὸν ψάλλει γλυκά: «Χριστὸς Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν». Μιὰ φωνὴ ὅμως τὸν διακόπτει ἀπ' τὰ γλυκά του ὄνειρα. Εἶναι ἡ μητέρα του:

— Ξύπνα, παιδί μου, γρήγορα νὰ πᾶμε στὴν Ἀνάσταση.

— Ἄχ, μανούλα, γιατὶ μὲ ξύπνησες; Ἔβλεπα στ' ὄνειρό μου ὅτι ἤμουν στὴν ἐκκλησία καὶ ἔψελνα τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη», γιατὶ μὲ ξύπνησες;

— Ἔλα, σήκω γρήγορα, νὰ πᾶμε στ' ἀληθινὰ στὴν ἐκκλησία γιὰ νὰ ἀκούσουμε τὴν Ἀνάσταση καὶ νὰ ψάλλης τό: «Χριστὸς Ἀνέστη».

ΗΛΙΑΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΗΜΕΡΑ

Οὐρανογέννητη χαρά,
κοσμοφωτίστρα ἡμέρα
ποὺ μ' ἅγιο φῶς πλημμύρισες
τὸν σκοτεινὸ αἰθέρα.

Πόση γλυκάδα κι' ὀμορφιὰ
καὶ πόση Ἀθανασία
στὸ μαγικό σου πέρασμα
σκορπᾶς ἡμέρα ἁγία.

Χύνεις τὸ φῶς σου τὸ γλυκὸ
στὸ σκότος τὸ πυκνό μας
κι' ὑψώνεις ὡς τὸν Ὕψιστον
τὸν ἔρμον λογισμό μας.

ΝΑΠ. ΣΑΪΝΗΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Πλησιάζουν μεσάνυχτα. Βαθειὰ ἡσυχία ἐπικρατεῖ παντοῦ. Σ' ὁλόκληρο τὸ χωριὸ μιὰ βουβαμάρα εἶναι ἁπλωμένη. Ἡ γύρω ἀνοιξιάτικη φύση, στολισμένη σὰ νυφούλα, γλυκοκοιμᾶται στὴν ἀγκαλιὰ τῆς πλάνας γῆς.

Ξάφνου ἕνας χαρμόσυνος ἦχος ταράζει τὴ νυκτερινὴ γαλήνη τῆς φύσης. Ντάν! Ντίν!... Ντάν!... Εἶναι ὁ γλυκὸς ἦχος τῆς καμπάνας, ποὺ στέλνει παντοῦ τὸ χαρμόσυνο μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Στὸ ἄκουσμα ὅλοι οἱ ἄνθρωποι βρίσκονται στὸ πόδι. Φοροῦν τὰ πιὸ ὄμορφα γιορτινά τους καὶ μὲ τὶς πασχαλιάτικες λαμπάδες στὸ χέρι, τραβοῦν γιὰ τὴν Ἁγία Ἀνάληψη. Σὲ λίγο ὅλοι νέοι, γέροι, ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά βγαίνουν στὸ προαύλιο τῆς μικρῆς ἐκκλησούλας. Ἔχουν ὅλοι ἀναμμένες τὶς λαμπάδες. Θεέ μου, πῶς λάμπει ὁ κόσμος. Μιὰ θάλασσα ἀπὸ φῶτα. Ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τὰ αἰωνόβια κυπαρίσσια ἀκούγεται τώρα ἡ γλυκειὰ φωνὴ τοῦ ἱερέα ποὺ διαβάζει τὸ Εὐαγγέλιο. «Διαγενομένου τοῦ Σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου ἠγόρασαν ἀρώματα...». Ὅλοι ἀκοῦν μὲ κατάνυξη. Σὲ λίγο ψάλλουν ὅλοι τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...». Μιὰ γλυκειὰ ἀτμόσφαιρα εὐτυχίας καὶ ἀγάπης εἶναι χυμένη στὶς καρδιὲς τῶν χριστιανῶν. Τ' ἀηδόνια πετώντας ἀπὸ κλαράκι σὲ κλαράκι συνερίζονται ποιὸ θὰ ψάλλη τὸ γλυκύτερο τραγούδι. Οἱ μυρτιὲς καὶ τ' ἀγριολούλουδα πιὸ πέρα χύνουν τὶς μεθυστικές τους εὐωδίες. Καὶ ἡ θάλασσα, ποὺ χτὲς προσπαθοῦσε νὰ καταπιῆ τὸ μικρὸ χωριό, σήμερα ἀργοκυλάει κουρασμένα τὸ κῦμα της, μουρμουρίζοντας κάποιο δικό της σκοπό. Ἡ νύχτα σήκωσε τὰ γκριζόμαυρα πέπλα της καὶ πέρα κεῖθε στὴν ἀνατολὴ ἔλαμψε ἡ ροδοδάκτυλη αὐγούλα. Οἱ χωρικοὶ ἀδελφωμένοι σὰν πραγματικοὶ χριστιανοὶ κατηφορίζουν καθένας γιὰ τὸ σπίτι του, φέρνοντας ἀναμμένη τὴ λαμπάδα του ἀπὸ τ' ἅγιο φῶς. Ἀφοῦ πρῶτα ἀνάψουν τὸ καντῆλι θὰ πᾶνε νὰ φωτίσουν στὸ σταῦλο τὰ ζωντανά τους. Κι' ὕστερα... Ὤ, ὕστερα! Καθισμένοι ὅλοι γύρω στὸ τραπέζι θὰ φᾶνε τὴ μαγερίτσα καὶ θὰ τσουγκρίσουν τὰ κόκκινα αὐγά τους, γεμάτοι εὐτυχία, χαρὰ καὶ ἀγάπη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΚΟΥΒΕΛΑΣ

ΤΟΤΕΣ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Γλυκοχαράζει ἡ μέρα τῆς 20 Ἀπριλίου 1952!

Ἡ σκηνὴ παρουσιάζει ἕνα φτωχικὰ ἐπιπλωμένο δωμάτιο, ποὺ γιὰ μόνα στολίδια ἔχει κρεμασμένα στοὺς τοίχους του σπαθιὰ καὶ καριοφύλια τοῦ 1821 καὶ στὸν ἀνατολικό του τοῖχο ἕνα εἰκονοστάσι. Σ' ἕνα σκαμνὶ εἶναι καθισμένη μιὰ γριούλα 80 περίπου χειμώνων καὶ δίπλα της καθισμένο κατάχαμα, ἕνα λουλούδι 13 ἀνοίξεων, ἡ ἐγγονή. Αὐτὴ ἔχει μείνει στὸ σπίτι, καὶ δὲν πῆγε στὴν ἐκκλησιά, γιὰ νὰ κάνη συντροφιὰ στὴ γιαγιά της, ποὺ μισότυφλη καθὼς εἶναι, δὲν μπορεῖ νὰ βγῆ ὄξω νυχτιάτικα.

... Κι' ἔτσι καθισμένη κοντά της, ἀκούει μιὰ ἱστορία τοῦ 21 ἀπ' αὐτή.

ΓΙΑΓΙΑ

... Κι' ἔτσι παιδί μου ἔγιναν ὅλα ὅσα σοῦ (εἶπα,
ἀλλά...

ΕΓΓΟΝΗ

Γιαγιάκα, γιατί σώπασες; Γιὰ πές μου πα- (ρακάτω,
γιὰ πές μου γιὰ τοὺς γίγαντες ἐκείνης τῆς (γενιᾶς,
γιὰ πές μου γιὰ τ' ἀθάνατο τῆς λευτεριᾶς (φουσᾶτο,
γι' αὐτὸ ὅπου θεμέλιωσε τὴ λευτεριὰ σὲ μᾶς!

ΓΙΑΓΙΑ

Παιδί μου, ξέρω τὴν ψυχὴ ὅπου στὰ στήθεια (ἔχεις,
γροικῶ ἀκόμη τὴ ζωὴ ποὺ μέσα σου κυλᾶ,
Μ' ἂς μὴ μιλοῦμε πιὰ γιατί, ξέρω δὲν τὰ κα- (τέχεις,
κι' ἂς κουβεντιάσουμε, μαζὶ γιὰ χρόνια πιὸ (παλιά.

Περάσανε ἀπὸ τότες πιά, χιλιάδες χρόνια (τώρα,
π' ὁ κόσμος ζοῦσε μιὰ ζωὴ στὸ μῖσος, στὴν (κακία,
μὰ ξάφνου φάνηκε μακρυὰ νὰ ἀνατέλλη ἡ ὥρα,
ὅπου θὰ λυτρωνότανε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία.

Ἀλλὰ τὸ μῖσος νίκησε τὴν πλάση τῶν ἀνθρώ- (πων,
κι' ἔτσι τὸ φῶς ποὺ κάποτε αὐτοὶ εἶχαν πι- (στέψει,
ἐσβύστηκε στὸ πέρασμα, τῶν τότε τῶν Δο- (λόπων,
γιά νἄρθη ὕστερις ξανὰ γιὰ πάντοτε νὰ φέξη!

ΕΓΓΟΝΗ

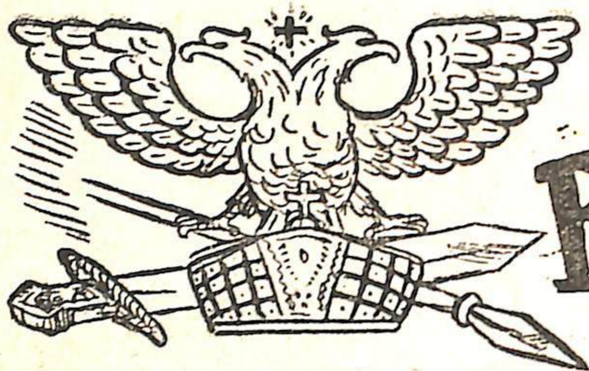
Γιαγιάκα σὲ κατάλαβα γιὰ Ποιόνε σὺ μοῦ λές,
ἀλλὰ γιὰ ντύσου γρήγορα στὴν ἐκκλησιὰ νὰ (πᾶμε,
ἐμεῖς στὸ σπίτι μείναμε οἱ δυό μας μοναχές,
ἡ ὥρα πέρασε γρήγορα κι' ἀκόμη συζητᾶμε!

....

Κι' ἔτσι γιαγιὰ καὶ ἐγγονὴ στὴν ἐκκλησούλα (μπαίνουν
ἐκείνη στὸ ἀπόκεντρο τῶν ἀλωνιῶν σημεῖο,
καὶ μὲ λαχτάρα περισσὴ τὰ χείλη τους θερ- (μαίνουν,
μὲ τὸ ἀθάνατο αὐτὸ τῶν οὐρανῶν μνημεῖο:

Χριστὸς Ἀνέστη...

ΛΑΚΑΖ

Τόν καιρό τοῦ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ ΔΕΛΤΑ

32ον.

— Τὸν τρελὸ μὲ τὸ σταυρό! Χτύπα! Κατέβασέ τον ξεφώνισε ὁ ἀρχηγός τους.

Καὶ οἱ ἐχθροὶ λυσσασμένοι ρίχθηκαν πάλι στὰ μετρημένα παλληκάρια ποὺ βαστοῦσαν ἀκόμα.

— Γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ γιὰ τὸ Βασιλέα! φώναξε πάλι ὁ Γρηγόρης. Θάρρος, ἀδέλφια! Τίμιος τάφος ἀξίζει περισσότερο...

Μὰ ἄλλη μαχαιριὰ τὸν σταμάτησε, τὸ αἷμα τὸν σκέπασε, αἰσθάνθηκε πὼς πέφτει.

Ἕνας στρατιώτης τὸν βάσταξε. Μὰ ὁ μανδύας γλίστρησε ἀπὸ τοὺς ὤμους του καὶ φάνηκε τὸ λιγνὸ μακρύ του σῶμα, τυλιγμένο στὸ μαῦρο ράσο.

— Παναγία μου! φώναξε ἕνας Βούλγαρος ποὺ γύρευε νὰ τὸν ἀποτελειώσει. Παπᾶς εἶναι!

Κι ἔπεσε στὰ γόνατα φρικιασμένος.

—Ἐμπρός! Ἐμπρός! φώναξε ὁ ἀρχηγός. Τί φοβᾶστε; Ἕξι μόλις ἔμειναν! Ἐμπρός, παιδιά!...

Στὴ ράχη τῶν Ἑλλήνων ἄλλο μπουλούκι Βουλγάρων ξεπρόβαλε. Τοὺς ὁδηγοῦσε ὁ Δραξάν.

Ὁ Γρηγόρης τὸν εἶδε. Πεσμένος στὰ γόνατα, γεμάτος πληγές, ἀντρειεύθηκε ἀκόμα, σηκώθηκε στὰ πόδια του καὶ ὕψωσε στερνὴ φορὰ τὸ σταυρό.

— Πάτερ Γρηγόρη! φώναξε ὁ Δραξάν.

Κι ἐμπρὸς στὸν αἱματωμένο, μισοπεθαμένο παπὰ μὲ τὸ σταυρό, τὸν ἔπιασε ξαφνα τρόμος ἀνίκητος τὸ γενναῖο αὐτὸν ἄντρα, ποὺ τόσες φορὲς εἶχε ἀψηφήσει τὸ θάνατο.

Μὲ τὰ δυό του χέρια σκέπασε τὰ μάτια του.

— Μὴ μὲ καταραστεῖς! ξεφώνισε ἔξω φρενῶν.

Ὁ Γρηγόρης χαμογέλασε. Τὰ γόνατά του λύγισαν, κι ἔπεσε σφίγγοντας τὸ σταυρὸ στὸ στῆθος του.

«Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας...» μουρμούρισε.

Τὸ αἷμα κοχλακίζοντας γέμισε τὸ στόμα του, τὸν ἔπνιξε. Ἔγειρε πίσω τὸ κεφάλι καὶ ξεψύχησε.

Πανικὸς ἔπιασε τοὺς Βουλγάρους ἐμπρὸς στὸν παπὰ ποὺ εἶχαν σκοτώσει.

Γύρισαν πίσω, ἕτοιμοι νὰ παρατήσουν τὸ φρούριο.

Ὁ ἀρχηγός τους κατάλαβε πὼς ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν πεθαμένο παπὰ κανένας δὲ θὰ περάσει. Χωρὶς ν' ἀκούσει τὴν κραυγὴ τοῦ Δραξάν, ποὺ ξεφώνιζε νὰ τοῦ τὸν ἀφήσει, ἅρπαξε τὸ ρασοφορεμένο σῶμα, τὸ ἔσυρε ὡς τὴν πεζούλα ἔξω, καὶ τὸ γκρέμισε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν πύργο.

Τίποτα πιὰ δὲ σταμάτησε τὴν ὁρμὴ τῶν Βουλγάρων, ποὺ σὰν ἀκράτητο κύμα χύθηκαν σ' ὅλο τὸ κάστρο.

ΚΓ'.

ΑΛΕΞΙΑ

Στὸ κελί του μέσα δούλευε ὡστόσο ὁ Κωνσταντῖνος ὧρες καὶ ὧρες χωρὶς διακοπή, γιὰ ν' ἀνοίξει πέρασμα καὶ νὰ φύγει.

Τέσσερα ἦταν τὰ κάγκελα τοῦ παράθυρού του. Τὰ δυὸ τὰ εἶχε βγάλει ὁλότελα καὶ τὸ τρίτο ἦταν σχεδὸν ἐλεύθερο, ὅταν ἔξαφνα ἀκούστηκε σὰν κούκου φωνή.

Γλύστρησε ὅσο μποροῦσε γρήγορα...

Ὁ Κωνσταντῖνος σταμάτησε καὶ ἀκροάστηκε.

Ἦταν πουλὶ ἀλήθεια; Καὶ ἦταν τόσο κοντὰ στὸ φρούριο, ποὺ ἀκούονταν ἔτσι δυνατά;

Δεύτερη φωνὴ ἀντιλάλησε πιὸ κοντὰ ἀκόμα. Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ φρούριο ἄλλος κοῦκος ἀποκρίθηκε, καὶ τὴν ἴδια ὥρα, ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸν πύργο ὁ σκοπὸς φώναξε:

«Τίς εἶ;»

Κανένας δὲν ἀποκρίθηκε.

Ἔξαφνα πάταγος σὰ βροντὴ σκέπασε ὅλους τοὺς ἄλλους ἤχους.

Τοῦ φάνηκε τοῦ Κωνσταντίνου πὼς σταματοῦσε ἡ καρδιά του. Τὸ γυμνασμένο του αὐτὶ δὲ γελάστηκε. Ἦταν οἱ βαριὲς σιδερένιες ἁλυσίδες ποὺ μεμιᾶς ξετυλίγουνταν, καί, τὴν ἴδια ὥρα, ὅλες οἱ γέφυρες τοῦ φρούριου βρόντησαν χάμω, ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ χαντάκι ποὺ περιτριγύριζε τὸ κάστρο, ἀνοίγοντας ὅλες τὶς πύλες διαμιᾶς.

Ἕνα μούγκρισμα τοῦ ξέφυγε:

«Ἀνάθεμα!»

Ἀπὸ παντοῦ φωνὲς ἀκούστηκαν, προστάγματα, στριγλιές, βογγητὰ καὶ κατάρες.

Ὁ Κωνσταντῖνος ὅρμησε στὴν πόρτα. Ἦταν ἀμπαρωμένη. Ἔτρεξε στὸ παράθυρο, ἔμπηξε μὲ φούρκα τὸ μαχαίρι του στὶς μισοχωρισμένες πέτρες ποὺ βαστοῦσαν ἀκόμα τὸ κάγκελο, καὶ πέταξε ἕνα κομμάτι τοῖχο. Τὸ σίδερο, ἐλεύθερο πιά, ἔγειρε κι ἔπεσε ἔξω, βρόντησε σ' ἕνα πεζούλι καὶ γκρεμίστηκε στὸ βάραθρο.

Ἀπέξω ἀπὸ τὴν πόρτα του φωνὲς βουλγάρικες ἀκούστηκαν:

«Σφάξτε τους ὅλους!... Κλεῖστε τὶς πόρτες... μὴν ξεφύγει κανένας...».

Καὶ στὸ διάδρομο ἡ πάλη ξανάρχισε.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἔπιασε τὸ σκοινὶ ποὺ κρέμουνταν, δεμένο στὸ τέταρτο κάγκελο, βγῆκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ κρεμάστηκε ἀπὸ τὰ χέρια.

Γιὰ κεῖνον, ποὺ ἀπὸ μικρὸς εἶχε συνηθίσει σὲ ὅλα τὰ σωματικὰ γυμνάσματα, τὸ κατέβασμα αὐτὸ ἦταν παιχνιδάκι.

Μὰ ποῦ κρέμουνταν δὲν τὸ ἤξερε.

Τὸ φεγγάρι εἶχε βασιλέψει, τὸ σκοτάδι ἦταν πυκνό. Μὲ τὰ χέρια, καὶ σφίγγοντας τὸ σκοινὶ ἀνάμεσα στὰ γόνατα, ἄρχισε νὰ κατεβαίνει. Κάθε λίγο ἔσκυβε νὰ δεῖ κάτω, μὰ τίποτα δὲ φαίνουνταν. Κατέβαινε σὲ κατάμαυρο χάος.

Ἔξαφνα, πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του, φωνὲς ξέσπασαν καὶ ἀναμμένοι δαυλοὶ φώτισαν τὸν πύργο καὶ τοὺς ὀδοντωτοὺς τοίχους.

Ὁ Κωνσταντῖνος κατάλαβε. Οἱ τελευταῖες του ἐλπίδες ἔσβησαν. Ἡ φρουρά, καταπονεμένη, εἶνε ὑποχωρήσει στὰ τελευταῖα χαρακώματα καὶ τὰ τελευταῖα τῆς παλληκάρια πολεμοῦσαν ἀκόμα. Μὰ τὸ φρούριο ἦταν χαμένο.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ φυλακή του φωτίστηκε. Δυὸ - τρία κεφάλια ἔσκυψαν ξεφωνίζοντας στὸ χαλασμένο παράθυρο, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος εἶδε ἕνα τσεκούρι ποὺ γυάλισε.

Κατάλαβε πὼς θὰ κόψουν τὸ σκοινί, καὶ ξεσφίγγοντας τὰ χέρια του γλίστρησε ὅσο μποροῦσε γρηγορώτερα.

Ἡ πρώτη τσεκουριὰ τίναξε τὸ σκοινὶ στὰ χέρια του. Ἡ δεύτερη τὸ ἔκοψε, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἔπεσε σ' ἔδαφος σκληρό.

Μιὰ γυναίκεια στριγλιὰ ξέσπασε, μὰ σκεπάστηκε ἀπὸ τὶς φωνὲς τῶν Βουλ-

γάρων ποὺ ἔσκυβαν στὸ παράθυρο καὶ ξεφώνιζαν ὅλοι μαζί:

—"Επεσε... σηκώθηκε..."Οχι, γκρεμίστηκε στὸ βράχο...

Μονομιᾶς βρέθηκε πάλι ὁ Κωνσταντῖνος στὰ πόδια του καὶ κοίταξε ὁλόγυρα.

Βρίσκουνταν σ' ἕναν ἐξώστη τοῦ φρουρίου, στὰ πόδια τοῦ μεγάλου πύργου.

Μάζεψε τὸ κομμένο σκοινί, κι ἔτρεξε νὰ τὸ δέσει στὸ περιτείχισμα, νὰ κατέβει παρακάτω. Μὰ κάποιος τὸν ἅρπαξε καὶ τὸν ἔσυρε πίσω μὲ ὁρμή.

Μιὰ φωνὴ τοῦ ξέφυγε:

—'Αλεξία!

Μὲ τὸ χέρι της τοῦ σκέπασε τὸ στόμα καὶ τὸν ἔσπρωξε πίσω ἀπὸ μιὰν ἀγκωναριά.

Τὴν ἴδια στιγμὴ Βούλγαροι ξεπρόβαλαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸν πύργο, πέρασαν τρεχάτοι μπροστά τους χωρὶς νὰ τοὺς δοῦν, καὶ χάθηκαν στὸ τειχογύρισμα.

— Τώρα! Γρήγορα! ψιθύρισε ὁ Κωνσταντῖνος ἀδράχνοντας τὸ χέρι της.

—"Οχι ἐδῶ! Εἶναι γκρεμνός! μουρμούρισε ἡ κόρη. Στὸ μπροστινὸ μέρος εἶναι ἡ σκάλα...

— Ποιά σκάλα;

— Μιὰ σκοινένια... μᾶς περιμένει φίλος...

Στὸ δῶμα τοῦ πύργου καινούριες φωνὲς ξέσπασαν, καὶ ἀνάμεσα στὴν ὀχλοβοὴ μερικὲς λέξεις ξεχώρισαν:

— Τὸν τρελλὸ μὲ τὸ σταυρό... χτύπα...

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἕνας ἄνθρωπος πρόβαλε τρεχάτος ἀπὸ τὸ σκοτάδι μὲ τὰ χέρια τεντωμένα, καὶ τοὺς ἔσπρωξε πίσω.

Ἦταν ὁ βουβὸς δοῦλος. Στὸ πρόσωπό του ἡ φρίκη ἦταν ζωγραφισμένη.

Μὲ τὸ χέρι ἔδειξε τὸ μπροστινὸ μέρος τοῦ φρούριου ὅπου τρεχάτοι ἀνέβαιναν οἱ Βούλγαροι. 'Απὸ κεῖ ὁ δρόμος ἦταν κομμένος. Βιαστικὰ ξετύλιξε ἀπὸ τοὺς ὤμους του μιὰ σκοινένια σκάλα καὶ τὴν ἔδεσε στὰ δόντια τοῦ τοίχου.

'Ανάμεσα στὸ σάλαγο τῆς μάχης, ξαφνα τρομαγμένες φωνὲς ἀκούστηκαν.

—Παναγία μου! Παπᾶς εἶναι!

Ἡ 'Αλεξία κοντοστάθηκε παγωμένη ὡς τὴν καρδιά.

— Πιάσε τὴ σκάλα, γρήγορα, κατέβα! τῆς εἶπε ὁ Κωνσταντῖνος.

Μὰ ἡ κόρη δὲν κούνησε. Τὰ μάτια της ἦταν στυλωμένα μὲ φρίκη στὸ ὁδοντωτὸ τειχογύρισμα τοῦ πύργου.

—Γρήγορα! Τὸ φρούριο ἔπεσε. 'Αλεξία, δὲν ἔχεις πιὰ καιρό! ἐπανέλαβε ὁ Κωνσταντῖνος.

Τὴν ἔπιασε ἀπὸ τὴ μέση καὶ τὴν ἔσυρε ὡς τὸ προτείχισμα.

Μὰ ἡ 'Αλεξία τοῦ ξέφυγε. Μιὰ φωνὴ ξέσπασε ἀπὸ τὰ χείλη της.

—Παναγία μου!

'Απὸ πάνω ἀπὸ τὸ ὁδοντωτὸ πεζούλι, μαῦρος ὄγκος πρόβαλε, κρεμάστηκε ἀπέξω, κουβαριάστηκε στὸν ἀέρα, καὶ μὲ μουγγὸ κρότο γκρεμίστηκε στὶς πέτρες καὶ ἁπλώθηκε στὰ πόδια τους... ἕνα μακρὺ λιγνὸ σῶμα, τυλιγμένο σὲ μαῦρο καλογερίστικο ράσο.

— Γρηγόρη! φώναξε.

Ἡ 'Αλεξία ἔπεσε στὰ γόνατα.

Σήκωσε τὸ ματωμένο κεφάλι του, καὶ στὰ μισόκλειστά του μάτια γύρεψε μιὰ σπίθα ζωῆς νὰ βρεῖ.

Γρηγόρη... Γρηγόρη!... ἐπανέλαβε μὲ ἀγωνία.

Ὁ Κωνσταντῖνος ρίχτηκε χάμω κοντά της, ἄνοιξε τὸ ροῦχο τοῦ καλογέρου καὶ κόλλησε τὸ αὐτί του στὸ τρυπημένο στῆθος.

Ἡ καρδιὰ δὲ χτυποῦσε πιά.

Ἡ ψυχή του εἶχε πετάξει. Τὸ πνεῦμα τοῦ μάρτυρα ἦταν μὲ τὸν Πλάστη του...

—Ζεῖ;... μουρμούρισε ἡ 'Αλεξία. Πές μου, ζεῖ;

Ὁ Κωνσταντῖνος σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὰ βλέμματά τους ἀνταμώθηκαν.

Τῆς φάνηκε πὼς ὅλα γύριζαν καὶ γκρεμίζουνταν, τὸ φῶς της σκοτίστηκε, κι ἔπεσε ἀναίσθητη ἀπάνω στὸ νεκρό.

Στοὺς διαδρόμους καὶ στὶς σκάλες τοῦ πύργου βήματα ἀκούστηκαν καὶ ὁμιλίες.

Ὁ Κωνσταντῖνος σηκώθηκε μὲ ὁρμή.

"Εμενε ἡ ἀποστολή του, νὰ φύγει, νὰ τρέξει, νὰ πάγει τοῦ Βασιλέα τὴν εἴδηση τῆς προδοσίας. Τοῦ ἔμενε καὶ νὰ ἐκδικήσει τὸ μάρτυρα.

Σήκωσε τὸ ἀναίσθητο κορίτσι στὴν ἀγκαλιά του κι ἔτρεξε στὸ προτείχισμα ὅπου, στὰ σκοτεινά, κρέμουνταν δεμένη ἡ σκάλα.

Στ' ἀπάνω τείχη ὁ σάλαγος τῆς μάχης εἶχε σβύσει. Χαρούμενα γέλια ἀκούουνταν τώρα καὶ ζητωκραυγές. Οἱ τελευταῖοι πιστοὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς εἶχαν ἀποκοιμηθεῖ τὸ στερνό τους ὕπνο.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἔσφιξε τὰ δόντια του.

— Δαιμόνια! Δαιμόνια!...

μούγκρισε.

Βιαστικά, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ δούλου ἔδεσε τὴν 'Αλεξία στὸ στῆθος του, μὲ τρόπο ποὺ νὰ μείνουν ἐλεύθερα τὰ δυό του χέρια, καί, γνέφοντας τοῦ δούλου νὰ τὸν ἀκολουθήσει, κρεμάστηκε στὴ σκάλα.

Μὰ ὁ βουβὸς ἔκανε νόημα ἀρνητικὸ κι ἔδειξε τὴν 'Αλεξία, τάχα πὼς αὐτὴ ξέρει.

'Εκείνη τὴν ὥρα, τὸ τειχογύρισμα ὅλο φωτίστηκε δυνατά, καὶ ὁ Δραξὰν βγῆκε μὲ μερικοὺς στρατιῶτες, κι ἔτρεξε στὸ μέρος ὅπου κοίτουνταν τὸ σῶμα τοῦ πεθαμένου παπᾶ.

Μεταξὺ στὶς ἐπάλξεις, ὁ Κωνσταντῖνος τὸν εἶδε, ὁλόφωτο ἀνάμεσα στοὺς στρατιῶτες, ποὺ γονάτιζε κοντὰ στὸ νεκρὸ κι ἔκανε τὸ σταυρό του. Τοῦ ἦλθε πειρασμὸς φρικτός, νὰ ξανανέβει καὶ νὰ μπήξει τὸ μαχαίρι του στὴν καρδιὰ τοῦ Βουλγάρου.

Μὰ ἡ ἔννοια τῆς 'Αλεξίας τὸν ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σκοτεινό του ὄνειρο. Εἶδε τὸ ἀχνὸ πρόσωπο γερμένο στὸν ὦμο του, καὶ σιγὰ μὰ σταθερά, ἄρχισε νὰ κατεβαίνει.

Εὔκολη δουλειὰ δὲν ἦταν. Τὸ σῶμα τοῦ κοριτσιοῦ, ἂν καὶ λαφρύ, βάραινε διπλὰ στὴ λιγοθυμιά της, καὶ ἡ σκάλα κρέμουνταν ἀστερέωτη στὸ χάος. Κατεβαίνοντας κοίταζε ὁ Κωνσταντῖνος νὰ βρεῖ στὰ σκοτεινὰ καμιὰν ἐξοχὴ τοῦ βράχου, ὅπου νὰ στερεωθεῖ καὶ νὰ ξεκουραστεῖ.

'Επιτέλους, τὸ πόδι του χτύπησε τὴν πέτρα, βρῆκε πάτημα καὶ στάθηκε.

"Ελυσε τὴν 'Αλεξία καὶ τὴν ξάπλωσε στὸ βράχο.

'Απὸ πάνω κάποιος κούνησε τὴ σκάλα. Ὁ Κωνσταντῖνος σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ εἶδε ἕνα χέρι ποὺ ἔκαμνε νόημα ἀποχαιρετισμοῦ. Ἦταν ὁ βουβός.

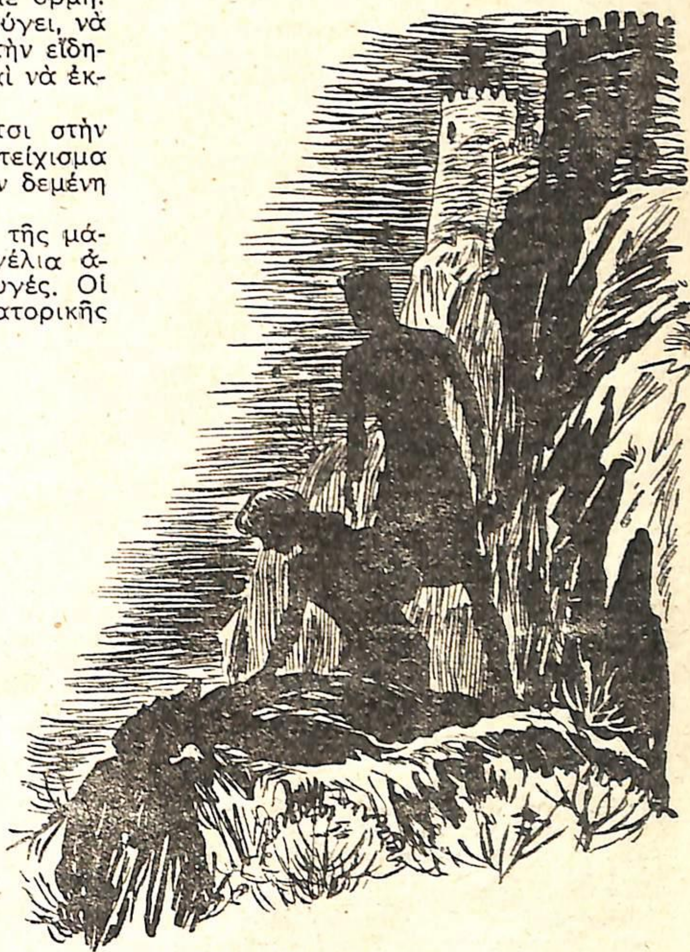
Τὴν ἴδια στιγμὴ κόπηκε τὸ σκοινὶ ποὺ τὴν κρατοῦσε, καὶ ἡ σκάλα κουβαριάστηκε στὸ βράχο κοντά του.

'Απὸ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά του, ὁ Κωνσταντῖνος εὐλόγησε τὸ δοῦλο. Τώρα θἄβρισκε τρόπο νὰ κατέβει ἀπὸ τὸ βράχο.

Γονάτισε κοντὰ στὸ ἀναίσθητο κορίτσι, πῆρε τὰ χέρια της καὶ τὰ ἔτριψε νὰ τὰ ζεστάνει.

Τί νὰ κάνει νὰ τὴν συνεφέρει δὲν ἤξερε.

Τὴν τύλιξε ὅπως μπόρεσε στὴν κάπα της, ὕστερα κάθησε κοντά της, ἀκούμπησε τοὺς ἀγκωνές του στὰ γόνατα καὶ τὸ κεφάλι στὰ χέρια του, καὶ βυθίστηκε στὶς σκέψεις του.

Ἡ 'Αλεξία ἔπεσε στὰ γόνατα...

Νὰ προσπαθήσει νὰ κατέβει χαμηλότερα ἦταν τώρα περιττό. Τὸ σκοτάδι ἦταν πυκνὸ καὶ ὁ βράχος ἀπότομος. Κινδύνευε νὰ πέσει καὶ νὰ σπάσει τὰ κόκκαλά του χωρὶς ὠφέλεια. "Επειτα δὲν ἦταν μόνος, ἔπρεπε νὰ πάρει καὶ τὴν 'Αλεξία μαζί. Φρονιμότερο ἦταν νὰ περιμένει τὸ ξημέρωμα.

Στὸ ταραγμένο καὶ κουρασμένο του μυαλὸ γύρευε νὰ βάλει τάξη. Οἱ σκέψεις του ὅλες μπερδεύουνταν. Πῶς βρέθηκε ἡ 'Αλεξία; Καὶ πῶς ἤξερε ὅτι βρίσκουνταν κλεισμένος ἐκεῖνος μέσα στὸν πύργο; Πῶς κατόρθωσε νὰ συνεννοηθεῖ μὲ τὸ βουβὸ δοῦλο χωρὶς νὰ τὸ μάθει ὁ Δραξάν;

Ἡ μιὰ σκέψη φέρνοντας τὴν ἄλλη, θυμήθηκε τὴν τελευταία του ὁμιλία μὲ τὸν Δραξάν. Θυμήθηκε τὰ λόγια ποὺ τοῦ εἶχε πεῖ γιὰ τὸν Μιχαὴλ καὶ τὸ δήμιο, καὶ ἀνατρίχιασε. Ἡ καρδιά του σπάραξε γιὰ τὸ φίλο του.

Τοῦ εἶχε πεῖ τοῦ Δραξὰν πὼς ἂν σκότωνε τὸν Μιχαήλ, θὰ ἔχυνε ἀδελφικὸ αἷμα. Μὰ ἄραγε αὐτὸ θὰ σταματοῦσε τὸ Βούλγαρο; Καὶ ὅταν θὰ μάθαινε ὁ Δραξὰν πὼς ἔξέκοψε ὁ φυλακισμένος του, ἀπὸ ἐκδίκηση δὲ θὰ βασάνιζε ἀγριότερα τὸν "Ελληνα ποὺ ἔμενε στὰ χέρια του;

('Η συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Ο ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΣ

Ἡ Λ ε π ο ν τ ι ά

Ἡ λεποντιὰ εἶναι ἕνα ἐξαιρετικὸ καλοκαιρινὸ λαχανικὸ ποὺ συγγενεύει μὲ τὸ σπανάκι. Ἡ λεποντιὰ ἀλλοῦ λέγεται λεβουδιά, χρυσόχορτο καὶ στὴν Κεφαλλωνιά, λεπτώ.

Σπέρνεται τὸν Μάρτη, τὸν Ἀπρίλη καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ Μάη σὲ βραγιὲς καλοσκαμένες καὶ κοπρισμένες. Ὁ σπόρος σκεπάζεται ρηχὰ μὲ τσουγγράνα ἢ μὲ ἐλαφρὸ τσάπισμα. Ἀρχίζομε νὰ ποτίζωμε ὅταν τὸ χῶμα στεγνώση. Εἶναι πλουσιώτατο λαχανικὸ καὶ δίνει πολλὲς ὀκάδες φύλλα στὸ στρέμμα. Ὅταν μεγαλώση ὡς μιὰ σπιθαμή, κόβουμε τὰ τρυφερὰ βλαστάρια ποὺ εἶναι τὸ εἰσόδημα τῆς λεποντιᾶς, κι' ἀφήνομε ἀπείραχτο τὸ μεσανὸ γιὰ νὰ κάνη ψηλώνοντας νέα παρακλάδια. Τὸ μεσιανὸ αὐτὸ βλαστάρι ξεσταχιάζει ὅταν γίνη ψηλὸ ὡς ἕνα μέτρο. Τὴ λεποντιὰ ὅσο τὴν βλαστολογᾶμε, τόσο πετάει νέα βλαστάρια. Μποροῦμε ἀντὶ νὰ κόψωμε τὰ βλαστάρια της νὰ βγάλωμε ὅλο τὸ φυτὸ κόβοντας τὶς ρίζες μὲ μαχαίρι.

Ἂν ἔχωμε νερὸ γιὰ πότισμα, τὴν ξανασπέρνομε ὅλο τὸ καλοκαίρι.

Ἡ λεποντιὰ προκόβει σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Ἡ καλλιέργειά της εἶναι εὔκολη καὶ ἀνέξοδη.

Εἶναι ἕνα περίφημο καλοκαιρινὸ σπανάκι. Δοκιμάστε νὰ τὴν καλλιεργήσετε, καὶ θὰ μὲ θυμηθῆτε.

ΤΑ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ

Τ ὰ τ ρ ι φ ύ λ λ ι α.

Στὴν πατρίδα μας, καλλιεργοῦνται τὰ πολυετῆ τριφύλλια (ἡ Μηδική).

Στὰ ποτιστικὰ χωράφια ὅπου σπέρνεται (γιατὶ θέλει πολλὴ ὑγρασία) μπορεῖ νὰ δώση 2 - 3 κοψιὲς τὸ χρόνο.

Εἶναι ἐξαιρετικὰ πολύτιμο γιὰ τὰ χωράφια μας, γιατὶ πλουτίζει τὸ χῶμα μὲ ἄζωτο ποὺ εἶναι τόσο ἀκριβὸ στοιχεῖο.

Ἂν γνώριζαν τὴν ἀξία του οἱ ἀγρότες μας, θὰ τὸ καλλιεργοῦσαν πολὺ περισσότερο!

Τὸ τριφύλλι φτάνει στὴ μεγαλύτερη ἀξία του, ὅταν ἀρχίζη ν' ἀνθίζη. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ξοδεύεται χλωρό, προπαντὸς σὰν τροφὴ στὶς ἀγελάδες. Τὶς κάνει νὰ κατεβάζουν ἄφθονο γάλα. Στὰ μικρὰ ζῶα πάλι, δίνει ἄζωτο, (πρωτεΐνες καὶ ἀμίδες) στοιχεῖο ποὺ χρησιμεύει γιὰ νὰ δέση τὸ κορμί τους καὶ νὰ γίνη τὸ κρέας του σφιχτό.

Μόνο τὰ ζῶα ποὺ ἐργάζονται, ἄλογα μουλάρια, βώδια, δὲν πρέπει νὰ τρῶνε πολύ, γιατὶ φουσκώνει ἡ κοιλιά τους, παχαίνουν καὶ γίνονται δυσκίνητα.

Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ δίνωμε λίγο, ἀφοῦ τὸ κόψωμε καὶ τὸ ἁπλώσομε γιὰ νὰ φύγη ἡ ὑγρασία.

Ἡ βοσκὴ χωρὶς μέτρο χλωροῦ τριφυλλιοῦ, βλάφτει ὅλα τὰ ζωντανά, γιατὶ παθαίνουν φούσκωμα τῆς κοιλιᾶς καὶ πόνους. Κάποτε ψοφοῦν κιόλας ἐξαιτίας κάποιας οὐσίας βλαβερῆς ποὺ ἔχει τὸ χλωρὸ τριφύλλι. Καλὸ εἶναι πρὶν νὰ φάνε τριφύλλι, νὰ τοὺς ρίξωμε λίγα ξερὰ ἄχυρα. Ἡ βοσκὴ πρέπει ν' ἀπαγορεύεται τὸ πρωῒ μὲ τὴ δροσιά.

Τὸ τριφύλλι γίνεται πλουσιώτερο ὅταν τὸ κόψωμε στὴν ἄνθισή του, ὅταν τὸ στεγνώσωμε καλὰ καὶ παστρικά, καὶ τὸ ἀερίσωμε.

Ἂν τ' ἀφήσωμε νὰ ὡριμάση καλά, ἀποχτάει νεῦρα, παύει νὰ εἶναι τρυφερό. Ἂς ἀφήσωμε πὼς χάνει καὶ πολλὲς οὐσίες ποὺ μεταναστεύουν ἀπὸ τὰ φύλλα στοὺς καρπούς!

Τὸ κακὸ θέρισμα καὶ τὸ ξάπλωμά του ὅπως λάχει πάνω στὸ χῶμα, γίνεται αἰτία νὰ τινάζωνται τὰ φύλλα του ποὺ εἶναι ἡ πιὸ θρεπτικὴ τροφή. Ἔχει παρατηρηθῆ ὅτι τὰ δεύτερα καὶ τρίτα κοψίματα εἶναι θρεπτικότερα ἀπὸ τὸ πρῶτο, γιατὶ ἔχουν περισσότερο ἄζωτο καὶ ἄμυλο.

Ἡ βροχὴ εἶναι πολὺ βλαβερὴ γιὰ τὸ τριφύλλι.

Τὸ βρεμμένο τριφύλλι ἔχει χάσει τὸ 1)3 ἀπὸ τὴν θρεπτικότητά του.

Π λ ο υ τ ί ζ ε ι κ α ὶ δ ι ο ρ θ ώ ν ε ι τ ὸ χ ω ρ ά φ ι

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μονάχα ἡ καλύτερη καὶ ἡ πιὸ θρεπτικὴ τροφὴ γιὰ τὰ ζωντανὰ ποὺ κατεβάζουν γάλα.

Διορθώνει καταπληκτικὰ τὸ χωράφι ὅπου τὸ σπέρνομε.

Ὅταν ξεχερσώσωμε τὸ χωράφι ἀπὸ τὸ τριφύλλι, δηλαδὴ ὕστερα ἀπὸ 4 - 5 χρόνια τοῦ ἀφήνει κληρονομιὰ ἀφθονώτατα θρεπτικὰ στοιχεῖα.

Καὶ τὸ κυριώτερο, εἶναι φυσικὰ τὸ ἄζωτο ποὺ τὸ αἰχμαλωτίζει ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ τὸ ἀποθηκεύει στὶς ρίζες του. Γιατὶ ἔχει λάβει τὸ τριφύλλι αὐτὸ τὸ δῶρο ἀπὸ τὸν δημιουργό!

Ὅπως οἱ ρίζες του εἶναι μακριές, (ἔχει ζωηρές, στριφογυριστὲς ρίζες ποὺ μακραίνουν ὡς τρία μέτρα καὶ φτάνουν στὸ ὑπέδαφος!) παίρνει τὴν τροφή του ἀπὸ πολὺ βαθιά, κι' ἔτσι δὲν κουράζει διόλου τὸ χῶμα.

Ἔτσι ὄχι μονάχα δὲν ἐξαντλεῖ τὸ χωράφι, ἀλλὰ τὸ πλουτίζει κιόλας.

Αὐτὸ τὸ βλέπομε κι' ἀπὸ τὶς μικρὲς ἄσπρες κουκίδες, σὰ μικρὰ βολαράκια ποὺ εἶναι πάνω στὶς ρίζες.

Τὰ στάρια λοιπὸν ποὺ σπέρνομε ἀφοῦ καλλιεργήσουμε πρὶν τριφύλλι, ἔχουν διπλάσια σοδειά. Τὸ ἴδιο καὶ τὰ καπνὰ ἢ οἱ πατάτες.

Μὰ δὲν πλουτίζει μόνο τὸ ἔδαφος μὲ ἄζωτο, ἀλλὰ καὶ μὲ κάλι καὶ φωσφόρο, ποὺ τὰ τραβάει μὲ τὶς ρίζες τους ἀπὸ τὰ πιὸ βαθειὰ χώματα!

Διορθώνει ἀκόμα τὸ χωράφι, γιατὶ ἀφήνει πολλὲς ρίζες κι' ἄλλα ποὺ μὲ τὸ σάπισμα γίνονται χοῦμος, μαυρόχωμα, ποὺ κάνει τὸ χῶμα ἀφράτο, ὑγροσκοπικό, πιὸ κατάλληλο γιὰ τὰ φυτά.

Στὸ ἐρχόμενο θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὶς καλλιεργητικές του φροντίδες.

Δ ε ν τ ρ ο κ ο μ ί α.

Στὸ προηγούμενο σᾶς μίλησα γιὰ τὸ πῶς ἑτοιμάζομε τὸ ἔδαφος γιὰ νὰ φυτέψωμε δέντρα (ἄνοιγμα λάκκων, λίπασμα, κλπ.)

Π ρ ο ε τ ο ι μ α σ ί α τ ο ῦ δ έ ν τ ρ ο υ π ρ ὶ ν τ ὸ φ υ τ έ ψ ω μ ε.

Τὸ δέντρο ποὺ πρόκειται νὰ φυτευτῆ, ἢ καλύτερα νὰ μεταφυτευτῆ, πρέπει νὰ ξεριζωθῆ ἀπὸ τὸ φυτώριο μὲ μεγάλη προσοχή, σὲ τρόπο ποὺ οἱ ρίζες νὰ ὑποφέρουν ὅσο τὸ δυνατὸν λιγώτερο.

Ἂν τὸ ξερίζωμα γίνει κανονικά, ἔχομε πολὺ μεγαλύτερη βεβαιότητα πὼς τὸ φύτεμα θὰ πετύχη. Ἀφοῦ λοιπὸν ξεριζώσουμε τὸ δέντρο, πρέπει νὰ γίνη τὸ ἀπαραίτητο καθάρισμα. Νὰ κόψωμε δηλαδὴ τὶς πληγωμένες ρίζες μὲ τὴν ψαλίδα, κι' ἀκόμη τὶς ἄκρες ποὺ ἔχουν πληγωθῆ. Ὅταν τὸ φύτεμα πρόκειται ν' ἀργήση, παραχώνομε τὸ δέντρο σ' ἕναν ἄβαθο λάκκο ἢ σὲ βαθὺ αὐλάκι, ἀλλὰ πάντα σὲ μέρος βορεινό, ὅπου νὰ μὴν τὸ χτυποῦν οἱ ἀχτίδες τοῦ ἥλιου, καὶ ἀποστραγγισμένο, γιὰ νὰ μὴν τὸ πειράζουν οἱ ἀλλαγὲς τῆς θερμοκρασίας. Τὸ βορεινὸ μέρος ἑνὸς τοίχου ἢ κτιρίου, εἶναι τὸ πιὸ ἰδεῶδες μέρος. Ὅταν τὰ ξεριζωμένα δεντράκια εἶναι νὰ ταξιδέψουν, ἀμέσως μόλις ξεριζωθοῦν πρέπει νὰ βουτήξωμε τὶς ρίζες σ' ἕνα νερουλὸ μᾶλλον πολτὸ ἀπὸ βοδινὴ κοπριὰ (σβουνιὰ) καὶ πηλόχωμα (ἀργιλλῶδες) ποὺ τὰ ἀραιώνομε μὲ νερὸ ὡς νὰ γίνη ὁ πολτὸς ποὺ θέλομε.

Ὅταν οἱ ρίζες βυθιστοῦν σ' αὐτὸν τὸν πολτό, ἕνα μέρος του κολλάει πάνω στὶς ρίζες, καὶ τὶς φυλάει ἀπὸ τὸν ἀέρα ποὺ τὶς ξεραίνει.

Αὐτὸς ὁ ἴδιος πολτός, τὴν ἄνοιξη χρησιμεύει σὰν «πρωτόγαλα» γιὰ τὶς καινούργιες ριζίτσες ποὺ ξεπετάγονται ἀπὸ τὸ νεοφυτεμένο δέντρο.

Κοσσὰ κατάλληλη γιὰ θέρισμα τοῦ τριφυλλιοῦ — Ρίζα ἀζωτολόγου τριφυλλιοῦ, μὲ τὶς μικρὲς κοκκίδες τοῦ ἀζώτου.

ΔΟΥΛΕΙΕΣ ΤΟΥ ΜΗΝΑ

Σ τ ὰ χ ω ρ ά φ ι α. Ὀργώνουμε καὶ σπέρνομε τὰ ὄψιμα. (Φασόλια, μπαμπάκι, κεχρί, σουσάμι, κ.λ.π.).

Βοτανίζομε τὰ σπαρτά, γιατὶ τώρα ξεπετάγονται τ' ἀγριόχορτα.

Σπέρνομε τὰ ποτιστικὰ τριφύλλια. Φυτεύομε καπνὰ καὶ σκαλίζομε τὰ φυτεμένα.

Ποτίζομε τὸ βραδάκι λειβάδια καὶ μποστάνια.

Κυνηγᾶμε τὶς ἀκρίδες καὶ τοὺς ἀρουραίους.

Σ τ ὰ δ έ ν τ ρ α. Φυτεύομε ξυνόδεντρα καὶ ἀειθαλῆ.

Ἐπιβλέπομε τὰ κεντράδια, καὶ κόβουμε ὅσα βλαστάρια φύτρωσαν κάτω ἀπὸ τὸ μπόλι.

Γύρω ἀπὸ τὰ νεοφυτεμένα δέντρα, ρίχνομε χόρτα γιὰ νὰ τὰ φυλάξωμε ἀπὸ τὴν ὑγρασία.

Κάνομε στὴν ἐληὰ δεύτερο ψεκασμὸ μὲ νικοτίνη γιὰ τὸ μοῦρο, καὶ τὴν ραντίζομε μὲ ἀρσενικὸ γιὰ τὸν πηρυνοτρίτη.

Σὰν πέσουνε τ' ἄνθη στὰ καρποφόρα ραντίζομε μὲ ἀρσενικὸ γιὰ τὸ σκουλήκι.

Σ τ ὸ ν λ α χ α ν ό κ η π ο.

Φυτεύομε ἢ σπέρνομε λεποντιά, ἀγγούρια, ντομάτες, μελιτζάνες, μπάμιες, πιπεριές, κρεμμύδια καὶ κολοκύθια, φασόλια, πεπόνια κ.λ.π.

Σκαλίζομε τὰ πρώϊμα καὶ τὰ θειαφίζομε. Στὴν πατάτα καὶ στ' ἄλλα, πολεμοῦμε τὸν περονόσπορο μὲ περονοσπορίνη καὶ τὴν μελίγκρα μὲ μελιγκρίνη. Γιὰ τὸ ἀμπέλι θὰ μιλήσωμε λεπτομερειακὰ στὸ ἐρχόμενο.

Ὁ μπάρμπα ΜΗΤΡΟΣ

Λεποντιά

Απρίλης

Νάτος! Ἦρθε ὁ Ἀπρίλης, γελαστὸς κι' ἄρχισαν οἱ φουσκοδεντριὲς καὶ τὰ χίλια δυὸ μύρα. Μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Ἀπρίλη ἀρχίζει μιὰ νέα ἐποχὴ ποὺ τὰ κάνει ὅλα διαφορετικά. Ὅλα παίρνουν μιὰ καινούργια λάμψη, μιὰ καινούργια ὀμορφάδα ποὺ τοὺς τὴν χαρίζει ὁ χαρούμενος ἥλιος κι' ὁ καθάριος γαλάζιος οὐρανός.

Τὸ κάθε τί ἀλλάζει κι' ὀμορφαίνει, ἀκόμα κι' αὐτὰ τὰ σταχτιὰ βρωμιάρικα φτωχόσπιτα τὰ τόσο θλιβερὰ ἔχουν πάρει τώρα κάτι τὸ χαρούμενο καὶ τὸ διαφορετικό. Κι' αὐτὰ τὰ κουρελιάρικα ξυπόλυτα παιδιὰ τρέχουν στὰ χωράφια ἢ στοὺς μεγάλους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους, καὶ καθὼς ὁ ἥλιος τὰ ντύνει μὲ τὶς χρυσές του ἀχτίδες, μοιάζουν σὰ νἆναι σὲ πανηγύρι.

Κι' ὁ καλὸς μῆνας βλέπει ὅλ' αὐτὰ καὶ γελᾶ καὶ τὸ γέλιο του φτάνει μέχρι τὶς ψηλὲς κορφὲς τῶν βουνῶν καὶ λυώνει τὰ χιόνια καὶ ζεσταίνει τὴν πλάση.

Σκεφτήκατε ὅμως ποτέ, ἀπὸ ποὺ πῆρε τ' ὄνομά του αὐτὸς ὁ μῆνας; Λοιπὸν εἶναι λατινικὸ κι' ἐγίνηκε ἀπ' τὸ ρῆμα Aprire ποὺ θὰ πῆ «ἀνοίγειν». Γιατὶ μὲ τὸν Ἀπρίλη ἔρχεται ἡ ἄνοιξη κι' ἀνοίγουν, τὰ δέντρα.

Μιὰ λοιπὸν κι' ἦταν ὡραῖος μῆνας οἱ ἄνθρωποι ἀπ' τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια φρόντιζαν νὰ τοποθετοῦν ἐκεῖ γιορτές.

Οἱ ἀρχαῖοι Ρωμαῖοι τὸν εἶχαν ἀφιερώσει στὴ θεὰ τῆς ὀμορφιᾶς. Καὶ στὶς 23 τοῦ μηνὸς γιόρταζαν τὰ «βινάλια πριόρα» δηλαδὴ τότε ἄνοιγαν τὰ βαρέλια μὲ τὸ νιὸ κρασὶ καὶ ξεφάντωναν κι' ἔπιναν στὴν ὑγειὰ τοῦ θεοῦ Διονύσου τῶν Βάκχων, τῆς ἄνοιξης καὶ τῆς ὀμορφιᾶς ποὺ ἁπλωνόταν γύρω στὴ φύση.

Μήπως κι' ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ δὲν γιορτάζουμε τὸ Πάσχα καὶ τὸν Ἅη Γιώργη; Γι' αὐτὸ κι' ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς λέει τὸν Ἀπρίλη «Ἅη Γιωργίτη καὶ Λαμπριάτη».

Ἀλλὰ ποιὸς ἀπὸ σᾶς δὲν ξέρει τὸ γλέντι καὶ τ' ἀστεῖα ποὺ γίνονται κάθε πρώτη τ' Ἀπρίλη, μὲ τὸ κλασσικὸ πρωταπριλιάτικο ψέμμα;

Πόσες καὶ πόσες φάρσες δὲ σκαρώνουν μικροὶ καὶ μεγάλοι ἐκείνη τὴ μέρα. Κι' ἀλλοίμονο στοὺς κουτοὺς καὶ τοὺς ἀφηρημένους ποὺ δὲν εἶχαν τὸ νοῦ τους.

Αὐτὸ τὸ ἔθιμο ἦρθε ἀπ' τὴ Δύση στὴν ἐποχὴ τῶν σταυροφόρων. Τώρα πολλοὶ ἱστορικοὶ λένε ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ πρωταπριλιάτικου ψέμματος ἔγινε γύρω στὸν 16 αἰῶνα ὅταν στὴ Γαλλία βασίλευε ὁ Κάρολος ὁ 9ος, τότε ποὺ ἡ πρωτοχρονιὰ μετατέθηκε ἀπ' τὴν πρώτη Ἀπριλίου στὴ πρώτη Ἰανουαρίου. Κι' ἀντὶ γιὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρα ἔδωσαν σὲ κείνους ποὺ δὲν ἤθελαν νὰ παραδεχτοῦν αὐτὴ τὴ μεταβολὴ ψεύτικα δῶρα κι' εὐχὲς γεμάτες ἀστεῖα, πειράγματα κι' ὑπερβολικὲς κουβέντες.

Πολλὰ εἶναι τὰ ἀστεῖα ἀνέκδοτα ποὺ διηγοῦνται γιὰ τὰ παθήματα τῆς πρωταπριλιᾶς:

Ἡ ἱστορία λέει, ὅτι ἕνας Γάλλος δούκας, ὁ Φραγκῖσκος τῆς Λωρραίνης καὶ ἡ γυναῖκα του, ποὺ τοὺς εἶχαν πιάσει καὶ τοὺς κρατοῦσαν αἰχμαλώτους στὴ Νάντη, κατορθώσανε νὰ δραπετεύσουν ἀνενόχλητοι χάρις στὴν Πρωταπριλιά: Καὶ νὰ πῶς: Οἱ δυὸ σύζυγοι μπόρεσαν νὰ μεταμφιεστοῦν σὲ χωριάτες καὶ νὰ φύγουν ἀπὸ μιὰ πύλη τῆς φυλακῆς.

Μιὰ ὅμως χωριάτισσα τοὺς βλέπει καὶ τοὺς ἀναγνωρίζει. Τρέχει τότε στὸ φύλακα καὶ τοῦ λέει:

—Ἔ! φύλακα, τρέξε καὶ τὸ Δουκικὸ ζευγάρι ντυμένο χωριάτικα τό 'σκασε. Τρέξε γιατὶ σὲ λίγο θἆναι μακριὰ ἀπ' τὰ τείχη.

Ἀλλὰ μιὰ κι' ἦταν Πρωταπριλιά, ὁ φύλακας δὲν πίστεψε τὴ γυναῖκα καὶ θυμωμένος τῆς λέει:

— Γιὰ κανένα γέρο ξεκούτη καὶ ξεχασιάρη μὲ πέρασες, κυρά μου; ἢ νομίζεις πὼς δὲ ξέρω ὅτι σήμερα εἶναι πρώτη τ' Ἀπρίλη; Ἄντε λοιπὸν νὰ κοροϊδέψης κανένα ἄλλο.

Ἡ γυναῖκα ἔφυγε φοβισμένη, ἐνῶ οἱ δραπέτες βρισκόντουσαν πιὰ μακρυά.

Κι' ἄλλη μιὰ νόστιμη πρωταπριλιάτικη ἱστορία εἶναι ἡ παρακάτω:

Ὅταν κάποτε ὁ ἐκλέκτωρ τῆς Κολωνίας ἐπισκέφτηκε τὸ Παρίσι τὸ 1711, συνέβηκε μιὰ πολὺ ἀστεία ἱστορία ποὺ οἱ Παρισινοὶ τὴν θυμόντουσαν πολὺ καιρὸ ἀργότερα.

Πρὶν προχωρήσω πρέπει νὰ σᾶς πῶ ὅτι ὁ ἐκλέκτορας εἶχε τὴν συνήθεια ὅπου πήγαινε νὰ κάνη τελετὲς κι' ἀκόμα νὰ κηρύττη κι' ὁ ἴδιος.

Τὴν πρωταπριλιὰ λοιπὸν ἀνήγγειλε ὅτι

Τὸ δουκικὸ ζευγάρι τὸ ἔσκασε...

θὰ ἐκήρυττε ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Βαλενσιέν. Αὐτὴ ἡ ἀναγγελία δὲν ἄργησε νὰ διαδοθῆ σ' ὅλη τὴν πόλη κι' ἔτσι τὴν καθωρισμένη ὥρα ἡ ἐκκλησιὰ βρέθηκε νἆναι γεμάτη ἀπὸ κόσμο ποὺ ἀνυπομονοῦσε ν' ἀκούση τὸ κήρυγμα τοῦ Ἐκλέκτορα.

Σὲ λίγο νά ὁ Ἐκλέκτορας γεμάτος μεγαλοπρέπεια ἀνέβηκε στὸν ἄμβωνα. Ὅλοι εἶχαν σωπάσει καὶ βελόνα νάριχνες ἐκείνη τὴ στιγμὴ κάτω, θ' ἀκουγόταν. Ἀλλὰ ποιὰ ἦταν ἡ ἔκπληξη τοῦ πλήθους ὅταν ἀντὶ γιὰ τὸ σοφὸ κήρυγμα ποὺ περίμεναν δὲν ἄκουσαν τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ λέη: «Πρωταπριλιά».

Καὶ μετὰ ἄρχισαν τύμπανα καὶ σάλπιγγες νὰ χτυποῦν δυνατὰ ἐνῶ ὁ φαρσὲρ ἐκλέκτορας ἐξαφανιζόταν μπρὸς ἀπ' τὰ μάτια τοῦ ἔκπληκτου πλήθους.

Νόστιμο πάλι ἦταν ἐκεῖνο ποὺ κάναν οἱ φορσὲρ τῆς παλιᾶς ἐποχῆς κάθε πρωταπριλιά. Ἔλεγαν σ' ἐκείνους ποὺ ἤθελαν νὰ μάθουν ἀπὸ ποὺ προῆλθε τὸ ἔθιμο τῆς πρωταπριλιᾶς, νὰ ψάξουν στὸ... Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιο, στὸ κεφάλαιο ΚΗ΄ καὶ στίχο 22, κι' ὅτι ἐκεῖ θἄβρισκαν λεπτομερῆ περιγραφὴ τοῦ πρωταπριλιάτικου ἔθιμου. Ἀλλὰ τοῦ κάκου οἱ περίεργοι ἔψαχναν γιατὶ αὐτὸ τὸ κεφάλαιο ἔχει μόνο 20 στίχους ἐνῶ ὁ 22 ἦταν ἀνύπαρκτος.

Ἀλλὰ κι' οἱ ἐφημερίδες δὲν πήγαιναν πίσω. Γράφαν κι' αὐτὲς διάφορες ψευτιὲς στὸ φύλλο τῆς πρωταπριλιᾶς.

Ὁ «Ἥλιος τῆς Νέας Ὑόρκης» τὴν πρωταπριλιὰ τοῦ 1835 δημοσίευσε ἄρθρο ποὺ μιλοῦσε γιὰ ἕνα μεγάλο, καινούργιο καὶ καταπληκτικὸ τηλεσκόπιο, ποὺ τάχατες ἐφευρέθηκε ἀπὸ δυὸ σπουδαίους ἐπιστήμονες. Κι' ἔλεγε ἀκόμη ὅτι μ' αὐτὸ μπορεῖς νὰ δῆς καὶ τὶς παραμικρότερες λεπτομέρειες πάνω στὴ Σελήνη. Κι' ὅτι εἶδαν ὅτι στὴ Σελήνη ἦταν βράχοι γεμάτοι ἀπὸ παπαροῦνες, χωράφια, λίμνες, ποταμοὺς καὶ μεγαλόπρεπα βουνά, εὔφορες καταπράσινες πεδιάδες, ζῶα περίεργα καὶ τὸ πιὸ ἐκπληκτικὸ ἀπ' ὅλα ἦταν κι' ἕνα περίεργο πλάσμα ποὺ τάχατες τούδωσαν τ' ὄνομα «Βεσπερτίλο Χόμο» ποὺ εἶχε μορφὴ οὐρακουτάγκου καὶ φτερὰ νυχτερίδας.

Κι' ὄχι μόνο ὁ κοσμάκης τὸ πίστεψε ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐπιστήμονες, ποὺ ἔλεγαν στοὺς δημοσιογράφους ὅτι αὐτὴ ἡ ἀνακάλυψη ἦταν ἕνας σταθμὸς τῆς ἐπιστήμης.

Τώρα θὰ σᾶς πῶ τί συνέβηκε τὴν πρωταπριλιὰ τοῦ 1860 στὸ Λονδῖνο. Πολλοὶ πήρανε μιὰ εἰδοποίηση ἀπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Πύργου τοῦ Λονδίνου ποὺ ἔλεγε τὰ παρακάτω:

«Πύργος Λονδίνου. Ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἐπιφέροντα νὰ παρακολουθήση τὴν ἐτησίαν τελετὴν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν λευκῶν λεόντων, τὴν Κυριακήν, 1ην Ἀπριλίου. Ἡ εἴσοδος ἐπιτρέπεται μόνον ἀπὸ τὴν λευκὴν Πύλην. Συνιστᾶται ἰδιαιτέρως νὰ μὴ δίδωνται φιλοδωρήματα εἰς τοὺς φύλακας καὶ τοὺς βοηθούς των».

Πολλοὶ λοιπὸν ἄνθρωποι κάθε τάξεως ἄλλοι πεζοί, ἄλλοι σ' ἁμάξια ἔφτασαν στὸν Πύργο τοῦ Λονδίνου κι' ἄρχισαν, ὁ καθένας μὲ τὴ σειρά του νὰ ψάχνουν γιὰ νὰ βροῦν τὴν ἄσπρη Πύλη καὶ τὰ μυθικὰ λιοντάρια. Φυσικὰ δὲν τὴν βρῆκαν γιατὶ ἁπλούστατα δὲν ὑπῆρχε.

Καὶ τώρα ἄλλη μιὰ ἱστορία ποὺ συνέβηκε σὲ μιὰ κωμόπολη κοντὰ στὸ Βελιγράδι λίγα χρόνια πρὶν ἀπ' τὸν πόλεμο.

Λοιπὸν τὸ πρωταπριλιάτικο ἐκεῖνο πρωϊνὸ οἱ κάτοικοι τῆς κωμόπολης ἄκουσαν τὴ φωνὴ ἑνὸς κήρυκα νὰ λέη ὅτι: «Ἕνα μεγάλο πυθάρι μὲ δουκάτα βρέθηκε στὰ θεμέλια τοῦ δικαστηρίου, καθὼς καὶ τρία χρυσὰ κηροπήγια κι' ἀσημένια νομίσματα ποὺ εἶχαν βάρος 100 κιλά. Καὶ ὅτι πιστεύουν ὅτι τὸ πυθάρι ἦταν ἐκεῖ ἀπὸ τὸν καιρὸ τῆς τουρκοκρατίας. Κι' ὅτι ὁ λαὸς ἀπαλλάσσεται ἀπ' ὅλους τοὺς δημοτικοὺς φόρους, διότι τὸ δημοτικὸ συμβούλιο μπορεῖ τώρα πιὰ νὰ καλύψη ὅλες του τὶς δαπάνες ἀπ' τὸν θησαυρό».

Ἡ χαρὰ τοῦ λαοῦ δὲν περιγράφεται. Οἱ ἐργάτες ἄφησαν τὶς δουλειές τους, οἱ πουλητάδες τὰ ἐμπορεύματά τους, οἱ νοικοκυρὲς τὸ νοικοκυριό τους κι' ὅλοι ἔτρεξαν νὰ γιορτάσουν στὶς ταβέρνες τὸ χαρμόσυνο γεγονός. Ὅταν ἕνας ἄλλος κήρυκας ἦρθε νὰ τοὺς κατεβάση ἀπ' τὰ σύννεφα λέγοντας: «Σήμερα εἶναι πρωταπριλιά, καὶ τὸ Δημοτικὸ συμβούλιο σκέφτηκε ὅτι κι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ κάνη τὸ ἀστεῖο του.

* * *

Ἀπὸ τὸ λαὸ ὁ Ἀπρίλης θεωρεῖται εὐλογημένος μῆνας. Ὅ,τι κι' ἂν γίνη τὸν Ἀπρίλη εἶναι καλὸ καὶ ἅγιο.

Ἔτσι κι' ἡ πρωταπριλιάτικη βροχὴ εἶναι εὐεργετικὴ γιὰ τὰ σπαρτὰ καὶ τοὺς κήπους. Μήπως κι' ἡ παροιμία δὲν τὸ λέει:

Ἂν βρέξη ὁ Μάρτης δυὸ νερὰ
κι' Ἀπρίλης ἄλλο ἕνα
χαρὰς σὲ κεῖνον τὸν ζευγᾶ
πούχει πολλὰ σπαρμένα.

Σ' ἄλλα πάλι μέρη τὸ νερὸ τῆς πρωτα-

πριλιᾶς θεωρεῖται γιατρικὸ γιὰ διάφορες ἀρρώστειες.

Στὴν Κύπρο τὴ πρώτη Πέμπτη τοῦ 'Απρίλη, ποὺ τὴν λένε «πρωτόπεφτο» θεωροῦν γρουσουζιὰ ν' ἁπλώση κανεὶς στὸν ἥλιο ροῦχα καὶ μάλιστα ἄσπρα ἢ νὰ πάη ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι του σιδερένιο ἐργαλεῖο, γιατὶ πιστεύουν ὅτι ἀναθεμελιώνεται τὸ σπίτι καὶ καταστρέφεται ἡ καλὴ τύχη. 'Ακόμη ἐκείνη τὴ μέρα ὁ ἀγρότης δὲ κάνει νὰ σκάψη τὴ γῆ γιατὶ λένε ὅτι «σκάβεις τὸ λάκκο σου».

Στὴ Σύμη στὶς 23 'Απριλίου ἀνάβουν μεγάλες φωτιές, χορεύουν καὶ τραγουδοῦν:

«Ἔξω ψύλοι καὶ κοριοὶ καὶ μεγάλοι ποντικοί».

Πάρα πολλὲς παροιμίες εἶναι καμωμένες γιὰ τὸν 'Απρίλη. Καὶ μέσα σ' αὐτὲς βλέπουμε πόσο μεγάλη σημασία ἔχει γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ δουλεύουν στὴ θάλασσα καὶ στὸν κάμπο.

Λένε λοιπόν: «'Απρίλης — γρύλλης — τιναχτοκοφινίδης».

Γιατὶ τὸν 'Απρίλη τελειώνουν οἱ προμήθειες ποὺ ἔτρεφαν ὁλόκληρο τὸ χειμῶνα τὸ σπιτικό. 'Αλλὰ ἔρχεται καὶ μιὰ ἄλλη ποὺ δείνει κουράγιο γιατὶ πλησιάζει ἡ καινούργια συγκομιδή.

«'Απρίλης, Μάης κοντὰ εἶν' τὸ θέρος».

Σὲ σύγκριση μὲ τὸ Μάη «'Ο 'Απρίλης ἔχει τὴ δροσιά, ὁ Μάης τὰ λουλούδια».

Καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ ταξειδεύουν λένε ὅτι μέχοι τῆς 18 'Απριλίου ἡ θάλασσα εἶναι ἐπικίνδυνη κι' ὅτι μετὰ ὑπάρχει ἀσφάλεια.

'Απριλίου δεκοχτὼ
νἄχης τὸ μάτι σου ἀνοιχτό.
Πέρασαν οἱ δεκοχτὼ
ἄραζε καὶ σ' ἕνα αὐγό...

Καμμιὰ φορὰ ὅμως καὶ μετὰ τὶς 18 τοῦ μῆνα κάνει πολὺ μεγάλες κακοκαιρίες. Κι' ἔτσι ἀκόμα κι' αὐτὲς οἱ πέρδικες ποὺ εἶναι γνωστές, γιὰ τὴν ἀντοχή τους στὸ κρύο ψοφοῦν ἐνῶ κλώθουν τ' αὐγά τους.

Καὶ τ' 'Απριλιοῦ τῆς δεκαοχτὼ
πέρδικα ψόφησε στ' αὐγό.

Μετὰ ὅμως τὴ γιορτὴ τοῦ Ἅη Γιώργη, οἱ βοσκοὶ ἀφήνουν τὶς εὔφορες πεδιάδες ποὺ τοὺς φιλοξένησαν ὁλόκληρο τὸ χειμῶνα, κι' ἀνεβαίνουν πάνω στὶς πράσινες πλαγιὲς τῶν βουνῶν, ὅπου τὰ κοπάδια θὰ βροῦν πλούσια τροφὴ καὶ θὰ κάνουν παχὺ γάλα.

Καμμιὰ φορὰ ὅμως χιονίζει τὶς μέρες αὐτὲς τ' 'Απρίλη, ἀλλὰ δὲ βαριέσαι. 'Ο λαὸς δὲ φοβᾶται πιά, τὸ καλοκαίρι εἶναι πιὰ πολὺ κοντά:

'Ο 'Απρίλης κι' ἂν χιονίζη
καλοκαίρι θὰ μυρίζη.

Κι' οἱ βροχὲς ποὺ πέφτουν τὸν 'Απρίλη ποτὲ δὲν εἶναι γενικὲς ἀλλὰ τοπικὲς γι' αὐτὸ κι' ἡ παροιμία λέει:

Τὸν 'Απρίλη καὶ τὸν Μᾶ
κατὰ τόπους τὰ νερά.

Τὸν 'Απρίλη πιὰ ἡ μέρα εἶναι μεγάλη, κι' οἱ τεμπέληδες δουλευτάδες μιὰ κι' ἔχουν τόση καὶ τόση μέρα μπροστά τους βγάζουν δουλειά:

Τὸν 'Απρίλη καὶ τὸν Μάη
ἔπερνε ἀκαμάτη ἐργάτη.

Μετὰ τὸ Πάσχα οἱ θαλασσινοὶ κάνουν μεγάλα ταξείδια, μιὰ κι' ὁ καιρὸς ἔχει καλλιτερέψει, σὲ μακρυνὲς θάλασσες ἀπ' ὅπου κερδίζουν πολλὰ χρήματα καὶ φέρνουν ὡραῖα πράγματα ἀπ' τὶς ξένες χῶρες. Γι' αὐτὸ κι' οἱ γυναῖκες τους χαίρονται καὶ χορεύουν:

Τῶν καλῶν ἀνδρῶν γυναῖκες
τὸν 'Απριλομάη χορεύουν.

Πολλοὶ ὅμως τὸ χορεύουν τὸ λένε χηρεύουν γιατὶ παρ' ὅλες τὶς καλοκαιριές, ὁ καιρὸς δὲ παύει νὰ εἶναι ἀσταθής. Κι' ἔτσι γίνονται πολλὰ ναυάγια.

Νὰ λοιπὸν τί λέει ὁ λαὸς γι' αὐτὸν τὸ μῆνα. Μέσα ἀπ' τὰ δίστιχά του καὶ τὶς παροιμίες του βλέπουμε πόση σπουδαιότητα γι' αὐτὸν ἔχει ὁ 'Απρίλης. Κι' ἀκόμη ὅτι εἶναι ἕνας μῆνας ποὺ τραγουδήθηκε καὶ γιορτάστηκε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον.

Κ. Α. Μ.

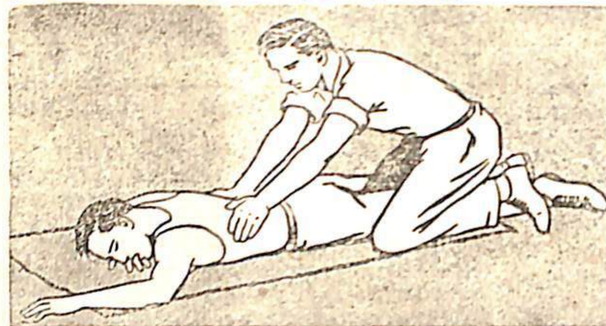
Τί πρέπει νὰ κάνουμε

ΩΣΠΟΥ ΝΑΡΘΗ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΤΕΧΝΗΤΗ ΑΝΑΠΝΟΗ

Σήμερα, θὰ μιλήσωμε γιὰ κάτι ἐξαιρετικὰ σπουδαῖο: γιὰ τὸ πῶς γίνεται ἡ τεχνητὴ ἀναπνοή.

Ἕνα ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ προκαλοῦν τὸ θάνατο, εἶναι ἡ ἀ σ φ υ ξ ί α. Νὰ σταματάη δηλαδὴ ἡ ἀναπνοὴ τοῦ ἀνθρώπου. Μόλις ὁ ἄνθρωπος πάψη ν'

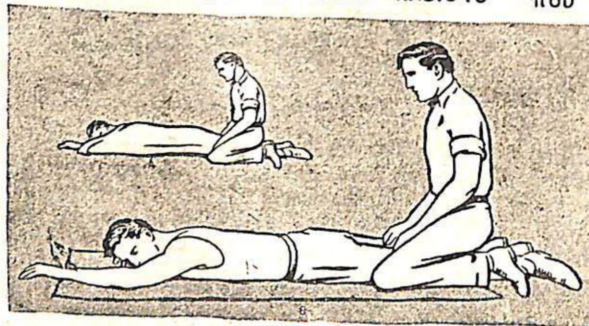

Σχέδιο 1.

ἀναπνέη, πρῶτα χάνει τὶς αἰσθήσεις του, κι' ὕστερα βέβαια πεθαίνει.

Αὐτὸ συμβαίνει ἂν ἔπεσε στὴ θάλασσα καὶ τὸν ἔβγαλαν σχεδὸν πνιγμένο, ἂν ἀνέπνευσε τὸ δηλητηριασμένο ἀέριο ποὺ βγάζουν τὰ μισοσβυσμένα κάρβουνα, τὸ μονοξίδιο τοῦ ἄνθρακος, ὅπως τὸ λένε. (Ἔχει στείλει ἀρκετοὺς στὸν ἄλλο κόσμο τὸ μαγγάλι!) 'Ακόμη ἂν ἀνέπνευσε φωταέριο (γκάζι). Ἂν ἔπαθε ἠλεκτροπληξία κλπ. Γι' αὐτὰ ὅλα, θὰ μιλήσωμε ὅταν ἔρθη ἡ ὥρα τους. Σὲ ὅλα ὅμως γιὰ νὰ σωθῆ ὁ ἄνθρωπος, πρέπει νὰ τοῦ κάνωμε τεχνητὴ ἀναπνοή. 'Απὸ τὴν ταχύτητά μας κι' ἀπὸ τὴν ψυχραιμία μας, μπορεῖ νὰ σωθῆ μιὰ ἀνθρώπινη ζωή. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ ζήση χωρὶς ὀξυγόνο, δὲν μπορεῖ νὰ ζήση χωρὶς ν' ἀναπνέη. Μέσα σὲ λίγα λεπτὰ πεθαίνει. Γι' αὐτὸ ἔχει μεγάλη σημασία ἡ ταχύτης. Εἶναι ἀπὸ τὶς λίγες περιπτώσεις ποὺ πρέπει νὰ ἐνεργήσωμε ἀ μ έ σ ω ς χωρὶς νὰ περιμένωμε τὸν γιατρό.

Ὅταν ἔχομε μπροστά μας ἕνα ἄτομο ἀναίσθητο ἀπὸ ἔλλειψη ὀξυγόνου, θ' ἀρχίσωμε τὴν τεχνητὴ ἀναπνοὴ πρὶν τοῦ ξεσφίξωμε τὰ ροῦχα, πρὶν τοῦ ἀνοίξωμε τὸ στόμα ἂν εἶναι κλειστὸ

Σχέδιο 3.

πρὶν τοῦ δώσουμε ἄλλη πρώτη βοήθεια.

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ

1. Ξαπλώνομε τὸν ἄρρωστο μπρούμυτα, μὲ τὸ ἕνα χέρι ἁπλωμένο μπρός, καὶ τὸ κεφάλι ἀκουμπισμένο στὸ ἄλλο χέρι, καὶ γυρισμένο στὰ πλάγια γιὰ νὰ μπορῆ νὰ ἀναπνέη (Σχεδ. 1).

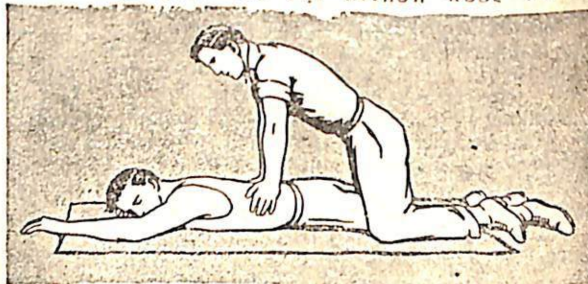
2. Γονατίζομε καὶ καβαλᾶμε τοὺς δυὸ μηροὺς τοῦ ἀρρώστου, ἢ τὸ ἕνα του μονάχα πόδι. Τὸ Σχ. 1 μᾶς δείχνει ποῦ ἀκριβῶς πρέπει νὰ τοποθετηθοῦμε.

'Απλώνομε τὶς παλάμες στὴ βάση τοῦ θώρακος, λίγο πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὴ μέση, ἐκεῖ ποὺ πάνω κάτω εἶναι τὰ νεφρά. Τὰ δάχτυλά μας θ' ἀκουμπᾶνε στὰ πλευρά, τὸ μικρό μας δάχτυλο μόλις θὰ ἀγγίζη τὸ τελευταῖο πλευρό. Οἱ ἄκρες τῶν δαχτύλων μας θὰ βρίσκωνται κάτω ἀπὸ τὴν καμπύλη τοῦ σώματος τοῦ ἀρρώστου, σὲ τρόπο ποὺ νὰ μὴ τὶς βλέπομε.

3. Μὲ τεντωμένα τὰ μπράτσα κινούμαστε σιγὰ - σιγὰ πρὸς τὰ ἐμπρός, ἔτσι ὥστε τὸ βάρος τοῦ σώματός μας νὰ πέση πάνω στὸν ἄρρωστο σιγὰ - σιγά. Ὅταν φτάσωμε αὐτὴν τὴν κίνηση στὸ τέλος της, οἱ ὦμοι μας, πρέπει νὰ βρίσκωνται ἀκριβῶς πάνω ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν χεριῶν μας ποὺ δὲν ἀλλάζουν θέση. (Σχ. 2). Δὲν πρέπει νὰ λυγίσωμε τοὺς ἀγκῶνες. Αὐτὴ ἡ κίνηση πρέπει νὰ κρατήση κάπου δυὸ δευτερόλεπτα.

4. 'Αμέσως κατόπιν μετακινούμαστε πρὸς τὰ πίσω ἔτσι ὥστε νὰ πάψη ἡ πίεση. (Σχ. 3).

5. Ὕστερα ἀπὸ δυὸ δευτερόλεπτα, ξαναρχίζομε τὴν κίνηση πρὸς τὰ ἐμ-

Σχέδιο 2.

πρός, ὅπως ἐξηγήσαμε στὸ 3. 'Επαναλαμβάνομε αὐτὴν τὴν κίνηση, ἐμπρὸς πίεση, πίσω χαλάρωση χωρὶς νὰ βιαζώμαστε, 12 - 15 φορὲς τὸ λεπτό.

6. 'Εξακολουθοῦμε τὴν τεχνητὴ ἀναπνοὴ ὡς νὰ ξαναρχίση ἡ φυσιολογικὴ ἀναπνοή. Στὴν ἀνάγκη συνεχίζομε καὶ 4 καὶ 5 ὧρες, ἀλλάζοντας μὲ κάποιον ποὺ συνεχίζει ὅσο ξεκουραζόμαστε. Σταματᾶμε μονάχα ὅταν μᾶς πῆ ὁ γιατρὸς πὼς ὁ ἄρρωστος πέθανε.

7. Μόλις ἀρχίσωμε τὴν τεχνητὴ ἀναπνοὴ κι' ἐνῶ τὴν συνεχίζομε χωρὶς διακοπή, κάποιος ἄλλος ξεσφίγγει τὰ ροῦχα τοῦ ἀρρώστου στὸ στῆθος, στὴ μέση καὶ στὸ λαιμό. 'Ο ἄρρωστος πρέπει νὰ εἶναι ζεστός. Δὲν πρέπει νὰ πιῆ τίποτε μέχρις ὅτου συνέλθη ἐντελῶς.

8. 'Η καρδιὰ τοῦ ἀρρώστου κουράστηκε πολύ. Γι' αὐτὸ κι' ἂν ἀκόμη συνέλθη, πρέπει νὰ μείνη ξαπλωμένος, νὰ μὴ σηκωθῆ οὔτε νὰ καθήση γιὰ κανένα λόγο.

Ἂν ὅταν συνέλθη ὁ ἄρρωστος, ὁ γιατρὸς δὲν ἔχει ἔρθει ἀκόμη, τοῦ δίνομε ἕνα διεγερτικό: καφέ, ἢ τσάϊ, ζεστό. Πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ εἶναι ζεστό. Στὸ ἐρχόμενο θὰ συνεχίσω

'Ο Γιατρὸς Κ.

Γύρω ἀπ' τὸν Ἀθλητισμό

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑΤΟΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Τὸν περασμένο μῆνα στὸ γήπεδο τοῦ Παναθηναϊκοῦ ἀγωνίσθηκαν γιὰ τὸ στρατιωτικὸ ποδοσφαιρικὸ πρωτάθλημα Εὐρώπης οἱ στρατιωτικὲς ἐθνικὲς ποδοσφαιρικὲς ὁμάδες τοῦ Βελγίου, τῆς Τουρκίας, τῆς Ὁλλανδίας καὶ τῆς Ἑλλάδας. Στοὺς δύο πρώτους προκριματικοὺς ἀγῶνες τὸ Βέλγιο κέρδισε — μὲ παράταση — τὴν Τουρκία μὲ τέρματα 4 - 2 καὶ ἡ Ἑλλάδα τὴν Ὁλλανδία μὲ 6 - 1.

Ἔτσι προκρίθηκαν γιὰ τὸν τελικὸ ἡ Ἑλλάδα καὶ τὸ Βέλγιο.

Ὁ τερματοφύλακας τῆς Ἐθνικῆς στρατιωτικῆς μας ὁμάδας Γιοῦργος σὲ μιὰ ἐξαιρετική του ἀπόκρουση.

Στὸ μεταξὺ ἔγινε καὶ ὁ τελικὸς γιὰ τὴν κατάληψη τῆς 3ης καὶ 4ης θέσης. Σ' αὐτὸν ἡ Ὁλλανδία κέρδισε τὴν Τουρκία μὲ 1 - 0.

Ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον παρουσίασε ὅμως ὁ τελικὸς ποὺ ἔθεσε ἀντιμέτωπες τὶς ἐθνικὲς ὁμάδες τῆς Ἑλλάδας καὶ τοῦ Βελγίου. Μέχρι τὸ 64΄ λεπτὸ (β΄ ἡμίχρονο) οἱ Βέλγοι προηγοῦντο μὲ 2 - 0. Τὸ ἕνα γκὸλ τὸ πέτυχαν στὸ 1΄ καὶ τὸ δεύτερο στὸ 15΄ ἔπειτα ἀπὸ πέναλτυ ποὺ προκάλεσε ὁ ἕλληνας τερματοφύλακας Γιοῦργος.

Στὸ 64΄ λεπτὸ ἔγινε μιὰ σημαντικὴ ἀλλαγὴ στὴ σύνθεση τῆς στρατιωτικῆς μας ὁμάδας. Τὴν θέση τοῦ σέντερ - φὸρ πῆρε ὁ γνωστὸς διεθνής μας Ἰωάννου. Ὁ Ἰωάννου μὲ μιὰ ἐξαιρετική του προσπάθεια σημείωσε δύο γκὸλ καὶ ἰσοφάρισε ἔτσι τὸ σκόρ. Τὸ μὰτς στὴν κανονική του ὥρα (90 λεπτὰ) ἔληξε ἰσόπαλο 2 - 2. Ὁ διαιτητὴς ἀναγκάσθηκε νὰ δώση παράταση μισῆς ὥρας.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν μισὴ ὥρα οἱ Ἕλληνες σημείωσαν ἀκόμη ἕνα τέρμα ἔπειτα ἀπὸ πέναλτυ ποὺ προκάλεσαν οἱ Βέλγοι καὶ ποὺ μὲ ἐπιτυχία χτύπησε ὁ Κανάκης.

Ὁ ἀγώνας ἔτσι ἔληξε μὲ 3 - 2 ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδας, ποὺ ἀναδείχθηκε πρωταθλήτρια τοῦ στρατιωτικοῦ τουρνουᾶ. Μιὰ καινούργια λαμπρὴ σελίδα ἐγράφη στὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ποδοσφαίρου.

Ἡ Ἑλληνικὴ ὁμάδα χρησιμοποίησε τοὺς ἑξῆς παῖκτες: Γιοῦργον, Ρωσίδην, Μουρατίδην, Γούλιον, Ἰωάννου, Πούλιον, Χατζηνικολάου (Πετρόπουλον), Κανάκην, Ι. Παπαντωνίου, Μπέμπην, Σεραφείδην.

ΙΒΑΝ

Ποδοσφαιρικὰ πορτραῖτα

Ο ΜΙΧΑΛΗΣ ΔΕΛΑΒΙΝΙΑΣ

Ὁ Δελαβίνιας εἶναι ὁ κέρβερος τῶν δικτύων τῆς Α.Ε.Κ. κι' ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς καλύτερους τερματοφύλακες ποὺ φάνηκαν στὰ Ἑλληνικὰ γήπεδα.

Γεννήθηκε τὸ 1922. Ἀπὸ μικρὸς ἦταν πολὺ ζωηρὸς κι' ἔδειχνε προτίμηση στὸ φοὺτ - μπώλ. Τοῦ ἄρεσε νὰ κάνη «πλονζὸν» ὅπου εὕρισκε... μαλακά, εἴτε ὑπῆρχε μπάλλα εἴτε ὄχι! Πρωτόπαιξε στοὺς «τρεῖς Ἀστέρες» Πατησίων τὸ 1936.

Ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ ἔπαιξε ἀντίπαλος τῆς Α.Ε.Κ.... ἔφαγε 15 (!) γκώλ. Αὐτὸ τὸν ἔκανε ὅμως νὰ πεισμώση!. Προπονήθηκε σκληρὰ ἐπὶ ἑνάμισυ χρόνο στὴν Ἕνωση Ἁγίου Δημητρίου. Στὰ... δίχτυα τῆς Α.Ε.Κ. μπλέχτηκε τὸ 1938. Ἀπὸ τότε ἀγωνίζεται συνεχῶς μὲ τὰ χρώματά της καὶ εἶναι σὲ ὅλους γνωστὲς οἱ πολύτιμες ὑπηρεσίες ποὺ ἔχει προσφέρει.

Ὁ Δελαβίνιας ἀκόμη, ἔχει ἀγωνισθῆ πολλὲς φορὲς μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία στὴν Μικτὴ Ἀθηνῶν καὶ τὴν Ἐθνική μας ὁμάδα. Ἐργάζεται στὴν Ἑλληνικὴ Ἑταιρία Ὑδάτων καὶ εἶναι ἕνας ἄριστος οἰκογενειάρχης. Θαυμάσιο καὶ καλόκαρδο παιδὶ δὲν θυμώνει ἀκόμη κι' ὅταν οἱ συμπαῖκτες του τὸν ἀποκαλοῦν χαϊδευτικὰ «παραπούλια»!!!

Ο ΠΑΥΛΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ

Ὁ Ἐμμανουηλίδης εἶναι ὁ ταχύτερος παίκτης τῆς Α.Ε.Κ. Πάντα σφυρίζει, πάντα τραγουδάει. Γεννήθηκε στὰ Πατήσια τὸ 1929. Στὴν ἀρχὴ ἀγαποῦσε τὸ μπάσκετ. Τὸ καπρίτσιο του ὅμως ἔφυγε μὲ τὸν καιρὸ καὶ σὲ λίγο τὸ ποδόσφαιρο ἦταν τὸ ἀγαπημένο του σπόρ.

Ἔτσι στὰ 1945 ὁ Παῦλος γράφτηκε στὴν Α.Ε.Κ. Γρήγορα πέρασε στὴν Β΄ ὁμάδα ὡς μέσα δεξιὰ ἢ «σεντερφόρ». Πάντοτε γρήγορος καὶ καλὸς «σουτὲρ» ἦταν ὁ φόβος τῶν ἀντιπάλων τερματοφυλάκων. Στὴν α΄ ὁμάδα ἔπαιξε τὸ 1948 σ' ὅλα τὰ παιγνίδια ἐκείνης τῆς χρονιᾶς. Καὶ μὲ τὸν καιρὸ καὶ τὴν ἀξία του ἐπεβλήθηκε στὴν ποδοσφαιρικὴ οἰκογένεια σὰν ἕνας καινούργιος «ἄσσος».

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

ΣΤΗΝ ΚΟΖΑΝΗ: Στὸ Σταυροδρόμι Κοζάνης ἡ «Δόξα» νίκησε μὲ 5 — 0 τὸ «Λευκάδι» καὶ μὲ 1 — 0 τὸ «Διχείμαρο».

Ι. Ρ.

ΣΤΟ ΒΟΛΟ: Στὴν Παιδόπολη Βόλου, ἡ ὁμάδα της ἦρθε ἰσόπαλη μὲ τὸ «Ἀϊδίνιο» (3 — 3). Τὰ τέρματα τῆς Παιδοπόλεως ἐσημείωσαν οἱ Λάγκουρας, Καλούσης καὶ Λάφας.

Ν. Γ.

ΣΤΗ ΜΕΣΗΝΗ: Σὲ φιλικὸ ποδοσφαιρικὸ ἀγώνα ἡ ὁμάδα τῆς Γ΄ τάξης νίκησε τὴν ἀντίστοιχη τῆς Δ΄ μὲ 4 — 0. Τὰ τέρματα πέτυχαν οἱ Δουβόγιαννης, Χαριτόπουλος, Τσερπές, καὶ Παρασκευόπουλος. Θ. Σ.

ΣΤΗΝ ΑΡΔΑΙΑ: Ἡ ὁμάδα τῆς Δ΄ Γυμνασίου νίκησε τὴν ὁμάδα τοῦ Τσάκωνος μὲ 4 — 2. Διεκρίθη ἰδιαίτερα ὁ Ν. Ἀνδρεάδης.

Β. Μ.

ΣΤΑ ΓΡΕΒΕΝΑ: Ἡ πρώτη τάξη τοῦ Ὀρφανοτροφείου σημείωσε ἕνα ἐξαιρετικὸ θρίαμβο νικώντας μὲ 8—2 τὴν Ε΄ τοῦ Γυμνασίου Γρεβενῶν.

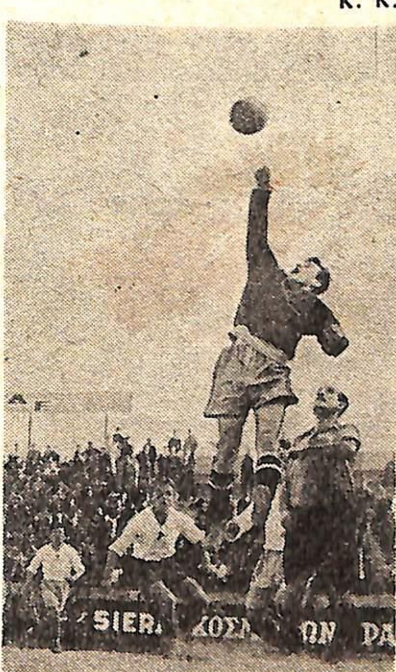
Χ. Α.

ΣΤΗ ΛΕΥΚΙΜΜΗ: Στὴ Λευκίμμη Κερκύρας ἡ ΣΤ΄ τάξη νίκησε σὲ ποδοσφαιρικὸ ἀγώνα τὴ μικτὴ Δ΄ καὶ Ε΄ τάξη τοῦ γυμναστικοῦ παραρτήματος Λευκίμμης μὲ 2 — 1. Τὰ τέρματα τῆς ΣΤ΄ πέτυχαν οἱ Ζερβός, Βλάσης καὶ τῆς μικτῆς ὁ Χρυσικόπουλος. Κ. Χ.

ΣΤΟ ΜΟΥΖΑΚΙ: Στὸ γήπεδο τῆς Μ.Ο.Μ. «Προόδου» διεξήχθη φιλικὸς ποδοσφαιρικὸς ἀγώνας μεταξὺ τῆς μαθητικῆς ὁμάδας Π. Ο. Μουζακίου καὶ τῆς ἀνεπισήμου Π. Ο. «Γελάνθης». Ὁ ἀγώνας ἔληξε μὲ τέρματα (3 — 0) ὑπὲρ τῆς «Προόδου». Ν. Κ.

ΣΤΗ ΣΑΛΜΩΝΗ: Ἔπειτα ἀπὸ ἕνα πεισματώδη ἀγώνα ἡ ὑπὸ τὴν ἀρχηγία τοῦ Ἀποστολοπούλου ὁμάδα νίκησε τὴν ἀντίστοιχη τοῦ Κατσιμπέλη μὲ 3 — 2. Ἀπὸ τὴν νικήτρια διακρίθηκαν οἱ Κουρνοῦτσος, Μπαμπίλης, Ἀνδριόπουλος.

Κ. Κ.

Ἕνα στιγμιότυπο ἀπὸ τὸν ἀγῶνα Ἑλλάδας — Ὁλλανδίας (6 — 1) γιὰ τὸ στρατιωτικὸ πρωτάθλημα Εὐρώπης.

Ὁ διεθνὴς Ἰωάννου, ὁ κύριος συντελεστὴς τῆς νίκης τῆς Ἐθνικῆς μας στρατιωτικῆς ὁμάδας ἐπὶ τῆς Βελγικῆς (3 — 2).

ΣΤΗΝ ΚΙΒΩΤΟ: Ἡ ὁμάδα τοῦ «Σπιτιοῦ τοῦ Παιδιοῦ» Κιβωτοῦ νίκησε τὴν ὁμάδα «Ἁγίου Γεωργίου» μὲ 5 — 0.

ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΡΙΝΗ: Ἡ παιδικὴ ὁμάδα τῆς «Α.Ε.Κ.» ἐπεβλήθηκε τοῦ «Ἐθνικοῦ» μὲ 3 — 1, καὶ ὁ «Θερμαϊκὸς» Κατερίνης τῆς «Α.Ε.Κ.» Κορινοῦ μὲ 3 — 0. Σ.

ΣΤΟ ΤΕΜΕΝΟΣ: Ἡ γνωστὴ ἐνδεκάδα τοῦ «Κεραυνοῦ» νίκησε τὴν Α. Ε. Τεμένους μὲ 4 — 2. Διακρίθηκαν οἱ Σαββίδης, Ὀρφανίδης, Παπαδόπουλος. Α. Θ.

ΣΤΟΝ ΑΘΥΤΟ: Ὁ «Τορουναῖος» Ἀθύτου νίκησε μὲ 2 — 0 τὸν «Ἄρη» Βάμπης.

ΣΤΟ ΚΑΛΑΜΑΚΙ: Στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο Καλαμακιοῦ ἡ ὁμάδα τοῦ Καλαμακιοῦ μὲ 2 — 1 ἐπεβλήθηκε τοῦ «Ἀλίμου». Τὰ τέρματα σημείωσε ὁ Χαραλαμπίδης. Β. Κ.

ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ: Ἡ ὁμάδα τῆς Εα τοῦ Β΄ Γυμνασίου νίκησε τὴν Εβ σὲ ἀγώνα βόλλεϋ - μπὼλ μὲ 9 — 15, 15 — 8, 15 — 3. Δ. Γ.

ΣΤΗΝ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ: Σὲ ἀγώνα μεταξὺ τῶν ὁμάδων ΣΤ΄ καὶ Ε΄ τάξης νικήτρια ἀναδείχθηκε ἡ πρώτη μὲ 3 — 1. Διακρίθηκαν οἱ Δάλας, Μιχαηλίδης. Μ. Π.

ΣΤΗΝ ΚΑΒΑΛΑ: Σὲ ἀγώνα μπάσκετ - μπώλ, γιὰ τὸ πρωτάθλημα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἀρρένων, ἡ ὁμάδα τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς νίκησε τὴν ὁμάδα τοῦ Ἰδιωτικοῦ Γυμνασίου μὲ 36 - 12 (20 - 7).

Ἡ ὁμάδα τοῦ Ἰδιωτικοῦ νίκησε τὴν ὁμάδα τοῦ Γυμνασίου Ἀρρένων μὲ 18 - 16. Ἐπίσης γιὰ τὸ πρωτάθλημα θηλέων τὸ Γυμνάσιο Θηλέων νίκησε τὸ Ἰδιωτικὸ μὲ 20 - 8 (12 - 6). Τέλος γιὰ τὸ πρωτάθλημα βόλλεϋ ἡ Ἐμπορικὴ Σχολὴ νίκησε τὸ Γυμνάσιο Θηλέων μὲ 15 - 3, 15 - 13 καὶ τὸ Ἰδιωτικὸ Γυμνάσιο Θηλέων μὲ 15 - 12, 15 - 8. Ν. Χ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Δ. Γκέργκην, Ζηρὸ Φιλιππιάδος: Ἔλαβα τὴν κατάσταση τῶν ἀγώνων τῆς παιδοπόλεώς σου. Θὰ δημοσιευθῆ στὸ ἄλλο τεῦχος γιατὶ εἶναι μεγάλη.

Τεμπερίδη — Πασχάλη: Τὰ ἴδια ἰσχύουν καὶ γιὰ σᾶς.

Π. Καφάλην, Π. Καμβυσίδην, Α. Καιπαλέξην: Πῆρα τὰ γράμματά σας Στὶς ἐρωτήσεις σας θὰ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο φύλλο.

Γ. Γιαγιάννην: Γράφε μου ποιᾶς πόλης εἶναι ἡ ὁμάδα σου, γιατὶ οἱ ἀνταποκρίσεις σου εἶναι ἀόριστες, χωρὶς τόπο καὶ χρόνο.

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Πέτρου

ΗΤΑΝ ἡ τρίτη νύχτα, ποὺ γύριζε σὰν τὸν Κάϊν, φεύγοντας τὴ γαλήνη τῆς φιλικῆς συντροφιᾶς, τὴν παρηγοριὰ τῆς ἀγάπης, τὴ γλύκα τοῦ κρεββατιοῦ, τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ τ' ἀνώγειο, ὅπου ἦταν κλεισμένοι οἱ ἄλλοι.

Γιατὶ ὁ Πέτρος, ὁ Σίμων Πέτρος, ποὺ ἄλλοι τὸν ἔλεγαν καὶ Κηφᾶ, θέλει νὰ ξεφύγη γιὰ λίγο τὸν ἥσυχο πόνο ποὺ εἶναι γεμάτος ὁράματα. Τρέχει, σκίζει τὰ σύδεντρα, ἀντιστέκεται στὴν ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου, παλεύει μ' ὅλους τοὺς τρόμους τῆς νύχτας. Ζητᾶ προπαντὸς νὰ σφραγίση τ' αὐτιά του, νὰ μὴν ἀκοῦν μιὰ ψιλὴ κι' ἐκνευριστικὴ λαλιὰ ποὺ τὸν κυνηγᾶ. Τὴ λαλιὰ ἑνὸς κόκορα... Προτοῦ κράξει ἐκεῖνο τὸ χάραμα, εἶχε τρεῖς φορὲς ἀρνηθῆ τὸ Θεό του, Ἐκεῖνον ποὺ λάτρευε πιὸ πολὺ κι' ἀπὸ τὴ ζωή του.

Σ' ἐκείνη τὴ θύμηση στηθοδέρνεται, κλαίει, πονεῖ ὡς τὸ θάνατο. Κλείνει τὰ μάτια νὰ διώξη τὸ ὅραμα τὸ φρικτό. Κάθε δέντρο τοῦ κήπου τῶν Ἐλαιῶν εἶναι κι' ἕνας σταυρός, κάθε του κλωνάρι κι' ἕνα ἀκάνθινο στέφανο. Κι' ὁ ἄνεμος ποὺ σφυρίζει μέσ' στὰ φυλλώματα, εἶναι οἱ λοιδορίες, τὰ χουγιαχτὰ καὶ τὰ γέλια τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν. Κι' ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς φωνὲς κι' ἡ δική του.

— Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.

Μὰ πῶς Πέτρο ; Ἐσὺ δὲν τοῦ ἔλεγες, λίγες ὧρες πρωτήτερα, ὅταν ζήτησε νὰ σοῦ πλύνη τὰ πόδια, στὸ Δεῖπνο τὸ Μυστικό, πὼς μαζί Του θὰ πήγαινες καὶ στὴ φυλακὴ καὶ στὸ θάνατο; Ἐσὺ δὲν ἐτράβηξες τὸ μαχαίρι σου ἀπὸ τὴ θήκη κι' ἔκοψες μάλιστα καὶ τ' αὐτὶ τοῦ καϋμένου τοῦ Μάλχου, σὰν ἦρθαν νὰ Τὸν συλλάβουν ; Πῶς Τὸν ξέχασες ἔτσι γρήγορα; γιατὶ τὸν ἀρνιέσαι ; Ἐσὺ δὲ φοβήθηκες στρατιῶτες ἁρματωμένους καὶ τρόμαξες μιὰ παιδίσκη τοῦ Ἄννα;

Πέτρο σὲ εἶχε ὁ Κύριος ὀνομάσει καὶ πέτρα τὴν πίστη σου, ὅπου θὰ θεμέλιωνε, ὅπως εἶπε τὴν Ἐκκλησία Του. Κι' ἡ πέτρα ἐκείνη ράγισε σ' ἕνα λεπτό, ὅταν τύλιξε μὲ τὰ ρίγη του τὴν καρδιά σου ὁ **φόβος**.

Κλείνει τὰ μάτια γιὰ νὰ διώξη τὸ ὅραμα τὸ φριχτό...

Μιὰ φωτιὰ ἄναβε στὴν αὐλὴ τοῦ ἀρχιερέα κι' ὁλόγυρα δοῦλοι κουβέντιαζαν γιὰ τὸ Γαλιλαῖο προφήτη, π' ἀνάκριναν μέσα τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου.

Κι' ἡ ἴδια παιδούλα τὸν κοίταξε πάλι τὸ Σίμωνα καὶ τοῦ εἶπε σὲ βέβαιο τόνο.

—Ἤσουν κι' ἐσὺ μαθητής του. Τὸ ξέρω καλά!

Μὰ κεῖνος ἀρνήθηκε μὲ ὅρκο. Πῆγε νὰ φύγη, μὰ ἡ καρδιά του δὲ βάσταξε. Στάθηκε στὰ προπύλαια καὶ περίμενε πίσω ἀπὸ μιὰ κολώνα νὰ δῆ τὸ τέλος. Εἶχε δῆ τὸ Μεγάλο Δεσμώτη ἀνάμεσα στοὺς φρουρούς, νὰ πηγαίνη ἀπ' τὸν Ἄννα στὸν Καϊάφα. Ἀγωνιοῦσε ὁ Πέτρος κι' ὅλο ρωτοῦσε αὐτοὺς ποὺ μπαινόβγαιναν στὴν αὐλή. Κι' οὔτε τὸ συλλογίστηκε πὼς ἡ προφορά του τὸν πρόδιδε γιὰ Ναζαρηνὸ σὰν τὸ Δάσκαλό Του.

Μπῆκε σιγὰ σιγὰ στὸ προαύλιο κι' εἶδε τότε τὸ θέαμα ποὺ δὲ θὰ ξεχάση ποτέ του. Μιὰ μιά, οἱ εἰκόνες τοῦ Πάθους χαράχτηκαν στὸ μυαλό του μὲ σίδερο λὲς πυρωμένο κι' ὅσο κι' ἂν ἔσφιγγε τὰ ματόκλαδα, κι' ὅσο κι' ἂν ἔχωνε μέσα στὰ χέρια του τὸ κεφάλι, δὲν ἔφευγαν ἀπ' τὴ σκέψη του.

Ἡ ἀνάκριση εἶχε τελειώσει. Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ἔβγαιναν ἕνα ἕνα ἀπὸ τὴν αἴθουσα. Τελευταῖοι βγῆκαν οἱ δοῦλοι κι' οἱ στρατιῶτες μὲ τὸν ὑπόδικο. Τὸν ἔφεραν στὴν αὐλὴ κι' ἄρχισαν τοὺς φριχτοὺς ἐξευτελισμούς. Ραπίσματα, γέλια, βρισιὲς καὶ φτυσίματα κατὰ πρόσωπο. Ὁ Πέτρος θυμᾶται ἕνα μικρὸ ρυακάκι στὸ μάγουλο ἀπὸ ξέθωρο αἷμα σμιγμένο μὲ τὸν ἱδρῶτα τοῦ Ἰησοῦ. Πόσο θἄθελε νὰ Τοῦ τὸ σφουγγίση, νὰ πέση στὰ πόδια Του, νὰ Τοῦ τ' ἀγκαλιάση καὶ νὰ Τοῦ πῆ:

— Μά, ναί, Κύριε, τὄλεγα ἀλήθεια, γιατὶ δὲ μὲ πίστεψες; Εἶμαι πρόθυμος νὰ πεθάνω μαζί Σου.

Κι' ὕστερα νὰ κοιτάξη κατάματα ὅλους, δούλους, κλητῆρες, φρουρούς, ἑκατόνταρχους καὶ παιδίσκες καὶ νὰ φωνάξη.

— Εἶμαι κι' ἐγὼ μαθητής Του, καλὰ τὸ μαντέψατε.

— Εἶσαι κι' ἐσὺ μαθητής Του, σὲ εἶδα μαζί του στὸν κῆπο.

Ξαφνιάστηκε ὁ Πέτρος. Ποιὸς ἦταν αὐτὸς μὲ τὸ ἄγριο ὕφος ποὺ θύμιζε τόσο τὸ Μάλχο. Ὤ, σίγουρα κάποιος συγγενής του.

— Ναί, δίκιο ἔχεις, φώναξαν γύρω του κι' ἄλλοι, τὸ μαρτυρεῖ κι' ἡ λαλιά του πὼς εἶναι ἀπ' τὴ Γαλιλαία.

Τί ἔγινε κείνη ἡ διάθεση γιὰ θυσία, κείνη ἡ λαχτάρα νὰ μοιραστῆ τοῦ Ἀθώου τὴ μπόρα; Τὶς ἔσβυσε ὁ φόβος ὁ παγερὸς κι' ἄρχισε νὰ σωριάζη κατάρες καὶ ὅρκους ἐπάνω του.

— Φωτιὰ νὰ μὲ κάψη ἂν ξέρω τί λέτε! Δὲν τὸν γνωρίζω τὸν ἄνθρωπο!

Μ' αὐτὴ ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ πίσω ἀπ' τὸν αὐλότοιχο τοῦ ἀντικρυνοῦ ἀρχοντόσπιτου λάλησε ὁ κόκορας. Ὁ Πέτρος ἄφησε μιὰ κραυγὴ σὰν ἀγρίμι ποὺ τὸ λαβώνουν μέσα στὴ νύχτα καὶ χάθηκε πέρα στὸ σύδεντρο. Ὅταν κάθισε ἀποσταμένος σ' ἕνα λοφίσκο, ἡ αὐγὴ ρόδιζε στὶς κορφὲς τοῦ Θαβὼρ ὅπου κάποτε εἶχε δῆ τοῦ Θεοῦ τὴ δόξα.

Γαλήνεψε στὴν ἀξέχαστη θύμηση τῆς εὐλογημένης αὐτῆς ἐποχῆς ποὺ κουβέντιαζαν μὲ τὰ κρῖνα καὶ τὰ πουλιά, καὶ σχημάτιζαν ἀπ' τὴ φύση κι' ἀπ' τὴ ζωὴ τὶς παραβολές τους. Θυμᾶται τὴν πρώτη τους γνωριμία. Ἀνάμεσα στὰ βουνά τους ἦταν μιὰ λίμνη: Μιὰ λίμνη τόσο μεγάλη ποὺ τὴν ὠνόμαζαν θάλασσα. Στὰ νερά της καθρέφτιζαν οἱ πλαγιὲς τὰ σμαράγδια τους κι' οἱ ὄχθες της ἦταν στρωμένες μὲ ὄστρακα τόσο ψιλοτριμμένα ποὺ τἄπαιρνες γι' ἄμμο. Ἀστραποβολοῦσαν αὐτὰ τὰ συντρίμια κάτω ἀπ' τὸ φῶς κι' ἔλαμπαν στὸν ἥλιο τὰ κυματάκια τῆς λίμνης.

Ὁ Πέτρος μὲ τὸν Ἀνδρέα τὸν ἀδερφό του ἦσαν ψαράδες κι' αὐτὴ τὴ στιγμὴ ποὺ κατέβαινε ὁ Κύριος ἀπ' τὸ μονοπάτι μὲ τὶς ὀρθόκορμες φοινικιές, ἔρριχναν τὰ δίχτυα τους. Ὁ Πέτρος ἄκουσε βήματα γιατὶ κύλησαν ἕνα δυὸ χαλικάκια στὴ λίμνη. Σηκώνοντας τὸ κεφάλι του εἶδε τὸν ξένο ποὺ τὸν κοιτοῦσε κατάματα. Ποτέ του δὲν εἶχε ἀντικρύσει σὲ ἄλλη ματιά

τόσο φῶς σ' ἄλλο πρόσωπο τόση καλωσύνη. Κι' ὅταν μίλησε ἡ φωνή του ἤτανε τόσο ζεστή κι' ὁλοκάθαρη.

— Σίμων - Πέτρο, κι' ἐσὺ 'Ανδρέα, ἐλᾶτε μαζί μου.

Θέλανε νὰ τοῦ ποῦν πὼς τραβούσανε στ' ἀνοιχτὰ γιὰ νὰ ρίξουν τὰ δίχτυα πὼς ἦσαν ψαράδες ποὺ ζοῦσαν ἀπ' τὴ δουλειά τους μὰ ὁ Χριστὸς χαμογέλασε κι' ἀποκρίθηκε στὴν ἀνείπωτη σκέψη τους.

—'Ελᾶτε μαζί μου κι' ἐγὼ θὰ σᾶς κάμω ψαράδες ἀνθρώπων.

Χωρὶς νὰ ποῦν λέξη, χωρὶς κὰν νὰ νοιώσουν τί σήμαιναν κεῖνα τὰ λόγια, ἀφῆκαν τὰ δίχτυα κι' ἔσπρωξαν τὴ βάρκα τους στὴν ξηρά. Ὅταν πῆγαν κοντά Του εἶδαν καὶ ἄλλους ψαράδες τὸν 'Ιωάννη καὶ τὸν 'Ιάκωβο ποὺ ἀφῆκαν κι' ἐκεῖνοι τὰ δίχτυα ποὺ μπάλωναν κι' ἀκολούθησαν τὸν Διδάσκαλο.

Κοντά του ἦταν γαλήνη καὶ φῶς κι' ὅταν μάνιαζε ὁ ἄνεμος κι' οὔρλιαζαν τὰ στοιχειὰ τῆς Τιβεριάδας 'Εκεῖνος μ' ἕνα Του λόγο τὰ μέρωνε καὶ τὰ δάμαζε. Περπατοῦσε πάνω στὰ κύματα σὰν ἀνάερη ὀπτασία. Πὼς τάρεσε ἀλήθεια νὰ παίζη καλόκαρδα μὲ τὴ φλόγα καὶ τὴν ὁρμή του ποὺ ἦταν ἀλλοίμονο τόσο συχνὰ ἐπιπόλαιη.

—'Ολιγόπιστε, γιατί νὰ διστάσης;

'Ολιγόπιστος ναὶ αὐτὸς ἦταν ὁ Σίμων ὁ γιὸς τοῦ 'Ιωνᾶ. Κι' ὄχι μόνο αὐτὸ παρὰ καὶ δειλὸς κι' ἀρνητής. Σὲ μιὰ ὥρα ἀδυναμίας ἀρνιόταν 'Εκεῖνον ποὺ λάτρευε πάνω ἀπ' ὅλα. Δὲν εἶχε πιὰ σωτηρία ἀλλοίμονο. Εἶχαν τελειώσει τὰ πάντα. 'Εκεῖνος εἶχε πεθάνει μὲ τὸ παράπονο πὼς ὁ Πέτρος τὸν εἶχε ἀρνηθῆ.

— Πέτρο, Σίμων Πέτρο, τί κάνεις ἐδῶ τέτοιαν ὥρα;

Ἦταν μιὰ γλυκειὰ γυναικεία φωνὴ ποὺ μίλησε ἔτσι. 'Ο μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ σήκωσε τὰ μάτια κι' ἀντίκρυσε τὴ Μαρία Μαγδαληνή, τὴν πιστὴ κι' ἀφωσιωμένη μαθήτρια, ποὖχε ἀκολουθήσει τὸν Κύριο στὸ μαρτύριό του μαζὶ μὲ τὴν ἄλλη Μαρία καὶ τὴ Σαλώμη.

'Εκείνη δὲν εἶχε ἀρνηθῆ τὸ Διδάσκαλο. Γι' αὐτὸ εἶχε τὴν ὑπέργεια αὐτὴ ὄψη καὶ τὴν οὐράνια ἔκσταση στὴ ματιά. Στὰ χέρια της κρατοῦσε ἀκόμα τ' ἀλάβαστρο ἀπ' τὸ μύρο ποὺ πῆγε στὸν τάφο του. 'Απὸ κεῖ θὰ γύριζε τώρα. Μὰ εἶναι τόσο χαρούμενη, τόσο ἀνάερη ποὺ ὁ Πέτρος ξαφνιάζεται. Καὶ τί εἶναι ἐκεῖνα τὰ λόγια ποὺ λέει; Μοιάζουν μ' αἰνίγματα:

— Σίμων - Πέτρο, εἶδα τὸν Κύριο.

— Τὸ ξέρω Μαρία, τὸ βλέπω ἀπ' τὸ μυρογιάλι ποὺ ἔχεις στὸ χέρι. Μύρωσες τὸ νεκρό Του κορμί.

—Ὄχι, Πέτρο, τὸν εἶδα ὅπως τὸν βλέπαμε στὰ λειβάδια καὶ στοὺς ἀγρούς. Ζωντανό, ὅπως βλέπω ἐσένα αὐτὴ τὴ στιγμή. Μοῦ μίλησε μάλιστα. Εἶπε τ' ὄνομα μου «Μαρία!».

'Ο Πέτρος χαμήλωσε τὸ κεφάλι.

— Μᾶς τὄχε προείπει, θ' ἀναστηθῆ.

— Κι' ἀναστήθηκε Πέτρο. Σᾶς φέρνω τὸ μήνυμά Του. Θὰ πᾶμε στὴ Γαλιλαία κι' ἐκεῖ θὰ Τὸν δοῦμε ὅλοι μαζί.

— Τὸ μήνυμά Του δὲν εἶναι γιὰ μένα, Μαρία. 'Εγὼ τὸν ἀρνήθηκα.

Ἕνα δάκρυ καυτὸ κύλισε ἀπ' τὰ μάτια τοῦ Πέτρου. Τὸ εἶδε ἡ Μαγδαληνὴ καὶ κατάλαβε τῆς ψυχῆς του τὴ θύελλα.

— Κι' ὅμως, Πέτρο, ὁ Κύριος εἶπε νὰ σοῦ φέρω τὸ μήνυμα χωριστά. «Πὲς στοὺς μαθητὰς καὶ στὸν Πέτρο πὼς τοὺς προσμένω στὴ Γαλιλαία. 'Εκεῖ θὰ μὲ δοῦν». Μὴν κουνᾶς τὸ κεφάλι μὲ δυσπιστία. Σοῦ λέω τὰ ἴδια τὰ λόγια Του. Δὲν ξέρω τί ἐννοεῖς ὅταν λὲς πὼς ἀρνήθηκες τὸ ραββί. Γι' αὐτὸ δὲν κατάλαβα γιατὶ εἶπε χωριστὰ «καὶ στὸν Πέτρο». Εἶν' ἡ ἀλήθεια πὼς μόνο τὸν 'Ιωάννη εἶδα κοντά μας στὸ Γολγοθᾶ. Μὰ θὰ πάω τὸ μήνυμα καὶ στοὺς ἄλλους. Δὲ θάρθης μαζί μου;

— Ναὶ θάρθω, εἶπε ὁ Πέτρος. Εὐλογημένο ἄς εἶναι τὸ μήνυμά σου Μαρία Μαγδαληνή. Ἤμουν πεθαμένος τρεῖς μέρες τώρα κι' ἐσὺ μ' ἀνάστησες.

—'Εγὼ εἶμαι ἡ Ζωὴ κι' ἡ 'Ανάσταση, εἶπε ὁ Κύριος. 'Εκεῖνος σ' ἀνάστησε Πέτρο.

* * *

Τὸν εἶδαν πολλὲς φορὲς ἀπὸ κείνη τὴ νύχτα οἱ μαθηταὶ τὸν 'Αναστημένο Χριστό. Μαζί τους κι' ὁ Πέτρος. Κι' ἔγινε κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς του καὶ μιὰ προσδοκία. Νὰ τοῦ μιλήση γιὰ κεῖνο ποὺ τὸν βασάνιζε. Μὰ ὁ Κύριος 'Ιησοῦς παρουσιαζόταν μπροστά τους σὰν ὀπτασία, στεφανωμένος μὲ φῶς καὶ μ' ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου καὶ δὲ στεκόταν πολὺ νὰ Τὸν δοῦν καὶ νὰ Τὸν χορτάσουν. Ἦταν ὅλος ζωὴ καὶ τὰ λουλουδα ἄνοιγαν τὰ πολύχρωμα πέταλά τους κι' ἔχυναν τὴν πιὸ ἔντονη εὐωδιά τους στὴ φύση, ὅταν 'Εκεῖνος ἐμφανιζόταν, σὰ νάπαιρναν νέα ζωή. Μὰ δὲν ἔμενε παρὰ λίγες στιγμὲς κι' ὅλα ἀπόμεναν νὰ προσμένουν καὶ πάλι τὸν ἐρχομό Του.

Κάποτε τοὺς κουβέντιαζε γιὰ τὰ περασμένα μὰ σ' ὅλους μαζὶ καὶ ποτὲ Του δὲ στήλωσε ἰδιαίτερα τὰ μάτιά Του στὸν Πέτρο. 'Η Μαρία Μαγδαληνὴ τὸν παρηγοροῦσε.

— Θὰ πᾶμε στὴ Γαλιλαία, ὅπως μᾶς εἶπε. 'Εκεῖ θἄναι πάλι κοντά μας σὰν πρῶτα. 'Εκεῖ θὰ μιλήση μαζί σου καὶ θὰ σοῦ δώση μὲ κάποια Του φράση νὰ καταλάβης πὼς σὲ συχώρεσε. Καὶ μιὰ μέρα γύρισαν ὅλοι στὸν τόπο τους κι' ἀρχι-

(Συνέχεια στὴ σελίδα 218)

Δίπλα στὴ μικρὴ φωτιά, εἶδε τὸ ὅραμα τοῦ Χριστοῦ...

(Δικαίωμα καταθέσεως ψευδωνύμου: δραχμὲς 2.000. Δημοσιεύσεως ἀγγελιῶν μέχρι 30 λέξεων: 100 δραχμὲς ἡ λέξη. Γιὰ κάθε λέξη πέραν ἀπὸ τὶς 30: 500 δραχμές).

639) (54—6). Μακάριοι οἱ κάτωθι πεννομάχοι: Πανσέλληνος — ὅτι θὰ ἐκθλειβῆ. Δράκος ἀνίκητος — ὅτι ἐνικήθη. Ἔγκμον — ὅτι ἐξυπνάδας στερεῖται. Ἀβραμίδη γειά.
Μιχαὴλ Ἄγγελος

640) (54—7). Κωστῆς Δειλινὸς = Ἱππότης Τρικκαληνός. Κορίτσι Νάϋλον = Νερόβραστη κολοκύθα. Σκαλιστῆρι = Γύφτικο πλαστῆρι.
Πεντάμορφη

641) (54—8).

Ὦ Ἐξάψαλμε καὶ Σία
— τὸ ταλέντον τὸ μεγάλο —
γιὰ τὴν τόση σου ἀνοησία
σοῦ ἀξίζει ἕνα ρεγάλο!!!

Σαπφὼ
ἡ σατυρίζουσα πάντας

642) (54—9+3). Μπούλη, Ἰόνιε Φλοῖσβε γειά σας. Τρυποκάρυδο, ἀπ'τὸν Ἀρχισυντάκτη! (390). Πυθαγόρα (νεόπλουτος;) κρῖμα στὰ παραδάκια σου χρυσέ μου (416).
Ρούντης

643) Ὀρθὸν Ζ' Ρενουὰρ (359), Φοίνικα, Πριλλάντη νὰ περιμένω; Ἄγι Ἀβραμίδη (468), κατ' ἀντιγραφήν; Τσούχτρα = ἡ ἄλλη ὄψις τῆς γυναικὸς (Γλωσσοκοπάνας).
Ρούντης

644) Βρὲ μόριον Κεφαλλωνήτικο Διαβολάκι, μιλᾶς ἀκόμα; Τὸ κέρδισα τὸ στοίχημα.... σπαραξικαρδίως! Τώρα φύγε ἀπ' τὴν κίνηση καὶ πᾶνε νὰ γίνης... καλόγερος. Μαύρ' ἡ ζωὴ γιὰ σένα !
Ρούντης

645) Μόνο ὁ Ρούντης κάνει ἐκπλήξεις πραγματικές. Ἔ, ρὲ τί εἶμαι!!!
Ρούντης
(Πολεμᾶτε νὰ... νικήσουμε!)

646) (54—10).

Χαῖρε τοῦ Ἐξαψάλμου ἡ τρανὴ δωροδοκία
Χαῖρε τοῦ Ἀμφιτρύου ἡ μεγάλη εἰρωνεία,
χαῖρε τοῦ Δὸν - Ζουὰν ἡ μεγάλη του ἐξυπνάδα
χαῖρε τῆς Ντολορὲς ταλέντο τὸ ἄφθαστο,
χαῖρε τοῦ Γλωσσοκοπάνα ἡ μεγάλη του κεφάλα.

647) (Πρ.). Γιὲ τοῦ Ἀράχθου σὲ γνώρισα, ἀπὸ τὴν Ἄρτα εἶσαι.
Κόρη τῆς Λευκάδος

648) (54—13+3). Ὁ Τετραπέρατος,— πούχει φάτσα τέρατος,— τὴ μάνα του ξετρόμαξε καὶ κλαίγοντας τῆς φώναξε: Μανούλα μου στὰ πόδια μου, ἕνα σκουλίκι ψόφιο, νὰ τὸ σκοτώσω σκιάζομαι, μὴ σηκωθῆ καὶ φύγει.
Ζελίνα

649) Ἀγαπητοὶ Ξενιτέα, Ἀηδονάκι, Ἰβανόη εὐχαριστῶ. Πρωτογράφτε. Βρὲ Σκάμπολο δὲν δανειζόσουν καμμιὰ ἐξυπνάδα ἀπὸ τὸν Ἐξάψαλμο γιὰ νὰ μᾶς πασάρης (334). Θερμότατα ἀντιχαιρετῶ Μ. Τροβαδοῦρε (κατὰ λάθος, ἀργὰ) Ἰβανόη.
Ζελίνα

650) Πυθαγόρα'Αγράμματε δὲν ἔκανες καλὰ τὴν ταξινόμηση. Ἀνήκω στὴν οἰκογένεια τῶν ἡμιθέων, στὴν τάξη τῶν σοφῶν καὶ εἶμαι ἡ προσωποποίηση τῆς Ἀρτέμιδας. Φίλοι Ἄλκηστη, Δὸν - Ζουάν, ἔλαβα κι' ἀπάντησα.
Ζελίνα

651) Νῖκο Σαλονικιέ, θὰ γράψης ρὲ παιδάκι μου (1568). Ἀράχνη γειά.
Ζελίνα

652) (Κ 54—14). Ἀτομικὴ Βόμβα, πολὺ κολακευτικό, χρυσό μου. Γράψε καὶ βλέπουμε. Πνευματικὴ Χαραυγὴ εὐχαριστῶ γιὰ τὸ βιβλίο. Πονηροῦλι τί γίνεσαι; Δὲν περίμενα νὰ συναντηθοῦμε στὸ... Σκαραμαγκᾶ (!!). Τζιτζιφρίγκο τὸ κατασκεύασμα ἦταν πολὺ... γνωστό!
Κορίτσι Νάϋλον
(Ἡ Οὐρανοκατέβατη)

653) (54—17+2). Θερμοαντιχαιρετῶ Λεονάρντο ντὰ Βίντσι. Μωρὲ τί μᾶς λὲς Μυστήριε; Μυστήριος ἄνθρωπος!
Μαῦρος Πειρατὴς

654) Πονηροῦλι, γιὰ ἕνα μπούσουλα δὲν χάθηκε ὁ κόσμος, τὴ στιγμὴ ποὺ ἔχω... μεγαλύτερες πυξίδες!!!
Μαῦρος Πειρατὴς

655)

Ὅποιος δὲν εἶναι ἄξιος
καὶ στ' ἄρματα τεχνίτης
δὲν πρέπει καὶ νὰ κατοικῆ
εἰς τὸ νησὶ τῆς Κρήτης.

Μαῦρος Πειρατὴς

656) (54—21)' Προσχωρῶ στὸν ὑπερσύλλογο Ἰωνικὴ Φλόγα.
Κρόνος

657) Θερμοαντιχαιρετῶ τοὺς Δὸν Ζουάν, Κώστα Λαμπρὸν καὶ Πονηροῦλην Β'.
Κρόνος

658) Λ. Ντὰ Βίντσι εἴμεθα συμμαθηταί.
Κρόνος

659) Τὸ μαῦρο εἶναι πένθιμο

τὸ κίτρινο χολέρα
τὸ διάλεξε κι' ἡ ΑΕΚ σας
καὶ τὸ ἔκανε φανέλλα.

Κρόνος

660) Θερμοαντιχαιρετῶ Κόρη Λευκάδος, Ρούντη, Σκάρπαλι (ἀδιαφορία σας) (451). Πριλλάντη ἔγραψα. Ἡ Κρητικοπούλα.
Ταρζὰν

661) Τζιτζιφρίγκο (233) συνιστῶ σου

τὰς ἐκφράσεις σου μετρίας
καὶ ἐξ ἰδίων φαμφαρόνων
μὴ προκρίνης ἀλλοτρίας.

Ἄδωνις

662) (55—1+3). Καλοὶ φίλοι πεννομάχοι. Μὲ συγχωρεῖτε ποὺ ἀποσύρθηκα γιὰ λίγο καιρὸ ἀπὸ τὴν κίνηση γιὰ προσωπικοὺς λόγους. Σᾶς χαιρετῶ μὲ χαρά. Ἀντιχαιρετῶ ὅσους μὲ ἐχαιρέτησαν.
Πριλλάντης

663) Φασουλῆ, θέλω νὰ σοῦ πῶ, καὶ νὰ σὲ συστήσω στοὺς πεννομάχους, ὡς ποιητὴν μέγαν. Σὲ ξέρω πολὺ καλά. Ὅσο γιὰ ξουραφάκια εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ἐπιθυμία σου... μὰ εἴμαστε συμπολῖτες καί...
Πριλλάντης

664) Πᾶνε Μαλεβὲ ἢ Πεννομάχε — ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ — καλὰ - καλὰ οὔτε ἐγὼ νομίζω πὼς νομίζεις... Πάντως ὁ «νοῶν νοείτω»...
Πριλλάντης

665) Χαιρετῶ: Ταρζάν, Ρούντη, Ἰβανόη ναί, γράψε. Κρητικὴ Νεότητα, Ἀδάμ, Ὠριγένη.
Πριλλάντης

666) (55—2+2). Ἀγαπητέ... Ἑλένη καλὴ ἀρχή! Μπῆκες στὴν πεννομαχοκίνηση μὲ μιὰ γκάφα! (372). Χαιρετῶ: Τρυποκάρυδο, Ἄ(γ)νωστο Χ.
Σπαγγοραμμένος

667) Ὀρθόν, Ζ. Ρενουὰρ (359). Ἄχ, Ζελίνα, πῆγες νὰ μοῦ γίνης ποιήτρια! Ἀμ δέ!...
Σκάμπολο

668) Τραγούδαγε τὸ Σκαλιστῆρι μόνο

«Ἄλλαξεν ἐντός μου
ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου».

Σκάμπολο

669) Πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση χαιρετοῦμε ὅλους - ες. Προσοχή! Μὴν τολμήση κανεὶς νὰ τὰ βάλη μὲ τούς:
Ἡρωϊκὸ Μανιατόπουλο καὶ Ἁγνὴ Κρητικοπούλα

670) Ἐξάψαλμε, τί λές;Θὰ ἐπιχειρήσης; Τότε... Ἀτομικὴ Βόμβα = ἀδειανὴ νεροκολοκύθα. Πράσινο Βέλος = κατὰ φαντασίαν εὐγενής. Βαρῶνος Μυνχάουζεν = ὑπερασπίζει πάντα τὴν ἀλήθεια (παρντὸν) τὸ ψέμμα.
Ἡρωϊκὸ Μανιατόπουλο - Ἁγνὴ Κρητικοπούλα
(Ἀκαταμάχητο δύο)

671 (55—7+Ε). Ἀράχνη σὲ συγχαίρω διὰ τὶς τόσες σου γνώσεις (124).
Θανάσης Μπέμπης

672) Μ. Τροβαδοῦρε θὰ εἶσαι πολὺ...ἀρχαῖος γιὰ νὰ μιλᾶς γιὰ γεγονότα π.Χ. (212).
Θανάσης Μπέμπης

673) Γειά σου συνάδελφε Γ. Δαρίβα. Καλὴ δράση.
Θανάσης Μπέμπης

674) Γοργόφτερο Χελιδόνι = Κολοβό. Κεραυνὸς = ποιητής;
Θανάσης Μπέμπης

675) Ἀπεπειράθη νὰ αὐτοκτονήση ὁ Μ. Ὀλυμπιακός, λαβὼν ἰσχυρὰν δόσιν.... λουκουμόσκονης. Ὁ Μ. Ὀλυμπιακὸς μεταφερθεὶς εἰς τὸ ἐνταῦθα νοσοκομεῖον εὑρίσκεται ἐκτὸς κινδύνου. Ἐκ τῶν ἀνακρίσεων — τὰς ὁποίας διενήργησε ὁ ἀρχισυντάκτης Κεραυνὸς — προέκυψεν ὅτι ὁ Μ. Ὀλυμπιακὸς προέβη εἰς τὸ διάβημα αὐτὸ κατόπιν τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Ξ. Μίκυ.
Θανάσης Μπέμπης

676) Εὐχαρίστως Ἑλένη. Ἡ διεύθυνσή μου : Ν. Χατζηγεώργης, Καραντώνη 10, Μυτιλήνη.
Θανάσης Μπέμπης

677) Ἔχεις λάθος, Γιὲ τῆς Λέσβου στὴ 405.
Θανάσης Μπέμπης

678) (55—9). Ἤρθαμε πάλι. Ἀργήασμε λίγο, ἐπειδὴ εἴχαμε νὰ διδάξουμε μαθηματικὰ σὲ πολλούς. Ντολορές, στὴν Ἄλγεβρα ἀριστεύσαμε. Ἂν ρωτᾶς γιὰ τὴ Γεωμετρία — εἴμαστε φωστῆρες — στεῖλε καμμιὰ ἄσκηση!
Δυὸ Μαθηματικοὶ

679) Προσεχῶς ἐκδίδομε λύσεις Ἀλγέβρας — Γεωμετρίας!
Δυὸ Μαθηματικοὶ

680) Ἔγκμοντ εἶσαι Ἀθηναῖος; Ἔλα τὰ μεσάνυχτα στὴν Ἀκρόπολη νὰ συζητήσουμε! Εὔθυμε Τυρολέζε 1+2=3. Στεῖλε... καὶ δυσκολώτερα! Γιὲ τῆς Λέσβου, δὲν μᾶς δανείζεις λίγο ἀπὸ τὸ...χονδρό σου μυαλό;
Δυὸ Μαθηματικοὶ

681) (55—4). Πεννομαχικὴ φυσιογνωμία.

ΚΩΣΤΗΣ ΔΕΙΛΗΝΟΣ (φίλος μου)

Μαῦρα μαλλάκια,
κόκκινα μαγουλάκια,
τὸν λένε Κωστάκη
εἶναι καλὸ παιδάκι.

Σταυραετὸς τῆς Πίνδου

682) (56—1). Ἁγνὸ Ἑλληνόπουλο Γιώργη Δαρίβα (σὲ ἀντιχαιρετῶ)' Ξανθομίκυ, γράψτε παρακαλῶ πρῶτοι μέσω περιοδικοῦ. Ἀντιχαιρετῶ Μισὲλ Ντετιέν, ἂν θέλης γράψε.
Πιτσιρδόνι
(πράσινος - πρασινώτερος - πρασινώτατος)

683) (56—1). Μπούλη σὲ παρακαλῶ πρωτογράψε. Ἡ σύστασή μου στὸ (43-1231). Τζιτζιφρῖκο ἔκανα ντοὺς μὰ κανένα καλὸ καϋμένε, ἔχεις τίποτ' ἄλλο γιὰ τὴ θεραπεία;
Φωτοδότης (ὁ Αὐτόφωτος)

684) (56—2). Κωστῆ Δειλινὲ σὲ γνωρίζω. Χαιρετῶ Μ. Πειρατή, Πεντάμορφη, Ἐξάψαλμο, Κ. Διαβολάκι καὶ Α. Χήραν.
Γενναιόψυχος

685) (56—3). Πεννομάχοι προσοχή!!! Ἰωνικὴ Φλόγα = ὁ σύλλογος μὲ τὰ καλλίτερα ἰδανικά.
Λεο/άρντο Ντὰ Βίτσι
(Ἰωνικῆς Φλόγας)

686) (56—5). Ἀγαπητὲς Μυρσίνη καὶ Ζελίνα γιὰ τὶς εὐχὲς μύρια εὐχαριστῶ. Δᾶς Πολιτισμοῦ εὐχαρίστως. Πρωτογράψτε. Τροβαδοῦρε, Φλοῖσβε ἔγραψα.
Ντόλλυ

687) (Ω.Π.). Πράσινο Βέλος (244) ἐπιφυλάσσομαι ν' ἀνταποδώσω. Ἀντιχαιρετῶ Μάριο, Ἕσπερο. Ἀλληλογραφοῦμε Μαυρομμάτα Αἰγιώτισσα. Πριλλάντη, Ἄδωνι γειά.
Ντόλλυ

688) (56—9+Ε)'

Ὦ καϋμένη Ντολορὲς πολὺ τῶχεις φουσκώσει
καὶ τὴν πεννομαχόστηλη σάλια ἔχεις γεμώσει.

Ἀηδονάκι

689) Ζητῶ ἀλληλογραφία ἀπὸ Κώστα Δειλινό, Ἑλένη καὶ Τσούχτρα.
Ἀηδονάκι

690) Τί κάμνεις Τετραπέρατε; Σὲ χαιρετῶ.
Ὀλυμπ. Καρπάθου

691) Μέλισσα, Τρυποκάρυδο, Μακεδονομάχε θέλω νὰ μοῦ γράψετε γράμμα.
Ὀλυμπ. Καρπάθου

692) Πρόεδρε Μακεδονοπούλων μὲ θέλετε στὸ σύλλογό σας;
Ἀηδονάκι

693) (56—13). Ἀντιχαιρετῶ γειὰ τοῦ Ἀράχθου· Ἐξάψαλμε σὰν πολὺ τζόρας μᾶς ἔγινες τελευταίως, καθὼς συμπεραίνω ἀπ' τὰ γραφόμενά σου.
Κόρη τῆς Λευκάδος

694) (56—13). Προσοχή! Προσοχή! Πολὺ θὰ παρακαλέσω ἐκείνους ποὺ γνωρίζουν τὸν Μπούλη νὰ τὸν κυττάξουν. Ἔβγαλε τὸ πρῶτο δοντάκι;
Κόρη τῆς Λευκάδος

695) (56—15). Πρὸς Ἐξάψαλμο (γιὰ τὴν ποίησή του):

Μπράβο ὡρὲ Ἐξάψαλμε
τῆς στήλης ἀνοστία,
μωρ' σὺ δὲν κάνεις γιὰ ἐδῶ
μὰ γιὰ τὴν Σιβηρία!

(Ἐκεῖ θὰ παγώνης τούς... πάγους κι' ὄχι ἐμᾶς) !!!
Λακὰζ
(Πρόεδρος Εὔθυμων Νειάτων)

696) (56—18+Ε). Μπούλη ἔγραψα, ἔπρεπε νὰ λάβης. Γουλιέλμο Τέλλο:

Σὲ νόμιζα γιὰ ποιητὴ
μὰ δὲν ἀξίζεις φράγκο,
τοὺς στίχους τοὺς ἀντέγραφες
πάντα ἀπ' τὸ Ρομάντζο.

Μαῦρος Πειρατὴς

697) (56—21). Ἕνα γλυκὸ «γειὰ χαρὰ» σ'ὅλα τὰ γυμνασιόπαιδα Κονίτσης καὶ χωριατόπαιδα περιφερείας Κονίτσης.
Κωστῆς Δειλινὸς

698) (56—24+Ε). Σπαγγοραμμένε πιὲς λίγο λάδι νὰ σοῦ κατεβῆ (449). Πεζοπόρε, διάβασες τὴν (130); Ἂν ναί, τότε γιατὶ ἡ (502);
Γεράκι τοῦ Ὀλύμπου

699) Ἀόρατε, ἐγὼ τολμῶ (522). Λοιπὸν ἀποκάλυψε ἂν μπορῆς. Ἐξυπνάκια!...
Γεράκι τς^ Ὀλύμπου

Προαιρετικὲς εἰσφορὲς

Ἐλάβαμε τὶς παρακάτω προαιρετικὲς εἰσφορές.

Μόσχος Κάλφας	2.000
Ἀκρίτας τοῦ Σπιτιοῦ	5.000
Παναγ. Δημητρακαρᾶκος	2.500
Δημ. Καρμανιόλας (54 - 4)	1.000

Ο ΘΑΝΟΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Ὁλόκληρη ἐκείνη τὴν ἑβδομάδα, τὴν Μεγάλη Ἑβδομάδα, ὁ Θάνος πήγαινε σχεδὸν κάθε μέρα στὴν ἐκκλησία. Τώρα ἦταν πιὰ μεγάλο ἀγόρι, καὶ καταλάβαινε περισσότερο ἀπὸ πέρυσι τὴν σημασία αὐτῆς τῆς ἑβδομάδας, ὅπου οἱ Χριστιανοὶ διαβάζοντας τὸ Εὐαγγέλιο ἀκολουθοῦν βῆμα βῆμα τ' ἅγια Πάθη τοῦ Χριστοῦ.

Ναί, τώρα ἦταν πιὰ μεγάλο ἀγόρι. Καταλάβαινε αὐτὸ ποὺ τοῦ εἶχε ἐξηγήσει ὁ παπποῦς... Ἡ δίκη τοῦ Χριστοῦ, κι' ἡ καταδίκη καὶ ἡ μαρτυρικὴ πορεία πρὸς τὸν Γολγοθᾶ μὲ τὸν σταυρὸ κι' ἡ σταύρωση στὸ τέλος ἀνάμεσα σὲ δυὸ λῃστές, ἤξερε τώρα τί σημασία εἶχαν. Ἦταν ἡ ἱερὴ ἱστορία ἑνὸς Θεοῦ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀθῷος ὁ ἴδιος δέχεται νὰ δικαστῇ καὶ νὰ ὑποφέρῃ, γιὰ τὶς ἁμαρτίες τῶν ἀνθρώπων. Ἕνας Θεὸς ποὺ θυσιάζεται γιὰ τοὺς ἀνθρώπους! Ἕνας Θεὸς ποὺ ὑποφέρει γιὰ τὰ πλάσματά του!...

— Καταλαβαίνεις Θάνο μου, εἶχε πῇ ὁ παπποῦς, ὁ δρόμος τοῦ καλοῦ εἶναι κάποτε δύσκολος. Εἶναι τραχὺς καὶ γεμάτος ἀγκάθια. Γιατὶ ἡ πρώτη ὑποχρέωση ἐκείνου ποὺ ἀποφασίζει νὰ ζήσῃ σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, εἶναι νὰ εἶναι ἀδιάκοπα ἕτοιμος γιὰ θυσία. Πάνω στὴν θυσία στεριώνεται ἡ πατρίδα, μὲ τὴν θυσία στεριώνεται ἡ ἀγάπη. Θὰ ξεχάσῃς τὸν ἑαυτό σου γιὰ τοὺς ἄλλους, θ' ἀγαπήσῃς τὸν πλησίον σου ὅπως τὸν ἑαυτό σου. Στὸν προσωπικὸ ἐχθρό σου θὰ στρέψῃς καὶ τὸ ἄλλο μάγουλο, καὶ θὰ συγχωρήσῃς τὸν διπλανό σου ἀναρίθμητες φορές. Τότε μονάχα θάβρῃς τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ τὸν εὐλογημένο. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἤξεραν τὶς δέκα ἐντολές, κι' ὡστόσο δὲν τὶς τηροῦσαν, κρυφὰ μέσα στὸ μυαλό τους κάποτε συλλογίζονταν:

Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι Θεός, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄνθρωπος. Εἶναι γεμάτος ἀδυναμίες. Λυγίζει. Λιποψυχάει. Δὲν ἀντέχει στὶς ἀναποδιές. Οἱ θυσίες ποὺ μπορεῖ νὰ κάνῃ εἶναι λίγες... Καὶ τότε ὁ Θεὸς ἔστειλε στὴν γῆ τὸν Μονογενῆ του, νὰ ζήσῃ σὰν ἄνθρωπος, ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, νὰ τοὺς δείξῃ μὲ τὸ παράδειγμά του τὰ πόσα μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος ὅταν ἔχει γιὰ ὁδηγὸ τὴν θεϊκὴ ψυχή του. Στοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶχαν ξεχασμένον τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεάνθρωπος ἐμίλησε καὶ τοὺς ἐξήγησε τί γύρευε ἀπ' αὐτούς. Καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸν ἄκουσαν καὶ τὸν ἐπίστεψαν.

Κάθε λογῆς ἄνθρωποι. Φτωχοὶ καὶ πλούσιοι. Ταπεινοὶ ψαράδες καὶ ἄρχοντες. Ἀγράμματοι καὶ σπουδασμένοι. Ὅλων τῶν εἰδῶν...

Ὅπως ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ζῇ στὴν πιὸ μαύρη σκλαβιὰ καὶ τίποτε δὲν θυμᾶται ἀπὸ τὴν πρωτινὴ ζωή του, ἀκούει μὲ ἀνείπωτη συγκίνηση ἐκεῖνον ποὺ τοῦ διηγεῖται γιὰ τὴ χώρα ὅπου ζοῦσε ἐλεύθερος, γιὰ τὰ μεγαλεία του καὶ γιὰ τὴν περήφανη κι' ἀρχοντικὴ γενιά του κι' ἔτσι τοῦ ξυπνάει τὸν πόθο νὰ ξαναγίνῃ ὅπως ἦταν πρίν, ἔτσι κι' ἐκεῖνοι ποὺ ἄκουγαν τὴν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, ὀνειρεύονταν τὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Τὸν ἀναμάρτητο Παράδεισο ἀπ' ὅπου εἶχαν ἔρθει, κι' ὅπου θὰ γύριζαν μιὰ μέρα ἂν ἦταν ἄξιοι νὰ ζήσουν σύμφωνα μὲ τὴ θέληση τοῦ θεϊκοῦ πατέρα τους! Ὢ! Τί οὐράνιο μήνυμα ἔφερε στὸν κόσμο ὁ Χριστός! Πῶς ἀναγαλλιάζει ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου ὅταν διαβάζῃ τὰ Εὐαγγέλια! Σὰν τὸν ξενιτεμένο ποὺ λαχταράει τὴν πατρίδα του, ὁ καθένας μας ποθεῖ καὶ ὀνειρεύεται τὸ Βασίλειο τοῦ Θεοῦ ἀπ' ὅπου ξεκίνησε ὁ ἄνθρωπος κι' ὅπου ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἔδωσε τὸν τρόπο νὰ γυρίσῃ. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος Θάνο μου: ἕνας εἶναι καὶ μοναδικός. Ὁ δρόμος τῆς θυσίας...

Κι' ὕστερα, ἀφοῦ μὲ τὸ θεῖο του κήρυγμα ἔκανε τοὺς ἀνθρώπους νὰ τὸ καταλάβουν, ὁ Χριστός, γιὰ νὰ ἔχουν κι' ἕνα ζωντανὸ παράδειγμα, σὰν ἄνθρωπος καὶ ὄχι σὰ Θεός, πῆρε τὸ δρόμο τῆς θυσίας. Σὰν ἄνθρωπος δέχτηκε νὰ τὰ ὑπομείνῃ ὅλα. Γιατὶ δὲν ἦταν μόνον ἡ Σταύρωση Θάνο μου. Πρὶν προσφέρει τὰ θεϊκά Του χέρια στὰ καρφιά, καὶ τὸ πλευρό του στὴ λόγχη, ἔπρεπε νὰ ὑποφέρῃ καὶ μέσα στὴν ψυχή Του, γιὰ νᾆναι ἡ θυσία Του τέλεια... Ἔζησε τὴν ἀγωνία τῆς νύχτας στὸ δάσος τῶν Ἐλαιῶν, στὸ ἥσυχο λιοστάσι ποὺ τὸ ἔλουζε τὸ φεγγάρι. Ὁλομόναχος. Γιὰ νὰ προσευχηθῇ καὶ νὰ ζητήσῃ δύναμη ἀπὸ τὸν Πατέρα Του. Γιατὶ ἤξερε πὼς ἔπρεπε νὰ πιῇ τὸ πικρὸ ποτήρι ὡς τὴν τελευταία σταγόνα. Νὰ γνωρίσῃ ὅτι στὴν ζωὴ εἶναι πιὸ πικρό: τὴν προδοσία τοῦ μαθητῆ, τὴν λιποψυχία τοῦ φίλου, τὴν ἀχαριστία τοῦ ὄχλου ποὺ θὰ φώναζε «Σταύρωσον! Σταύρωσον αὐτόν!» Πρὶν πληγωθοῦν τὰ χέρια Του ἀπὸ τὰ καρφιὰ καὶ τὸ μέτωπό Του ἀπὸ τὸ ἀγκάθινο στεφάνι, ἡ θεϊκὴ καρδιά Του ποὺ ὡστόσο ἦταν ἀνθρώπινη καρδιά, γιὰ νὰ μπορῇ πιὸ εὔκολα νὰ ματώνῃ, πληγώθηκε ἀπ' ὅλες τὶς λύπες ποὺ μπορεῖ νὰ γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος.

Δὲν καταράστηκε. Δὲν θύμωσε. Δὲν ἔπαψε μήτε στιγμὴ ν' ἀγαπάῃ τοὺς ἀνθρώπους...

— Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς. Οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι...

— Πατέρα μου, συγχώρησέ τους. Δὲν ξέρουν τί κάνουν...

Αὐτὰ τὰ λόγια βρῆκε νὰ πῇ γι' αὐτοὺς ποὺ τὸν ἀδίκησαν.

Καὶ στὴ φοβερή του ἀγωνία πάνω στὸ Γολγοθᾶ, ὅταν ἐμπιστεύθηκε τὴν μητέρα του στὸν ἀγαπημένο του μαθητή, ἡ τελευταία του σκέψη ἦταν γιὰ τὸν μετανιωμένο λῃστὴ στὰ δεξιά του, ποὺ τοῦ ἔταξε τὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν...

...Ὡς τὴν στιγμὴ ποὺ ἔγυρε τὸ κεφάλι Του ἁπαλά, καὶ παρέδωσε τὸ πνεῦμα...

Τὴν ἄλλη μέρα Θάνο μου, οἱ τρεῖς γυναῖκες πῆγαν νὰ προσκυνήσουν τὸν τάφο Του. Μὰ ὁ τάφος ἦταν ἄδειανός. Ὁ Χριστὸς δὲν ἦταν ἐκεῖ. Ὁ Χριστὸς εἶχε Ἀναστηθῆ...

— Εἶχε Ἀναστηθῆ... ἔκανε σιγὰ κι' ὁ Θάνος.

— Σὰν ἄνθρωπος σταυρώθηκε καὶ πέθανε. Ἀλλὰ σὰν Θεὸς ποὺ ἦταν Ἀναστήθηκε. Ἔχει ζωὴ αἰώνια ὅπως ἔχουν αἰώνια ζωὴ καὶ ὅσοι πιστεύουν σ' Αὐτόν. Δὲν πεθαίνει ποτὲ ὁ Θεός, ὅπως δὲν πεθαίνει ποτὲ καὶ ἡ θυσία.

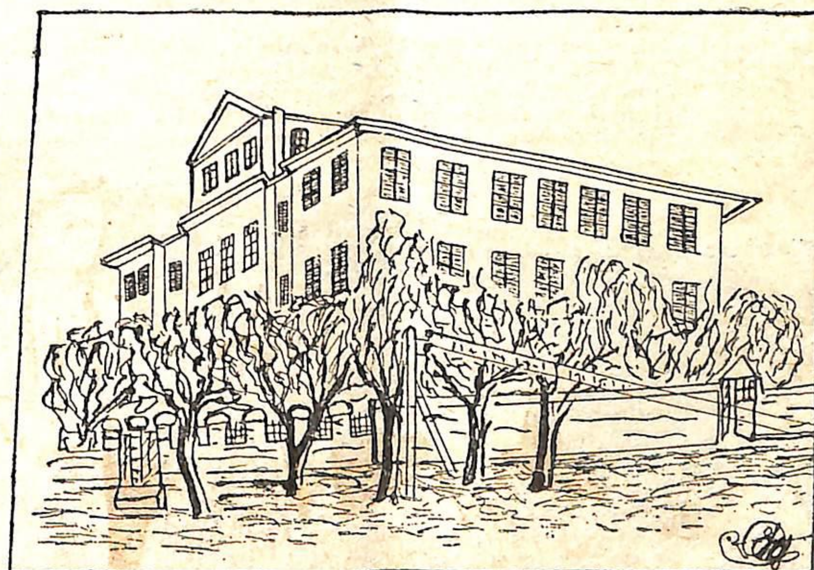
Ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμέρα Θάνο μου, ὁ Ἀναστημένος Χριστός, εἶναι ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Ἀόρατος καὶ πανταχοῦ παρών. Κοντὰ σὲ κεῖνον ποὺ προσεύχεται, γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ κουράγιο. Κοντὰ σὲ κεῖνον ποὺ ξεκίνησε πάνω στὸ τραχὺ μονοπάτι τῆς θυσίας, γιὰ νὰ τὸν στηρίξῃ. Κοντὰ σὲ κεῖνον ποὺ ἁμάρτησε καὶ μετάνιωσε, καὶ ἐκ βαθέων ἀνακράζει τ' ὄνομά Του, γιὰ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν βοήθειά του. Ὁ κάθε Χριστιανός, σὲ κάθε κρίσιμη ὥρα τῆς ζωῆς του, ὅταν μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς του. Τὸν ζητάει, ἔχει ἀμέσως τὴν αἴσθηση μιᾶς θεϊκῆς προστασίας στὸ πλάϊ του. Ὁ Χριστὸς ποὺ Ἀναστήθηκε δὲν ξεχνάει ἐκείνους ποὺ γιὰ χατήρι τους ἀνέβηκε τὸν Γολγοθᾶ, φορτωμένος τὸν βαρὺ σταυρό. Ποτὲ ἀπὸ τότε δὲν ἔμεινε πιὰ μόνος κι' ἀβοήθητος ὁ ἄνθρωπος. Ὁ Χριστὸς Ἀναστήθηκε, εἶναι κοντά του. Κι' ἀπόψε τὴ νύχτα, ποὺ θὰ γιορτάσωμε τὸ θεῖο γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεώς Του, θὰ δοξολογήσωμε Ἐκεῖνον ποὺ νίκησε τὸν θάνατο καὶ τὴν ἁμαρτία, γιὰ νὰ μπορέσωμε ἐμεῖς, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμά Του, νὰ νικήσωμε τὶς μικρές μας ἀδυναμίες καὶ τὰ ἐλαττώματα καὶ νὰ βροῦμε ἔτσι τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὰ εἶχε πῇ ὁ παπποῦς στὸ Θάνο.

...Καὶ κεῖνο τὸ βράδυ στὴν Ἀνάσταση, ὅταν ἀντήχησε θριαμβευτικὸ τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη!» καὶ ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησιᾶς ἄρχισε νὰ χτυπάῃ χαρούμενα, καθὼς ὁ Θάνος ἅπλωνε ν' ἀνάψῃ τὸ κερί του ἀπὸ τὸ κερὶ τοῦ παπποῦ, αἰσθάνθηκε μιὰ τόσο δυνατὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία νὰ τὸν πλημμυρίζῃ, ποὺ κατάλαβε πὼς εἶχε δίκηο ὁ παπποῦς. Ὁ Χριστὸς ποὺ εἶχε Ἀναστηθῆ, ἦταν κοντά τους. Θὰ ἦταν κοντά τους ὅλο τὸ βράδυ, καθὼς θὰ γύριζαν γιορτινὰ ντυμένοι ὅλοι μαζὶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, στὸ σπίτι ὅπου περίμενε τὸ πασχαλινὸ τραπέζι... Θὰ ἦταν κοντά τους κι' ἀπόψε, καὶ αὔριο, καὶ ὅλες τὶς μέρες τοῦ Θεοῦ. Γιατὶ ἦταν μιὰ ἑλληνικὴ οἰκογένεια ποὺ ζοῦσε κατὰ τὸ θέλημά Του. Γιατὶ ἦταν μιὰ ἑλληνικὴ χριστιανικὴ οἰκογένεια...

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

ΣΚΙΤΣΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΤΟ «ΙΩΣΗΦΟΓΛΕΙΟΝ». (Σκίτσο τοῦ Ε. Στεφανίδη)

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Στὸ νησὶ ἔφτασα Μεγάλη Πέμπτη πρωί. Εἶχα νὰ πάω κεῖ ἀπὸ μικρή. Πολλὰ χρόνια πρίν. Μὰ ὅλο αὐτὸ τὸν καιρὸ φύλαγα εὐλαβικὰ τὴ θύμησή του βαθειὰ μὲς στὴ ψυχή μου.

Κι ἔκανε μιὰ ζέστη σὰν καλοκαίρι, σὰν καὶ κεῖνο τὸ καλοκαίρι, τὸ τελευταῖο. Σφύριξε τὸ πλοῖο πολλὲς φορὲς καὶ μέσα ἀπ' τὸ πρωινὸ πούσι, φάνηκε ἀχνὸ τὸ λιμάνι, τὸ ἴδιο μ' ἄλλοτε. Μὰ οὔτε καὶ γὼ ἔννοιωσα διαφορετικά, ἔννοιωσα τὸ ἴδιο, κι' ἂς εἶχα μεγαλώσει, κι' ἂς εἶχαν περάσει χρόνια.

Τὸ σπίτι τὸ βρῆκα λίγο πιὸ φτωχικό, μᾶλλον πολὺ πιὸ φτωχικό, κι' ἴσως καὶ λιγάκι ἀστεῖο, μᾶλλον πολὺ ἀστεῖο, σὰ τὸ σπίτι τοῦ καραγκιόζη νὰ ποῦμε.

Μὰ δὲ βαρυέσαι. Δὲ μ' ἔνοιαζε. Θὰ τὸ συνήθιζα ὅπως καὶ τότες. Μήπως δὲν τ' ἀγαποῦσα τὸ ἴδιο.

Ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα ἔκανα μιὰ βόλτα στὰ χωράφια. Χαρὰ Θεοῦ ἦτανε. Τὸ χῶμα δὲ φαινόταν ἀπ' τὴν πρασινάδα, ἐνῶ πιὸ κεῖ βράχια κι' ἐλιὲς μὲ τὸ ξέθωρο πράσινο χρῶμα τους ἁπλωνόντουσαν σὲ μιὰ ἀτελείωτη σειρά. Ἔτσι τὸ τοπεῖο παρουσίαζε ἕνα περίεργο ἀνακάτεμα ξερασιᾶς καὶ εὐφορίας.

Πιὸ κάτω ἀπ' τὰ βράχια καὶ τὶς ἐλιὲς ἦταν ἡ θάλασσα. Μιὰ θάλασσα παράξενα γαλάζια, μὲ κυματάκια, ρυτιδιάσματα κι ἀφροὺς ποὺ τέλειωναν πάνω στ' ἀπόκρυμνα βραχάκια τῆς ἀχτῆς.

Τράβηξα κατὰ κεῖ. Στ' ἀκροθαλάσσι ἦταν μιὰ παρέα ἀπὸ παιδιά. Ἕνα τσοῦρμο ἀγόρια καὶ κοπέλλες. Δὲ μοῦ μίλησαν, μήπως ἄλλωστε μὲ ξέραν, μὰ οὔτε καὶ μὲ εἶδαν, οὔτε μὲ πρόσεξαν. Ἦταν ὅλοι τους ἀφηρημένοι, σκεφτικοί, θάλεγε κανείς. Δὲ μίλαγαν μὰ μοῦ φάνηκε πὼς σκεπτόντουσαν πολύ.

Κάθησα σ' ἕνα βραχάκι καὶ κύτταξα στενοχωρημένα τὴ θάλασσα καὶ τὰ κυματάκια. Ψαχούλεψα τὰ βότσαλα μὲ τὸ χέρι μου. Ἦταν μεγάλα πλακουτσὰ κι εὐχάριστα στὴν ἀφή. Ἔρριξα ἕνα στὴ θάλασσα, μὰ δὲ κατάφερα νὰ τὸ κάνω νὰ πηδήξῃ καὶ νὰ κάνῃ πολλοὺς κύκλους. Ποτέ μου δὲ τὸ κατάφερνα καὶ σὰν ἤμουν μικρὴ ἦταν ὁ καϋμός μου. Μὰ σήμερα δὲν πολυσκοτίστηκα...

Μὰ νά τὰ παιδιὰ εἶχαν γυρίσει καὶ μὲ κύτταζαν κάπως περίεργα κι' ἐξεταστικὰ μαζί. Τὰ κύτταξα καὶ γώ. Τώρα μποροῦσα νὰ τὰ παρατηρῶ, δίχως ντροπή, ἐλεύθερα. Μήπως κι' αὐτοὶ δὲ μὲ παρατηροῦσαν στὰ φανερά;

Μπροστὰ - μπροστὰ κάθονταν ἕν' ἀγόρι κι ἕνα κορίτσι ποὺ μοιάζαν· σίγουρα ἦταν ἀδέλφια, μπορεῖ καὶ δίδυμα. Τ' ἀγόρι εἶχε μαῦρα μαλλιὰ ποὺ ἄρχιζαν χαμηλὰ ἀπ' τὸ μέτωπο καὶ μάτια σκιστὰ σκοῦρα, τὸ ἴδιο καὶ τὸ κορίτσι, μόνο ποὺ τὰ μαλλιά της ὁλόϊσα πέφταν στοὺς ὤμους της. Μιὰ κοπέλλα καθόταν πιὸ κεῖ μὲ κοντὰ σγουρὰ μαλλιὰ καὶ γαλανὰ μάτια ἀνέκφραστα καὶ πλάϊ της μιὰ ἄλλη μὲ ξανθὲς κοτσίδες καὶ γυαλιά, καὶ πίσω τους ἀκριβῶς κάθονταν σταυροπόδι τέσσερα ἀγόρια. Ὁ ἕνας ποὺ φαινόταν κι ὁ πιὸ μεγάλος τῆς συντροφιᾶς εἶχε λεπτὸ μουστάκι μαῦρο, ποὺ τώρα λίγο θάχε πρωτοβγῆ, κι εἶχε καὶ κάτι σγουρὰ ἀντιπαθητικὰ μαλλιὰ ποὺ τούδιναν στὴ μουτσούνα του κάτι τὸ ἀβέβαιο, ὁ ἄλλος θὰ ἦταν ὁ πιὸ μικρός, γιατὶ φόραγε κοντὰ παντελόνια κι' εἶχε ἕνα μουτράκι κοριτσίστικο μὲ φακίδες καὶ πολὺ ξανθὰ μαλλιά.

Τ' ἄλλο ἀγόρι εἶχε ἄσκημο πρόσωπο, μὰ σὲ τράβαγε νὰ τὸ κυττᾶς. Γιατὶ εἶχε ἔξυπνη φυσιογνωμία κι' ἕνα στόμα ποὺ θαρροῦσες πὼς σὰν τ' ἄνοιγε θὰ κορόϊδευε τὸ σύμπαν.

Ὁ τελευταῖος εἶχε κάτι τὸ πολὺ περίεργο ἀπάνω του. Τὰ μαλλιά του ἦταν κουρεμένα μὲ τὴν ψιλή, τὰ ροῦχα του ἐλαφριὰ καὶ φαρδυὰ κάπως παρδαλά.

Αὐτὰ ἦταν τὰ παιδιά. Κανένα ὅμως δὲν ἤξερα. Ἴσως καὶ νὰ μὴ τὰ θυμόμουν! Μπορεῖ νὰ μὴν ἦταν καὶ ντόπιοι!... Ποιὸς ξέρει τί φύσημα τὰ εἶχε ὅλα μαζέψει στὸ νησί, στὴν πασχαλιά, τούτη τὴ χρονιά.

Ζήλεψα καὶ πόθησα τὴν παρέα τους!... Ποθοῦσα νὰ κουβεντιάσω μαζί τους. Γύρευα νὰ μάθω τί σκέπτονταν, τί ζητοῦσαν, τί ἤθελαν. Ποιὲς νὰ ἦταν οἱ προσδοκίες τῆς κοπέλλας μὲ τὰ σχιστὰ μάτια ἢ τοῦ παιδιοῦ μὲ τὰ παρδαλὰ ροῦχα. Ποιὸς ξέρει τί σκέφτονταν κι' ἐκεῖνοι γιὰ μένα, ἔτσι ποὺ μὲ κύτταζαν. Ἴσως νὰ τοὺς ἔτρωγε κι' αὐτοὺς ἡ ἴδια περιέργεια...

Μὰ δὲν εἴπαμε τίποτα... Οὔτε καὶ τοὺς ἔδωκα, οὔτε μοῦ ἔδωσαν γνωριμιά... Συνέχισαν τὸ δρόμο τους γιὰ τὸ χωριὸ χωρὶς ν' ἀνταλλάξουμε λέξη...

Κι' ἔμεινα ἐκεῖ στὴ θέση μου, ἀκίνητη, βυθισμένη στὶς σκέψεις μου, γοητευμένη ἀπὸ τὸ τοπεῖο...

Σὲ λίγο μάλιστα τοὺς εἶχα ὅλους ξεχάσει. Ἴσως τοὺς τύπους αὐτοὺς νὰ τοὺς εἶχα καὶ λίγο μισήση.

* * *

Σήμερα τὸ βράδυ ἦταν τὰ Δώδεκα Εὐαγγέλια... «Σήμερον κρεμᾶται ἐπὶ ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τὴν γὴν κρεμάσας»... Τί περίεργο ἀλήθεια. Δὲν αἰσθανόμουν λύπη καὶ θλίψη, ὅπως ἄλλες χρονιές. Μὰ ἡ ψυχή μου, καθὼς ἀντίκρυζα τὴν πλατειὰ θάλασσα, γέμιζε ἀπὸ χαρὰ καὶ θαυμασμὸ γιὰ τὸ Μεγαλεῖο τοῦ θεανθρώπου. Ἕνα μεγαλεῖο ποὺ ξεπερνάει τὸν πλατὺ ὁρίζοντα τοῦ τοπείου σχίζει τὸν οὐρανὸ σὰν ἀστραπὴ καὶ τραβάει πολὺ μακρυά, ἔξω ἀπὸ τὶς δυνατότητες τῆς ἀνθρώπινης φαντασίας.

Γύρισα πολὺ ἀργὰ στὸ χωριό... Οἱ συγγενεῖς ποὺ μὲ φιλοξενοῦσαν μὲ περίμεναν ἀνήσυχοι!... Καὶ μόλις μὲ εἶδαν νὰ φθάνω, βυθισμένη πάντα στὶς σκέψεις μου, νοιώσαν μιὰ ἰδιαίτερη ἀνακούφιση...

Δὲν εἶχα ὄρεξη γιὰ τὴν ἐκκλησιά! Ἤθελα πολὺ περισσότερο νὰ μείνω μόνη στὴ μοναξιά μου καὶ στὶς σκέψεις μου, ποὺ δὲν κατάφερνα νὰ τὶς βάλω σὲ μιὰ λογικὴ σειρά... Ἡ θυσία ποὺ σκοτώνει τὸν ἐγωϊσμό, ἡ θυσία ποὺ λύνει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὰ δεσμά του. Αὐτὰ ποὺ τὸν κρατοῦν σφιχτὰ στὰ χαμηλὰ καὶ δὲν τὸν ἀφήνουν νὰ ὑψωθῇ πάνω ἀπὸ τὴ ταπεινὴ ρουτίνα τῆς ζωῆς καὶ νὰ γίνῃ ὁ ξεχωριστός, ὁ δυνατός, ὁ μεγάλος... Μὰ στὴν ἐκκλησιὰ ποιὸς καταλαβαίνει ἀπ' ὅλα αὐτά. Τέρρα ἰκόγκνιτα γιὰ ὅλο αὐτὸ τὸν κόσμο... Πῆρα τὴν ἀπόφαση νὰ πάω στὴν ἐκκλησία. Δὲν ἤθελα, φυσικά, νὰ πάω. Δὲν ξέρω. Ἔτσι ἀπὸ ἀποκοτιά. Ἴσως καὶ νά θελα νὰ κάμω τὴν καμπόση. Μὰ δὲν εἶχα τίποτε καλλίτερο νὰ κάμω, καὶ δὲν ἤθελα νὰ μείνω καὶ μόνη στὸ σπίτι... Ἐκεῖνο τὸ σκοτάδι μὲ φόβιζε... Καὶ πῆγα. Ἀνόρεχτη. Σκεφτόμουν πὼς δὲν θὰ μποροῦσα ν' ἀνθέξω ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀτελείωτα 12 εὐαγγέλια!... Τί τὰ ἤθελαν οἱ χριστιανοί!... Κι' ἐκεῖνοι οἱ παπάδες, καθὼς ἔτρωγαν τὶς λέξεις καὶ τὶς φράσεις καθὼς τὰ διάβαζαν σὲ χτυποῦσαν στὰ νεῦρα... Ἂς τὸ καλό!...

Φτάσαμε στὴν ἐκκλησία. Οἱ ἄλλοι ἦταν λυπημένοι. Ἡ θλίψη ἦταν ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπα ὅλων τους. Ἐγὼ ἤμουν κατσουφιασμένη καὶ δύσθυμη... Θυμόμουνα τὸν περίπατο στ' ἀκρογιάλι...

Ἡ πρωινὴ παρέα θὰ εἶχε φθάσει πρωτήτερα στὴν ἐκκλησία. Εἶδα δυὸ τρεῖς ἀπ' αὐτούς... Δὲν μὲ εἶδαν. Μὰ κι' ἐγὼ ἔκαμα πὼς δὲν τοὺς εἶδα... Ἡ ἀκολουθία εἶχε ἀρχίσει κι' ὅλας στὴ μικρὴ ἐκκλησούλα... ποὺ φαντάζει φωτοπεριχυμένη μέσα στὴ σκοτεινὴ νύχτα... Πόσο μικρὴ ἀλήθεια!... Καὶ πόσο φτωχὴ μὲ τὸ ξύλινο τέμπλο της, τὶς

Στ' ἀκροθαλλάσι ἦταν μιὰ παρέα ἀπὸ παιδιά...

λιγοστές της εἰκόνες, τὰ σαραβαλιασμένα στασίδια της! Οἱ ψαλτάδες της ταπεινοί· ὁ παπᾶς της, κι' αὐτὸς μὲ τὰ ἁπλᾶ ἄμφιά του, ποὺ νομίζεις πὼς σοῦ διηγοῦνται τὴ μιζέρια καὶ τὴν κακομοιριά!... Ποῦ τὰ ἀστραφτερὰ ἄμφια τῶν παπάδων μὲς στὴν Ἀθήνα· ποῦ τὰ ἠλεκτρικὰ τῆς Ἀθήνας μὲ τὸν «ἄπλετο» φωτισμό!... Ἐδῶ τὰ κεριὰ μὲ τὰ καντήλια τοῦ λαδιοῦ δίνουν ἕνα πενιχρὸ φῶς...

Μὰ κάτι τὸ ἰδιαίτερο νοιώθω μέσα μου στὸ ταπεινὸ ἐκεῖνο περιβάλλον!... Δὲν ξέρω τί μοῦ συμβαίνει καθὼς ἀκούω τὶς ψαλμωδίες του, τοὺς καθάριους ἤχους τῆς προσευχῆς του. Τὴ σταθερὴ φωνὴ τοῦ παπᾶ ποὺ διαβάζει τὸ εὐαγγέλια. Κάτι τὸ ἀλλοιώτικο, κάτι διαφορετικό... Μοῦ φαίνεται πὼς παρακολουθῶ τὸν Ἰησοῦ στὸ μαρτύριό Του... Λὲς καὶ μπαίνω σήμερα γιὰ πρώτη φορὰ στὸ νόημα τῆς πάλης τῆς Κακίας μὲ τὴν Ἀρετή!...

Ἦταν ἀργὰ πιὰ ὅταν τέλειωσε καὶ γυρίσαμε στὸ σπίτι... Κοιμήθηκα... Πόσο ἀλαφρωμένη ἤμουν ἀπόψε ἀπὸ τὶς βασανιστικὲς ἐκεῖνες σκέψεις.

* * *

Μεγάλη Παρασκευή. Μάζεψα λουλούδια μὼβ καὶ ἄσπρα γιὰ τὸν ἐπιτάφιο. Θὰ τ' ἄφηνα ἐκεῖ γιὰ τὸ Χριστό μας ποὖναι τὸ σύμβολο τῆς ἁγνότητας καὶ τῆς θυσίας.

Ἡ μέρα ἦταν ἄσκημη καὶ ζεστή, ὅπως κάθε Μεγάλη Παρασκευή. Τράβηξα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἦταν ἐκεῖ τὰ δίδυμα. Ἡ κοπέλλα στόλιζε τὸν ἐπιτάφιο μαζὶ μὲ τὴν κοπέλλα μὲ τὶς κοτσίδες καὶ ὁ ἀδελφός της πιὸ κεῖ τὴν κύτταζε. Θἆναι πολὺ ἀγαπημένα ἀδέλφια σκέφτηκα, ἔτσι ποὺ κάθονται ὅλο μαζὶ καὶ ὁ ἕνας πάντα κοντὰ στὸν ἄλλο.

Ὁ μεγάλος μὲ τὸ μουστάκι καὶ τ' ἀντιπαθητικὰ μαλλιὰ χαχάνιζε μὲ τὴν κοπέλλα μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιὰ καὶ τ' ἀνέκφραστα μάτια. Ὁ μικρούλης φόραγε ράσα καὶ μπαινόβγαινε στὸ Ἱερὸ ἀπὸ μιὰ πλαϊνὴ πόρτα. Τὴν ἴδια στιγμὴ μπῆκε ὁ παρδαλὸς μέσα καὶ κρατοῦσε ἕνα καλαθάκι μὲ λουλούδια ἐνῶ ὁ ἄλλος μὲ τὴν ἔξυπνη φάτσα ἐρχόταν ἀπὸ πίσω μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες, σφυρίζοντας. Μόλις εἶδαν τὸν παρδαλὸ τὰ κορίτσια τρέξαν χαρούμενα καὶ τοῦ πῆραν τὸ καλαθάκι μὲ τὰ λουλούδια. Ὁ παρδαλὸς γέλασε εὐχαριστημένα γιὰ τὴν ὑποδοχή.

Μπῆκα στὴν ἐκκλησιά. Ὁ Χριστὸς ἦταν σταυρωμένος. Ἀπ' τὸ μέτωπό του ἔτρεχε κόμπους - κόμπους τὸ αἷμα ἐνῶ στὴ κάθε του παλάμη καὶ στὰ πόδια ἦταν μιὰ μακριὰ κόκκινη γραμμή. Δὲν ἄκουγα τὰ λόγια πούλεγε ὁ παππᾶς καὶ οἱ ψαλτάδες μόνο κύτταζα τὴ βασανισμένη καὶ τὴν ἄϋλη μορφὴ τοῦ Ἰησοῦ, ποὺ μὲ τὴ φαντασία μου τοὺς ἔδινα σάρκα καὶ ὀστᾶ.

* * *

Ἦρθε τὸ βράδυ τοῦ Σαββάτου...

Οἱ καμπάνες εἶχαν ἀρχίσει κι' ὅλας τὸ χαρμόσυνο μήνυμά τους... Τί ὄμορφα ἀλήθεια ποὺ χτυπᾶν οἱ καμπάνες στὸ χωριό! Λὲς κι' ἔχουν μιλιά! Καὶ τί δὲν λένε; Εἶδες; Λὲς καὶ σοῦ φώναζαν τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη»!... Τί νίκη τοῦ Δίκιου ἐνάντια στὴν ἀδικία!... Τὸ ψέμα δὲν σκότωσε τὴν ἀλήθεια! Ὁ θάνατος δὲν μηδένισε τὴ ζωή... Ἡ ψυχή μου πλημμυρίζει ἀλήθεια ἀπὸ χαρά. Ἀπὸ ἀγάπη... Πόσο ἀγαπῶ ὅλο τὸν κόσμο!.. Ἀλήθεια τί ἀνόητη ποὺ στάθηκα προχθὲς μὲ ἐκεῖνα τὰ παιδιά!.. Γιατὶ νὰ μὴ τοὺς μιλήσω; Πόσο εἶναι δύσκολο νὰ εἶναι κανεὶς πάντα καλός.

Φτάσαμε ἀργὰ τὴ νύχτα στὴν Ἐκκλησία... Ἦταν ὅλοι ἐκεῖ. Ὅλο τὸ χωριό· μικροὶ καὶ μεγάλοι, μόνο τὰ βυζασταρούδια ἔμειναν στὸ σπίτι κοιμισμένα...

Καὶ ὅταν ὁ παπᾶς, διαβάζοντας τὸ Εὐαγγέλιο εἶπε τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη» καὶ τὰ ἀναμμένα κεριὰ ὑψώθηκαν πρὸς τὸν οὐρανὸ χαρούμενα ἔνοιωσα μέσα μου γιὰ πρώτη φορὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἀγάπη νὰ πλημμυρίζη ὅλο μου τὸ εἶναι...

Σὲ λίγο εἶχα κι' ὅλας γνωρισθῆ μὲ τὰ παιδιὰ τῆς παρέας... Κι' εἶχα ἀνταλλάξει μὲ τὰ κοριτσάκια ἕνα ἁγνὸ φίλημα. Τὸ φίλημα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγάπης ποὺ κήρυξε ὁ θεάνθρωπος!...

Κ. Β.

ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΣΤΗΛΗ

Φιλοτελικαὶ Ἑταιρεῖαι

(Συνέχεια)

Ἄλλος σκοπὸς τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοτελικῆς Ἑταιρείας εἶναι ἡ ἔκδοση Μελέτης τοῦ Ἑλληνικοῦ Γραμματοσήμου. Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι τὸ γραμματόσημα δὲν εἶναι ἁπλῶς ἕνα χρωματιστὸ χαρτάκι μὲ μιὰ εἰκόνα, ποὺ τὸ κολλᾶμε στὸ βιβλίο ἢ στὸ λεύκωμά μας (ἀλμπούμ). Ἔχει πολλὲς λεπτομέρειες καὶ ἡ ἀσχολία αὐτὴ μὲ τὶς λεπτομέρειες αὐτὲς ὀνομάζεται «φιλοτελικὴ μελέτη», δηλαδὴ μελέτη τῶν γραμματοσήμων. Ἡ Ἑλλάδα μας, ποὺ εἶναι προικισμένη μὲ τόσα καὶ τόσα σπάνια πλούτη, ὅσον ἐλάχιστα ἄλλα κράτη, τὰ ἀρχαῖα μας, μὲ τὸν Παρθενῶνα, τὸν Ἑρμῆ τοῦ Πραξιτέλους καὶ τὰ ἑκατομμύρια ἄλλα κειμήλιά μας, τὸν ἀρχαῖο πολιτισμό μας, μὲ τὸν Ὅμηρο, τὸν Σωκράτη, τὸν Πλάτωνα καὶ τὴ στρατιὰ τῶν φιλοσόφων, συγγραφέων κλπ., μὲ τὸν φυσικὸ πλοῦτο της, εἶχε, ἔχει καὶ θὰ ἔχη πάντα, τὴν τύχη νὰ ἔχη ἕνα ἀπὸ τὰ ὡραιότερα, ἀπὸ ἀπόψεως μελέτης γραμματόσημα, αὐτὰ ποὺ ἐξεδόθησαν ἀπὸ τὸ 1861 - 1886, τὰ ὁποῖα φέρουν τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἑρμῆ. Βεβαίως δὲν θὰ σᾶς ἀπασχολήσω μὲ αὐτὸ τὸ γραμματόσημο, γιατὶ δὲν εἶναι τῶν δυνάμεών σας, ἁπλῶς τὸ ἀναφέρω, γιατὶ ἡ Μελέτη αὐτὴ ποὺ ἐγράφη ἀπὸ τὸν κ. Τρ. Κωνσταντινίδη καὶ ἐξεδόθη ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Φιλοτελικὴ Ἑταιρεία, ἕνα ὡραιότατον καὶ κομψὸ βιβλίο 300 σελίδων, ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί, ἀσχολεῖται μὲ τὰ πρῶτα αὐτὰ ἑλληνικὰ γραμματόσημα.

Ἄλλο θέμα ποὺ ἀπασχολεῖ τὴν Ἑταιρεία εἶναι νὰ παρέχη δωρεὰν τὶς γνῶμες καὶ τὶς συμβουλές της στὸ ἐπίσημο κράτος. (τὸ Ὑπουργεῖο τῶν Ταχυδρομείων) γιὰ ὅτι ἀφορᾷ τὸ γραμματόσημα, δηλ. προκειμένου νὰ ἐκδοθῆ μιὰ σειρὰ γραμματοσήμων, διὰ τῶν ἀντιπροσώπων της ἐκφέρει τὴ γνώμη της ὡς πρὸς τὰς παραστάσεις τῶν γραμματοσήμων, τὸ μέγεθος αὐτῶν, τοὺς χρωματισμοὺς καὶ ὅτι μπορεῖ νὰ ἔχη σχέση μὲ τὴν καλλίτερη κυκλοφορία τους. Ἐπὶ πλέον τὸ Κράτος ὅταν ἔχη νὰ λύση ζητήματα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἄμεση σχέση μὲ τὸν φιλοτελισμὸ ἀποτείνεται σ' αὐτήν.

Ἄλλος σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας εἶναι ἡ κατάρτηση μιᾶς πρωτύπου συλλογῆς Ἑλληνικῶν γραμματοσήμων. Ἔχει μέχρι σήμερον συγκεντρώσει τόσο ὑλικό, ποὺ τοποθετημένο μέσα σὲ 4 τόμους ἀποτελῆ ἕνα ἐξαιρετικὸ καὶ πλούσιο σύνολο. Τὰ περισσότερα γραμματόσημα, γιὰ νὰ μὴ ποῦμε σχεδὸν ὅλα, προσεφέρθησαν παρὰ διαφόρων ἰδεολόγων, μελῶν τῆς Ἑταιρείας, ἐλάχιστα δὲ ἔχουν ἀγορασθῆ μὲ χρήματά της. Ἡ συλλογὴ αὐτὴ ποὺ ἄρχισε καταρτιζομένη ἀπὸ τὸ 1930, δυστυχῶς λόγῳ τῶν γεγονότων, τοῦ πολέμου καὶ ἄλλων ἀφορμῶν, ἔχει σταματήσει νὰ πλουτίζεται.

Προχωροῦμε στοὺς σκοποὺς τῆς Ἑταιρίας καὶ βρίσκομε καὶ μιὰ ὑπηρεσία σπουδαιοτάτη γιὰ τοὺς φιλοτελιστάς, ὀνομαζομένη «πραγματογνωμοσύνη γραμματοσήμων». Ὅπως σᾶς ἀναπτύξαμε καὶ σὲ προηγούμενο τεῦχος «πραγματογνωμοσύνη» εἶναι ἡ ἐξέταση τῶν γραμματοσήμων διὰ τῆς ὁποίας διακρίνονται καὶ ἀποκαλύπτονται τὰ πλαστὰ γραμματόσημα ἀπὸ τὰ γνήσια.

Γιὰ νὰ μὴ σᾶς κουράσω περισσότερο μὲ ὅλους τοὺς σκοποὺς τῆς Ἑταιρείας περιορίζομαι σὲ ὅσα ἀνωτέρω σᾶς γράφω. Συνιστῶ ὅμως στοὺς ἀναγνῶστες φιλοτελιστάς μας, ἄνω τῶν 12 ἐτῶν, νὰ ἐγγραφοῦν τουλάχιστον συνδρομητὲς στὸ περιοδικὸ «Φιλοτέλεια», ὁδὸς Φειδίου 5 β, Ἀθῆναι. Ἡ ἐτησία συνδρομή του εἶναι μόνον 22.000 δρχ., ἐκδίδεται κάθε δίμηνο, μὲ τὴν ἀποστολὴ δὲ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς διευθύνσεως θὰ λάβετε τὰ τεύχη Ἰανουαρίου — Φεβρουαρίου, Μαρτίου — Ἀπριλίου 1952 καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰ ὑπόλοιπα μέχρι τέλους Δεκεμβρίου.

Ὅταν, κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ὁ κοινὸς ἐχθρός, Γερμανοὶ καὶ Ἰταλοί, κατέλαβαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄρχισε τὸ 1942 νὰ χάνη ἡ δραχμὴ τὴν ἀξίαν της, ἄρχισε δηλ. ὁ πληθωρισμὸς (τὸ κατρακύλισμα τῆς δραχμῆς). Τότε ἀπεφασίσθη νὰ τυπωθῆ μιὰ σειρὰ γραμματοσήμων. Ἡ πρώτη αὐτὴ σειρὰ ἡ ὁποία διὰ πρώτην φορὰν εἶχε καὶ γραμματόσημον ἀξίας 200 δραχμῶν, ἐκυκλοφόρησε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1942 καὶ εἶχε 9 ἀξίας ὡς ἑξῆς:

α) 2 δρχ. χρώματος καστανοῦ. Παριστάνει τρεῖς μύλους τῆς Μυκόνου, ἕνα μεγάλον ἐμπρὸς καὶ ἄλλους μικρότερους εἰς τὸ βάθος.

β) 5 δρχ. πράσινον. Ἐδῶ βλέπομεν τὸ Μπούρτζι τοῦ Ναυπλίου, τὸ κάστρο αὐτὸ ποὺ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸ Ναύπλιον.

γ) 10 δρχ. κυανοῦν. Φέρει τὴν εἰκόνα τῆς Κατοχῆς μὲ τὸν Ἀχελῶον εἰς τὴν Μακεδονίαν.

δ) 15 δρχ. ἰόχρουν. Εἰκονίζει τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος τῆς πόλεως Ἡρακλείου εἰς τὴν Κρήτην.

ε) 25 δρχ. κεραμόχρουν. Ἐδῶ βλέπομεν τὸν τυπικὸν ρυθμὸν τῶν σπιτιῶν τῆς νήσου Ὕδρας μὲ τὰ σκαλάκια κλπ.

στ) 50 δρχ. κυανοῦν. Παριστάνει τὰ Μετέωρα, αὐτὰ τὰ ἀπότομα καὶ ψηλὰ βράχια ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχουν Μοναστήρια καὶ μοναχοί.

ζ) 75 δρχ. οἰνόχρουν. Βλέπομεν μίαν ὡραίαν τοποθεσίαν τῆς πόλεως Ἐδέσσης, μὲ τὰ νερά της.

η) 100 δρχ. στακτομέλαν. Εἰκονίζει τὴν θαυμασίαν θέαν ποὺ βλέπει κανεὶς ἀπὸ τὴν θάλασσαν τῆς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος.

θ) 200 δρχ. θαλασσόχρουν. Καὶ αὐτὸ παριστάνει τὴν Μονὴν τοῦ Παντοκράτορος.

Ὅταν ἀργότερον ἡ δραχμὴ ἄρχισε νὰ κατρακυλᾷ ραγδαίως καὶ ἔπρεπε νὰ προσαρμοσθοῦν τὰ ταχυδρομικὰ τέλη μὲ τὴν τρέχουσαν ἀξίαν, ἐκυκλοφόρησαν 3 μικραὶ σειραὶ ἐκ 3 γραμματοσήμων ἑκάστη ἐντὸς τοῦ 1944, Μεταξὺ Μαρτίου καὶ Σεπτεμβρίου.

ι) 500 δρχ. σέπια. Ἐδῶ βλέπωμε τὴν πέτρινη γέφυρα τῆς Κονίτσης εἰς τὴν Ἤπειρον.

κ) 1000 δρχ. ἀνοικτὸν κεραμόχρουν. Παριστάνει τὴν ἐκκλησίαν τῆς Πάρου τὴν ὀνομαζομένην «Ἑκατονταπυλιανήν».

λ) 2000 δρχ. κυανοῦν. Ἡ εἰκὼν αὐτὴ μᾶς δεικνύει τὸ Ποντικονῆσι τῆς Κερκύρας, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ ὕψωμα τῆς ἀκρογιαλιᾶς τῆς νήσου.

Ἡ δεύτερη μικρὴ σειρὰ εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

μ) 5000 δρχ. ἐρυθρόν. Ἔχει τὴν εἰκόνα τοῦ ι) μὲ τὴν γέφυρα τῆς Κονίτσης.

ν) 15.000 δρχ. ἰόχρουν. Ἀπεικονίζει τὸ κ) μὲ τὸν ναὸν τῆς Ἑκατονταπυλιανῆς τῆς Πάρου.

ξ) 25.000 δρχ. πράσινον. Φέρει τὴν εἰκόνα τοῦ λ) μὲ τὸ Ποντικονῆσι τῆς Κερκύρας.

Ἡ τελευταία ἐκ τῶν 3 σειρῶν εἶναι ἡ ἑξῆς:

ο) 500.000 δρχ. κυανοῦν. Εἰκονίζει τὸ γ) μὲ τὴν Κατοχὴν καὶ τὸν Ἀχελῶον.

π) 2.000.000 δρχ. πρασινοκύανον. Ἐδῶ βλέπομεν τὸ α) μὲ τοὺς μύλους τῆς Μυκόνου. Τέλος

ρ) 5.000.000 δρχ. ἀνοικτὸν κεραμόχρουν. Ἡ εἰκὼν αὐτὴ μᾶς δεικνύει τὸ β) μὲ τὸ Μπούρτζι τοῦ Ναυπλίου.

Ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ 18 ἐν ὅλῳ γραμματόσημα ἐκυκλοφόρησαν ἐξ ἀφορμῆς τοῦ πληθωρισμοῦ, δηλ. τοῦ κατρακυλίσματος τῆς δραχμῆς, ὀνομάσθησαν ὡς ἐκ τούτου «πληθωρικά», συναντῶνται δὲ ἄφθονα ἀσφράγιστα, ἐνῶ ἀντιθέτως τὰ σφραγισμένα εἶναι ὀλιγώτερα διότι δὲν ἐπρόφθασαν νὰ κυκλοφορήσουν καὶ ἔβγαιναν ἄλλα μὲ μεγαλύτερη ἀξία.

Αὐτὰ τὰ 18 γραμματόσημα ἔλαβον καὶ ἐπισήμανσιν, θὰ σᾶς τὰ περιγράψωμεν ὅμως ἀργότερον.

ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΗΣ

Ἡ Σελίδα τῶν Μικρῶν

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ ΜΕ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Τὸ δαχτυλιδάκι τῆς Λενιῶς

Ἀγαπητά μου παιδιά.

Τὸ θυμᾶστε τὸ Λενάκι, ποὺ φιλοξενούσαμε κάποτε κι' ἦταν τόσο καλὸ καὶ προκομένο κοριτσάκι; Λοιπὸν τόχουμε σπίτι μας πάλι. Μᾶς ἦρθε ἀπ' τὸ χωριό, γιὰ τὶς διακοπὲς τοῦ Πάσχα, ὅπως καὶ πέρυσι. Τὰ ἐγγονάκια μου τ' ἀγαποῦν τόσο καί, καθὼς ἀλληλογραφοῦν μαζὶ μὲ τὴν καλὴ κι' ἔξυπνη αὐτὴ φίλη τους, τὴν καλοῦν, ὅταν εἶναι κλειστὸ τὸ σχολεῖο της.

Ἔτσι, μαζὶ μὲ τὸ Λενάκι, μπῆκε στὸ σπίτι μας ἡ χαρὰ καὶ τὸ γέλιο. Καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη, γιατὶ ἀπ' τὰ δυὸ ποὺ σᾶς ἀνάφερα, δὲν εἴχαμε δὰ καὶ τόση ἀνάγκη. Ζωὴ νἄχουν τὰ σκανδαλάκια μας: Μαζὶ μὲ τὴ Λενιὼ μπῆκε στὸ σπίτι μας τὸ καλὸ παράδειγμα. Ἡ Ρηνούλα κι' ἡ Βούλα συναγωνίζονται μαζί της, ποιὰ νὰ βοηθήση περισσότερο τὴ μητέρα στὸ βάψιμο τῶν αὐγῶν καὶ στὶς ἄλλες λαμπριάτικες ἀσχολίες. Καί, τὸ κυριώτερο, προσέχουν πολὺ τὰ λόγια τους, γιατὶ ἂν τοὺς ξεφύγη καμμιὰ λεξούλα ἄπρεπη, τὸ Λενάκι ἀνοίγει πελώρια τὰ δυὸ μαῦρα της μάτια καὶ μένει μὲ στόμα ὀλάνοιχτο. Ἔτσι, κοκκινίζουν καὶ βγαίνουν ἀπ' τὸ δωμάτιο.

Μά, δὲ θὰ σᾶς ψάλλω τώρα τὸν ὕμνο τῆς Λενιῶς, γιατὶ τὴν ξέρετε κι' ἀπὸ πέρυσι: Σὰν τέτοια μέρα χάρισε τὴν ὡραία της λαμπαδίτσα σ' ἕνα παιδάκι μικρότερο ποὺ τὴν ζήλεψε κι' ἔκλαιγε. Τὸ θυμᾶστε;

Σήμερα θὰ σᾶς πῶ μιὰ διασκεδαστικὴ ἱστορία μὲ τὸ Λενάκι. Ὅταν ἦρθε φοροῦσε στὸ δάχτυλό της τὸ μεσιανὸ ἕνα δαχτυλίδι, φτιαγμένο ἀπὸ βάγι. Τὄχε κάμει ἀπ' τὸ σταυρό, ποὺ μοιράζουν στὶς ἐκκλησίες τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων.

— Τί τὸ θές, Λενάκι; ρωτᾶ ὁ Δημήτρης.

— Θὰ δῆς τὸ πρωΐ τῆς Λαμπρῆς, ἀποκρίνεται ἐκείνη.

Κι' ὅσο κι' ἂν τὴ ρωτοῦσαν, δὲν ἔλεγε, κι οὔτε τὄβγαζε ἀπὸ τὸ χέρι της. Μ' αὐτὸ πλενόταν, μ' αὐτὸ κοιμόταν, μ' αὐτὸ ξυπνοῦσε.

Ὅλοι εἴχαμε πιά, παραξενευτῆ καὶ περιμέναμε τὴν ἐξήγηση ἀνυπόμονα. Τὸ πρωΐ λοιπὸν τῆς Λαμπρῆς, στὴν πρώτη Ἀνάσταση, ἡ Λενιὼ σὰν εἶπαν τὸ Χριστὸς Ἀνέστη, ἔβγαλε τὸ δαχτυλιδάκι της καὶ μᾶς εἶπε.

— Πᾶμε νὰ τὸ κάψω στὴ φωτιὰ τῆς Λαμπρῆς.

— Ποιὰ φωτιά;

— Τῆς Λαμπρῆς. Δὲν ἀνάβουν ἐδῶ φωτιὰ στὴν πλατεία.

— Ὄχι, βέβαια, δὲ θυμᾶσαι ἀπὸ πέρυσι;

— Ὄχι, δὲν πρόσεξα, γιατὶ τότε δὲν εἶχα δαχτυλιδάκι νὰ κάψω. Στὸ χωριό μας τὸ καῖμε μὲ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη καὶ μὲ τὴ στάχτη του τρίβομε τὰ χέρια μας καὶ δὲ βγάζουν ποτὲ ἀγκουτσάκους.

— Ἀγκουτσάκους; τί εἶναι αὐτό;

— Νὰ σὰν τοῦτα ἐδῶ τὰ σπυριά.

Κοιτάξαμε τὸ χεράκι της: Εἶχε κάτι σπυράκια σκληρὰ σὰν κάλους.

Τὰ ματάκια της εἶχαν δακρύσει. Εἶχε ἐλπίσει νὰ τῆς θεραπευθοῦν μὲ τὴ στάχτη ἀπ' τὸ καμμένο της δαχτυλίδι.

— Δὲν πειράζει Λενάκι, τῆς εἶπε ὁ Τέλης. Τοῦ χρόνου θὰ ρθοῦμε ἐμεῖς στὸ χωριό σου καὶ θάχουμε ὅλοι δαχτυλιδάκια ἀπὸ βάγια, γιὰ νὰ τιμήσουμε τὸ ὡραῖο σας ἔθιμο.

Ἔτσι παρηγορήθηκε ἡ μικρή μας φιλεναδίτσα καὶ δέχτηκε τὶς εὐχές μας — τὶς πασχαλιάτικες εὐχὲς ποὺ στέλνει καὶ σὲ σᾶς.

Ἡ γιαγιὰ ΚΑΝΤΙΑΝΗ

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ ΜΑΣ

Ο ΚΟΝΤΟΡΕΒΥΘΟΥΛΗΣ καὶ τὸ κόκκινο ΑΥΓΟ

Μιὰ φορὰ κι' ἕνα καιρὸ ἦταν ἕνας γέρος ξυλοκόπος, ποὺ ζοῦσε μοναχός του, στὴν ἄκρη τοῦ δάσους, μέσα σὲ μιὰ καλύβα.

Κάθε πρωΐ πήγαινε στὸ δάσος ἔκοβε ξύλα, τὰ φορτωνόταν στὴν πλάτη του καὶ κατέβαινε νὰ τὰ πουλήσῃ στὴν πόλη.

Ὅμως, ὁ γέρο - ξυλοκόπος δὲν ἦταν εὐχαριστημένος ἀπ' τὴ ζωή του.

— Τί νὰ τὴν κάνω τέτοια ἄχαρη ζωή! ἔλεγε κάθε τόσο. Ἔρημος καθὼς εἶμαι, χωρὶς γυναίκα, χωρὶς παιδὶ δὲν ἔχω καμμιὰ χαρά.

Ἄχ ἂς εἶχα ἕνα παιδάκι! Ἕνα τόσο δὰ μικρούλι... Πόσο εὐτυχισμένος θὰ ἤμουν.

Μὰ τὸ παιδάκι δὲν ἐρχόταν κι' ὁ γέρο - ξυλοκόπος γινόταν κάθε μέρα καὶ πιὸ δυστυχισμένος.

Ἦταν ἄνοιξη. Τὸ δάσος μοσχοβολοῦσε ἀπὸ τ' ἀρώματα καὶ τὰ πουλάκια κελαϊδοῦσαν γλυκά.

— Ξημερώνει Πάσχα! ἔλεγαν στὸ τραγούδι τους. Ξημερώνει Πάσχα, μέρα ἀγάπης καὶ χαρᾶς.

Ὁ γέρο - ξυλοκόπος ἄκουσε τὸ τραγούδι καὶ σήκωσε βαρυεστημένα τοὺς ὤμους.

— Ἂν εἶχα ἕνα παιδί, θὰ χαιρόμουν κι' ἐγὼ τὸ Πάσχα, μουρμούρισε. Τώρα μοναχός μου τί θὰ καταλάβω;

Οὔτε κόκκινα αὐγά, οὔτε τσουρέκια, οὔτε μιὰ καλὴ κουβέντα.

Κι' ὁ ξυλοκόπος μας γρινιάζοντας ἔκοβε τὰ ξύλα του.

— Γκάπ, γκούπ, χτυποῦσε τὸ τσεκοῦρι πάνω στὰ δένδρα, ποὺ βογγοῦσαν ἀπὸ πόνο.

Μὰ ἡ καρδιὰ τοῦ ξυλοκόπου εἶχε σκληρύνει ἀπ' τὴν μοναξιά, καὶ δὲν ἔνοιωθε τίποτα.

Ξαφνικά, ὅμως, ἐκεῖ ποὺ δούλευε, ἄκουσε μιὰ φωνή.

— Μή, μή, καλέ μου ξυλοκόπε. Μὴ χαλᾶς τὸ σπιτάκι μου.

Σαστισμένος ὁ ξυλοκόπος ἄφισε νὰ τοῦ πέσῃ τὸ τσεκοῦρι ἀπ' τὰ χέρια καὶ τρίβοντας τὰ μάτια του, εἶδε νὰ προβάλῃ ἀπ' τὴν κουφάλα ἑνὸς δέντρου, κάποιο λαγουδάκι.

— Αὐτὸ τὸ δέντρο, εἶπε τὸ λαγουδάκι, εἶναι τὸ σπίτι μου, κι' ἂν θελήσῃς νὰ τὸ γκρεμίσῃς θὰ μείνουν τὰ παιδάκια μου στὸ δρόμο.

— Ἐγὼ δὲν ἔχω δικά μου παιδιὰ καὶ δὲν νοιάζομαι γιὰ τὰ ξένα, ἀπάντησε θυμωμένος ὁ ξυλοκόπος.

— Λυπήσου με, καλέ μου ἄνθρωπε, παρακάλεσε καὶ πάλι τὸ λαγουδάκι. Αὔριο ξημερώνει Πάσχα καὶ πρέπει νἄμαστε ὅλοι καλοί.

— Πῶς θὲς νὰ ξέρω ὅτι ξημερώνει Πάσχα ἀφοῦ δὲν ἔχω οὔτε ἕνα κόκκινο αὐγό; εἶπε πάλι θυμωμένος ὁ χωρικός.

— Ἂν δὲν μοῦ χαλάσῃς τὸ σπιτάκι μου ἐγὼ θὰ σοῦ φέρω ἕνα κόκκινο αὐγουλάκι, ὑποσχέθηκε τότε τὸ λαγουδάκι.

Ὁ ξυλοκόπος δὲν τὸ πίστεψε καὶ γέλασε μὲ τὴν ἀφέλεια του.

— Ἂς εἶναι· εἶπε τέλος. Τί φταῖς ἐσὺ ποὺ δὲν ἔχω ἐγὼ παιδάκι ; Σ' ἀφίνω νὰ ζήσῃς ἥσυχο μὲ τὴν οἰκογένειά σου.

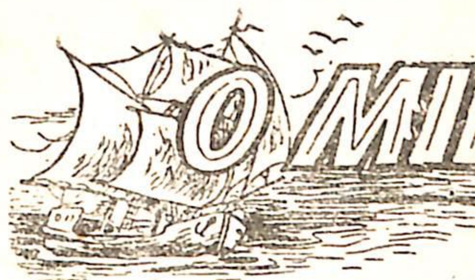
Τὰ λαγουδάκι γεμάτο χαρὰ πήδησε στὸν ὦμο τοῦ ξυλοκόπου καὶ τοῦ

(Συνέχεια στὴ σελίδα 218)

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Ὁ ἡρωϊκὸς γιατρὸς - ἱεραπόστολος, μόλις καὶ μποροῦσε νὰ σταθῆ στὰ πόδια του — τέτοια ἦταν ἡ ἀδυναμία του!

Στὸ τέλος οἱ ὑπηρέτες του, τὸν σήκωσαν σ' ἕνα φορεῖο.

Κατὰ τὸν Φεβρουάριο, ἔφτασε ἐπιτέλους στὴ λίμνη καὶ μπῆκε στὴν Οὐζίζι ὅπου βρῆκε νὰ τὸν περιμένουν μερικὰ πράγματα ἀπὸ τὴν Εὐρώπη καθὼς καὶ φάρμακα. Ὁ Λίβινγκστον ὡστόσο ἤθελε νὰ πραγματοποιήση ἕνα παλιό του σχέδιο: νὰ φτάση ὡς τὶς πηγὲς τοῦ Νείλου ἀπὸ τὴν Ταγκανίκα.

Στὶς 21 Σεπτεμβρίου ἔφτανε στὸ Μπαμπαρρὲ καὶ στὸ Μαννουγιέμα, τὴν χώρα τῶν καννιβάλων, κι' ὕστερα πῆγε στὸ Λοαλάμπα, ποὺ ὁ Καμεροὺν δὲν κατόρθωσε νὰ ἐξερευνήση, καὶ ποὺ ὁ Στάνλεϋ ἀνακάλυψε ἐπιτέλους πὼς δὲν ἦταν παρὰ τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ Κογκό. Στὴν Μαμοχέλα, ὁ γιατρὸς ἔμεινε στὸ κρεββάτι κάπου τρεῖς μῆνες, παραληρώντας ἀπὸ πυρετό.

Στὶς 21 Ἰουλίου, ὅταν ἔγινε κάπως καλύτερα, ἔφυγε γιὰ τὴν Ταγκανίκα ἀπ' ὅπου ξαναγύρισε στὶς 23 Ὀκτωβρίου στὴν Οὐζίζι.

Ἦταν πιὰ σὰ σκελετός!

Ὡστόσο στὴν Εὐρώπη, εἶχαν χάσει τὰ ἴχνη τοῦ μεγάλου ἐξερευνητῆ. Κανεὶς δὲν εἶχε ἰδέα ποῦ μποροῦσε νὰ βρίσκεται. Στὴν Ἀγγλία κυκλοφοροῦσαν οἱ πιὸ ἀπίθανες διαδόσεις.

Μήπως κι' ὁ ἴδιος ὁ Λίβινγκστον δὲν εἶχε χάσει πιὰ κάθε ἐλπίδα, πὼς θὰ βρισκόταν κάποιος Εὐρωπαῖος ποὺ θὰ τὸν βοηθοῦσε στὴν τραγικὴ κατάσταση ὅπου βρισκόταν, ὅτι θὰ τὸν νοσήλευε καὶ θὰ τὸν ἔσωζε;

Ὡστόσο ἕντεκα μέρες ὕστερ' ἀπὸ τὸν γυρισμό του στὴν Οὐζίζι, στὶς 3 Νοεμβρίου ἀκριβῶς, ἀκούστηκαν τουφεκιὲς στὶς ὄχθες τῆς λίμνης.

Καὶ σὲ λίγο ἕνας λευκὸς — ἕνας ἐξερευνητὴς βρίσκεται μπροστὰ στὸν Λίβινγκστον, ποὺ βγάζει τὴν κάσκα του καὶ τὸν χαιρετάει μὲ ὅλους τοὺς τύπους, σὰ νὰ βρίσκονταν κι' οἱ δυὸ σὲ κάποιο κοσμικὸ κέντρο τοῦ Λονδίνου, κι' ὄχι στὴν καρδιὰ τῆς Ἀφρικανικῆς ζούγκλας.

— Ὁ δόκτωρ Λίβινγκστον, ἂν δὲν κάνω λάθος; εἶπε ὁ ἄγνωστος σὲ περίφημα ἐγγλέζικα.

— Μάλιστα. Ὁ ἴδιος! εἶπε ὁ Λίβινγκστον.

— Τ' ὄνομά μου εἶναι Στάνλεϋ συνέχισε ὁ ἄλλος. Ἦλθα γιὰ νὰ σᾶς συναντήσω! Οἱ δυὸ ἄντρες ἔσφιξαν τὰ χέρια.

— Εὐχαριστῶ τὸ θεό, εἶπε ὁ Στάνλεϋ ποὺ μοῦ ἐπέτρεψε νὰ σᾶς συναντήσω.

— Εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς ποὺ βρίσκομαι ἐδῶ γιὰ νὰ σᾶς εὐχηθῶ τὸ καλῶς ὡρίσατε! Ὁ Στάνλεϋ τότε ἐξήγησε μὲ λίγα λόγια τὴν ἱστορία του στὸν Λίβινγκστον.

Ἦταν δημοσιογράφος κι' ἔγραφε στὴν Ἀμερικανικὴ ἐφημερίδα Νιοὺ Γιὸρκ Χέραλντ ποὺ τὴν διηύθυνε ὁ Μπέννετ.

Μιὰ μέρα ὁ Μπέννετ κάλεσε στὸ γραφεῖο του τὸν Στάνλεϋ.

— Δὲν ὑπάρχουν νέα τοῦ Λίβινγκστον! τοῦ εἶπε.

— Τὸ ξέρω! ἔκανε ὁ δημοσιογράφος.

— Χάθηκε ἴσως στὴ ζούγκλα! εἶπε ὁ Μπέννετ.

— Δὲν εἶναι διόλου ἀπίθανο.

Ὁ Μπέννετ ἔμεινε γιὰ λίγο σιωπηλός.

— Τί λέτε, Στάνλεϋ... εἶπε μὲ κάποιο δισταγμό.. Θὰ θέλατε νὰ πᾶτε νὰ τὸν βρῆτε;

— Πότε φεύγω; ρώτησε ὁ Στάνλεϋ.

— Ὅταν εἶστε ἕτοιμος!

Κι' ἔτσι ὁ «Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» ὀργάνωσε τὴν ἀποστολὴ γιὰ νὰ διασχίση ὁ Στάνλεϋ τὴν Ἀφρική, καὶ ν' ἀνακαλύψη τὸν Λίβινγκστον!

Τὸν Ὀκτώβρη τοῦ 1870, ὁ Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος χωρὶς δισταγμό, χωρὶς πολλὰ λόγια, ὅπως κάνουν οἱ πραγματικοὶ ἥρωες, μπάρκαρε στὴ Βομβάη τῶν Ἰνδιῶν γιὰ τὴν Ζανζιβάρη.

Ἀπὸ ἐκεῖ, ἀκολουθώντας τὰ ἴχνη τοῦ Λίβινγκστον, ὕστερα ἀπὸ ἀπερίγραπτες κακουχίες καὶ κινδύνους, ἔφτασε ἐπιτέλους στὴν Οὐζίζι ὕστερ' ἀπὸ ἕνα χρόνο. Οἱ δυὸ ἐξερευνηταί, ἔγιναν ἀμέσως φίλοι.

Μὲ τὶς περιποιήσεις τοῦ Στάνλεϋ καὶ τὰ φάρμακα ποὺ εἶχε φέρει μαζί του, ὁ Λίβινγκστον δὲν ἄργησε νὰ γίνη πολὺ καλύτερα. Κι' ἔτσι συνέχισαν μαζὶ τὴν ἐξερεύνηση τῆς Ταγκανίκας.

Τὸν Δεκέμβρη, γύρισαν μαζὶ στὴν Οὐζίζι. Ὁ Στάνλεϋ ἑτοιμαζόταν νὰ γυρίση. Κατέβηκαν μαζὶ στὴν Οὐρίμπα καὶ τὸν Φεβρουάριο στὴν Κουϊχάρα.

Στὶς 12 Μαρτίου ἀποχαιρετίστηκαν.

— Κατορθώσατε ὅ,τι πολὺ λίγοι ἄνθρωποι θὰ κατόρθωναν, εἶπε ὁ Λίβινγκστον στὸν σύντροφό του, καὶ πολὺ καλύτερα ἀπ' ὅ,τι θὰ τὄκαναν κι' οἱ μεγαλύτεροι ἐξερευνητές. Θὰ σᾶς χρωστῶ χάρη ὅσο ζῶ, γιατὶ μὲ σώσατε. Ὁ Θεὸς μαζί σας, καλέ μου φίλε!

— Κι' ἐγὼ εὔχομαι στὸ Θεό, εἶπε ὁ Στάνλεϋ, σφίγγοντας μὲ συγκίνηση τὸ χέρι τοῦ Λίβινγκστον, νὰ σᾶς φέρη γρήγορα ἀνάμεσά μας, γερὸ καὶ δοξασμένο!

Καὶ τραβήχτηκε γρήγορα γιὰ νὰ μὴ δῆ ὁ Λίβινγκστον τὰ δάκρυα ποὺ τ' ἀνέβασαν στὰ μάτια του τὰ κακὰ του προαισθήματα.

— Ἀντίο, γιατρέ μου, ἀγαπητέ μου φίλε, εἶπε.

— Ἀντίο! Εὔχομαι γρήγορη ἀντάμωση! ἀπάντησε ὁ Λίβινγκστον.

Ὁ μεγάλος ἐξερευνητὴς ξεκίνησε καὶ πάλι γιὰ τὴν ζούγκλα.

Τὶς 25 Αὐγούστου, μὲ τοὺς πιστούς του μαύρους ὑπηρέτες Σούζι, Χοῦμα καὶ Ἀμόντα, μὲ τὸν Ἱεραπόστολο Ἰάκωβο Γουαίκρραϊτ καὶ σαρανταπέντε νέγρους συνοδεία ποὺ τοῦ τοὺς εἶχε δώσει ὁ Στάνλεϋ, τράβηξε πρὸς τὰ νότια τῆς Ταγκανίκας.

Τὸ σῶμα τοῦ Λίβινγκστον τὸ μετέφεραν οἱ μαῦροι στὴ Ζανζιβάρη.

Ὕστερα ἀπὸ ἕνα μῆνα, τὸ καραβάνι ἔφτασε στὴ Μιούρα, μέσα σὲ μιὰ φοβερὴ νεροποντή, ποὺ ἀκολούθησε τοὺς μῆνες τῆς ξηρασίας.

Καὶ τότε ἄρχισαν τὰ βάσανα: οἱ πλημμύρες, οἱ ἰθαγενεῖς ποὺ τὄσκαζαν, τὰ ὑποζύγια ποὺ ψοφοῦσαν, ἡ πεῖνα, τὰ κουνούπια, οἱ πυρετοί...

Στὶς 27 τοῦ Ἀπρίλη, ἀφοῦ πέρασε τὴν λίμνη Μπανγκουέλο, ἡ μικρὴ συντροφιὰ τράβηξε γιὰ τὸ χωριὸ Τσινάμπο. Ἐκεῖ ἤξεραν οἱ δουλέμποροι πὼς βρίσκεται ὁ Λίβινγκστον.

Αὐτὰ ἤξερε καὶ ὁ Ἀλβὲζ κι' ὁ σύντροφός του.

Γι' αὐτὸ καὶ δικαιολογημένα φοβόταν πὼς ὁ Λίβινγκστον θὰ περνοῦσε τὸν Λοάντα, γιὰ νὰ ἐξερευνήση τὴν περιοχὴ τῆς Καζοντέ.

Σ' αὐτὸ στήριζε τὶς ἐλπίδες της καὶ ἡ κυρία Οὐέλντον, ποὺ ἤξερε πὼς μιὰ καὶ ὁ Λίβινγκστον βρισκόταν ἀπὸ τὸν Ἀπρίλη στὴν Μπανγκουέλο, μποροῦσε νὰ φανῆ στὴν Καζοντὲ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή.

Ὡστόσο ἡ κυρία Οὐέλντον δὲν εἶχε τύχη. Στὶς 13 τοῦ Ἰουνίου, τὴν παραμονὴ τῆς μέρας ποὺ ὁ Νεγκόρο θὰ ἐρχόταν νὰ τῆς ζητήση τὸ γράμμα γιὰ τὸν ἄντρα της, μαθεύτηκε ἕνα θλιβερὸ νέο ποὺ ὡστόσο γέμισε χαρὰ τὸν Ἀλβὲζ κι' ὅλους τοὺς ἐμπόρους τῶν σκλάβων.

Τὴν 1 Μαΐου τοῦ 1873, τὰ χαράματα, ὁ δόκτωρ Δαυὶδ Λίβινγκστον ξεψύχησε. Πράγματι, στὶς 29 τοῦ Ἀπρίλη, τὸ μικρὸ καραβάνι ἔφτασε στὸ χωριὸ Τσιτάμπο στὰ νότια τῆς λίμνης.

Ὁ γιατρὸς ταξίδευε μὲ φορεῖο.

Τὴ νύχτα τῆς 30 Ἀπριλίου, ὑπόφερε πάρα πολύ. Οἱ ἰθαγενεῖς τὸν ἄκουσαν νὰ λέη:

— Θεέ μου! Θεέ μου!

Ὕστερα, ἔχασε τὶς αἰσθήσεις του.

Τὴ νύχτα, ζήτησε τὸν ὑπηρέτη του Σούζι καὶ τοῦ γύρεψε κάτι φάρμακα.

Κατὰ τὶς τέσσαρες τὰ χαράματα, ὁ Σούζι καθὼς καὶ τέσσαρες ἄνδρες τῆς συνοδείας, μπῆκαν στὴν καλύβα τοῦ Λίβινγκστον. Ὁ Λίβινγκστον ἦταν γονατισμένος μπροστὰ στὸ κρεββάτι του μὲ τὸ κεφάλι ἀκουμπισμένο στὰ χέρια, σὰ νὰ προσεύχονταν. Ὁ Σούζι, τὸν ἄγγιξε ἐλαφρὰ στὸ μάγουλο. Τὸ πρόσωπό του ἦταν κρύο.

Ὁ Δαυὶδ Λίβινγκστον δὲν ὑπῆρχε πιά! Ἡ μεγάλη του καρδιά, μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ γενναῖες, τὶς πιὸ τίμιες ποὺ χτύπησαν ποτὲ σὲ ἀνθρώπινα στήθη, εἶχε πάψει νὰ χτυπᾶ.

Ἐννιὰ μῆνες ἀργότερα, τὸ σῶμα του ποὺ τὸ μετέφεραν οἱ πιστοί του ὑπηρέτες μὲ μύριες δυσκολίες στὴ Ζανζιβάρη, ἔφευγε γιὰ τὴν Εὐρώπη.

Καὶ στὶς 12 Ἀπριλίου τοῦ 1874, ὕστερα ἀπὸ μιὰ κηδεία ποὺ τὴν ἀκολούθησαν πλήθη κόσμου, ὁ Δαυὶδ Λίβινγκστον τάφηκε στὴν Γουέστμίνστερ Ἄμπεϋ, ὅπου εἶναι θαμμένοι οἱ πιὸ δοξασμένοι Ἄγγλοι, ἐκεῖνοι ποὺ ἡ Ἀγγλία τοὺς τιμάει σὰν τοὺς Βασιλεῖς της.

ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΕΝΑ ΕΝΤΟΜΟ

Πόσες ἐλπίδες εἶχε στηρίξει ἡ κυρία Οὐέλντον στὸν Λίβινγκστον!

Καὶ σὲ τί βάραθρα ἀπελπισίας ἔπεσε, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατό του!

Τῆς φάνηκε πὼς ἦταν τώρα πιὸ ἔρημη ἀπὸ πρίν, ἐντελῶς ἀπροστάτευτη στὰ νύχια ἐκείνης τῆς σπείρας.

Σὲ ποιὸν μποροῦσε πιὰ νὰ ὑπολογίση; Ἦταν πιὰ κυριολεκτικὰ σκλάβα τοῦ Νεγκόρο.

Κι' αὐτή, κι' ὁ Τζάκ, κι' ὁ ξάδερφος Βενέδικτος...

Στὶς 14 Ἰουνίου, ὁ Νεγκόρο παρουσιάστηκε ὅπως εἶχε φοβερίσει, καὶ πάλι στὴν καλύβα τῆς κυρίας Οὐέλντον. Ἤθελε τὸ γράμμα ποὺ εἶχε ζητήσει. Ἀλλὰ ἡ κυρία Οὐέλντον, εἶχε πάρει τὴν ἀπόφασή της.

— Λές, Νεγκόρο, πὼς εἶσαι ἄνθρωπος πρακτικός! τοῦ εἶπε. Ἐσὺ τί θέλεις; Τριακόσιες χιλιάδες δολλάρια.

— Ἀκριβῶς! εἶπε ὁ Νεγκόρο.

— Λοιπὸν μὴν ἐπιμένεις ἀνόητα πάνω σὲ κάτι ποὺ θὰ σὲ κάνει στὸ τέλος νὰ τὰ χάσης!

— Πῶς νὰ τὰ χάσω;

— Ποτὲ δὲν θὰ γράψω γράμμα ποὺ θὰ ξέρω πὼς εἶναι παγίδα γιὰ τὸν ἄντρα μου. Ἔχω πάρει τὴν ἀπόφασή μου. Ἂν θέλης νὰ μᾶς σκοτώσης ἐμένα καὶ τὸ παιδί μου, σκότωσέ μας! Ἐγὼ μιὰ φορὰ δὲ μπορῶ νὰ πάρω θεληματικὰ τὸν ἄνδρα μου στὸ λαιμό μου...

Ὁ Νεγκόρο τῆς ἔρριξε μιὰ ματιὰ καὶ κατάλαβε πὼς ἐκείνη ἡ ἀδάμαστη Ἀμερικάνα, μιλοῦσε σοβαρά.

— Λοιπὸν τί προτείνετε, κυρία Οὐέλιτον ἐσεῖς; τὴν ρώτησε.

— Ὁ κύριος Οὐέλντον θὰ ἔρθη μόνον ὡς ἕνα λιμάνι τῆς ἀκτῆς, ὅπου θὰ μᾶς κατεβάσετε κι' ἐμᾶς. Ἐκεῖ θὰ σᾶς μετρήση τὰ χρήματα, καὶ θὰ μᾶς πάρη μαζί του στὸ καράβι! Τί λές;

Ὁ Νεγκόρο σκέφτηκε γιὰ λίγο.

— Ἐν τάξει! εἶπε. Δὲν χάνω τίποτε!

— Καὶ βέβαια δὲν χάνεις τίποτε! ἔκανε ἡ κυρία Οὐέλντον.

Ἔμειναν σύμφωνοι πὼς ὁ Νεγκόρο θὰ ἔφερνε τὸν κύριο Οὐέλντον ὡς τὸ Μοσσαμεντές, ἕνα μικρὸ λιμάνι νότια τῆς Ἀγκόλας, ποὺ τόξερε πολὺ καλὰ ὁ Νεγκόρο.

Οἱ πράκτορες πάλι τοῦ Ἀλβὲζ ἐκεῖ θὰ κατέβαζαν τοὺς τρεῖς τους αἰχμαλώτους, γιὰ νὰ γίνη ἡ ἀνταλλαγή. Αὐτὸ ἦταν μιὰ μεγάλη ἐπιτυχία γιὰ τὴν κυρία Οὐέλντον.

Γιατὶ ἔτσι, ὁ ἄντρας της δὲν θὰ κινδύνευε, κι' οἱ δυὸ θὰ ταξίδευαν ἄνετα ὡς τὴν ἀκτή, γιατὶ ὁ Ἀλβὲζ εἶχε κάθε συμφέρον νὰ τοὺς φερθῆ καλὰ — μιὰ κι' εἶχε κι' αὐτὸς μερίδιο στὰ κέρδη.

Ἡ κυρία Οὐέλντον, ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ γράψη αὐτὸ τὸ γράμμα στὸν ἄντρα της, ὅπου τοῦ παρίστανε τὸν Νεγκόρο σὰν πιστὸ καὶ ἀφοσιωμένον ὑπηρέτη.

Τὴν ἄλλη κιόλας μέρα, ὁ Νεγκόρο ξεκινοῦσε μὲ τὸ γράμμα καὶ καμμιὰ εἰκοσαριὰ νέγρους, καὶ τραβοῦσε κατὰ τὸ Βορηᾶ. Γιατί ἔφυγε πρὸς τὰ ἐκεῖ;

(Συνέχεια στὸ ἄλλο φύλλο)

Ὁ Κοντορεβυθούλης καὶ τὸ κόκκινο αὐγὸ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 216)

κόλλησε ἕνα φιλὶ στὸ μάγουλο. Ἔπειτα ἔγινε... λαγὸς καὶ χάθηκε μέσα στὴν φωλιά του.

Κι' ὁ ξυλοκόπος μας μὲ τὴν ψυχὴ πιὸ ἀλαφρειὰ ἀπὸ πρὶν ξαναγύρισε στὴν καλύβα του...

Τώρα ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του ἄκουγε τὸ ἀηδόνι ποὺ κελαϊδοῦσε στὸ δάσος κι' ἔνοιωθε σὰν νὰ τὸν ζέσταινε μιὰ φλόγα θεϊκή.

Ξάφνου... Ντάν, ντάν, ντάν, ὁ ἦχος μιᾶς μακρυνῆς καμπάνας ἔφθασε στ' αὐτιά του καὶ τοῦ φάνηκε πὼς τ' ἀηδόνι κελαϊδοῦσε:

— Χριστὸς Ἀνέστη.

Ὁ ξυλοκόπος πετάχτηκε ἀπ' τὸ κρεββάτι του κι' ἔκανε τὸν σταυρό του.

— Χριστὸς Ἀνέστη, ψιθύρισε.

— Ἀληθῶς Ἀνέστη, τοῦ ἀπάντησε μιὰ φωνή.

Κι' ἀμέσως εἶδε μπροστά του τὸ λαγουδάκι τοῦ δάσους, ποὺ ἀγκομαχῶντας κουβαλοῦσε στὰ χέρια του κάτι, σκεπασμένο μὲ πράσινα φύλλα.

— Γιὰ τὸ καλὸ ποὺ μοὔκανες τοῦ εἶπε σοὔφερα ἕνα μικροῦλι δῶρο.

Κι' ἀμέσως χάθηκε ἀπ' τὰ μάτια τοῦ γέρου.

Ὁ ξυλοκόπος, περίεργος, τράβηξε τὰ φύλλα καὶ εἶδε μπροστά του ἕνα ὁλοκόκκινο αὐγό. Γεμᾶτος χαρὰ τὸ πῆρε στὰ χέρια του καὶ χτυπῶντας το πάνω στὸ τραπέζι ψιθύρισε:

— Χρόνια πολλά. Χριστὸς Ἀνέστη!

Μὰ τί ἦταν αὐτὸ ποὺ ἔβλεπε μπροστά του; Ἦταν ἀλήθεια ἢ ὄνειρο;

Ἕνα μικρούλι παιδάκι, ἕνα τόσο δὰ μικρό, ὅσο ἕνα ρεβύθι ξεπετάχτηκε μέσα ἀπὸ τ' αὐγό.

Τὸ παιδάκι ἔτριψε τὰ μάτια μὲ τὰ δυὸ του χεράκια καὶ εἶπε:

— Χριστὸς Ἀνέστη, μπαμπούλη. Χρόνια πολλά.

— Χριστὸς Ἀνέστη, Κοντορεβυθούλη μου, ἀπάντησε τρελλὸς ἀπ' τὴν χαρὰ του κι' ὁ ξυλοκόπος.

Τώρα κατάλαβα πὼς μιὰ καλὴ πρᾶξη πάντα πληρώνεται.

Κι' ἀπὸ τότε ὁ ξυλοκόπος κι' ὁ Κοντορεβυθούλης ζήσανε καλὰ κι' ἐμεῖς καλλίτερα.

Η ΑΝΕΜΗ

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Πέτρου

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 211)

σαν καὶ πάλι τὸ ψάρεμα στὴν ἀγαπημένη τους λίμνη.

Ἦταν νύχτα. Ὁ Πέτρος καθόταν σκυφτὸς μέσα στὸ πλοῖο ποὺ λικνιζόταν ἀπὸ τὸ κῦμα. Σπιθίζανε τ' ἄστρα, χιλιάδες ἄστρα μικρὰ καὶ μεγάλα στὸν οὐρανὸ πούταν κείνη τὴ νύχτα ἕνα λαμπρὸ πολυκάντηλο ὅλος.

Ἀπὸ τὸ βράδυ εἶχαν ἁπλώσει τὰ δίχτυα τους οἱ ψαράδες στὴ θάλασσα ἀπ' τ' ἀριστερὸ μέρος τοῦ καϊκιοῦ. Μὰ ἐκεῖνα ἔμεναν ἄδεια. Ὁ Πέτρος κοιτοῦσε τὸν ἀστροστόλιστο οὐρανὸ καὶ συλλογιζόταν τὸν Κύριο. Ὅπως λαχταρᾶ τῆς ἡμέρας τὸ φῶς ὁ τυφλὸς ἔτσι λαχταροῦσε κι' αὐτὸς νὰ Τὸν ξαναδῆ καὶ ν' ἀκούση τὴν ἁγνὴ κι' ἁπαλὴ Του φωνή. Ἄχ νὰ τὸν ἀντίκρυζε τώρα δά, ὅπως κάποτε, νάρχεται κοντά τους πάνω στὰ κύματα. Καὶ νὰ τοὔλεγε «Κύριε, πρόσταξέ με νὰ περπατήσω κι' ἐγὼ στὸ νερὸ καὶ νάρθω νὰ Σὲ συναντήσω πρὶν ἀπ' τοὺς ἄλλους». Ὄχι, αὐτὴ τὴ φορὰ δὲ θὰ δίσταζε ὁ μαθητής. Κι' ἂς φυσοῦσε ὁ ἄνεμος κι' ἂς ἐβούλιαζε. Φτάνει νὰ τ' ἅπλωνε Ἐκεῖνος τὸ χέρι. Δὲ θὰ τὸν ἔλεγε πιὰ ὀλιγόπιστο.

Ἡ καρδιὰ εἶχε γεμίσει ἀγάπη καὶ μέσα στοὺς χτύπους της κάτι τοῦ ψιθύριζε πὼς ὁ Κύριος διάβαζε τὴ σκέψη Του ὅπως πάντα.

Κοίταξε πέρα στ' ἀκρόλιμνο. Μιὰ φωτιὰ ξεχώριζε μὲ τὴν κόκκινη λάμψη της. Δὲν ἦτανε μεγαλύτερη ἀπὸ ἕνα τριαντάφυλλο. Μὰ σὲ λίγο μεγάλωσε κι' ἡ ἀνταύγεια της ἁπλώθηκε καὶ κοκκίνησε τὰ νερά. Ὁ Πέτρος τὴν κοίταξε καὶ συλλογιζόταν πὼς κάποιος περαστικὸς θὰ τὴν εἶχε ἀνάψει. Κι' ἀλήθεια καθὼς πλησιάζαν εἶδε κοντὰ στὴ φωτιὰ ἕναν ἄντρα. Ἦταν ψηλὸς καὶ λευκὰ ντυμένος. Ἔσκυβε πότε πότε καὶ σκάλιζε τὴ φωτιά. Μιὰ στιγμὴ ἡ ἀνταύγεια της τὸν φώτισε περισσότερο κι' ὁ Πέτρος ἔνιωσε τὴν καρδιά του νὰ πλημμυρίζη ἀπὸ ἀγάπη καὶ φόβο μαζί. Ἦταν ὁ Κύριος. Τὄπε στοὺς ἄλλους ποὺ γύρισαν καὶ τὸν κοίταξαν κι' αὐτοί.

— Παιδιά, ἔχετε τίποτε νὰ φᾶμε; τοὺς φώναξε.

— Ὄχι, δὲν πιάσαμε τίποτε ὅλη τὴ νύχτα, εἶπαν ἐκεῖνοι.

— Ρίξετε τὰ δίχτυα ἀπ' τὰ δεξιά, τοὺς ὁρμήνεψε.

Ἔρριξαν τὰ δίχτυα κι' ἦταν ἀδύνατο πιὰ νὰ τὰ σύρουν ἀπὸ τὸ βάρος. Γέμισαν ψάρια, μικρὰ καὶ μεγάλα ποὺ λαμπυρίζαν τὰ λέπια τους κάτω ἀπ' τ' ἀστρόφεγγο.

Τότε γυρίζει ὁ Ἰωάννης καὶ λέει στὸν Πέτρο.

— Ὁ Κύριος εἶναι!

— Ὁ Κύριος;

Δὲ πρόφτασαν ἄλλο ν' ἀκούσουν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Πέτρου. Φόρεσε τὸ ἱμάτιο του γιατὶ ἦταν γυμνὸς κι' ἔπεσε στὴ θάλασσα. Οἱ ἄλλοι πῆγαν κοντὰ μὲ τὸ πλοῖο, σέρνοντας πίσω τους τὰ κατάφορτα δίχτυα. Σὰν ἔφτασε στ' ἀκρογιάλι ὁ Πέτρος ἔνιωσε, πάλι δισταγμό. Ντρεπόταν νὰ πάη κοντά του μονάχος. Γι' αὐτὸ κοντοστάθηκε καὶ βοήθησε τοὺς ψαράδες νὰ σύρουν τὰ δίχτυα.

Ὁ ἕνας πίσω ἀπ' τὸν ἄλλο πηδήξανε ἀπὸ τὴ βάρκα καὶ πῆγαν κοντὰ στὴ φωτιά. Εἶδαν τότε ἐπάνω στὴ θράκα νὰ ψήνεται ἕνα μεγάλο ψάρι καὶ δίπλα ἦταν ψωμί.

— Φέρετε κι' ἀπ' τὰ ψάρια ποὺ πιάσατε, εἶπε Ἐκεῖνος. Κι' ἐλᾶτε νὰ γευματίσουμε.

Τὸν ὑπάκουαν σιωπηλοὶ καὶ κανεὶς δὲ ρωτοῦσε «Ποιὸς εἶσαι». Γιατὶ μ' ὅλο ποὺ δὲν ἦταν τώρα στὸν ἴσκιο καὶ δὲ φαινόταν ἡ ὄψη Του καθαρά, οἱ ψαράδες τὸ ἤξεραν πὼς ὁ ἄντρας ἐκεῖνος ποὺ τοὺς καλοῦσε γιὰ φαγητὸ ἦταν ὁ Χριστός.

Σὰν ἔφαγαν καὶ σκορπίστηκαν γιὰ νὰ μάσουν τὰ δίχτυα, ὁ Κύριος πῆγε καὶ στάθηκε δίπλα στὸν Πέτρο. Ἡ ὥρα ποὺ πρόσμενε ὁ λυπημένος ἀπόστολος εἶχε ἔρθει. Μ' ὅλο ποὺ εἶχε χαμηλωμένα τὰ μάτια ἔνιωθε τὴ ματιά Του νὰ τὸν τρυπᾶ, νὰ διαβάζη τὰ ἔγκατα τῆς ψυχῆς. Κι' ἡ φωνή, ἡ γλυκειὰ καθαρὴ φωνὴ ποὔμοιαζε μὲ χάδι καὶ μουσική, τὸν ρώτησε ξάφνου.

— Σίμων - Πέτρο γιὲ τοῦ Ἰωνᾶ μ' ἀγαπᾶς;

Λυπήθηκε ὁ Πέτρος γι' αὐτὴ τὴν ἀμφιβολία. Ὁ Κύριος ἦταν σὲ θέση νὰ ξέρη τὰ μύχια τῆς ψυχῆς. Καὶ τ' ἀπάντησε μ' ἕνα τρέμουλο στὴ φωνή του.

— Ναί, Κύριε, Σύ, τὸ ξέρεις πὼς σ' ἀγαπῶ!

— Βόσκε λοιπὸν τὰ ἀρνιά μου.

Σώπασαν λίγο καὶ πάλι τὰ ἴδια τὸν ρώτησε καὶ τὴν ἴδια τοῦ ἔδωσε ἐντολή: Νὰ ποιμαίνη τὰ πρόβατά του.

Κι' ὅταν τὸν ξαναρώτησε τρίτη φορά, δὲν κρατήθηκε ὁ Πέτρος καὶ δάκρυσε. Δὲν τὸν πίστευε λοιπὸν πιά; Ὅμως βιάστηκε ν' ἀπαντήση ἀνάμεσα ἀπὸ λυγμούς.

— Κύριε, ἐσὺ ξέρεις τὰ πάντα. Ἐσὺ γνωρίζεις τὸ πόσο πολὺ σ' ἀγαπῶ.

Καὶ πάλι τοῦ εἶπε ὁ Χριστός.

— Σίμων Ἰωνᾶ ἀφοῦ μ' ἀγαπᾶς, βόσκε τὰ πρόβατά μου. Πόνεσες, Πέτρο, πολύ, μὰ σὲ λίγο θὰ σοῦ δοθῆ εὐκαιρία νὰ δείξης μὲ ἔργα ποιὸς εἶσαι. Ἀλήθεια σοῦ λέω. Δὲ θἄχης πιὰ ἐξουσία στὸν ἑαυτό σου σὰν τότε ποὺ ἤσουνα νέος. Τότε ἔζωνες ἕνα ἱμάτιο γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα σου καὶ περιπατοῦσες ἐκεῖ ποὺ ἤθελες. Τώρα ὅμως θ' ἁπλώσης τὰ χέρια σου κι' ἄλλος θὰ σὲ ζώσει καὶ θὰ σὲ φέρη ἐκεῖ ποὺ δὲ θές.

Δόξασε ὁ Πέτρος τὸν Ὕψιστο γιατὶ εἶχε νοιώσει τὴν προφητεία. Θὰ πέθαινε κάποια μέρα ὅπως ὁ Κύριος πάνω στὸ Σταυρό. Θὰ πέθαινε μὲ τὸ θάνατο τοῦ Χριστοῦ. Νὰ τὸ δεῖγμα πὼς τὸν συγχώρεσε, νὰ ἡ ἀμοιβὴ γιὰ τὴ συντριβή του.

— Ὤ, Κύριε, φώναξε ὁ Πέτρος συγκινημένος ἂς εἶχα χίλιες ζωὲς νὰ τὶς δώσω γιὰ τὴν ἀγάπη σου ὅλες.

ΚΛΕΙΩ ΝΟΤΑΡΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΜΙΚΡΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Η ΛΑΤΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Πατροπαράδοτη — ἢ καλύτερα μητροπαράδοτη παράδοση στὸ ἑλληνικὸ σπίτι ἡ λάτρα τῆς Λαμπρῆς!

Τὸ σπίτι πρέπει νὰ εἶναι πεντακάθαρο, γιὰ νὰ γιορτάση τὴν Ἀνάσταση, καὶ στὸ τραπέζι, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, ὅπου ἀχνίζει ἡ μαγερίτσα καὶ τὸ στολίζουν τὰ κόκκινα αὐγά, ὅλα μοσκοβολοῦν πάστρα καὶ νοικοκυρωσύνη!

Σὲ περασμένα φυλλάδια, τοῦ «Σπιτιοῦ» κι' ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν σελίδα, ἔδωσα πολλὲς ὁδηγίες γιὰ τὸν πιὸ πρακτικὸ τρόπο νὰ κάνετε αὐτὴν τὴν γενικὴ καθαριότητα τῆς Λαμπρῆς (Ἄσπρισμα, σφουγγάρισμα, κλπ.).

Γι' αὐτὸ σήμερα, θέλω νὰ σᾶς δώσω μερικὲς συμπληρωματικὲς ὁδηγίες μόνο.

Πρῶτα πρῶτα, ἀρχίσετε αὐτὴν τὴν «γενικὴ καθαριότητα» μ' ἕνα τελευταῖο συγύρισμα τῶν ρούχων τοῦ χειμῶνα.

Τὰ χειμωνιάτικα πρέπει ν' ἀεριστοῦν, νὰ βουρτσιστοῦν καλά, κι' ἀφοῦ τοὺς βγάλομε τοὺς λεκέδες τους, νὰ τὰ φυλάξωμε γιὰ τὸν ἐρχόμενο χειμῶνα.

Ὁ καλύτερος τρόπος εἶναι

νὰ τὰ τυλίξωμε σὲ παλιὲς ἐφημερίδες.

Ὁ σκόρος ἀντιπαθεῖ τὴν τυπογραφικὴ μελάνη — κι' ὕστερα νὰ τὰ βάλωμε στὸ σεντούκι πασπαλίζοντάς τα μὲ ἄφθονη ναφθαλίνη.

Μποροῦμε ἀκόμη νὰ κλείσωμε τὰ καλοδιπλωμένα μάλλινα φορέματα καὶ τ' ἀνδρικὰ κοστούμια, σὲ μεγάλες σακοῦλες ἀπὸ διπλὴ ἐφημερίδα ποὺ τὶς κολλοῦμε μόνες μας, μὲ μιὰ ἐντομοκτόνο κόλλα ποὺ εἶναι εὔκολο νὰ τὴν φτιάσωμε. Παίρνομε 10 δράμια στύψη σκόνη, καὶ τὴν λυώνομε σὲ 150 δράμια χλιαρὸ νερὸ (δυὸ περίπου ποτήρια τοῦ νεροῦ). Ὅταν κρυώση, ρίχνομε ἀνάλογο ἀλεύρι, καὶ τὸ βάζομε στὴ φωτιὰ νὰ γίνη κόλλα. Ὕστερα ἀπὸ τὴ βράση, ἂν εἶναι εὔκολο, προσθέτομε καὶ ἀρκετὸ πιπέρι φρεσκοκοπανισμένο. Τὰ πουλόβερ μὲ τὰ λεπτὰ χρώματα, τὰ πλένομε ἔτσι: σὲ τρακόσια δράμια νερό, λυώνουμε δυὸ κουτάλια ἀλεῦρι, κι'ἕνα κουταλάκι τριμμένο σαπούνι. Τὰ βάζομε στὴ φωτιὰ νὰ πάρουν βράση. Ὅταν βράση καλὰ χωρὶς νὰ σβολιάση, ρίχνομε τὸ μισὸ (ὄχι ὅμως καυτὸ) στὸ πουλόβερ ποὺ τόχουμε σὲ μιὰ λεκάνη, καὶ τὸ τρίβομε ζουλώντας το χωρὶς νὰ τὸ πιέζομε πολύ. Τὸ ξεπερνᾶμε σὲ χλιαρὸ νερό, κι' ἔπειτα τὸ ξαναπλένομε μὲ τὸ ὑπόλοιπο μῖγμα. Ἀφοῦ τὸ ξεπλύνομε καλὰ μὲ νερὸ στὴν ἴδια θερμοκρασία, τὸ ἁπλώνομε σὲ μιὰ φλοκωτὴ πετσέτα νὰ στεγνώση στὸν ἴσκιο, ἀφοῦ τὸ καρφιτσώσουμε ἁπλωτό, στὸ σωστό του σχῆμα. Ἔτσι δὲν θὰ μπῆ.

Τὸ πλύσιμο καὶ τὸ ξέβγαλμα θὰ γίνη χωρὶς τρίψιμο καὶ στύψιμο.

Ὅσο γιὰ τὶς φανέλλες, τὶς μουσκεύομε σ' ἕνα κάδο ὅπου ρίξαμε μιὰ πρέζα ποτάσσα. Τὶς ἀφήνομε ὅλη νύχτα, καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὶς βάζομε στὴ φωτιὰ νὰ πάρουν βράση μέσα στὸ ἴδιο νερό, κι' ἀφοῦ τὶς βγάλομε τὶς πλένομε μὲ καυτὸ σαπουνόνερο κι' ἀλεύρι σὲ ἀναλογία δυὸ κουταλιὲς τῆς σούπας ἀλεύρι γιὰ κάθε μιάμιση ὀκὰ σαπουνόνερο.

Ἀντὶ ἀλεύρι μποροῦμε νὰ μεταχειριστοῦμε ψητὲς ξεφλουδισμένες πατάτες.

Οἱ φανέλλες καθαρίζουν ἔτσι χωρὶς νὰ μποῦν, καὶ δὲν κιτρινίζουν.

Τὶς ξεπλένομε πρῶτα μὲ ζεστὸ νερό, κι' ἀφοῦ κρυώσουν κάπως, μὲ κρύο. Κι' αὐτὲς πρέπει νὰ στεγνώσουν στὸν ἴσκιο.

Ἀφοῦ φυλάξωμε τὰ χειμωνιάτικα, φυλᾶμε τὰ χαλιά.

Πρῶτα τὰ χτυπᾶμε καλὰ νὰ φύγη ὅλη ἡ σκόνη. Ἔπειτα τὰ ξεδιπλώνομε χάμω, καὶ σκορπίζομε ἀπάνω τους πίτυρο ὑγρό, ποὺ μούσκεψε στὸ νερὸ μισὴ ὥρα Τὰ σκουπίζομε μὲ σκληρὴ βούρτσα λίγο λίγο, ὡς νὰ φύγη ὅλο. Ἂν στὸ χαλὶ εἶναι λεκέδες, κάνομε ἕνα πολτὸ ἀπὸ κιμωλία καὶ βενζίνη, καὶ τὸν ἁπλώνομε στὸ λεκέ. Τὸν ἀφήνομε νὰ ξεραθῆ, καὶ τὸν σκουπίζομε. Ἂν ὁ λεκὲς δὲν βγῆκε, ξαναβάζομε πολτό. Ἀντὶ γιὰ κιμωλία, μποροῦμε νὰ χρησιμοποιήσωμε πριονίδι μουσκεμένο σὲ βενζίνα, ποὺ τὸ σκουπίζομε ὕστερα σφιχτά.

Ἔτσι καθαρὰ τὰ χαλιὰ τὰ πασπαλίζομε μὲ ναφθαλίνη, τὰ τυλίγομε κυλινδρικά, σὲ ρουλώ, τὰ σκεπάζομε μὲ ἐφημερίδες, καὶ τὰ δένομε. Ἔτσι εἶναι εὔκολο νὰ φυλαχτοῦν ὅπου δήποτε ἀκόμη καὶ ὄρθια.

Τὴν ἄνοιξη καὶ τὸ καλοκαίρι, τὸ μάτι κουράζεται νὰ βλέπη πολλὰ μικροπράγματα στὰ δωμάτια.

Ὅτι στολίδι εἶναι περιττό, νὰ φυλαχτῆ κι' αὐτὸ γιὰ τὸν χειμῶνα (μὴν ξεχνᾶμε πὼς κι' ἡ σκόνη εἶναι περισσότερη τὸ καλοκαίρι!)

Κι' ἀφοῦ ξαλαφρώσαμε πιὰ τὸ σπίτι ἀπὸ τὰ μάλλινα τὰ στρωσίδια καὶ τὰ περιττά, ἀρχίζομε τὸ καθαυτὸ-λαμπριάτικο καθάρισμα.

Πρῶτα πρῶτα κάνομε ἕνα γερὸ σκούπισμα.

Ὕστερα τραβᾶμε τὰ ἔπιπλα στὴ μέση τοῦ δωματίου, ξεσκονίζομε τοίχους καὶ ταβάνια μὲ τὸ ταβανόξυλο, καὶ ἀσπρίζομε, ἀφοῦ στρώσωμε στὸ πάτωμα ἐφημερίδες.

Ἀφοῦ τελειώσει τὸ ἄσπρισμα, πλένομε μὲ ζεστὸ νερὸ καὶ σαπούνι τὰ παντζούρια.

Ὕστερα σφουγγίζομε, καὶ τελευταῖα πλένομε τὰ τζάμια.

Ξέχασα νὰ πῶ πὼς ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ τὸ φύλαγμα τῶν μαλλίνων καὶ πρὶν ἀρχίσωμε τ' ἀσβεστώματα, κάνομε μιὰ καλὴ μπουγάδα, γιὰ νὰ εἶναι ὅλα τὰ ροῦχα καθαρά. Τελευταῖα ἀσβεστώνεται ἡ κουζίνα τρίβονται τὰ μπακίρια, καὶ σαπουνίζονται τὰ μαγειρικὰ σκεύη ἀπὸ ἀλουμίνιο.

Πρέπει ὅμως νὰ κάνωμε ἕνα πρόγραμμα, γιὰ νὰ μὴν ξεθεωθοῦμε, καὶ νὰ μὴν ξεθεώσωμε καὶ τ' ἄλλα μέλη τοῦ σπιτιοῦ μὲ τὶς ἰδιοτροπίες μας.

Καὶ τώρα, ἡ μαγειρική.

Τὴν συνταγὴ τῆς μαγειρίτσας σᾶς τὴν εἶχα δώσει πέρυσι.

Τὸ ἀρνὶ τοῦ φούρνου μὲ πατάτες εἶναι σὲ ὅλες γνωστὸ ὅπως καὶ τὸ γιουβέτσι καὶ τὸ ἀρνὶ τῆς σούβλας. Γι' αὐτὸ θὰ σᾶς δώσω δυὸ συνταγὲς γιὰ νὰ μαγειρέψετε ἔτσι τὸ πασχαλινὸ ἀρνὶ ἂν θέλετε ν' ἀλλάξετε.

Μπούτι ἀρνιοῦ στὸ χαρτί.

Διαλέμε ἕνα μπούτι ἀρνιοῦ ἀρκετὰ παχύ. Κόβομε καὶ πετᾶμε τὸ κότσι, καὶ τὸ ἀλείβομε καλὰ μὲ ζουμὶ λεμονιοῦ. Προηγουμένως μὲ τὴν μύτη τοῦ μαχαιριοῦ ἀνοίγομε μιὰ τρύπα στὰ ψαχνά, καὶ μπήγομε λίγο σκόρδο ἂν μᾶς ἀρέσει.

Ἀνακατεύομε ἁλάτι, πιπέρι, λίγη ρίγανη πασπαλίζομε τὸ μπούτι, τὸ περιχύνομε πάλι μὲ λεμόνι, καὶ τὸ τυλίγομε σ' ἕνα φῦλλο ἄσπρο χαρτὶ ἀλειμένο λάδι. Τὸ τυλίγομε καὶ σὲ δεύτερο φῦλλο χαρτὶ ἄσπρο, καὶ τελευταῖα σ' ἕνα χοντρὸ στρατσόχαρτο.

Πρέπει νὰ τὸ τυλίξωμε ἔτσι, ποὺ νὰ μὴ μένη πουθενὰ ἄνοιγμα. Τὸ δένομε γύρω γύρω μὲ σπάγγο, καὶ τὸ στέλνομε νὰ ψηθῆ δυὸ ὧρες σὲ μέτριο φοῦρνο, χωρὶς ταψί. Ἂν δὲν εἶναι παχύ, τὸ τυλίγομε στὴ μπόλια του πρὶν ἢ τὸ ἀλείφομε καλὰ μὲ ἄλυωτο βούτυρο ἢ λάδι. Ἀφοῦ ψηθῆ τὸ ἀφήνομε νὰ κρυώση λίγο, τὸ κόβομε κομμάτια καὶ τὸ σερβίρομε.

Εἶναι πολὺ νόστιμο!

Στὴ γεύση, θυμίζει τὸ ψητὸ τῆς σούβλας.

Σέλα ἀρνιοῦ γεμιστή.

Παίρνομε τὴν σέλα μὲ τὰ πλαγινά της (λάπες) ἄκοπα, γιατὶ αὐτὰ θὰ δεχτοῦν τὴ γέμιση καὶ θὰ ραφτοῦν. Πρέπει νὰ εἶναι κομμένη στὰ τσαπιὰ (ἐκεῖ ποὺ τελειώνει τὸ κόκκαλο ἀπὸ τὸ μπούτι).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ σέλα, χρειαζόμαστε: ἀκόμη μισὸ σηκώτι ἀρνήσιο, 60 δράμια ρύζι, ἕνα κρεμμύδι ψιλοκομμένο, σταφίδες καὶ κουκουνάρια, λίγο ἄνηθο καὶ μαϊντανὸ ψιλοκομμένα, βούτυρο, ἁλάτι καὶ πιπέρι.

Φτιάνομε πρῶτα ἕνα πιλάφι, προσέχοντας νὰ μὴν ψηθῆ ἐντελῶς τὸ ρύζι. Κόβομε ψιλὰ τὸ σηκώτι, τὸ τηγανίζομε σὲ ξανθὸ βούτυρο, κι' ὕστερα τὸ κοπανίζομε μὲ τὸ μαχαίρι νὰ γίνη ἀκόμη πιὸ ψιλό. Τὸ ἀνακατεύομε μὲ τὸ πιλάφι καὶ τὴν σάλτσα ποὺ τὰ τηγανίσαμε,

προσθέτομε τὰ κουκουνάρια, σταφίδα, μαϊντανό, ἄνηθο, ἁλάτι, πιπέρι, κι' ἀφοῦ ἁλατοπιπερώσομε καλὰ τὴ σέλα ἀπὸ μέσα, τὴν γεμίζομε μὲ τὴν γέμιση ὄχι πολὺ σφιχτὰ γιὰ νὰ μὴ σβολιάση, καὶ τὴν ράβομε μὲ χοντρὴ βελόνα καὶ κλωστή, κι' ὕστερα τὴν δένομε γύρω γύρω μὲ σπάγγο. Τὴν ἀλείφομε μὲ χυμὸ λεμονιοῦ, τὴν ἁλατοπιπερώνομε κι' ἀπέξω, τὴν βάζομε σὲ ταψὶ καὶ τὴν στέλνομε στὸ φοῦρνο. Θέλει ὅμως νὰ περιβρέχεται κάθε τόσο μὲ τὸ βούτυρό της, γιὰ νὰ μὴν ξεραθῆ.

Ψήνεται καὶ στὴν κατσαρόλα, ἀλλὰ χρειάζεται τότε περισσότερη ὥρα. Ἀφοῦ ψηθῆ, βγάζομε τὴ γέμιση, τεμαχίζομε τὴν σέλα, καὶ τὰ περιλούομε ὅλα μὲ τὴ σάλτσα της.

Ἡ θειὰ ΜΑΡΙΑΝΑ

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'απαντᾷ:

∴ 'Ο «ΚΟΡΑΙΟΣ» ἀπεκλείσθη ἀπὸ τὶς πεννομαχίες. Κατὰ συνέπεια ἀπὸ τὸ ἄλλο φύλλο δὲν θὰ δημοσιεύω ἀγγελίες ποὺ τὸν ἀφοροῦν.

∴ Παρακαλῶ τὸν RIGHT νὰ ἔχη ὑπ' ὄψη του ὅτι δὲν ἔχω ἐγκρίνει τὸ ψευδώνυμο αὐτό.

∴ Τὶς ἀγγελίες ποὺ ἀφοροῦν τὸν «ΚΟΡΑΙΟ» κλπ. δὲν τὶς δημοσιεύω. Νὰ μοῦ στείλη ἄλλες χωρὶς νὰ ἀναφερονται στὰ θεματα τὰ ὁποια εδημιούργησαν ὡρισμένες παρεξηγησεις. 'Αγγελίες μπορει να μοῦ στειλη ἄλλες σημειώνοντας σ' αὐτὲς τὰ στοιχεια (Κ 54)9 δραχ. 7.500).

∴ Πῆρα τὰ σκίτσα τῶν φίλων μου: Δημ. Εὐθ. Καρμανιωλα (καλα), Γ. Θεοφιλάκου (καλούτσικα. Δὲν ἔχουν ὅμως τὰ περισσοτερα προοπτική), Νικολάου 'Αζᾶ (πολὺ καλα. Μπραβο). Χριστου Ζαμπάκου (οχι καλὸ ἀλλὰ καὶ με ἀκατάλληλη μελανη σχεδιασμενο), Γεωργιου Χατζατογλου (ειναι αντιγραφη η δικό σου; "Αν δὲν τὸ αντεγραψες μπράβο), Δημητρίου Χαμαμτζῆ (καλούτσικο), Τόλη (συγχαρητηρια). Κοριτσιοῦ Νάϋλον (αρκετὰ καλό. "Αν καταφερνης τετοια σκίτσα τότε σοῦ συνιστῶ νὰ καλλιεργησης το ταλεντο σου). Πονεμενη Τσιγγάνα (ἔτσι κι' ἔτσι). Δ. Παναγιωτίδη (ὄχι ἄσχημα ἀλλὰ μὲ ἀκαταλληλο μελάνη σχεδιασμενα). 'Ιωάννου Σουκη (καλούτσικο), "Αστρου της 'Ανατολῆς (ἀρκετὰ καλο), Παντα (αὐτος ὁ ξυλοθραύστης ἔχει δημοσιευθῆ πολλὲς φορες. Καὶ ὁ μεθυσμενος χειμωνας. Παντως καλὴ ἡ γραμμή). 'Εμμ. Σβαρνα (καλό)' Γεωργίου Ζήση (καλούτσικα), Λεωνίδα τοῦ Σπαρτιατη (καλὸ) καὶ Γ. Τσακτσίνη (καλό).

∴ Πῆρα τὶς ἀθλητικὲς συνεργασίες κλπ. τῶν φίλων μου: 'Αριστοτελη Διακοπουλου, Θανάση Μπεμπη, 'Αντωνιου Τσαγλιωτη, Κων. Πασβαντη, Θάνου 'Αθάνατου, Ζην. Σγουρακη, Γ. Λοβερδου, 'Αγ. 'Αβρ. καὶ 'Ηλ. Καπνοπούλου.

∴ Πήραμε τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν Εὐαγγέλου Τσιλίφη, Σπ. 'Αλτίκη, Γ. Λοβέρδου, Γεωργίου Γεωργιαδη, Ντὶκ Σάντ, Τσιαμίτα, Χριστοδούλου καὶ Γκούντλη Λεωνίδα, "Αλκηστης, Α. Σ. Ματσουκᾶ, Παναγιώτη Θ. Μουντζούρη, Γεωργίου Ζήση, Κ. Πασβάντη, 'Ιωάννου Γεωργίου Ρήγα καὶ Γ. Θεοφιλάκου.

∴ Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Κων. Κωνσταντινίδη, Κρόνου, Θεοφάνη Ζαχαρη, Σταυραετοῦ τῆς Πίνδου, Π. Πασβαντη, Τηλεμαχου Τσελεπίδη. ('Αληθινὰ τί θέλεις νὰ πῆς Τηλέμαχε μ' αυτὸ «τὸ αστειο ἐπιστολη») καὶ Εὐαγγελου Τσιλίφη.

∴ Χάρηκα πολὺ ΓΙΩΡΓΟ ΚΟΥΒΕΛΑ ποὺ ἀνακαλύπτω αὐτὴ τὴ στιγμὴ πὼς τὰ καταφέρνεις περίφημα καὶ στὴν ποίηση. Καὶ τὰ δυό σου ποιήματα μοῦ ἄρεσαν. Δημοσιεύω ἐδῶ τὸ ἕνα γιὰ νὰ τὸ δοῦν καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι μου ποὺ μοῦ στέλνουν ποιήματα ὅτι δὲν **κρίνω ἄδικα:**

ΕΦΘΑΣΕ Η ΑΝΟΙΞΗ

"Εφθασε πάλι ἡ ἄνοιξη μὲ τ' ἄνθια στολισμένη
ἡ φύση ξανανιύνεται νυφούλα ντροπαλή,
ἀχολογοῦν οἱ ρεματιές, τὸ κῦμα σιγοψέλνει
καὶ μοιάζει τὸ τραγούδισμα, σὰ θεία προσευχή.

Τ' ἀηδόνι τὸ γλυκόλαλο τῆς φύσης τὸ καμάρι
τρελλὸ σκοπὸ ἐτόνισε, χαρούμενο νὰ ψάλλη,
τραγούδι ἀργυρόηχο, στῆς ἄνοιξης τὴ χάρη
στὶς μυριοστόλιστ' ἐξοχές, μὲ τὰ περίσσια κάλλη.

Οἱ γλάροι οἱ παμπόνηροι μὲ τὰ λευκὰ φτερὰ
κανένα ψάρι προσπαθοῦν, κρυφὰ γιὰ νὰ ἁρπάξουν,
καθὼς στὴ πρύμνη ὁ ψαρὰς τὰ δίχτυα ἀργοτραβᾶ
κι' ὕστερα πιὰ χαρούμενοι, ψηλὰ θὲ νὰ πετάξουν.

Καὶ πάνω στὶς βουνοκορφές, στὶς μαγικὲς ραχοῦ-
(λες
ἀντιβουίζει χαρωπὰ ἡ λύρα τοῦ βοσκοῦ
καὶ λίγο πέρα, κεῖ κοντὰ τρέχουνε οἱ βρυσοῦλες
ποὺ μουρμουρίζουνε κι' αὐτὲς τὶς νότες τοῦ σκο-
(ποῦ...

Καὶ τὸ πεζό σου πολὺ καλό. 'Αλλὰ πρόσεχε ὅταν γράφης νὰ μὴ σοῦ ξεφεύγουν ἐπαναλήψεις λέξεων κλπ.

∴ Πρῶτα - πρῶτα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΒΑ·Ι·ΚΟΠΟΥΛΕ εὐχαριστῶ θερμὰ τοὺς συμμαθητάς σου γιὰ τὶς εὐχές τους. Σοῦ εὔχομαι νὰ γίνης γρήγορα ἕνας καλὸς ποιητής. 'Αλλὰ δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ εἶμαι πολὺ ἱκανοποιημένος μὲ τὸ ποίημα ποὺ μοῦ στέλνεις. Καίτοι κάποτε - κάποτε, μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς ὅτι φτιάνεις κάτι κολό, σὲ μιὰ στιγμὴ τὰ χαλᾶς ὅλα. Γιὰ δὲς ἐδῶ:

Πατώντας καὶ ματώνοντας
τὰ πόδια
στὰ μυτερὰ χαλίκια τῆς φευτιᾶς
καὶ ταξιδεύοντας τῆς θάλασσας τὰ πλάτια
δοκίμασα νὰ φτάσω τὰ παλάτια
τσ'ἀληθινῆς, τῆς ἄδολης χαρᾶς.

'Αφετηρία εἶχα μιὰ φαρδειὰ
κι' εὔκολη πόρτα
καὶ ἕναν δρόμον ἴσιον καὶ πλατὺ
ποὺ γρήγορα μὲ ἔβγαλ' ἀπ' τὰ φῶτα
καὶ μ' ἔρριξε σ' ἀκρόγιαλο βαθύ.

Καὶ προσπαθοῦσα ν' ἀνεβῶ
χωρὶς τὰ μάτια
τοῦ θείου ὁδηγοῦ κάθε φυλῆς
κι' ἔφταν' ὡς ψηλὰ πάνω στὰ βράχια
κι' ἐγκρεμιζόμουν πάλι στὰ ἀφροκύματα
τσ' ἀκτῆς.

∴ Σ' εὐχαριστῶ θερμὰ καλέ μου φίλε ΔΗΜ. ΚΑΡΜΑΝΙΩΛΑ γιὰ τα καλα σου λογια και γιὰ την εισφορα σου. Το ποιημα σου δεν είναι καλὸ ἀλλὰ υποσχεται πολλα για το μελλον. Μπορεις ἴσως να γραψης κατι πολυ καλλιτερο αν μελετησης ελληνικη ποιηση. Εκεινο μαλιστα το «Τραγουδι του παιδιου» καὶ τα ποιηματα που δημοσιευουμε εδω, θα ηταν κατι που αν σε βοηθουσε πολύ.

∴ 'Αρκετὰ καλὸ καὶ μὲ στρτὸ γράψιμο τὸ «Στὸν ἀγωνα της ζωης» φιλε ΔΟΥΚΑ ΚΑΝΙΑΡΤΖΗ.

φ Δὲν λεω πὼς είναι ἄσχημο τὸ «Μη διαφθείρεταΙ την νεοτητα» ΚΩΝ. Δ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΕ, αλλα δεν εἶναι νομιζω αυτα τα θεματα για τους νεους. Το δασκαλικι δεν ειναι και πολυ ευκολο. Σταθειτε καλλιτερα στο ρυλο του μαθητη και έχετε καιρο και για... κηρυγμα. Ετσι δεν θα χρησιμοποιης και ρητα που δεν ξερεις ουτε να γραψης: «ΜΑΤΕΟΤΗΣ ΜΑΤΕΩΤΕΤΟ ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΜΑΤΕΟΤΗΣ». Ετσι; Ακουσε τη φιλικη και πατρικη μου συμβουλη. Μην καταπιανεσαι με θεματα που δεν είναι για σενα. Και για να μαθης τὸ ρητὸ στὸ γραφω εδω εγώ: «Ματαιοτης ματαιοτήτων τα παντα ματαιοτης». Την φραση αυτη την είπε ὁ 'Ιωαννης ο Χρυσοστομος όταν ο Ευτροπιος, πανισχυρος αυλικος του Βυζαντιου και πραγματικος αυτοκρατορας, ως επιτροπος του αυτοκρατορος 'Αρκαδιου, εξεδιωχθη και κατεφυγε στο Ναὸ για νὰ ζητηση απο αυτον ασυλλο ενω ο ίδιος είχε καταργήσει το «ασυλο» των χριστιανικων ναων. Το ρητο βρισκεται γραμμενο και στην Παλαια Διαθηκη.

∴ "Ας τὰ ποῦμε λοιπὸν μὲ τὴ σειρά, ἀγαπητὲ ΝΙΚΟ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΤΑΜΠΟΥΡΗ. Πρεπει νὰ πῶ καὶ σὲ καὶ σὲ ὅλους τους φιλους μου ὅτι ὁ "Αλκης Ροδοπουλος και ὁ 'Ιακωβος Ψαρᾶς εἶναι δύο νεοι μὲ ευρυτατο ποιητικο μελλον. Ειναι γεννημενοι καὶ οι δυο ποιηταί. 'Εσυ κανεις αναμφισβήτητα μιὰ καλη και αξιεπαινη προσπαθεια και δεν σοῦ λειπει τὸ ταλέντο. Πρεπει νὰ το καλλιεργήσης ακομη. Καὶ μπορεῖ μια μέρα νὰ αναδειχτης ἰσαξιος η καὶ καλλιτερος ἀπὸ τοὺς δύο. Τα σημερινα σου ποιηματα: Λένε πολλὰ, παρα πολλά. Καλὰ - καλά. Μα τί νὰ σοῦ πω. 'Εκει ποὺ πᾶς νὰ μείνης ικανοποιημένος σκονταφτεις ξαφνικὰ στὰ καλα καθούμενα:

Τῶν ἄκακων προβάτων τὰ κουδούνια
ἠχοῦνε χαρωπὰ στὰ κορφοβούνια
και ο βοσκος μὲ τη φλογερα τη γλυκεία
ρυθμεῖ καὶ ἐξυμνάει την πρωϊνὴ μαγεία...

Δὲς τώρα, φίλε μου, καὶ μόνος σου, πόσο οἱ δύο πρῶτοι στίχοι εἶναι καλοί, καὶ πόσο χαλᾶνε ὅλο τὸ τετράστιχο αὐτὸ τὸ «τὴν γλυκεία», αὐτὸ τὸ «ρυθμεῖ» καὶ αὐτὸ τὸ «ἐξυμνάει».
Μοῦ λές:

Τώρα εἶν' 'Απρίλης! Τί χαρὰ
στὴ φύση εἶν' ἁπλωμένη!
τὸ λέει ἡ φλογέρα στὰ ψηλὰ
κι' ἡ πέρδικα στὰ πόσκια.

Καὶ πρῶτα - πρῶτα σὲ ρωτῶ ποῦ βρῆκες τὴ λέξη «πόσκια»; Θελεις φυσικὰ νὰ πῆς «στ' απόσκια». Καὶ γιατὶ ἡ φλογερα στὰ «ψηλά»; 'Απρίλης εἶναι ἀκόμα, τὰ χειμαδιὰ δὲν ἔχουν ἐγκαταλειφθῆ... Λὲς ἀκόμη:

... Στὴν ἀμμουδιὰ ὁ σιγαλὸς ὁ Φλοῖσβος
πνέει τερπνὰ κι' ἀπ' τ' ἄνθια τὸ μῦρο
τρυγάει, κι' εὐωδιὰ σκορπᾶ τριγύρω...

Καὶ σ' ἐρωτῶ τί θὰ πῆ «Φλοῖσβος»; "Ας ἀνοίξουμε ἕνα λεξικό: Φλοῖσβος, λοιπόν, εἶναι ὁ συγκεχυμένος θόρυβος, ὑπόκωφος βοή, ἰδίως ἡ βοὴ τῶν κυμάτων ἢ ὁ ἦχος ρέοντος καὶ παφλάζοντος ὕδατος». Λοιπόν: Μὲ ἄλλα λόγια ὁ Φλοῖσβος εἶναι τὸ νανουριστικὸ καὶ σιγανὸ ἐκεῖνο θρόϊσμα τῶν κυμάτων, Φλοῖσβος εἶναι τὸ κελάρυσμα τῶν νερῶν τοῦ ρυακιοῦ, τὸ θορυβῶδες ἐκεῖνο πέσιμο τῶν νερῶν σ' ἕνα εἶδος μικροῦ καταρράκτη... Εἶναι ὁ ἦχος ἀπὸ τὸ σπάσιμο τῶν κυμάτων... 'Εσὺ ὅμως τὸν κάνεις ἀεράκι, ποὺ πνέει τερπνά, τρυγάει καὶ τὸ μῦρο ἀπὸ τὰ ἄνθια καὶ τὸ σκορπᾶ τριγύρω. "Ακουσε, φίλε μου Νῖκο. Δὲν θὰ μιλοῦσα ἔτσι σήμερα σὲ σένα, ἂν δὲν πίστευα πὼς ἔχεις ταλέντο! "Εχεις πραγματικὰ ταλέντο καὶ πιστεύω πὼς μιὰ μέρα θὰ διακριθῆς. Μὰ πρόσεχε! Διάβαζε περισσότερο καὶ γράφε λιγώτερα. Καὶ πιστεύω πὼς μια μέρα, θα μπορεσω να σὲ παρουσιασω στο περιοδικο — πρωτα ὁ Θεὸς — σὰν ἕνα «νεο ποιητη» με πολλὲς ελπίδες για τὸ μελλον... 'Ο «Αδελφουλης μου» δειχνει πὼς ἔχεις καὶ σατυρικὴ διαθεση. 'Αλλα και εδω δεν δουλευεις τὸ στιχο σου. Δεν τὸν προσεχης. Κι' ἔτσι μου γράφεις:

'Απὸ παλαβὴ γεμάτος
και κεφατος τριγυριζει
και καμμια δουλεια δεν κάνει
τὸ παληκκαρι της φακῆς.

Καὶ κανεις ὁμοιοκαταληξίες στοὺς τρεῖς τελευταίους στιχους με τους αντιστιχους του προηγουμενου τετραστιχου. Ναι αλλα δεν γινεται τετοια ὁμοιοκαταληξια. Δὲν παει ουτε στ' αυτι...

∴ Το «'Εγκρατείς» ΓΙΩΡΓΟ Φ. ΚΟΛΟΒΕ τὸ έχεις εμπνευσθη απο τὸ «Ντε Προφουντις» του φίλου μου του Ροδοπουλου. Δεν ειναι ασχημο, φυσικα, αλλα..Δεν κανει για δημοσιευση... Το γιατί; Το καταλαβαινεις καὶ μονος σου!... Τὸ «Στερνὰ μνημοσυνα» πολυ καλλιτερο. Το «'Ονειροπολημα» θα ηταν αρκετα καλο αν δεν ἔκανες καταχρηση λέξεων ποὺ δεν στεκουν στο νοημα!

∴ 'Η «'Ανοιξη» πολὺ καλὸ ΓΕΩΡΓΙΕ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΚΟΛΟΒΕ. Το αλλο ομως — τὸ ποιημα — όχι και τοσο! Μιλας για την «'Ακτὴ τοῦ Ευρωτα». 'Αλλα ὁ Ευρωτας, αν δεν απατωμαι, ειναι ποταμι και οχι θαλασσα. Καὶ οἱ θαλασσες βεβαια ἔχουν ακτές. 'Ενω, καθὼς ξερω, οἱ ποταμοι εχουν οχθες!.

∴ 'Αρκετα καλο το διηγημα σου ΓΙΩΡΓΟ ΜΥΤΑΥΤΣΗ. Δυστυχῶς ὅμως δεν μπορω να τὸ δημοσιεύσω! Γιατι για τη στηλη «Τα παιδια γραφουν» είναι πολὺ μεγαλο! Για στηλη ἔξω απὸ εκει ὄχι ἀρκετὰ ωριμο. Παντως νὰ εργαζεσαι. Περιμενω πολλα ἀπο σενα.

∴ Εἶδα τὴν ἐκδήλωση τῆς εὐγνωμοσύνης σου γιὰ τὶς ευεργεσιες που σας ἔχει προσφερει ἡ Βασίλισσα μας ΙΩΑΝΝΗ ΚΡΑΛΛΗ και σε συγχαιρω γιὰ τὰ καλά σου αισθήματα.

∴ Λυπᾶμαι πολυ ΡΟΥΝΤΗ ποὺ δὲν μπορῶ κι' ἐγὼ νὰ πω ποια θὰ δημοσιευθοῦν καὶ ποια ὄχι. Μονο σὲ ὡρισμενες περιπτωσεις τὸ λεω. Στις ἀλλες περιπτωσεις κρατω παντα ἐπιφυλαξη. Καὶ τουτο διοτι οταν λεω καλό, πολὺ καλο κλπ. ἐννοῶ πὼς εἶναι δημοσιεύσιμο! 'Αλλὰ τὰ «δημοσιεύσιμα» εἶναι πολὺ περισσοτερα ἀπὸ τὶς δυνατοτητες δημοσιεύσεως.

∴ ΠΥΡΙΝΗ ΡΟΜΦΑΙΑ, τὸ ποίημά σου εἶναι πολὺ καλό. Είναι ποίημα μὲ νόημα καὶ ἔμπνευση. 'Αλλὰ ὁ «Λευκὸς Πύργος» δὲν αξιζει πολλὰ πράγματα. Είναι μια απλη μαθητικη εκθεση χωρὶς λογοτεχνικη πνοη.

∴ 'Αρκετὰ καλὰ τὰ ποιήματά σου ΑΡΙΣΤΕΙΔΗ ΚΑΝΔΗΛΑΠΤΗ.

∴ Δυστυχῶς δὲν λέει τίποτα τὸ ποίημά σου ΑΝΤΩΝΗ ΘΕΟΦΙΛΑΚΟ. «Βογγα» λές, «κάποια καρδούλα σιγαλά». Μὰ ἡ καρδούλα δὲν βογγάει, οὔτε δυνατὰ οὔτε σιγαλά. Διαβασε πρῶτα νεοελληνικὰ ποιήματα καὶ κατόπιν ἐπιχείρησε νὰ γράψης κάτι καλλίτερο.

∴ Τὸ πεζό σου πολὺ καλὸ ΤΗΛΕΜΑΧΕ ΤΣΕΛΕΠΙΔΗ.

∴ Μὰ δὲν εἶναι ποίημα αὐτὸ ποὺ στέλνεις ΑΘ. ΖΗΚΑ. Γιὰ τὸ Θεό! Τί θέλετε καὶ γράφετε τέτοιου εἴδους ποιήματα:

Μεγάλη καὶ τρομερὴ ἦταν
τὰ χρώνια τῆς σκλαβιᾶς
καὶ σὰν πέρα ἠμπόρα
"Ηρθε τώρα ἄλλη παραβόλα.

Καὶ ἁρπάζωντας μικρὰ
τὰ ἀγαπημένα μας παιδιὰς
σὲ ξένες χῶρες τὰ πηγαίνουν
καὶ ἄλα τώρα συμαζέβουν.

'Απὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας
λείπουν τώρα πιὰ
τ' ἁρπαγμένα μας παιδιὰ
τώρα λείπουν ἀπὸ τὴν 'Αγκαλιά.

Καὶ δὲν ἔφτασε αὐτὸ
λείπουν τώρα ἀπ' τὸ χωριὸ
ἡ μάνα κλέει καὶ πονὰ
γιὰ τὰ ἁρπαγμένα της παιδιά.

∴ Τί νὰ σοῦ πῶ ΙΟΡΔΑΝΗ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗ; "Αν προσπαθοῦσες νὰ γράψης ἁπλᾶ, στρωτά, μὲ λέξεις ποὺ καταλαβαίνεις θὰ ἔγραφες ἕνα κομμάτι σπουδαῖο. 'Αλλὰ ἔγραψες κάτι «φρικτό»... Γράφεις: Εἶναι ἕνα σούρουπο τοῦ Μαρτίου. (Τὴν τελεία τὴν βάνω ἐγὼ γιατὶ ἐσὺ δὲν ἔχεις βάλει). 'Ο "Ηλιος γέρνει ἀργά, ἀργὰ γιὰ νὰ πάει νὰ ἀναπαυθῆ εἰς τὰς ἀ ν γ κ ά λ α ς τῆς νυκτός...». Πρῶτα - πρῶτα: τὸ «ἀγκάλας» γράφεται ἔτσι καὶ ὄχι ὅπως τὸ γράφεις ἐσύ. Δεύτερον ὁ ἥλιος δὲν ἀναπαύεται στὶς ἀγκάλες τῆς «Νυκτὸς» γιατὶ ἀκριβῶς ὁ «ἥλιος» διαλύει τὰ σκότη τῆς νύκτας καὶ ὅπου βρίσκεται εἶναι ἡμέρα.

Καὶ προχωρεῖς : «Σὲ λίγο ἡ νὺξ θὰ ἁπλώση τοὺς μαύρους της πλοκάμους. Μαγεμένος ἀπὸ τὴ θέα αὐτὴν τῆς φύσεως». Καὶ σὲ ρωτῶ: «Ποιὰ θέα»; Τὸ σκοτάδι; Μὰ κανέναν δὲν μαγεύει τὸ σκοτάδι. Καὶ ἐσὺ τόσο πολὺ μαγεμένος μᾶς λές: «'Εξήμνησα τὸν παντοδήναμον δημιουργὸν αὐθορμήτως»...

Μὰ γιατὶ τρέφεις τόσο μῖσος στὸ ὕφιλον; Καὶ οὔτε στὸ «ὕμνησα» τὸ χρησιμοποιεῖς οὔτε στὸ παντοδύναμος; Καὶ μιὰ ἀκόμη συμβουλή: Πρόσεχε. Βάνε σημεῖα στίξεως. Οἱ τελεῖες, τὰ κόμματα, οἱ δυὸ τελεῖες, τὰ ἐρωτηματικά, τὰ θαυμαστικὰ δὲν εἶναι πολυτέλεια! Εἶναι ἀπαραίτητα.

∴ Δὲν καταλαβαίνω τί μὲ ρωτᾶς ΚΩΝ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ: Γιατὶ λὲς παραλείπω τὶς ἀγγελίες σου: Μήπως τὰ λεπτὰ δὲν εἶναι σωστά; Μὰ δὲν πετάω ποτὲ καμμιὰ ἀγγελία ἐκτὸς ἄν... Ἀλλὰ δικές σου ἀγγελίες ποτὲ μου δὲν πέταξα.

∴ Δυστυχῶς δὲν εἶναι καλὸ τὸ ποίημά σου Γ. ΛΟΒΕΡΔΟ. Ἀπὸ σένα περιμένω κάτι καλλίτερο.

∴ Πολὺ καλὸ τὸ ποίημά σου ΡΟΥΛΑ ΦΑΤΟΥΡΟΥ.

∴ Ἀρκετὰ ἐνδιαφέρουσες καὶ οἱ δυό σου συνεργασίες ΧΡ. ΠΑΝΤΟΥΡΗ. Ἐλπίζω νὰ μοῦ παρουσιασθῆ ἡ εὐκαιρία νὰ τὶς χρησιμοποιήσω.

∴ Μᾶλλον καλὸ τὸ πεζό σου ΓΙΩΡΓΟ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ.

∴ Εἴμαστε εὐτυχεῖς ποὺ ἀποκτήσαμε ἕνα καλὸ φίλο σαν καὶ σενα ΓΡΗΓΟΡΗ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗ. Τὸ πεζό σου ἀρκετὰ καλό.

∴ Ἀρκετὰ ἐνδιαφέρουσα ἡ συνεργασία σου ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ.

∴ Ἔδωσα ἐντολὴ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΕ ΚΡΑΓΙΟΠΟΥΛΕ στὴ διεκπεραίωση νὰ σοῦ γράψη, ἐὰν φυσικά, δὲν σοῦ ἔχει ἀκόμη γράψει.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΣΟΥΤΣΑ γιὰ τὶς καλες σου εὐχές.

∴ Τὴν συνδρομή σου ΝΙΚΟ ΤΣΑΜΤΣΑΚΗ μπορεῖς νὰ τὴν ἀνανεώσης καὶ ἀπὸ τώρα. Μὴ λησμονεῖς καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι μας πῶς τὸ πρώτιστο καθῆκον κάθε συνδρομητῆ εἶναι νὰ ἀνανεωνη ἐγκαίρως τὴν συνδρομή του.

∴ Ἕνας φίλος μου — ὄνομα καὶ μὴ χωριὸ — μοῦ γράφει: «Ἀγαπητέ μου ἀρχισυντάκτη καλημέρα. Διὰ τῆς παρούσης μου ἐπιστολῆς εἶμαι καλὰ τῷ αὐτῷ ἐπιθυμῶ καὶ διὰ ἐσένα νὰ εἶσαι πάντα καλά! Εὔχομαι ὅπως ἡ παροῦσα μου νὰ σ' εὕρη πλήρης ὑγείας καὶ χαρᾶς καθὼς καὶ ἐγὼ μέχρι τὴν ὥραν τὴν ὁποίαν κάθομαι καὶ σοῦ γράφω δόξα τῷ Θεῷ καλῶς ὑγιαίνω».

Τί χρειάζονται ὅλα αὐτά; Φλυαρία χωρὶς νόημα. Στὶς ἐπιστολὲς δὲν γράφουν αὐτὲς τὶς «τυπικὲς» ἄνοστες φράσεις ποὺ γράφανε μιὰ φορὰ οἱ πρόγονοί μας. Ἀλλὰ καὶ ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ πληροφορήσης κάποιον πῶς εἶσαι καλὰ μπορεῖς νὰ τὸ κάμης πιὸ φυσικὰ καὶ ὄχι ἔτσι ἄνοστα.

∴ Εὐχαριστῶ ΓΡΗΓΟΡΗ ΤΣΙΛΙΜΑΓΚΟ γιὰ τὰ ἔμμετρά σου ἐγκώμια γιὰ τὸ περιοδικό:

Τρυγυρνάει σὲ κάθε χωριὸ καὶ πόλη,
ἕνα ὄμορφο καὶ τίμιο περιοδικό,
ποὺ τὸ θαυμάζουν ὅλοι,
γιατ' εἶναι πρᾶγμα ἰδανικό.

Καὶ πιὸ νομίζετε ἐσεῖς παιδιά,
εἶναι αὐτὸ τὸ τίμιο περιοδικὸ
ποὺ μᾶς γεμίζει τὴν καρδιὰ
μὲ πνεῦμα ἑλληνικό;

Εἶναι τὸ «Σπίτι τοῦ Παιδιοῦ»,
ποὺ διδάσκει καὶ μορφώνει
τοῦ παιδιοῦ τὸ νοῦ
καὶ καθένας μας ἂς τὸ ζυγώνει.

Τώρα ἂν τὸ ποίημά σου δὲν εἶναι καλό, αὐτὸ δὲν ἔχει σημασία προκειμένου περί... ἐγκωμίων. Πάντως τὸ «Προστάτης καὶ ὁδηγὸς» εἶναι πολὺ καλλίτερο.

∴ Καὶ τὰ δυό σου ποιήματα ΧΡΙΣΤΟ Δ. ΚΟΤΙΝΑ ἀρκετὰ καλά. Μὲ μικρὴ διόρθωση μποροῦν νὰ γίνουν περίφημα.

∴ Ἄσχημο δὲν εἶναι τὸ «Ἥρωας φαντάρος» ἀγαπητέ μου ΗΛΙΑ ΣΕΛΗΝΗ. Ἀλλὰ ὁ στίχος δὲν ἔχει ἐκείνη τὴ χάρη ποὺ κάνει τοὺς στίχους ποίημα.

∴ Σ' εὐχαριστῶ ΓΙΑΝΝΗ ΣΟΥΚΗ γιὰ τὸ ὡραῖο κι' εὐγενικὸ γράμμα σου. Δυστυχῶς στὸ φύλλο 48 ἔγινε λάθος. Πάντως ἔδωσα κανονικὴ τὴν ἀπάντηση στὸ ἑπόμενο τεῦχος. Μεταφράσεις ποιημάτων μπορεῖς νὰ μοῦ στείλης.

∴ Οἱ φίλοι μου: Δ. Γιαννακός, Δ. Ρούβαλης, Κ. Γιάππας, Π. Μπεκιάρης, Β. Παπαβασιλείου καὶ Κ. Τριάντος μοῦ γράφουν: «Σᾶς παρακαλοῦμε θερμῶς ἂν σᾶς εἶναι δυνατόν, στὸ ἐξώφυλλο τοῦ περιοδικοῦ νὰ μπαίνουν φωτογραφίες ἀντὶ τῶν ζωγραφιῶν». Τί λένε οἱ ἄλλοι μου φίλοι;

∴ Χάρηκα πολὺ ἀγαπητέ μου φίλε ΑΠΟΣΤΟΛΕ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΕ γιατὶ περνᾶτε ὅλοι σας τόσο καλὰ στὴν παιδόπολη τοῦ Ζηροῦ.

∴ Τὸ ποίημα ποὺ μοῦ στέλνεις ΓΚΟΥΝΤΑ ΖΗΚΟ εἶναι πολὺ καλὸ γιὰ μαθητὴ τῆς Ε' τάξης τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Καὶ τὸ δημοσιεύω ἐδῶ:

Τὸ κουδοῦνι ἐσήμανε
τὰ παιδιὰ ἐτρέξανε
μὲ τὶς καθαρὲς ποδιὲς
μὲ γέλια καὶ χαρές.

Ἐτρέξανε ὅλα μαζὶ
στοῦ κουδουνιοῦ μας τὴ φωνὴ
ἐτρέξανε γοργὰ γοργὰ
τὰ παιδάκια τὰ καλά.

Ὁ δάσκαλος ἐκάθονταν
στὴν ἕδρα του κοντὰ
τὰ παιδιὰ ἐτρέξανε
Ὅλα μὲ μιὰ καρδιά.

Τὸ μάθημά μας ἄρχισε
μὲ ζῆλο πιὸ καινούργιο
τὸ δασκαλο ἐπρόσεχαν
νὰ μάθουν κάτι τι...

∴ Ἀρκετὰ καλὰ καὶ ἡ ἔκθεσή σου καὶ τὸ ποίημά σου ΕΛΕΝΗ ΔΑΜΟΥΛΑΚΗ. Νὰ καλλιεργήσης τὸ ταλέντο σου.

∴ Πολὺ καλὸ τὸ ποίημά σου «Ἐλεημοσύνη» φίλε ΣΤ. ΣΜΠΥΡΑΚΗ. Καὶ — τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει — τὸ δημοσιεύω ἐδῶ:

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ

«Υἱὲ Δαυΐδ, ἐλέησόν με...»

Εἶχε ξεσπάσει ἤδ' ἡ μπόρα, ἡ συμφορά,
στης φαντασίας τ' ἄπειρα ἀκρογιαλια
ὅταν στὰ μαγουλα κυλίσαν τρυφερὰ
ἀπ' τῆς συγκίνησης τὰ βάθη δυὸ κοράλλια.

...Στὸ πεζοδρόμι, κάπου ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνιὰ
ξυπόλητος, γυμνος, τυφλὸς πετᾶ τὴ χέρα,
«Υἱὲ Δαυὶδ ἐλέησόν με» ἀγωνιὰ
σὰν οἱ φωνές τους φεύγουν μόνο στὸν ἀέρα...

...Μὴ Κύριε, μὴ φεύγεις, ἔλα κοντὰ
δόσμας τὸ φῶς μας τὸ περίσσιο αγαπημένο
...νὰ μὴ μᾶς ξαφνιάζει ὅταν ξάφνου θὰ βροντᾶ
—ὁ πειρασμὸς μὲ βλέμμα πλάνο, ἀγριεμμένο!

Καὶ τὸ ἄλλο ἀρκετὰ καλό· ὄχι ὅμως καλλίτερο ἀπὸ τὸ πρῶτο.

∴ Δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς εἶναι ἄσχημο τὸ ποίημά σου «Μαραμένα φύλλα» ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡ. ΜΠΟΣΙΝΑΚΗ. Ἀλλὰ ἔχει κάτι λέξεις ποὺ δὲν στέκουν. Αὐτὸ τὸ «σουδάριον» τί τὸ ἤθελες. Καθὼς θὰ πρέπει νὰ ξέρης σουδάριον ἦτο τὸ πανὶ ἐκεῖνο μὲ τὸ ὁποῖον ἔδεναν τὴν κεφαλὴν τῶν νεκρῶν. Ἔπειτ' ἀπ' αὐτὸ πάει;

∴ Διαβάζω μὲ προσοχὴ τὰ ποιήματά σου ἀγαπητέ μου ΠΕΤΡΟ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΕ. Καλὰ εἶναι. Ἀλλὰ τελειώνουν ἄσχημα. Γιὰ προσπάθησε νὰ τὰ διορθώσης καὶ νὰ τὰ ξαναστείλης.

∴ Πολὺ καλὲς καὶ οἱ τρεῖς συνεργασίες σου ΣΩΤΟ ΠΑΠΑ·Ι·ΩΑΝΝΟΥ.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια ΕΥΑΓΓΕΛΕ Β. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ. Ἀλλὰ τί τὰ θέλεις ἐσὺ τὰ ποιήματα αὐτοῦ τοῦ εἴδους μὲ θανατικὰ καὶ τελευταῖες θελήσεις. Ποιήματα μὲ τέτοιο περιεχόμενο δὲν εἶναι γιὰ νέα παιδιὰ σὰν καὶ σένα.

∴ Πατριωτικώτατο τὸ ποίημά σου ΑΝΤΩΝΙΕ ΧΑΛΑΜΠΑΛΙΑ. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ποίημα. Θέλεις νὰ τὸ διαβάσης κι' ἐσύ, ἐδῶ τυπωμένο; Νά το:

ἐγὼ ὁ μικρὸς ὁ τόσος
Πατρίδα μου γλυκειὰ
θὰ πολεμήσω ἡρωϊκὰ
πάντα γιὰ τὴν ἐλευθεριά.

Ἐγὼ πατρίδα μου γλυκειὰ
θὰ πέσω μέσα στὴ φωτιὰ
γιὰ νὰ φέρω τὰ παιδιά σου
μέσα στὴν ἀγκαλιά σου.

Ἐγὼ πατρίδα μου γλυκειὰ
γιὰ σένα θὰ πεθάνω
καὶ ἡ ψυχή μου θὰ γερνᾶ
μέσα στὴν ἀγκαλιά σου.

∴ Βρίσκω ἀγαπητέ μου ΑΝΤ. ΠΑΝ. ΘΕΟΦΙΛΑΚΟ πὼς καὶ τὸ νέο σου ποίημα δὲν λέει πολλὰ πράγματα. Κάνεις κατάχρηση ἐκείνου τοῦ «σὺ» λὲς καὶ τὸ βάνεις στὴν πιὸ ἀκατάλληλη θέση. Νὰ διαβασέ το τὸ ποίημά σου τυπωμένο:

Χαῖρε γλυκειὰ πατρίδα μου
τρισένδοξη Ἑλλάδα
χαῖρε γιατὶ εἶσαι σὺ
τοῦ κόσμου ἡ λαμπάδα.

Χαῖρε γιατὶ εἶσαι σὺ
τοῦ κόσμου ἡ κορώνα
καὶ σὺ ἐπαρουσίασες
τῆς νίκης Μαραθῶνα.

Χαῖρε γιατὶ δὲν φάνηκε
κράτος ποτὲ κανένα
ποὺ παρουσίασε ξανὰ
δικό σου εἰκοσιένα!

Χαῖρε γιατὶ δὲν σ' ἔφτασε
λαὸς εἰς τὴν ἀνδρεία,
οὔτε καὶ παρουσίασε
δική σου Ἱστορία.

Χαῖρε! τὸ μεγαλεῖον σου
χώρα καμμιὰ δὲν τ' ὄχι,
καὶ μόνο σὺ ἐφώναξες
στοὺς βάρβαρους τὸ ὄχι.

Χαῖρε γιατὶ ἐσὺ θρυμμάτισες
τῶν σλαύων τὴ μανία
προσθέτοντας στὴ δόξα σου
Γράμμο, Βίτσι, Κόνιτσα καὶ κάποια Ἀλβανία!

∴ Μοῦ γράφεις ΑΧΙΛΛΕΑ Β. ΚΑΜΗΝΙΩΤΗ. «Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ σ' ἔχω λάβει στὰ χέρια ἔχω καταλάβει, οτι εισαι μια πραγματικη απολαυση γιὰ τοὺς μικροὺς σου ἀναγνώστας ἴσως ἀκόμα καὶ για τους μεγαλους. Κατορθώνεις σὲ κάθε φυλλο σου νὰ τοὺς προσφέρης δροσερὲς σελίδες ποὺ διασκεδάζουν καὶ μορφωνουν μαζί. Δὲν θὰ πάψω ποτὲ νὰ μελετῶ τὸ ἁγνὰ περιεχομενό σου. Σοῦ εὔχομαι γιὰ τὸ καλὸ τῆς νεότητος καὶ τῆς πατρίδος μεγαλη καὶ θριαμβευτικὴ σταδιοδρομία». Σ' εὐχαριστῶ πολύ. Ἡ συνεργασία σου ἀρκετὰ καλὴ καὶ ἐνδιαφέρουσα.

∴ Ἀφοῦ μὲ βεβαιώνεις ΓΙΩΡΓΟ ΜΑΝΤΖΙΚΗ ὅτι εἶναι δικό σου τὸ ποίημα αὐτὸ τὸ δημοσιεύω ἐδῶ καὶ σοῦ ἐκφράζω τὰ θερμά μου συγχαρητήρια.

ΜΑΖΙ

Μαζὶ κινήσαμ' ἕνα πρωϊνὸ νὰ φτάσουμε στὴν κορυφὴ
ἐκεῖ ποὺ ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ ὁλόχαρος μᾶς καρτερεῖ.
Καὶ ξεκινήσαμε, πηδῶντας, τραγουδῶντας, σὰν πουλιὰ
νὰ φτάσουμε μιὰ μέρα στοῦ Χριστοῦ μας τὴν φωλιά.
Θὰ φτάσουμε! γιατ' ἀψηφοῦμε τῆς ζωῆς τὴν σκοτεινιά
Θὰ φτάσουμε! γιατ' εἴμαστ' ὅλα μεῖς Θεοῦ παιδιά.

∴ Ὄχι. Δὲν συμβαίνει τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ φίλε μου Κ. ΠΑΣΒΑΝΤΗ. Ἁπλῶς ὅσα ποιήματα ἐγκρίνονται ἀπὸ μένα παραδίδονται στὸν γραμματέα τῆς συντάξεως. Κι' αὐτὸς διαλέγει καὶ δημοσιεύει. Μα δὲν μπῆκε κάτι δικό σου; Πάντως τὸ ποίημά σου ἡ «Αὐγὴ» δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς ἔχει πληρότητα. Νάτο:

Χαμογελᾶ ἡ αὐγὴ κροκόπεπλη
ἀναλαμπὴ αἱματένια
καὶ τῶν ἀλόγων τὰ πύρινα μάτια
λάμπουν χρυσοντυμένα!

∴ Πολὺ καλό, πάρα πολὺ καλὸ τοῦ «Περιοδικοῦ τὰ παράξενα» ΗΛΙΑ Γ. ΧΟΥΛΙΑΡΑ. Δι' ὃ καὶ διὰ νὰ μὴν πέση στὰ χέρι τοῦ γραμματέως τῆς συνταξεως καί... χαθῆ εἰς τὸ καλαθι τὸ παραθέτω ἀμέσως ἐδῶ:

Μὴ νομίζετε πὼς εἴμαστε ὅλοι κουτοὶ ἐδῶ στὸ περιοδικό. Ὄχι. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κουτούς, ὑπάρχουν καὶ ἔξυπνοι. Ὑπάρχουν καὶ πνεύματα. Αὐτὰ τὰ πνεύματα δημιουργοῦν τὰ παράξενα... καὶ μᾶς κάνουν θαυμαστας των!

Καί, νά, ποιὰ εἶναι τὰ παράξενα:

Πρῶτα - πρῶτα ἂς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὴ στήλη «τὰ παιδιὰ ἀντιγράφουν»... Συγγνώμην, λάθος ἔκανα... Ἤ, μᾶλλον ὄχι. Σὲ λάθος ἔπεσα, ἀλλά, στὴν πραγματικότητα, εἶπα ἀλήθεια. Καὶ βέβαια. Γιατὶ νὰ μὴ βάλουμε, σᾶς παρακαλῶ, ἀντὶ «τὰ παιδιὰ γράφουν», «τὰ παιδιὰ ἀντιγράφουν», γιὰ νάμαστε πάντα μέσα; Ἔτσι θὰ ἱκανοποιήσουμε καὶ τὰ πνεύματα τοῦ περιοδικοῦ μας. Εἶναι, δηλαδή, μερικοί, πού... ἐμπνέονται ἀφνιδίως ν' ἀντιγράφουν ἀπὸ ἕνα παμπάλαιο ἀναγνωστικό, ἢ περιοδικό, ἤ, ὅ,τι ἄλλο θέλετε, ἕνα λογοτέχνημα, ἕνα μικρὸ ἀριστούργημα νὰ ποῦμε, καὶ νὰ τὸ στείλουν στὸ περιοδικὸ γιὰ δημοσίευση, μὲ τ' ὄνομά τους κάτω στὰ κεφαλαῖα. «Γιὰ δές, ἀλήθεια, πνεῦμα», θὰ πῆ ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἀριστουργήματος, «μαθητὴς καὶ νὰ γράφη τόσο ὄμορφα!» Αὐτὸς θὰ διαπρέψη στὴ λογοτεχνία. Μπράβο»! Καὶ «κεῖνος, ἐνισχυόμενος ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους, στέλνει καὶ δεύτερο καὶ δός του καὶ τρίτο ὥσπου, ἢ ὁ κ. Ἀρχισυντάκτης, ἢ κάποιος ἀναγνώστης θὰ τὸν μυριστῆ καὶ τότε... ἔ, τότε τοῦ ἀμαυρώνει τὸ παρελθόν. Ὁ κ. Ἀρχισυντάκτης θὰ γράψη: «Ὁ κ. τάδε, μᾶς καταγγέλλει, ὅτι ὁ τάδε εἶχε τὸ τάδε λογοτέχνημα ἀντιγραμμένο ἀπὸ τὸ τάδε Ἀναγνωστικό. Λυπούμεθα. Λυποῦμαι». Καὶ 'γὼ λυποῦμαι, τί νὰ γίνη;

Ἂν ρωτᾶτε γιὰ τὰ σκίτσα; Καὶ 'δῶ τὰ ἴδια ἔχουμε. Ὁ ἀντιγράφων σκιτσογράφος, βάζει κάτω ἀπὸ τὸ σκίτσο του — γιὰ νὰ πετύχη ἡ φάρσα του — καὶ μιὰ ἐνυπόγραφη δήλωση, ὅτι τὸ σκίτσο εἶναι δικό του, καὶ φοὺλ γιὰ τὶς στῆλες τοῦ «Σ. τ. Π.». «Ὁ κάτωθι ὑπογεγραμμένος τάδε, δηλῶ ὑπευθύνως ὅτι τὸ σκίτσο εἶναι δικό μου. Λόγῳ τιμῆς!», θὰ γράφη ἡ δήλωση. Ἐπακολουθοῦν καὶ γιὰ τοῦτον τὰ ἴδια.

Δὲν παραλείπουν, ἐπίσης, ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἔξυπνοι ν' ἀντιγράφουν καὶ «Γιὰ νὰ Γελᾶτε». Ἀλλὰ πολὺ περισσότεροι εἶναι, νομίζω, νὰ γελᾶ κανεὶς μ' αὐτοὺς τοὺς ἴδιους, ποὺ τὰ γράφουν.

Καὶ στὴ στήλη «Μ' ἐρωτοῦν καὶ ἀπαντῶ» δὲν θὰ στείλουν τίποτε; Κάθε ἄλλο. Ἀλλὰ τί ἐρώτηση νὰ βάλουν; Πρέπει ν' ἀξίζη. Βασανίζουν λίγη ὥρα τὸ κεφάλι τους τὸ σοφό, κι' ὕστερα τὴν βρῆκαν: «Ἀπὸ τί ἀσθένεια ἀπέθανεν ὁ Μ. Ἀλέξανδρος;» Ἀπάντησις: «τὸ ξέρουν καὶ τὰ μωρὰ παιδιά· ἀπὸ κρυολόγημα». Ἤ, ἂν δὲ βάλουν μιὰ τέτοια ἐρώτηση, θάβρουν μιὰ ἄλλη, ποὺ θάναι σωστὴ σπαζοκεφαλιά. Ὁ ἐγκυκλοπαιδικὸς τότε θὰ γράψη: «Οἱ ἐρωτήσεις σου, τάδε, δὲν ἦσαν ἀπορίες, παρὰ μόνον σπαζοκεφαλιές. Διὰ τοῦτο δὲν σοῦ ἀπαντῶ». Ἐκεῖνοι, ὅμως, ἐξακολουθοῦν τὸ ἔργον τους. Οἱ γκάφες ποὺ παθαίνουν δὲν τοὺς ἀπογοητεύουν. Στὸ

μέλλον θὰ προσπαθοῦν νὰ βρίσκουν παλαιότερα ἔντυπα ν' ἀντιγράφουν καὶ δυσκολώτερες ἐρωτήσεις νὰ ὑποβάλουν. Τέτοιες, ποὺ κι' ὁ Ἐγκυκλοπαιδικὸς δὲν θὰ μπορῆ ν' ἀπαντήση.

— Μὴ χειρότερα!!!

∴ Καλὲς συνεργασίες μοῦ ἔστειλαν οἱ φίλοι μου: Κ. Λάπας, Ἀπόστολος Ζήκας, Κων. Ντέμπος, Παναγ. Μουντζούρης, Δημ. Σιταρᾶς, Κων. Ν. Λάππας, Γρηγόρης Λάφας, Σωτήρης Γ. Φασούλης, Ἀριστοφάνης Ἀλεξίκου, Γιῶργος Ζῆδρος, Κλεάνθης Μαρκούσης, Ἰωάννης Ρήγας.

∴ Πήραμε τὶς ἀθλητικὲς πληροφορίες τῶν φίλων μας: Γ. Χρυσικοῦ, Θ. Μέλκου, Χ. Μέλκου, Γεωργίου Τρ. Πανουτσοπούλου, Ἰωάννη Παπαδογιαννάκη, Ἀπ. Τσελεπῆ, Ι. Νούτσου καὶ Παρασκευᾶ Θεοφ. καὶ Ἰωάννη Χαρίστε, Χρ. Πίσπα, Εὐαγγέλου Σιδίτη, Γεώργιος Κ. Ζυλιαναίου, Παυσανία Μυλωνᾶ, Ἀλ. Γκώγκου, Ε. Σαρρῆ, καὶ Ι. Δ. Καλογεροπούλου, Ζην. Σγουράκη.

∴ Πήραμε τὰ σκίτσα τῶν φίλων μας: Λεονάρδου Ντὰ Βίντσι (πολὺ καλὰ — εὐχαριστῶ γιὰ τὶς πληροφορίες), Λακὰζ (αὐτὴ τὴ φορὰ ἀπορρίπτεται. Περιμένω πάντα ἀπὸ σένα δουλειὰ προσεκτικώτερα φτιασμένη), Ν. Σαΐνη (καλούτσικα), Ἰωάννη Β. Καραγιάννη (ἔτσι κι' ἔτσι), Σ. Τζώτζη (ὄχι καλὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὁ Νέστος κλπ., ὁ Μινώταυρος, Ἦρα καλά. Ὑποπτεύομαι ὅμως ἀντιγραφήν), Σπυρ. καὶ Γεωργίου Κουβέλα (καλούτσικο. Ὁ τροῦλος ὅμως λὲς καὶ εἶναι ἕτοιμος νὰ πέση), Παυσανία Μυλωνᾶ (ὄχι καλά), Χαλιαμπάλια (ὄχι καλά).

∴ Πῆρα τὶς σπαζοκεφαλιὲς τῶν φίλων μου: Παύλου Λεπούρη, Παυσανία Μυλωνᾶ, Σπ. Κ. Κουβέλα, Χρ. Πίσπα, Στ. Τζώτζη, Χρ. Σβολιαντοπούλου, Μικροῦ Μακεδόνος, Ζήνωνος Σγουράκη, Πέτρου Μητράκα, Κόκκινου Τριαντάφυλλου, Θωμᾶ Χήρα.

∴ Πήραμε τὰ «Γιὰ νὰ γελᾶτε» τῶν φίλων μας: Κόκκινου Τριαντάφυλλου, Μικροῦ Μακεδόνος, Φωτίου Σβολιαντοπούλου, Πέτρου Μπαρακίτη, Εὐαγγέλου Σιόντη, Ἰωάννη Καραγιάννη, Γ. Γουργιώτη, Σπ. Κ. Κουβέλα, Δημητρίου Νίκα. Κώστα Δειληνοῦ, Ἐμμ. Χρ. Σβάρνα.

∴ Τὸ διάβασα λοιπὸν ΛΑΚΑΖ τὸ σκέτς σου. Εἶχες δίκηο. Τὸ πέταξα στὸ καλάθι· ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ ὁδηγεῖ στό... τυπογραφεῖο. Καὶ τὸ ποίημά σου ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον.

∴ Περιμένω λοιπὸν τὰ νέα σκίτσα σου ΚΩΝ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ. Καλὸ τὸ πεζογράφημά σου.

∴ Κάθε ἄλλο παρὰ γιὰ πέταμα εἶναι οἱ συνεργασεὶς σου ΚΩΝ. Σ. ΧΑΤΖΗΣΤΑΥΡΟ. Εἶναι πολὺ καλή. Ἔχει μόνο μάκρος μεγάλο. Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ μοναδικό τους ἐλάττωμα. Γιὰ νὰ δοῦμε ὅμως τί θὰ μπορέσω νὰ κάμω. Τὶς πῆρα, βλέπεις, ὅταν πιὰ εἶχα μοντάρει τὸ φύλλο τὸ πασχαλινό.

∴ Βλέπεις λοιπὸν αὐτὰ ποὺ σοῦ λέω ΝΙΚΟ ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΤΑΜΠΟΥΡΗ. Μοῦ τὰ χαλᾶς στὶς λεπτομέρειες. Ἐκεῖ εἶναι ὅλος ὁ κόμπος! Γιὰ νὰ ριμάρης τὴ λέξη «Κοπάζει» μοῦ φτιάνεις τὴ λέξη «Ἀγαπάζει». Τότε κάνουμε ὅ,τι θέλουμε. Καὶ τὸ «θέλει» τὸ λέμε θελάζει. Πὲς πῶς δὲν εἶναι δικό σου τὸ ποίημα. Τί θὰ ἔλεγες ἂν διάβαζες αὐτὸ τὸ τετράστιχο;

Ἀπόψε ποὺ ἡ φουρτούνα γαληνεύει
κι' ὁ μπάτης εἰς τὴν θάλασσαν κοπάζει
ο ἑαυτός μου φτερουγίζει καὶ γυρεύει
νὰ ἔρθη στὸ χωριὸ ποὺ τ' ἀγαπάζει.

Ἔπειτα ὁ «μπάτης» εἶναι ἡ ἐλαφρὰ καὶ εὐχάριστη θαλάσσια αὔρα ποὺ δὲν εἶναι τόσο δυνατὸς γιὰ νὰ τοῦ πηγαίνει ἡ ἔννοια τοῦ «κοπάζω».

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια ἀγαπητέ μου ΚΩΝ. ΚΑΡΑ·Ι·ΣΑΛΙΔΗ. Τὸ πεζογράφημά σου ἀρκετὰ καλό.

∴ Σοῦ εὔχομαι καλὸ ταξίδι καὶ καλὴ ἐγκατάσταση στὴν πλούσια ὑπερατλαντικὴ καὶ συμμαχικὴ χώρα ἀγαπητὲ ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΧΡ. ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗ. Μὴν ξεχάσης ποτὲ τὴν Ἑλλάδα. Μὴ λησμονήσης ἐκεῖ ποὺ θὰ πᾶς πῶς εἶσαι Ἕλληνας. Καὶ νὰ εἶσαι πάντα ὑπερήφανος γιὰ τὴν καταγωγή σου. Θὰ εὐχαριστηθῶ πολὺ νὰ σὲ δῶ ὅταν θὰ φύγης. Τὰ ποιήματά σου ὅλα καλὰ καὶ θὰ δημοσιεύωνται μὲ τὴ σειρά τους. Ἔτσι θὰ σὲ κρατήσουμε πνευματικὰ γιὰ πολὺ καιρὸ ἀκόμα κοντά μας, καὶ τότε ἀκόμα ποὺ ἐσὺ θὰ ταξιδεύης τοὺς ὠκεανούς.

∴ Δημοσιεύω ἐδῶ τὸ ποίημά σου ΤΙΜ. ΝΑΤΣΟΥΛΗ.

Δρόμους... μυριάδες γνώρισα σὲ τούτη δῶ τὴ γῆ,
ποὺ εἶν' ὄμορφοι στὸ διάβα τους σὰν διάπλατο (στρατί.
Μοσχοβολιὲς στὸ πέρασμα, ζουμπούλια, κρίνα, βιόλες, ἦταν πληγή,
μὲ γέλασαν οἱ ὀμορφιὲς τῆς πλάνης κι' ἔπεσα μέσ' (στὸ βοῦρκο τὸν πλατύ
Δὲν εἶχα βάλει στὴν ψυχὴ τὸν ὁδηγό μας τὸν τρανό!
κι' ἔτσι τραβώντας ὅπου βγῶ, βγῆκα στὸ δρόμο (τὸν κακό.
Ὦ Κύριε!... ἐλέησόν με τὸ φτωχό, τὸν δύστυ- (χο, τὸν ὀρφανό,
καὶ βάλε με σὰν πρὶν νὰ ζῶ στὸ μονοπάτι τὸ (καλό...
Στὸ δρόμο Σου εἶν' ἡ χαρά, ἡ εὐτυχία, τ' ἀ- (γαθά·
γι' αὐτὸ ὁδήγα με Χριστὲ στὸ δρόμο Σου τὸν (φωτεινό.
Σ' αὐτὸν ποὺ βάδισες Ἐσύ, τραβώντας γιὰ τὸ (Γολγοθᾶ!...
Νά, μπρός Σου ψάλλω Ὡσαννά! ἐλέησόν με Σὲ (ὑμνῶ.

∴ Δημοσιεύεται κατὰ προτίμηση, λόγῳ ἐπικαιρότητος τὸ ποίημά σου ΝΑΠ. ΣΑ·Ι·ΝΗ. Τὰ ἄλλα ἀρκετὰ καλά.

∴ Καὶ τὸ δικό σου ΗΛΙΑ ΣΕΛΗΝΗ ἐδόθη πρὸς δημοσίευση.

∴ Βρίσκω πάρα πολὺ καλὸ τὸ ποίημά σου ΖΗΣΗ ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΚΑΛΙΑΓΚΟ καὶ τη δημοσιεύω ἐδῶ σήμερα.

Ἦρθα νὰ δῶ τὰ σύννεφα καὶ τὰ νερὰ
τ' ἀφρολουσμένα;
Τάχα μὲ φέρανε γιὰ πόνο ἢ γιὰ χαρὰ
στὸν κόσμο ἐμένα;
Ἦρθα χαμόγελα λυγμοὺς παρηγοριὰ
γύρω νὰ στείλω;
Ἦρθα νὰ νοιώσω τὶς δροσιὲς ἢ τὸ βοριᾶ
θλιμμένο φύλλο;
Ἦρθα νὰ κράξω τὴν πικρότατη ἐπωδὸ
«Εἶνε ὅλα πλάνη»;
Ἦρθα τὸ κῦμα τῶν ὀνείρων μου νὰ ἰδῶ
πῶς θὰ πεθάνη;
Ἦρθα νὰ πλέξω ἀφροπέπλους καὶ ἰδανικὰ
Ἦρθα νὰ ψάλλω;...
Ἠρθα νὰ χύσω λίγα δάκρυα γλυκὰ
καὶ τίποτ' ἄλλο!...

∴ Νομίζω ὅτι ἔχεις δίκηο ἀγαπητέ μου ΣΤΑΜΑΤΙΕ ΠΟΛΥΜΕΡΟΥΔΗ γιὰ ὅσα μοῦ γράφεις. Ἔκαμα σχετικὴ σύσταση στὴν Κα Ἑλένη Παρῆ.

∴ Ἀρκετὰ καλό, ἀλλὰ δὲν θὰ μπορέσω νὰ τὸ δημοσιεύσω τὸ σκέτς σου φίλε ΠΡΟΔΡΟΜΕ ΜΗΤΡΟΥΣΙΔΗ.

∴ Τὸ ἀνακάτωμα τῶν ὀνομάτων σας γίνεται γιατὶ φταῖτε ἐσεῖς ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΝΙΚΟΛΑΚΗ. Εἶδες αὐτὴ τὴ φορὰ ποὺ τὸ ἔγραψες σωστὰ δὲν γίνηκε λάθος; Ἂς εἶναι. Τὸ «βαδίζοντας» καὶ ὁ «ἀποχωρισμὸς» καλά.

∴ Ὁ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Π. ΚΩΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ἀπὸ τὰ Κρέσταινα μοῦ γράφει: «Σᾶς καταγγέλλω ὅτι τὸ σκίτσο «γεωργικὸ σπίτι» τοῦ Παυσανία Μυλωνᾶ ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ Χριστουγεννιάτικο τεῦχος εἶναι παρμένο ἀπὸ τὸ ἀναγνωστικὸ τῆς Γ΄ Δημοτικοῦ: Μὰ ἀκόμα δὲν ἔπαψαν οἱ ἀντιγραφές; Θὰ σᾶς ὑποδείξω ἕνα τρόπο νὰ σταματήση τὸ κακό! Ἂν ἀποδειχθῆ ὅτι ἡ ἔκθεση ἢ τὸ σκίτσο ἑνὸς ἀναγνώστου, εἶναι ξένο, τότε ὁ ἀναγνώστης αὐτὸς νὰ μὴν ἔχη τὸ δικαίωμα νὰ δημοσιεύη ἔργο του στὸ περιοδικό». Ὁ Παυσανίας Μυλωνᾶς ἔχει δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ ὑποχρέωση νὰ ἀπολογηθῆ. Περιμένω. Τὰ ποιήματά σου καλούτσικα. Περιμένω ἀπὸ σένα κάτι τὸ καλλίτερο.

∴ Μπορεῖς νὰ τοῦ γράψης ΓΕΩΡΓΙΕ Δ. ΧΑΡΜΑΝΤΑ: Ἰάκωβον Ψαρᾶν, μαθητήν, Νάξον.

∴ Δὲν φταίω ἐγὼ ἐὰν τὰ ὀνόματά σας γράφονται λάθος ΕΥΑΓΓΕΛΕ ΣΙΟΝΤΗ. Φταῖτε ἐσεῖς ποὺ δὲν τὰ καθαρογράφετε.

∴ Σ' εὐχαριστῶ ΕΥΘΥΜΙΕ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΕ γιὰ τὸ γράμμα σου τὸ τόσο εὐγενικὸ καὶ ὡραῖο. Τὰ ποιήματά σου καλά. Ἀλλὰ τὰ ἔχει τόσο ἀκατάστατα γραμμένα. Γιατί; Χάθηκε τὸ χαρτὶ ἀπὸ τὴν Πρέβεζα γιὰ νὰ τὰ γράψης ἕνα ἕνα μὲ κάποια ἄνεση καὶ ὄχι τὸ ἕνα ἀπανωτὰ στὸ ἄλλο σὰν παστωμένες σαρδέλλες;

∴ Λαμβάνω ὑπὸ σημείωση τὴν ὑπόδειξή σου Γ. ΓΟΥΡΓΙΩΤΗ γιὰ τὴν δημοσίευση τοῦ ἐθνικοῦ μας ὕμνου.

∴ Πολὺ καλὰ τὰ ποιήματά σου ΦΩΤΗ ΑΘ. ΚΟΜΠΟΡΟΖΟ. Γιὰ τὰ ἄλλα θὰ σοῦ ἀπαντήση ἡ διεκπεραίωση.

∴ ΣΠΥΡΟ ΚΟΥΒΕΛΑ. Δημοσιεύεται.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ γράμμα σου ΔΗΜΗΤΡΙΕ ΝΑΚΟ· καὶ χάρηκα ποὺ εἶσαι καλὰ στὴν ὄμορφή σας παιδόπολη τοῦ Ζηροῦ.

∴ Δυστυχῶς ΓΙΩΡΓΟ ΖΙΛΙΑΝΟ δὲν ἐγκρίνουμε τὰ ψευδώνυμα χωρὶς προπληρωμή.

∴ Πολὺ καλὰ τὰ ποιήματά σου καὶ τὸ πεζό σου ΚΩΣΤΗ ΔΕΙΛΙΝΕ. Τὸ ἕνα δημοσιεύεται.

∴ Δὲν νομίζω ΚΩΣΤΑ Γ. ΜΑΓΝΗΣΑΛΗ πὼς ἔχεις δίκηο νὰ μοῦ γράψης ἕνα τέτοιο γράμμα. Πάντως νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς φέρουμε δίκαια σὲ ὅλους.

∴ Εὐχαριστῶ πολὺ ΝΙΚΟ ΤΣΙΡΙΔΗ γιὰ τὸ ὡραῖο σου γράμμα. Καλὴ καὶ ἡ συνεργασία σου.

∴ Νομίζω ΒΑΣΙΛΕΙΕ ΠΑΠΑΔΑΚΗ πὼς εἶναι ἀρκετὰ καλὸ τὸ ποίημά σου. Δι' ὃ καὶ τὸ δημοσιεύω ἐδῶ.

Στ' ἄσπρα ντυμένη
μιὰ μυγδαλιὰ
μοιάζει τοῦ γλάρου
μ' ἄσπρα φτερά.

Νυφούλας μοιάζει
ἡ μυγδαλιὰ
μὲ τ' ἄσπρο πέπλο
εἰς τὰ κλαδιά.

Πράσινο κι' ἄσπρο
ἦν τὸ κορμὶ
ἄϋλο πλάσμα
χωρὶς ψυχή.

∴ Σ' εὐχαριστῶ πολὺ ΠΑΥΛΟ ΛΕΠΟΥΡΗ γιὰ τὰ καλά σου λόγια.

∴ Εἶναι ἀρκετὰ καλὲς οἱ συνεργασίες τας φίλοι μου: Πέτρο Μητράκα, Φωτοδότη (πολὺ καλό). Ἀλκη Θρύλον (ἐπίσης), Τιμ. Α. Παπαθεοδωρόπουλε, Ἀν. Παντέρη, Νικ. Ροδᾶ, Νίκου Χαρίτου, Πέτρου Μπαρακίτη, Τούλας Μπαμπῆ, Παν. Κ. Παπατσώρη, Νικολάου Γακίδη, Γιώργου Σαουλίδη (τὸν εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλά του λόγια), Πέτρου Πετρόπουλου, Κων. Ν. Τζιώρα, Χαρ. Χ. Ραμπίδη, Γρηγορίου Κ. Τσιλιμάγκου (σημειώνω μὲ χαρὰ πὼς κάνει προόδους), Ἰωάννη Χ. Τσαλκίδη, Στέργιου Παπάζογλου, Γ. Γουργιώτη, Κων. Δημ. Βαϊκούση, Στεφ. Π. Τζώτζη, Ἀλεξ. Ἰορδανίδη, Δημήτρη Σύρρου, Γιώργου Ἰακωβίδη, Μ. Πιρλοορίντζου, Ἑλένης Μικελάτου, Βασ. Σ. Ἀγγελοπούλου (εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ εὐγενικό του γράμμα), Παντελῆ Βρούτου, Ἑλένης Ἀϊβαζιάν.

Ὅπου ὁ Τοτὸς ἔχασε αὐγὰ καὶ καλάθια

Ἱστορία χωρὶς λόγια

Περνᾶτε εὐχάριστα τὴν ὥρα σας

1) ΤΙ ΓΡΑΦΕΙ ;

Ι		Δ		Ο
	Ο		Π	
Α		Π		Λ
	Σ		Ι	

Προσπαθῆστε νὰ βρῆτε τὴ σειρὰ ποὺ πρέπει νὰ ἀκολουθήσετε γιὰ νὰ διαβάσετε τὴν παραπάνω λέξη.

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ «Ἁγνοῦ Περιστεριοῦ»).

2) ΣΤΟΙΧΕΙΟΓΡΙΦΟΣ

"Αν μ' ἀφήσης ὅπως ἔχω
ποταμὸς εἶμαι καὶ τρέχω
τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος.
"Ενα γιῶτα ἂν παραλείψης
νοσηρὸ θὰ γίνω μέρος.

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Χρ. Σαμανίδη — Γιαννιτσᾶ).

3) ΓΡΙΦΟΣ

Νὰ διαβασθῆ :

Μὲ τὰ τόνθ' αἰὼν εἶπα εἶπα εἶπα.

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Παν. Α. Μπασκούτα).

4) ΠΟΙΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ποιὸς ἀριθμὸς διαιρεῖ ἀκριβῶς χωρὶς ν' ἀφήση κανένα ὑπόλοιπο, τοὺς ἀριθμούς : 111. 777 444, 333, 999;

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Κ. Χαμαλίδη — Γιαννιτσᾶ).

5) ΚΛΙΜΑΚΟΛΕΞΟ

1	Α	Ν						
2		Α	Ν					
3			Α	Ν				
5				Α	Ν			
5					Α	Ν		
6						Α	Ν	
7							Α	Ν

1) Γυμναστικὸ παράγγελμα. 2) Εἶναι ὁ Θεός. 3) Γυρισμός. 4) Διαβολικά. 5) Εὐρωπαϊκὸ κράτος. 6) Ἀπαραίτητη γιὰ τὸ στρατιώτη. 7) Ἐκεῖ τρῶμε (ξεν.).

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Χρ. Κοτινᾶ — Κέρκυρα).

6) ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Μὲ τ' ἀρχικὰ τῶν ζητουμένων λέξεων, σχηματίζεται περίφημος Ἀθηναῖος ῥήτωρ :

1. Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ. 2. Προφήτης. 3. Χρονικὸ διάστημα. 4. Δὲν ἀρκοῦν γιὰ τοὺς ἀπλήστους. 5. Ἀπαραίτητη γιὰ τὸ χειμῶνα. 6. Ἐποχή. 7. Τὴν ποθοῦμε ὅλοι. 8. Πόλη τῆς Μακεδονίας. 9. Μυθολογικὸς ἥρωας. 10. Νῆσος τῆς Ἰταλίας.

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Ἠλία Γ. Χουλιάρα — Ἄρτα).

7) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΡΙΓΩΝΟ

1	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	2	1	3	3	1	3	7	1	
3	1	2	6	7	4	8	2		
4	6	4	1	2	7	2			
5	4	7	6	8	2				
6	5	4	8	2					
7	8	9	1						
8	7	2							
9	5								

1. Ὁ θεὸς τῆς ἰατρικῆς. 2. Οἱ περισσότεροι τὸ καταργοῦν τὸ καλοκαῖρι. 3. Ἀκηλίδωτος, ἀμόλυντος. 4. Ὁ Θεὸς τὴν ἐποίησε. 5. Ἔχει ἄφθονον ὁ χοῖρος. 6. Καρφί. 7. Ἐπαναλαμβανόμενον ξεπουλᾶ. 8. Εἶναι λεπτοτάτη. 9. Φωνῆεν.

('Ἀπὸ τὸ συλλογὴ τοῦ Ἀλεξ. Μακρυτάκη — Σουφλί).

8) ΔΙΠΛΗ ΚΕΦΑΛΗ

Στὶς παρακάτω λέξεις νὰ προστεθῆ ὡς κεφαλὴ ἕνα γράμμα, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἄλλες τόσες λέξεις τῶν ὁποίων τ' ἀρχικὰ νὰ μᾶς δίνουν ἕνα γνωστότατο ἀρχαῖο ῥητό :

Ὄρος, Ὦμος, Μικρόν, Ὄσος, Μηρός, Φάσμα, Ὄνος, Αὐτός, Σός, Ὥρα, Πάδος, Ἰός.

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Βασ. Σιωμοπούλου).

9) ΠΥΡΑΜΙΔΑ

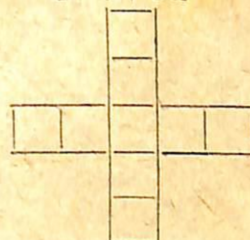
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

Κάθε λέξη ποὺ θὰ τοποθετηθῆ στὰ κενὰ τετραγωνίδια, ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ γράμματα τῆς προηγουμένης καὶ ἀπὸ ἕνα καινούργιο.

1. Σύμφωνο. 2. Ὑφίσταται. 3. Γάλλος μυθιστοριογράφος. 4. Δυσεύρετο στὴ Σαχάρα. 5. Ἁρπακτικὰ πουλιά. 6. Ἐνεργεῖται γιὰ φιλανθρωπικοὺς σκοπούς. 7. Πουλί. 8. Εὐρωπαῖος.

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Χρ. Σαμανίδη — Γιαννιτσᾶ).

10) ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Νὰ τοποθετηθοῦν οἱ ἀριθμοὶ 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ δίνουν ὁριζόντια καὶ κάθετα, ἄθροισμα 270.

('Ἀπὸ τὴ συλλογὴ τοῦ Γ. Ν. Γκανάτσα — Γρεβενά).

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΑΡΙΘ. 56

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1								■							
2		■		■		■		■		■		■		■	
3						■									
4		■		■		■		■		■	■	■		■	■
5								■							
6		■	■	■		■	■	■	■	■		■	■	■	
7								■							
8	■	■		■	■	■		■		■		■		■	
9										■					
10		■		■		■		■		■		■		■	
11								■							

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ : 1) Ἑλληνικὴ φυλὴ κατοικήσασα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ. — Ἀθηναῖος στρατηγός. 3) Γεωμετρικὸ σχῆμα. — Πρωτεύουσα Ἀσιατικοῦ Κράτους στὴ γενική. 5) Γεμάτος δάση. — Ποταμὸς τῆς Εὐρώπης. 7) Παληὸς Ἄγγλος πρωθυπουργός. — Πόλη τῆς Θεσσαλίας. 9) Ἀθηναῖος δημαγωγὸς ποὺ ἐξόρισε τὸν Ἀλκιβιάδη. — Θὰ τὸν βρῆτε στὴ βιβλιοθήκη (γεν.). 11) Μέγας Ἕλληνας εὐεργέτης. — Μὴ προχωρεῖς.

ΚΑΘΕΤΑ : 1) Χώρα τῆς Πελοποννήσου. — Πρόθεση. 3) Δημιουργεῖ κέφι, ἀρκεῖ νὰ μὴ γίνεται κατάχρηση. — Δικάζει (ξεν.). 5) Δὲν λείπει ἀπὸ κανένα σπίτι (γεν.). — Ἀρνητικό. 7) Δημητριακόν. — Ἕνας ἀπὸ τοὺς 7 σοφοὺς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. 9) Συνέθεσε ὡραιότατες ὀπερέττες. — Μικρογραφία δάσους. 11) Ἀπαραίτητος γιὰ τὴ ζωή. — Ἀρχαία θεά. 13) Περίφημος Γάλλος φιλόσοφος. — Φόρεμα τοῦ σπιτιοῦ. 15) Ἕνα ἔντομο ποὺ καταστρέφει τὰ ροῦχα (ἀρχ.). — Θὰ τὴν βρῆτε σ' ὅλα τὰ μπακάλικα.

('Ἀπ' τὴ συλλογὴ τοῦ ΝΙΚ. Θ. Χατζηγεώργη — Μυτιλήνη).

◆

ΛΥΣΕΙΣ 55ου ΤΕΥΧΟΥΣ

1) ΑΠΟΚΕΦΑΛΙΣΜΟΣ

ΣΑΥΡΑ — ΑΥΡΑ.

2) ΚΟΙΝΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ

Τὸ κοινὸ χαρακτηριστικό των εἶναι ὅτι ἀποτελοῦνται ὅλες ἀπὸ 7 γράμματα. Καὶ τὰ χρώματα τῆς Ἴριδας εἶναι ἐπίσης 7.

3) ΤΕΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΠΑΥΛΕΣ

1) Μ — ασσαλία, 2) Ἴ — λιον, 3) Ν — ομικός, 4) Ὠ — δικά, 5) Τ — ῆνος, 6) Ἀ — σπασία, 7) Ὕ — 6 ο ς, 8) Ρ — ουμανία, 9) Ο — ὐρανός, 10) Σ — ίνας = ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ.

4) ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΙΚΟ

1) ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΝ, 2) Ἀνανίας, 3) Ὕαλος, 4) Σάσων, 5) Ὤνιος, 6) Λαμία, 7) Ἕνωσις, 8) Ἰνίον, 9) Ὅλμος, 10) Νεμέα.

5) ΜΕΤΑΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΝΗΣΟΣ — ΝΟΣΟΣ.

6) ΑΠΡΟΟΠΤΟ

Εἶναι τὸ ἴδιο πρόσωπο.

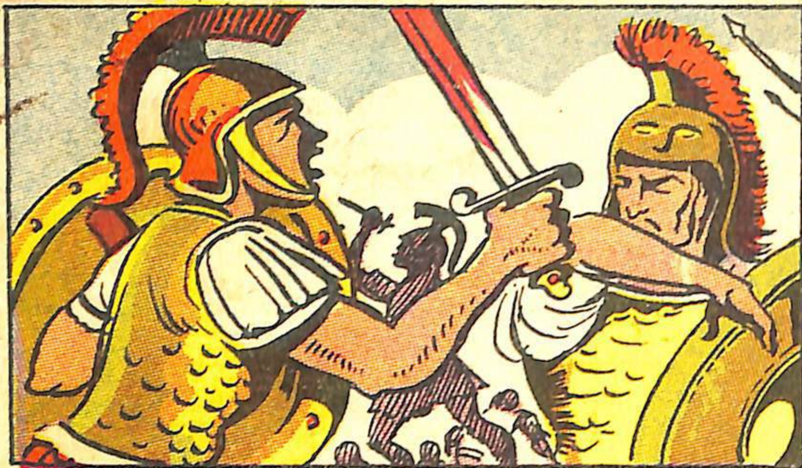
7) ΚΛΙΜΑΚΩΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

Α	Ρ	Α	Β	Ι	Α
Τ	Α	Ρ	Α	Χ	Η
Σ	Τ	Α	Θ	Μ	Α
Σ	Τ	Ρ	Α	Τ	Α
Α	Γ	Α	Π	Α	Ν
Γ	Α	Λ	Λ	Ι	Α

ΛΥΣΗ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΑΡΙΘ. 55

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) ΟΜΑΛΑ — ΣΠΕΙΡΑ. 2) ΜΑΝΔΡΑ — ΣΤΑΥΡΟΣ. 3) ΙΝΑ — ΧΡΥΣΟΝ — ΑΛΗ. 4) ΧΑ— ΣΑΜ— ΜΑΤ — ΑΜ. 5) ΜΑΙΑ — ΑΓΙΣ. 6) ΗΣ — ΝΟ — ΙΑ — ΙΣ — ΟΝ. 7) ΣΙΝΕΜΑ. 8) ΥΠ — ΧΕΛΙ — ΚΑ. 9) ΣΤΟΠ — ΣΑ — ΑΩΡΑ. 10) ΑΑΡ — ΣΕΚ. 11) ΛΩ — ΝΩΕ — ΝΑΙ — ΡΑ. 12) ΩΡΑ — ΣΤΟΛΟΣ — ΜΑΝ. 13) ΜΑΡΤΙΟΣ — ΚΩΛΥΜΑ. 14) ΗΣΑ·Ι·ΑΣ — ΝΗΣΙΣ.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) ΟΜΙΧΛΗ — ΣΑΛΩΜΗ. 2) ΜΑΝΑ — ΣΟΥΤ — ΩΡΑΣ. 3) ΑΝΑ — ΠΟΑ — ΑΡΑ. 4) ΛΔ — ΣΑΝ — ΠΑΝ — ΤΙ. 5) ΑΡΧΑΙΟΣ — ΡΩΣΙΑ. 6) ΑΡΜΑ— ΧΙ — ΕΤΟΣ. 7) ΙΝΕΣ — ΟΣ. 8) Σ.Σ. — ΑΛΕΑ. 9) ΣΤΟΜΑ — ΜΙ — ΝΟΚ. 10) ΠΑΝΑΓΙΑ — ΣΑΣΩΝ, 11) ΕΥ — ΤΙΣ — ΑΕΙ — ΛΗ, 12) ΙΡΑ(Ν) — ΚΩΚ—ΜΥΣ. 13) ΡΟΛΑ — ΟΝΑΡ — ΡΑΜΙ. 14) ΑΣΗΜΟΝ — ΑΘΑΝΑΣ.

97 — Τί γίνεται; φώναξε. Ποιός τόλμησε νὰ ἐπιτεθῆ;

—Ἡ φρουρά μας πολιορκεῖται μεσ' στὴν Καδμεία, τοῦ μήνυσε ὁ Περδίκκας κι' ἴσως νὰ τὴν ἐξόντωσαν κιόλας. Τί περιμένουμε ἐμεῖς; Νὰ βγοῦν ἔξω ἀπ' τὰ τείχη καὶ νὰ μᾶς σφάξουν;

Ὁ Ἀλέξανδρος βρῆκε πὼς εἶχε δίκιο· ἐξ ἄλλου ἡ μάχη εἶχε ἀνάψει... Οἱ Θηβαῖοι νικοῦσαν· ὀγδόντα μάλιστα Μακεδόνες σκοτώθηκαν κι' ὁ Περδίκκας ὁ ἴδιος πληγώθηκε σοβαρά.

Τότε δὲ δίστασε πιὰ ὁ Ἀλέξανδρος. Ὥρμησε μὲ τὴ φάλαγγά του, κι' ἐγύρισε τοὺς Θηβαίους μέσα στὰ τείχη, μπαίνοντας πίσω τους σὲ μιὰ ἄγρια καταδίωξη.

98 Ἡ ἀγέρωχη πόλη εἶχε πιὰ νικηθῆ. Χωρὶς νὰ ρωτήσουν κανένα, οἱ σύμμαχοι τοῦ Ἀλέξανδρου - Βοιωτοί, Πλαταιεῖς Ὀρχομενοὶ καὶ Φωκεῖς — ποὖχαν ἄλλοτε κακοπάθει ἀπ' τοὺς Θηβαίους, ξεχύθηκαν νὰ ρημάξουν τὴν πόλη. Μόλις πρόφτασε νὰ φωνάξη ὁ Ἀλέξανδρος.

— Σεβασθῆτε τὸ σπίτι τοῦ μεγάλου Πινδάρου, τοῦ ποιητῆ.

Ὅλη ἡ Ἑλλάδα θρήνησε τὴν καταστροφὴ τῆς πατρίδας τοῦ Πελοπίδα καὶ τοῦ Ἐπαμεινώνδα, τῆς γῆς ποὖχε δώσει τὸν «ἱερὸ λόχο» στὴν ἱστορία.

Μὰ κι' ὁ Ἀλέξανδρος τόσο πικράθηκε, τόσο μετάνιωσε, ποὺ ποτὲ δὲν παρουσιάσθηκε πιὰ μπροστά του Θηβαῖος, καὶ νὰ μὴν τοῦ κάμη τὴ χάρη ποὺ ζητοῦσε. Λὲς καὶ ποθοῦσε μιὰ ἐπανόρθωση ἡ εὐγενική του ψυχή.

99 Οἱ ἄλλες πολιτεῖες χαμήλωσαν ἀμέσως τὴ σημαία τῆς ἀνταρσίας. Ἡ Ἀθήνα ἔστειλε δέκα πρέσβεις νὰ τὸν καλωσορίσουν. Ὁ Ἀλέξανδρος δέχτηκε τοὺς πρέσβεις σὰν φίλους καὶ ζήτησε τοῦτο μόνο: Νὰ στείλουν γιὰ ἐγγύηση, κοντά του, τοὺς ρήτορες ποὺ ξεσήκωσαν τὸ λαό.

— Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶπε ὁ Δημοσθένης, ἡ ἱστορία ἐτούτη μοιάζει μὲ τὸ παραμῦθι τῶν λύκων, ποὺ ζήτησαν ἀπ' τὰ πρόβατα νὰ τοὺς παραδώσουν τὰ τσοπανόσκυλα, ἂν ἤθελαν λέει νὰ ζήσουν μαζί τους εἰρηνικά.

Κι' ὅταν πιὰ πῆραν τοὺς σκύλους, οἱ λύκοι ἔφαγαν τ' ἀνόητα πρόβατα.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἀρνήθηκαν ἔτσι νὰ παραδώσουν τοὺς ρήτορες γιατὶ βρῆκαν πὼς εἶχε δίκιο.

100 Γέλασε ὁ Ἀλέξανδρος ὅταν τόμαθε καὶ σὰ γνήσιος μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλη ἀφῆκε στοὺς Ἀθηναίους τοὺς ρήτορές τους. Τοὺς μήνυσε μάλιστα κολακεύοντας τὴ φιλοτιμία τους.

—Ἐλᾶτε μαζί μου νὰ κάμουμε τὴν Ἑλλάδα μεγάλη. Ὅταν ἐγὼ δὲ θὰ ζῶ πιὰ ἐσεῖς θάστε οἱ ἀρχηγοί της ὅπως καὶ πρῶτα...

Ὅλα ἦταν ἕτοιμα τώρα. Οἱ Ἕλληνες ἑνωμένοι ἀκολουθοῦσαν τὸ βῆμα τοῦ Ἀλέξανδρου ποὺ τοὺς ὁδηγοῦσε στὴ δόξα. Ἦταν καιρὸς γιὰ νὰ βάλη σὲ πράξη τὸ σχέδιό του. Γύρισε στὴ Μακεδονία καὶ γιόρτασε στὶς Αἰγὲς καὶ στὸ Δίο τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες, προσφέροντας τὶς κανονισμένες θυσίες.

101 Οἱ οἰωνοὶ ἦταν ἄριστοι. Τὸ ἄγαλμα τοῦ Ὀρφέα ποὺ ἦταν στημένο στὴν πόλη Λείβηθρα καὶ ποὺ παρίστανε τὸ θεῖο μουσικο νὰ παίζη τὴ λύρα του, βρέθηκε τ' ἄλλο πρωῒ πλημμυρισμένο ἀπὸ ἱδρῶτα. Οἱ μάντεις τὸ ἐξήγησαν γιὰ καλὸ σημάδι:

Τὰ κατορθώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἶπαν, θἆναι τόσα πολλὰ καὶ τόσο μεγάλα ποὺ πολὺ θὰ ἱδρώσουν οἱ ποιηταὶ τραγουδώντας τα.

Κι' ἦρθε ἡ ὥρα ποὺ τόσο πρόσμενε ὅλη ἡ Ἑλλάδα. Ὁ Ἀρχιστράτηγος βασιλέας φώναξε τὸν Ἀντίπατρο τὸν στρατηγὸ καὶ τοῦ εἶπε:

— Στὰ χέρια σου τὰ πιστὰ καὶ γενναῖα ἀφήνω τὴν Μακεδονία καὶ τὴ μητέρα μου. Ἀντιβασιλέας γιὰ ὅλους, γι' αὐτὴν θἆσαι γιὸς τρυφερός.

102 Ὁ Ἀντίπατρος συγκινήθηκε κι' ὑποσχέθηκε νὰ τιμᾶ σὰ μητέρα του τὴν Ὀλυμπιάδα.

Καθὼς ἔβγαινε μέσα ἀπ' τὸ παλάτι ἔνιωσε ἕνα χέρι ἀνάλαφρο ν' ἀκουμπάη στὸν ὦμο του. Ἦταν ἡ Κίνα, ἡ τόσο εὐαίσθητη καὶ πεντάμορφη ἀδερφή του. Ἦταν τώρα δεκάξη χρονῶν ψηλὴ καὶ λεπτή. Ἦταν ἀρραβωνιασμένη μὲ τὸν Ἡφαιστίωνα, κι' ὁ Ἀλέξανδρος νόμισε πὼς γιὰ κεῖνον θἆχε κάποια παραγγελία. Γι' αὐτὸ τὴν κοίταξε μὲ συμπάθεια καὶ τῆς εἶπε:

—Ἔννοια σου, Κίνα, θὰ τὸν προσέχω. Γιατὶ τὸ ἴδιο, τὸν ἀγαποῦμε κι' οἱ δυό.

(Συνεχίζεται)